

ANEXA

Planul de management al Ariei de Importanță Specială Avifaunistică

Obcina Feredeului – ROSPA 0089

CURPINS

<i>Acronime și abrevieri/explicații termeni utilizați în text, glosar de termeni.....</i>	8
<i>Ce conține Planul de Management.....</i>	12
SUMAR.....	17
A. INTRODUCERE.....	19
A.1. Scopul planului de management și principiile de bază pentru managementul sitului.....	19
A.2. Baza legală a planului de management	20
A.3. Procesul de elaborare a planului de management	21
A.3. Procedura de modificare a Planului de management	22
B. DESCRIEREA ARIEI NATURALE PROTEJATE.....	22
B.1. Informații Generale.....	22
B.1.1. Localizare	22
B.1.2. Limite.....	23
B.1.3. Suprapuneri cu alte arii protejate și conectivitate.....	24
B.1.4. Cadrul legal și administrativ pentru management	26
B.1.5. Drepturi de proprietate, administrare și folosință a terenurilor	26
B.1.6. Administratori și gestionari	31
B.1.6. Resurse de administrare și de management.....	37
B.1.7. Scurt istoric al managementului și al activităților majore de management.....	45
B.2. Descrierea mediului fizic și biotic	46
B.2.1. Mediul fizic.....	46
B.2.2. Mediul biotic.....	55
B.2.2.1. Contextul biogeografic	55
B.2.2.2. Fauna sitului	55
B.2.2.3. Habitate.....	68
B.2.2.4. Flora.....	75
B.3. Informații socio-economice și culturale	84
B.3.1. Comunitățile locale.....	84
B.3.2. Economia locală	95
B.3.3. Cultura locală.....	98
B.4. Informare, conștientizare, educație.....	99
B.4.1. Acțiuni de comunicare cu factorii interesați.....	99
B.5. Cercetare.....	100
B.5.1. Cercetare desfășurată până în prezent.....	100
B.5.2. Infrastructură de cercetare existentă	101
C. EVALUAREA SITUAȚIEI ACTUALE.....	102
C.1. Valori	102
C.1.1. Valori naturale	102
C.1.2. Valori importante pentru comunitate și valori culturale.....	105
C.1.3. Valori turistice și de recreere.....	106
C.2. Amenințări la adresa valorilor ariei protejate	107
C.3. Evaluarea tendințelor în starea valorilor.....	127
D. STRATEGIA DE MANAGEMENT.....	131
D.1. Viziunea pe termen lung.....	131

Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023

D.2. Strategia de management.....	131
D.3. Planul operațional pe 5 ani	134
E. ASIGURAREA IMPLEMENTĂRII PLANULUI DE MANAGEMENT.....	158
E.1. Sistemul de luare a deciziilor.....	158
E.2. Resurse necesare pentru implementarea Planului de Management	158
E.3. Monitorizarea implementării Planului de Management	159
BIBLIOGRAFIE.....	161

Lista anexelor

<i>Anexa nr. 1 la anexă .....</i>	<i>164</i>
<i>Harta limitelor sitului.....</i>	<i>164</i>
<i>Anexa nr. 2 la anexă .....</i>	<i>165</i>
<i>Harta suprapunerilor cu alte arii protejate .....</i>	<i>165</i>
<i>Anexa nr. 3 la anexă .....</i>	<i>166</i>
<i>Sitația administrativ-teritorială a ariei de importanță specială avifaunistică Obcina Feredeului.....</i>	<i>166</i>
<i>Anexa nr. 4 la anexă .....</i>	<i>167</i>
<i>Harta principalelor categorii de utilizare a terenurilor din sit.....</i>	<i>167</i>
<i>Anexa nr. 5 la anexă .....</i>	<i>168</i>
<i>Harta proprietății asupra terenurilor .....</i>	<i>168</i>
<i>Anexa nr. 6 la anexă .....</i>	<i>169</i>
<i>Harta Ocoalelor Silvice și Fondurilor Cinegetice suprapuse sitului .....</i>	<i>169</i>
<i>Anexa nr. 7 la Anexă.....</i>	<i>170</i>
<i>Harta administratorilor de terenuri din sit.....</i>	<i>170</i>
<i>Anexa nr. 8 la Anexă.....</i>	<i>171</i>
<i>Harta geologică a sitului.....</i>	<i>171</i>
<i>Anexa nr. 9 la Anexă.....</i>	<i>171</i>
<i>Harta altitudinilor reliefului în SPA Obcina Feredeului .....</i>	<i>172</i>
<i>Anexa nr. 10 la Anexă.....</i>	<i>173</i>
<i>Harta expoziției versanților din SPA Obcina Feredeului.....</i>	<i>173</i>
<i>Anexa nr. 11 la Anexă.....</i>	<i>174</i>
<i>Harta pantelor din SPA Obcina Feredeului .....</i>	<i>174</i>
<i>Anexa nr. 12 la Anexă.....</i>	<i>175</i>
<i>Harta solurilor din SPA Obcina Feredeului.....</i>	<i>175</i>
<i>Anexa nr. 13 la Anexă.....</i>	<i>176</i>
<i>Arealul repartiției pentru minuniță .....</i>	<i>176</i>
<i>Anexa nr. 14 la Anexă.....</i>	<i>177</i>
<i>Arealul repartiției pentru ieruncă.....</i>	<i>177</i>
<i>Anexa nr. 15 la Anexă.....</i>	<i>178</i>
<i>Anexa nr. 19 la Anexă.....</i>	<i>179</i>
<i>Arealul repartiției pentru ciocănitoearea neagră .....</i>	<i>179</i>

<i>Anexa nr. 17 la Anexă.....</i>	<i>179</i>
<i>Arealul repartiției pentru ciocănitorea de munte.....</i>	<i>180</i>
<i>Arealul repartiției pentru ciuvică.....</i>	<i>181</i>
<i>Anexa nr. 19 la Anexă.....</i>	<i>181</i>
<i>Arealul repartiției pentru viespar.....</i>	<i>181</i>
<i>Anexa nr. 20 la Anexă.....</i>	<i>182</i>
<i>Arealul repartiției pentru ciocănitorea cu spate alb .....</i>	<i>182</i>
<i>Anexa nr. 21 la Anexă.....</i>	<i>183</i>
<i>Arealul repartiției pentru huhurezul mare.....</i>	<i>183</i>
<i>Anexa nr. 22 la Anexă.....</i>	<i>184</i>
<i>Arealul repartiției pentru muscarul gulerat.....</i>	<i>184</i>
<i>Anexa nr. 23 la Anexă.....</i>	<i>185</i>
<i>Arealul repartiției pentru muscarul mic.....</i>	<i>185</i>
<i>Anexa nr. 24 la Anexă.....</i>	<i>186</i>
<i>Efectivele medii ale speciilor de interes cinegetic din cadrul fondurilor cinegetice suprapuse sitului.....</i>	<i>186</i>
<i>Anexa nr. 25 la Anexă.....</i>	<i>188</i>
<i>Harta pricipalelor categorii de vegetație din cadrul sitului.....</i>	<i>188</i>
<i>Anexa nr. 26 la Anexă.....</i>	<i>189</i>
<i>Harta habitatelor de interes pentru conservare .....</i>	<i>189</i>
<i>Anexa nr. 27 la Anexă.....</i>	<i>190</i>
<i>Harta pricipalelor formațiuni forestiere.....</i>	<i>190</i>
<i>Anexa nr. 28 la Anexă.....</i>	<i>191</i>
<i>Populația totală în 2010 și dinamica demografică în perioada 1992-2010 .....</i>	<i>191</i>
<i>Anexa nr. 29 la Anexă.....</i>	<i>192</i>
<i>Situația fondului funciar al unităților administrative suprapuse SPA Obcina Feredeului</i>	<i>192</i>
<i>Anexa nr. 30 la Anexă.....</i>	<i>193</i>
<i>Modificări asupra utilizării terenurilor în perioada 1990 – 2006 .....</i>	<i>193</i>
<i>Sursa: după CORINE LandCover.....</i>	<i>193</i>
<i>Anexa nr. 31 la Anexă.....</i>	<i>194</i>
<i>Situația populației active și ocupate în 2002 .....</i>	<i>194</i>
<i>Anexa nr. 32 la Anexă.....</i>	<i>195</i>
<i>Lista elementelor de patrimoniu cultural din localitățile învecinate sitului.....</i>	<i>195</i>
<i>Anexa nr. 33 la Anexă.....</i>	<i>197</i>
<i>Planul financiar pentru implementarea Planului de Management.....</i>	<i>197</i>

<i>Anexa nr. 34 la Anexă.....</i>	<i>204</i>
<i>Planul de monitoring.....</i>	<i>204</i>
<i>Anexa nr. 35 la Anexă.....</i>	<i>234</i>
<i>Protocoale de monitorizare .....</i>	<i>234</i>

Lista tabelelor

<i>Tabelul 1 - Arii protejate suprapuse și învecinate sitului .....</i>	<i>25</i>
<i>Tabelul 2 - Acte normative ce stau la baza declarării sitului și a managementului acestuia .....</i>	<i>26</i>
<i>Tabelul 3 - Suprafața unităților administrative incluse în SPA Obcina Feredeului.....</i>	<i>28</i>
<i>Tabelul 4 - Evidența terenurilor din sit pe categorii de proprietari și utilizări.....</i>	<i>30</i>
<i>Tabelul 5 - Situația proprietății asupra terenurilor din sit.....</i>	<i>31</i>
<i>Tabelul 6 - Fondurile cinegetice suprapuse sitului .....</i>	<i>32</i>
<i>Tabelul 7 - Tabel detaliat cu administratorii terenurilor din sit.....</i>	<i>34</i>
<i>Tabelul 8 - Lista factorilor interesați pe domenii de activitate .....</i>	<i>35</i>
<i>Tabelul 9 - Lista resurselor de infrastructură ale Custodelui .....</i>	<i>40</i>
<i>Tabelul 10 - Baza de date cartografică deținută de Custode .....</i>	<i>40</i>
<i>Tabelul 11- Planuri și programe relevante pentru managementul ariei protejate .....</i>	<i>41</i>
<i>Tabelul 12 - Situația amenajamentelor silvice pentru pădurile din sit .....</i>	<i>43</i>
<i>Tabelul 13 - Speciile de interes comunitar incluse în Formularul Standard .....</i>	<i>57</i>
<i>Tabelul 14 - Perioade critice pentru speciile de interes comunitar identificate în sit .....</i>	<i>58</i>
<i>Tabelul 15 - Situația speciilor de interes comunitar identificate în sit .....</i>	<i>59</i>
<i>Tabelul 16 - Evaluarea stării de conservare actuale a speciilor din punct de vedere al habitatelor.....</i>	<i>62</i>
<i>Tabelul 17 - Alte specii de păsări de interes comunitar identificate în cadrul sitului.....</i>	<i>66</i>
<i>Tabelul 18 - Habitate importante pentru speciile de păsări protejate în SPA Obcina Feredeului.....</i>	<i>69</i>
<i>Tabelul 19 - Speciile de păsări enumerate în anexa 1 a Directivei Consiliului 79/409/CEE, care au fost semnalate în teren și nu au fost menționate în fișa standard a sitului și habitatele de care depind*.....</i>	<i>71</i>
<i>Tabelul 20 - Corespondența între habitatele de interes comunitar, habitatele conform clasificării din România și tipurile fundamentale de pădure existente în cadrul sitului.....</i>	<i>73</i>
<i>Tabelul 21 - Suprafața categoriilor de habitate importante pentru speciile de interes comunitar.....</i>	<i>74</i>
<i>Tabelul 22 - Specii de floră de interes comunitar prezente în ROSCI0328 Obcinele Bucovinei .....</i>	<i>76</i>

<i>Tabelul 23 - Principalele caracteristici demografice ale UAT-urilor aferente sitului în 2010</i>	85
<i>Tabelul 24 - Structura fondului funciar în zona aferentă SPA Obcina Feredeului în anul 2010</i>	90
<i>Tabelul 25 - Situația utilizării terenului în 2006 conform clasificării Corine Land Cover</i>	91
<i>Tabelul 26 - Evoluția principalelor categorii de utilizare a terenurilor în intervalul 2000-2010</i>	94
<i>Tabelul 27 - Populația ocupată pe sectoare de activitate în 2010</i>	95
<i>Tabelul 28 - Numărul șomerilor la nivel de UAT în comunitățile aferente sitului</i>	97
<i>Tabelul 29 - Valorile de biodiversitate identificate în cadrul ariei protejate</i>	102
<i>Tabelul 30 - Valori din aria protejată care reprezintă resurse naturale importante</i>	105
<i>Tabelul 31 - Valori culturale</i>	105
<i>Tabelul 32 - Valori turistice</i>	106
<i>Tabelul 33 - Presiuni și amenințări la adresa valorilor naturale</i>	108
<i>Tabelul 34 - Evaluarea stării actuale a valorilor și a tendințelor</i>	127
<i>Tabelul 35 - Principalele direcții de management</i>	136
<i>Tabelul 36 - Necesarul de resurse financiare pentru managementul sitului - total</i>	266

Lista figurilor

<i>Figura 1 - Schema logică a Planului de management</i>	16
<i>Figura 2 – Harta localizării sitului în contextul administrativ național, regional și județean</i>	23
<i>Figura 3 - Structura organizatorică a custodelui</i>	37
<i>Figura 4 - Variația temperaturilor medii lunare multianuale la stația Câmpulung Moldovenesc</i>	51
<i>Figura 5 - Regimul pluviometric în Obcina Feredeului</i>	

Acronime și abrevieri/explicații termeni utilizați în text, glosar de termeni

Acronime și abrevieri

AJVPS	Agenția Județeană a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi
ANAR	Administrația Națională Apele Române
AP	arie protejată
APIA	Agenția pentru Plăți și Intervenții în Agricultură
APL	Administrație Publică Locală
APM	Agenția pentru Protecția Mediului
CHEMP	centrale hidroelectrice de mică putere
CJ	Consiliu Județean
CLC	Corine Land-Cover = sistemul european de inventariere a acoperirii terenurilor
Custode	Custodele pentru SPA Obcina Feredeului: Direcția Silvică Suceava
DAF	drum auto forestier
DE	drum european
DJ	drum județean
DN	drum național
DSSV	Direcția Silvică Suceava
FC	fond cinegetic
GAL	Grup de Acțiune Locală
GIS	Geographic Informational System – în limba engleză = Sistem Informațional Geografic
GNM	Garda Națională de Mediu
HCJ	Hotărâre a Consiliului Județean

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

HG	Hotărâre de Guvern
ICAS	Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice
ITRSV	Inspectoratul Teritorial pentru Regim Silvic și Vânătoare
IUCN	International Union for Conservation of Nature – în limba engleză = Uniunea Internațională de Conservare a Naturii
LC	cod IUCN = ”mai puțin vulnerabil” - în limba engleză ”least concern”
MHC	Microhidrocentrală
MMP	Ministerul Mediului și Pădurilor
MMSC	Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice
ONG	organizație non-guvernamentală
OS	Ocolul Silvic
OUG	Ordonanță de Urgență a Guvernului
OUG 57/2007	Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare
PF	persoană fizică
PUG	Plan de Urbanism General
PUZ	Plan Urbanistic Zonal
SCI	Sit de Importanță Comunitară
SRCS	Sistemul Român de Clasificare a Solurilor
SPA	Arie Specială de Protecție Avifaunistică
UAT	Unitate Administrativ Teritorială
UB	Unitate de Bază - în silvicultură
UP	Unitate de Producție - în silvicultură
UVM	Unitate Vită Mare

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

e.g.	de exemplu - din latinescul <i>exempli gratiae</i>
i.e.	și anume – din latinescul <i>id est</i>
nr.	număr/numărul

Glosar de termeni utilizați în Planul de management

Habitate de interes de conservare - habitate de interes comunitar incluse în Formularul Standard, habitate importante pentru speciile de interes comunitar incluse în Formularul Standard -ca loc de hrănire, reproducere, adăpost, habitate rare la nivel național.

Specii de interes de conservare - specii de interes comunitar incluse în Formularul Standard, specii importante pentru speciile de interes comunitar incluse în Formularul Standard -de exemplu ca hrană, specii rare protejate la nivel național.

Direcție de management – în sensul utilizat în acest PM, termenul descrie ceea ce se dorește a se realiza prin activități și măsuri de management. Se definesc pentru o perioadă de cel puțin 5 ani, detalierea activităților/acțiunilor specifice urmând să se facă în planurile de lucru anuale.

Activitate de management – una sau mai multe acțiuni care contribuie la obținerea rezultatelor dorite pentru fiecare direcție de management, cum ar fi de exemplu, activități de patrulare, control, educație, realizarea unor amenajări pentru a ajuta menținerea speciei, și altele asemenea. Sunt parțial descrise la Capitolul D5 și se stabilesc cu ocazia întocmirii planurilor de lucru anuale.

Măsuri de management – sunt reguli specifice de utilizare a terenurilor și resurselor din aria protejată impuse de acest statut, respectiv de necesitatea atingerii obiectivelor acesteia, de obicei incluse în Regulamentul ariei protejate. Exemplu: cosirea păjiștilor de interes de conservare numai după data de 1 iulie.

Management adaptabil – acțiunile de management sunt astfel definite încât să permită adaptarea la modificări ale sistemelor naturale intervenite pe perioada de aplicare a planului de management sau redefinirea activităților și măsurilor de management, dacă prin monitorizare se dovedește că acest lucru este necesar.

Management participativ – planificarea și implementarea activităților de management se face cu implicarea / participarea factorilor interesați.

Management activ – în cazul prezentului document termenul se folosește pentru a indica necesitatea realizării unor activități și măsuri de management destinate special menținerii stării favorabile de conservare a speciilor și habitatelor de interes de conservare. Fără activitățile și măsurile respective există posibilitatea degradării/pierderii valorilor, cum ar fi de exemplu pierderea de habitate importante de pajiști în cazul necosirii fânețelor.

Activități cu impact - activitățile care au asemenea caracteristici încât se consideră că generează un impact asupra mediului. Cele cu impact semnificativ sunt definite de legislație.

Ce conține Planul de Management

Ghid succint pentru o mai bună înțelegere a structurii și conținutului

Planul de management este structurat în așa fel încât să se poată face o analiză cât mai bună a informațiilor de care se dispune la data elaborării. Informațiile și analizele sunt redactate astfel încât detaliile tehnice să fie cât mai succinte pentru fiecare din domeniile la care se face referire - în principal ecologie, biologie, hidrologie, silvicultură, agricultură și altele, dar suficiente pentru a permite o bună înțelegere a legăturilor între situația actuală, tendințele de viitor și măsurile de management planificate. În cele ce urmează se redă foarte pe scurt ce conține fiecare capitol, sperând că astfel vom ajuta la înțelegerea mai ușoară a conținutului Planului de Management, permițând cititorului să se concentreze pe capitolele care îl interesează în mod deosebit. În completare la cele de mai jos, Figura 1 redă o "hartă" a structurii Planului de management. Întrebările cu fonturi albastre italice sunt aceleași care se regăsesc pe "harta" din Figura 1.

Sumar - redă succint aspectele principale din Plan

A. Introducere – *De ce plan de management?*

De ce este nevoie de planul de management și care sunt prevederile legale în baza cărora acesta a fost elaborat.

B. Descrierea AP – *Care este situația actuală în AP? – aspecte care explică și /sau influențează AP*

Conține o descriere a situației actuale a AP, o "fotografie" a zonei la momentul elaborării Planului de Management. Descrierea conține informații utile pentru elaborarea strategiei și a măsurilor de management -Capitolul D. Informațiile sunt relevante pentru elaborarea celorlalte capitole din PM.

B.1. Informații generale

- despre ce AP vorbim
- unde se află AP și ce zone include
- cine sunt proprietarii și administratorii de terenuri și resurse naturale, cine sunt cei ce au interese și care desfășoară activități în AP
- cine este custodele / administratorul AP, de ce resurse dispune și ce activități de management a desfășurat acesta până în prezent.

B.2. Descrierea mediului fizic și biotic

B.2.1. informații succinte despre cadrul fizico-geografic și factorii naturali ce determină prezența habitatelor și speciilor - relief, rețeaua hidrografică, climă;

B.2.2. situația actuală privind prezența speciilor și habitatelor de interes conservativ - prezentarea rezultatelor inventarierilor de teren – situație reflectată și în hărțile din anexe.

B.3. Informații socio-economice și culturale

Aria protejată nu este ”ruptă” de contextul socio-economic al teritoriului din care face parte. Dinamica socio-economică a zonei influențează în mod adesea semnificativ biodiversitatea. Capitolul conține informații sumare necesare pentru a defini contextul social-economic al așezărilor umane din interiorul sau vecinătatea AP, tendințele de evoluție a acestora, interesul populației pentru terenurile și resursele naturale din zonă, situația sistemului educațional – necesară pentru stabilirea programelor de educație pentru natură și potențialul pentru noi activități legate de valorile naturale. Toate acestea pot influența semnificativ managementul AP și pot fi cauze ale presiunilor și amenințărilor la adresa valorilor AP.

B.4. Informare, conștientizare, educație – prezintă activitățile educative și de conștientizare realizate în AP până în prezent, pentru a ajuta la planificarea acestui gen de activități pe viitor. Ariile protejate au un rol important pentru educația tinerilor în spiritul protecției naturii și pentru conștientizare societății cu privire la importanța ariilor protejate.

B.5. Cercetare – ce aspecte relevante pentru managementul AP au fost cercetate până în prezent și ce infrastructură există pentru cercetarea aplicată în AP?

C. Evaluarea situației actuale - *Ce trebuie să păstrăm / îmbunătățim în zonă și de ce sunt necesare măsuri de management -care sunt presiunile și amenințările-?*

Informațiile de la capitolul C sunt analizate din perspectiva conservării valorilor pentru care a fost declarate AP.

C.1. Valori – *Ce trebuie să menținem sau să îmbunătățim în AP? - Valori*

Se descriu valorile care trebuie păstrate sau îmbunătățite. În cazul siturilor Natura 2000 este vorba obligatoriu despre habitatele și speciile pentru care au fost declarate - conform Formularului Standard, dar au fost identificate și alte specii și habitate,

respectiv alte valori considerate importante pentru zonă. Pe aceste valori se concentrează acțiunile de management pe viitor - Capitolul D.

C.2. Presiuni și amenințări: *Ce trebuie reglementat pentru a menține sau îmbunătăți valorile? – Presiuni și amenințări*

Se descriu activitățile umane care, din cauza modului în care se desfășoară, au un impact asupra valorilor sau pot avea impact pe viitor.

C.3. Evaluare – *Care este starea actuală și tendințele pe viitor în ce privește valorile AP?*

Se analizează dacă valorile sunt în stare corespunzătoare și care va fi evoluția amenințărilor?

Analiza se face în baza celor descrise la Capitolul B.1 cu referire doar la valorile identificate în capitolul C.1. și luând în calcul tendințele viitoare din perspectiva amenințărilor identificate în capitolul C.2.

D. Strategia de management - *Ce vrem pentru zonă pe viitor? Cum se va face managementul?*

Natura și resursele naturale nu pot fi gestionate eficient pe termen scurt. Trebuie să definim ce anume vrem să obținem pe o perioadă mai lungă, iar PM să descrie ce anume ar trebui făcut în următorii 5 ani pentru a ne apropia de realizarea viziunii propus. Cunoscând valorile avute, situația lor actuală, presiunile și amenințările la care sunt supuse, se definește o strategie pe termen mediu sau lung, răspunzând la întrebările de mai jos.

D.1. Viziunea - *Cum vrem să arate AP peste 50 de ani?*

D.2. Strategia de management:

Care este strategia pe termen mediu, definită în baza informațiilor din capitolele B și C? - Domeniile pe care se vor concentra eforturile de management și obiectivele pentru fiecare din acestea.

Se descrie cum anume se va organiza managementul, definind domeniile pe care se vor desfășura activitățile de management și ce vrem să obținem pe fiecare din aceste domenii -obiective.

D.3. Planul operațional pe 5 ani – *Ce acțiuni de management sunt necesare pentru a realiza obiectivele definite la Capitolul D.3?*

Ce trebuie făcut în următorii 5 ani pentru a ne asigura că se menține sau se îmbunătățește starea speciilor și a habitatelor, respectiv a celorlalte valori, se reduc amenințările și se asigură un cadru corespunzător pentru ca zona să poată beneficia de o dezvoltare durabilă.

E. Asigurarea implementării Planului de Management – *Cum se implementează în mod eficient Planul de Management?*

E.1. Sistemul de luare a deciziilor – *Cine ia deciziile dacă trebuie modificate anumite prevederi din Planul de Management?*

E.2. Resurse necesare pentru implementarea Planului de Management - *Ce resurse umane și financiare sunt necesare pentru realizarea activităților din PM?*

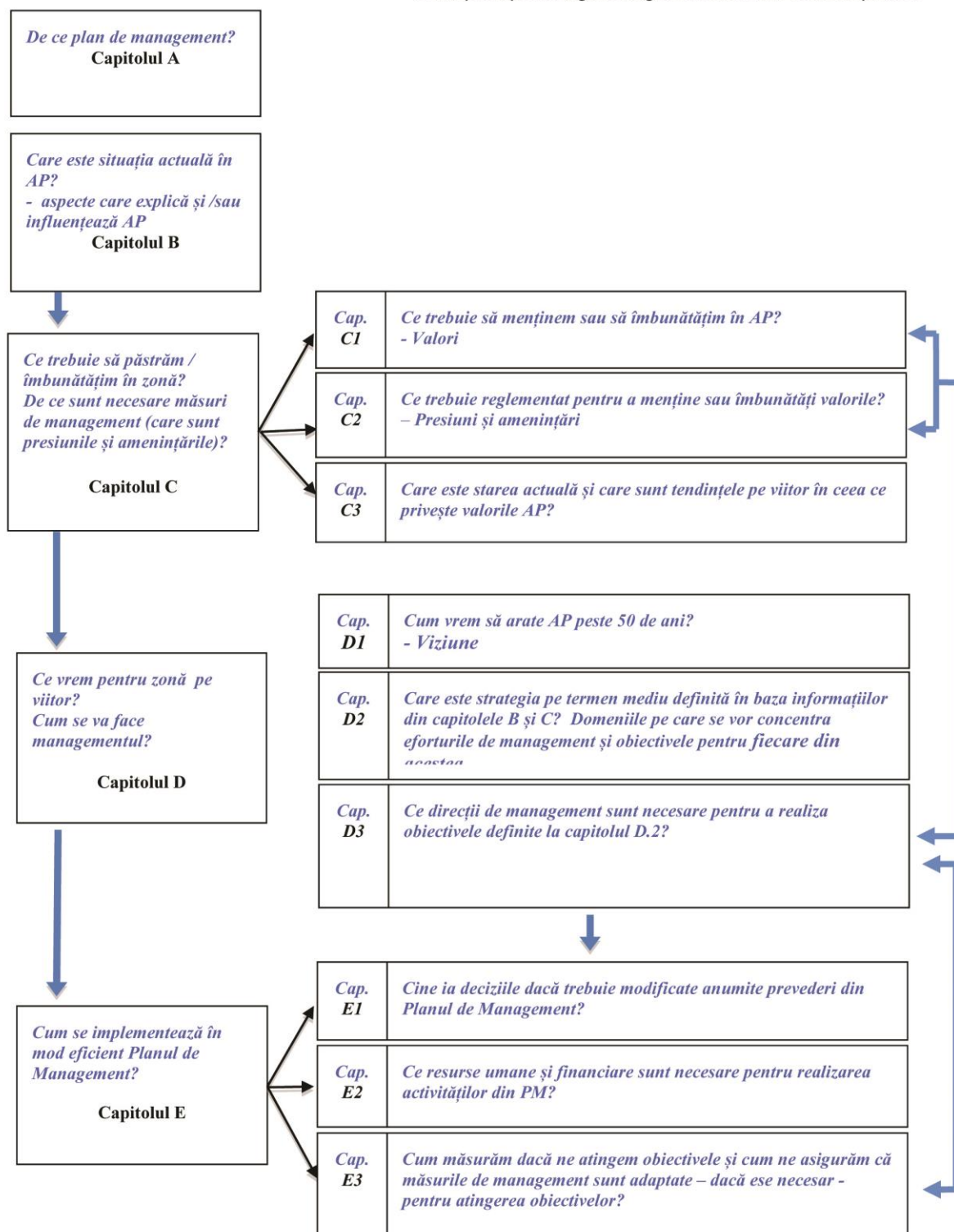
E.3. Monitorizarea implementării Planului de Management – *Cum măsurăm dacă ne atingem obiectivele și cum ne asigurăm că măsurile de management sunt adaptate – dacă este necesar - pentru atingerea obiectivelor?*

Se explică cum anume se urmărește implementarea PM, cum se măsoară impactul activităților de management și succesul lor, cine trebuie să măsoare și când și cum se folosesc rezultatele monitorizării pentru a îmbunătăți măsurile de management.

Anexe

"HARTA" PLANULUI DE MANAGEMENT

Notă: săgețile albastre (mai groase)
redau principalele legături logice între ceea ce includ capitolele

Figura 1 - Schema logică a Planului de management

SUMAR

ROSPA0089 Obcina Feredeului a fost declarată în 2007 arie de importanță specială avifaunistică cu scopul de a asigura protecția a 11 specii de păsări sălbatice de importanță comunitară. Aria protejată se suprapune în cea mai mare parte peste unitatea fizico-geografică Obcina Feredeului și este situată într-o zonă cunoscută la nivel național pentru valorile sale culturale, pentru modul de viață tradițional și dezvoltarea echilibrată a comunităților locale, care au permis păstrarea în bună stare a valorilor naturale – fapt confirmat și de statutul de sit Natura 2000 conferit zonei.

Zona cuprinde și o rezervație naturală de interes național – Pădurea Roșoșă, situată integral în cele două situri - aria de importanță specială avifaunistică Obcina Feredeului și situl de importanță comunitară Obcinele Bucovinei, rezervație desemnată pentru protecția unor habitate forestiere și ripariene și a unor specii de plante și animale de interes național și european.

Planul de management are rol de reglementare pentru administratorii ariilor naturale protejate, precum și pentru persoanele fizice și juridice care dețin sau administrează terenuri și resurse sau care desfășoară activități în aria protejată.

Obiectivul principal al managementului acestei arii protejate este menținerea statutului favorabil de conservare al speciilor de păsări pentru care a fost declarat situl, printr-o gospodărire corespunzătoare a habitatelor, ținându-se cont de cerințele ecologice ale speciilor. Astfel, valorile naturale ale sitului, a căror conservare este asigurată prin managementul sitului sunt, nu doar speciile de păsări, ci și habitatele acestora.

Viziunea definită prin planul de management stabilește că ar fi de dorit ca *situl Natura 2000 Obcina Feredeului să devină un model de conviețuire a omului cu natura, în care gospodărirea echilibrată a resurselor naturale asigură condiții pentru menținerea speciilor sălbatice și habitatelor naturale.*

Direcțiile de management pe care ar trebui să se acționeze pentru realizarea acestei viziuni pentru păstrarea valorilor naturale amintite pot fi grupate în următoarele domenii :

- **Programul 1: Managementul biodiversității** – care are ca scop menținerea stării favorabile de conservare pentru speciile de interes pentru conservare, prin aplicarea măsurilor de management al habitatelor de păduri și pajiști, în colaborare cu proprietarii /administratorii de terenuri și resurse naturale.

- **Programul 2: Managementul resurselor naturale** – care își propune reducerea impactului negativ al activităților de utilizare a resurselor naturale din aria protejată, asupra stării de conservare a speciilor, prin asigurarea utilizării durabile a acestor resurse și identificarea de soluții alternative, în colaborare cu autoritățile competente pentru protecția mediului, pe durata implementării planului.
- **Programul 3: Informare, conștientizare, educație ecologică** - prin care se urmărește creșterea nivelului de informare și conștientizare și obținerea sprijinului factorilor interesați în vederea realizării obiectivelor de conservare ale ariei protejate prin activități specifice, inclusiv de educație ecologică în colaborare cu comunitățile locale și alți factori interesați..
- **Programul 4: Administrare-management efectiv** – care vizează asigurarea unui management eficient și adaptabil al ariei protejate prin asigurarea resurselor necesare în acest scop.
- **Programul 5: Monitorizare și evaluare** – care își propune implementarea unui sistem de monitorizare a implementării planului de management prin analiza și evaluarea periodică a acțiunilor și indicatorilor cheie în vederea stabilirii eficienței managementului și pentru adaptarea măsurilor și acțiunilor de management.

Un obiectiv extrem de important pentru această arie protejată este asigurarea menținerii și refacerii stării favorabile de conservare pentru toate speciile de interes comunitar, așa cum se prevede în directivele europene de conservare a naturii. Nerealizarea acestui obiectiv poate atrage sancțiuni severe din partea Uniunii Europene.

Realizarea acestor programe nu este doar responsabilitatea celui ce administrează ariile protejată, respectiv a Custodelui. Legea prevede responsabilități și obligații pentru toți proprietarii și administratorii de terenuri, dar și pentru autorități. Ca urmare este foarte important ca implementarea planului de management să se facă în parteneriat și prin colaborare cu factorii interesați.

Planul se constituie într-un ghid extrem de important nu numai pentru administratorul ariilor protejate, ci și pentru autorități, instituții, proprietari și administratori de terenuri, urmând a fi luat în considerare de toate planurile strategice de dezvoltare din zonă.

A. INTRODUCERE

A.1. Scopul planului de management și principii de bază pentru managementul sitului

Planul de management s-a elaborat în vederea identificării strategiei de management a ariei de importanță specială avifaunistică Obcina Feredeului și stabilirii măsurilor de management și de monitorizare, astfel încât să fie îndeplinite obiectivele pentru care această arie protejată a fost desemnată, conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2007, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare: *”Ariile naturale protejate de interes comunitar sunt create pentru impunerea unor măsuri speciale în vederea conservării unor habitate naturale și/sau specii sălbatice de interes comunitar.”*

Complexitatea managementului acestui sit este dată de:

numărul speciilor pentru care s-a declarat aria protejată,

presiunile și amenințările prezente în zonă,

numărul mare al factorilor interesați: proprietari și administratori de terenuri și resurse naturale, comunități locale, autorități, instituții, organizații,

faptul că responsabilitatea pentru implementarea activităților și măsurilor de management nu revine numai administratorului sitului, ci și factorilor interesați,

necesitatea definirii condițiilor în care se poate dezvolta durabil zona cu menținerea valorilor și a serviciilor naturale cel puțin la starea lor actuală sau chiar îmbunătățirea lor,

caracterul neprevăzut al schimbărilor din natură și necesitatea adaptării la aceste schimbări.

Ca urmare se impune necesitatea unei planificări atente, asigurând-se cadrul necesar pentru un *management adaptabil și participativ*.

Având în vedere că acest plan trebuie să stabilească măsuri de management pentru gestionarea de valori naturale supuse unor modificări greu de anticipat, modificări ce pot apărea atât din cauza unor factori naturali cât și din cauza unor factori antropici, planul operațional a fost astfel stabilit întrucât să permită flexibilitate în aplicarea măsurilor și realizarea activităților de management, asigurând un cadru pentru măsurilor de management detaliate, având astfel un *caracter adaptabil*.

Planul de management stabilește responsabilitatea implementării măsurilor speciale de management pentru conservarea sau utilizarea durabilă a resurselor naturale, așa cum se

precizează în articolul 21 aliniatul 6 al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2007, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare:

”Autoritățile locale și naționale cu competențe și responsabilități în reglementarea activităților din ariile naturale protejate sunt obligate să instituie, de comun acord cu administratorii ariilor naturale protejate și, după caz, cu autoritatea publică centrală pentru protecția mediului și pădurilor, măsuri speciale pentru conservarea sau utilizarea durabilă a resurselor naturale din ariile naturale protejate, conform prevederilor planurilor de management.”

Drept urmare, Planul operațional detaliat de la Capitolul D stabilește responsabilitățile pentru implementarea acțiunilor de management, asigurând astfel cadrul pentru un **management participativ**.

În vederea asigurării bazelor pentru dezvoltare durabilă a zonei, **prevederile Planului de management vor fi integrate în planurile strategice relevante**, conform articolului 21 aliniatul 5 al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2007, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare:

”Planurile de amenajare a teritoriului, cele de dezvoltare locală și națională, precum și orice alte planuri de exploatare/utilizare a resurselor naturale din aria naturală protejată vor fi armonizate de către autoritățile emitente cu prevederile planului de management.”

A.2. Baza legală a planului de management

Baza legală o constituie Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare, care la articolul 21 prevede următoarele:

- alineatul 2 - *Planurile de management și regulamentele se elaborează de către custozii acestora, se avizează de către Agenția Națională pentru Protecția Mediului/structurile din subordinea acesteia, după caz, și se aprobă prin ordin al conducătorului autorității publice centrale pentru protecția mediului și pădurilor, cu avizul autorităților publice centrale interesate. În cazul în care nu există custozii sau în situația în care planurile de management sunt elaborate în cadrul unor proiecte cu finanțare națională/europeană, acestea pot fi elaborate și de alte entități, urmând să fie însușite de către custozii, în procesul elaborării și, respectiv, al aprobării acestora.*
- alineatul 7 - *Ariile naturale protejate de interes comunitar sunt create pentru impunerea unor măsuri speciale în vederea conservării unor habitate naturale și/sau*

specii sălbatice de interes comunitar. În cazul suprapunerii ariilor naturale protejate de interes comunitar cu ariile naturale protejate de interes național, se va realiza un singur plan de management integrat, ținând cont de respectarea categoriei celei mai restrictive.

A.3. Procesul de elaborare a planului de management

Întrucât atât în momentul declarării ariei protejate cât la momentul inițierii proiectului prin care a fost elaborat acest plan¹ nu existau studii de specialitate privind speciile de păsări protejate, starea habitatelor acestora, contextul natural și social economic al ariei protejate, în primă fază procesul de elaborare a constat în realizarea acestor studii, care au fundamentat stabilirea măsurilor de management. Pentru realizarea studiului privind speciile și habitatele, echipa de experți biologi alcătuită din 7 persoane, a realizat inventarierea speciilor în teren în perioada mai 2012 – iunie 2013, conform metodologiei științifice agreate la nivel european și național și a efectuat observații cu privire la habitate din perspectiva cerințelor speciilor respective.

În același timp a fost realizat sistemul informațional geografic al sitului, pe baza cărora au fost analizate și spațializate datele, au fost făcute calcule și a fost inventariată situația din punctul de vedere al tipurilor de proprietate asupra terenurilor, al categoriilor de utilizare a terenurilor, al repartiției habitatelor și speciilor, și altele asemenea. Acest sistem va fi util în monitorizarea implementării și în ajustarea măsurilor de management.

Măsurile de management au fost stabilite cu ajutorul experților angajați în elaborarea planului, în baza discuțiilor din cadrul întrunirilor de lucru cu experții biologi, experți baze de date și sisteme informaționale geografice și cu reprezentanții Direcției Silvice – în calitate de Custode și responsabil pentru implementarea Planului.

În luna august 2013, planul va a fost supus consultărilor publice în cele 13 unități administrativ-teritoriale suprapuse sitului, la care au fost invitați atât factorii interesați de la nivel local cât și instituțiile și organizațiile de la nivel județean interesate de managementul sitului. În finalizarea acestui plan s-a ținut cont de observațiile și comentariile primite de la publicul interesat în timpul consultărilor. De asemenea, planul a fost înaintat către Agenția pentru Protecția Mediului Suceava, în vederea evaluării impactului asupra mediului, conform legislației în vigoare și completat conform observațiilor primite.

---

¹ "Elaborarea planului de management al ROSPA0089 Obcina Feredeului" – cod SMIS-CSNR 36365, beneficiar Asociația Dorna EcoActiv

A.3. Procedura de modificare a Planului de management

În cazul în care se impun schimbări în Planul de Management, competența aprobării acestora revine:

- Ministerului Mediului și Pădurilor, dacă se impun modificări la nivel de obiective sau acțiuni, sau la nivelul regulamentului de funcționare.
- Custodelui sitului.

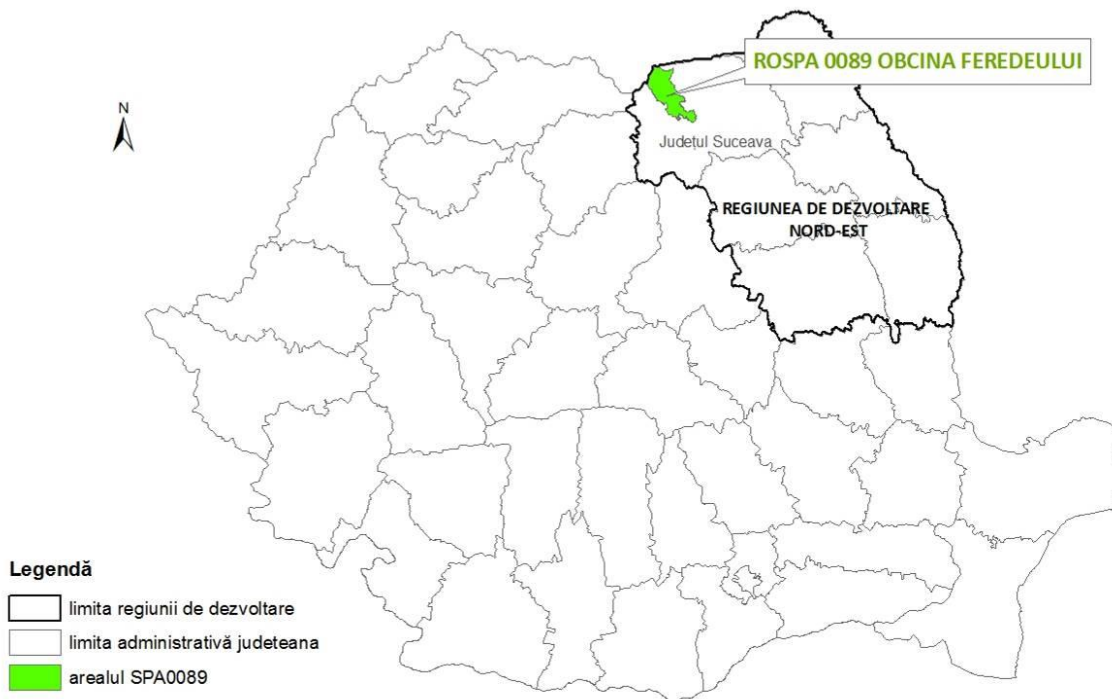
B. DESCRIEREA ARIEI NATURALE PROTEJATE

B.1. Informații Generale

B.1.1. Localizare

Aria de importanță specială avifaunistică Obcina Feredeului este situată în Regiunea de Nord-Est a României, latitudine N 47° 42' 18", longitudine E 25° 24' 35", în zona montană din partea de nord și central-nord-vestică a județului Suceava - NUTS: RO015. Situl se întinde pe o suprafață de **63.737 ha**.

Situl se suprapune integral peste unitatea fizico-geografică a Obcinei Feredeului, din cadrul Obcinelor Bucovinei, fiind parte componentă a subregiunii munților flișului, situată în partea de nord a Carpaților Orientali. Situl are o orientare generală NNV-SSE, conformă cu orientarea culmilor principale – Figura 2.

Figura 2 – Harta localizării sitului în context administrativ național, regional și județean

În proiecție Stereografică 1970 *coordonatele centroidului* ariei protejate sunt: x - 528490.36
y - 690172.23.

B.1.2. Limite

Limitele ariei de importanță specială avifaunistică Obcina Feredeului au fost stabilite prin Hotărârea de Guvern nr. 971/2011 pentru modificarea și completarea HG 1284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000. Acestea sunt puse la dispoziția factorilor interesați de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului prin intermediul paginii de Internet www.biodiversity.ro/n2000/, precum și, în proiecție Stereo 70, pe pagina web:

http://www.mmediu.ro/protectia_naturii/protectia_naturii.htm. Harta limitelor se găsește și pe pagina web a sitului, www.obcinaferedeului.ro și în Anexa 1.

Descrierea sumară a limitelor sitului

Limita nordică a sitului urmărește valea superioară a râului Suceava, atât pe porțiunea în care aceasta coincide cu granița de stat cu Ucraina - până în dreptul localității Ulma, cât și în aval de aceasta, până la confluența cu pârâul Brodina, în dreptul localității omonime.

La vest, limita sitului coincide în mare parte cu văile superioare ale Sucevei, până în dreptul localității Izvoarele Sucevei, și Moldovei, până în dreptul localității Breaza de Sus, de unde urcă spre est, pe culmile cu altitudini de 1000-1100 m și se întinde spre sud-est până la sud de vârful Muncelu, cu o altitudine de 1302 m, în apropiere de localitatea Sadova și până la valea Moldovei.

În partea de sud, limita sitului urmărește în linii mari valea Moldovei, între localitățile Pojorâta și Prisaca Dornei, exceptând valea inferioară a râului Sadova până la confluența acestuia cu Moldova.

În partea de est, limita sitului se desfășoară pe direcție sud-sudest-nord-nordvest, din dreptul localității Prisaca Dornei, din valea Moldovei, până la vest de localitatea Brodina, din valea Sucevei, având o configurație neregulată. Astfel, în partea sa estică limita sitului se suprapune parțial peste unitățile geomorfologice ale culoarului depresionar al Moldoviței, în est și Obcinelor Brodinei, în partea de nord-est – conform Barbu, 1972, 1976.

B.1.3. Suprapuneri cu alte arii protejate și conectivitate

Situl se suprapune total peste rezervația forestieră Pădurea Roșoșă, arie naturală protejată de interes național, cu o suprafață de 205 ha și în proporție de 60% peste situl de importanță comunitară Obcinele Bucovinei – Tabelul nr. 1.

Rezervația Pădurea Roșoșă este arie naturală protejată declarată prin Hotărârea de Guvern nr. 1143 din 18 septembrie 2007 privind instituirea de noi arii protejate.

Situl de importanță comunitară "Obcinele Bucovinei" se suprapune, în cea mai mare măsură peste partea estică și centrală a SPA Obcinei Feredeului, precum și peste partea nord-vestică a sitului de importanță comunitară Obcina Mare – așa cum reiese și din Anexa 2 a Planului de management. Situl are ca scop protecția habitatelor forestiere, păduri de fag de tip *Luzulo-Fagetum*, păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior*, păduri dacice de fag, păduri acidofile de *Picea abies*, aluviale - habitate de vegetație herbacee de pe malurile râurilor, fânețe montane și turbării cu vegetație forestieră. De asemenea, interes conservativ prezintă și mamiferele mari și o serie de specii de amfibieni, reptile, pești, nevertebrate și plante listate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE2 prezente în această zonă.

---

2 Lista completă a acestora este disponibilă în Anexa Ordinului MMP nr. 2387/2011 – Fișa standard a sitului.

Tabelul nr. 1 - Arii protejate suprapuse și învecinate sitului

Denumirea	Tipul / categoria	Suprafața în hectare	Actul prin care a fost declarată	Responsabil
Arii protejate suprapuse				
Pădurea Roșoșa	rezervație naturală	205	HG 1143/2007	Direcția Silvică Suceava
ROSCI0328 Obcinele Bucovinei	SCI	32.246	Ordinul MMP 2387/2011 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000	Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice
Arii protejate limitrofe				
ROSCI0089 Găina-Lucina	SCI	848	Ordinul MMDD 1964/2007 modificat prin Ordinul MMP 2387/2011	Direcția Silvică Suceava
ROSCI0321 Moldova Superioară	SCI	429		MMSC - încă nu a fost atribuită custodia

Situl de importanță comunitară ”Moldova Superioară” se suprapune cursului superior al râului Moldova, între localitățile Breaza de Sus și Câmpulung Moldovenesc. Situl are ca scop conservarea pădurilor dacice de fag - cod 91V0, a mamiferelor mari precum râsul, lupul, ursul, precum și a speciei *Eudontomyzon mariae*.

Situl de importanță comunitară ”Găina-Lucina” este situat în partea de nord a Obcinei Mestecănișului, la vest de aria de importanță specială avifaunistică Obcina Feredeului. În cadrul sitului se regăsesc habitate de interes prioritar, așa cum sunt cele de turbărie activă și turbărie cu vegetație forestieră și pădurile aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior*, specii precum râsul și o serie de plante între care *Ligularia sibirica*.

B.1.4. Cadrul legal și administrativ pentru management

Cadrul legal prin care situl Natura 2000 – Obcina Fereului a fost declarat Arie de Protecție Specială Avifaunistică este precizat în Tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2 - Acte normative ce stau la baza declarării sitului și a managementului acestuia

Tip act*	Număr act	An	Denumire
Hotărâre de Guvern	1284	2007	Hotărâre de Guvern privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România
Hotărâre de Guvern	971	2011	

Formularul standard al sitului, în care sunt listate speciile protejate în Obcina Feredeului este disponibil în H.G. 971/2011 – Anexa III.

Autoritatea de management: începând din 2010, administrarea sitului este în responsabilitatea Direcției Silvice Suceava, care are calitatea de custode – denumit în continuare în acest document Custode, conform Convenției de Custodie nr. 0099/03.03.2010 încheiată cu Ministerul Mediului și Pădurilor.

B.1.5. Drepturi de proprietate, administrare și folosință a terenurilor

B.1.5.1. Situația administrativ-teritorială a sitului

Situat exclusiv în cadrul județului Suceava, în partea nord-vestică a regiunii de dezvoltare Nord-Est, situl se suprapune parțial peste teritoriul a 12 comune și al municipiului Câmpulung Moldovenesc – așa cum reiese din figura 3. Ponderile suprafețelor incluse în sit din suprafața totală a teritoriului lor administrativ variază între <1 și 82 % - după cum este redat în Tabelul nr. 3 și Anexa 3.

Din perspectiva situației administrativ-teritoriale de la nivelul sitului se conturează o serie de comunități umane a căror importanță pentru managementul sitului este mai ridicată. Astfel, unitățile administrative cu ponderea cea mai mare din suprafața lor totală inclusă în sit sunt: Sadova, Ulma, cu peste 80%, Izvoarele Sucevei, Moldovița - cu peste 50%, Brodina și Breaza – a se vedea Tabelul 1 și Anexa 3a,c. De asemenea, suprafața sitului este ”arondată” într-o proporție mai ridicată comunelor: Moldovița, Izvoarele Sucevei, Brodina și Ulma, care înglobează în teritoriul lor administrativ ponderi cuprinse între 10 și 27% din suprafața totală a sitului – Anexa 3.

Deși majoritatea localităților componente ale celor 13 unități administrativ-teritoriale sunt situate la exterior față de limita sitului, în partea de nord, acesta include un număr de 7 așezări umane permanente aparținând comunelor *Ulma*: Costileva, Lupcina, Măgura; *Brodina*: Cununșchi, Ehrește, Zalomeștra și *Izvoarele Sucevei*: Brodina – Anexa 3.

Având în vedere aceste considerente, o importanță mai ridicată pentru managementul sitului o au comunele: Izvoarele Sucevei, Brodina, Ulma, Moldovița și Sadova. În cele mai multe dintre cazuri, terenurile proprietate de stat reprezintă peste 50% din suprafața totală - între 50 și 83%, cu excepția comunei Fundu Moldovei, unde proprietățile private reprezintă 68%. Proprietatea comunală deține ponderea cea mai însemnată în Vatra Moldoviței, unde ocupă 21%.

B.1.5.2. Situația utilizării terenurilor

În ceea ce privește acoperirea terenurilor, predominante sunt pădurile, cu o pondere de 76%, urmate de pajiștile cu utilizare agricolă, și anume: pășuni, reprezentând 21%, fânețe 2% și construcții cu 1% - Anexa 4.

Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023

Tabelul nr. 3 - Suprafața unităților administrative incluse în aria de importanță specială avifaunistică Obcina Feredeului

Nr. crt	Unități administrativ-teritoriale	Nr. de localități /unitate administrativă		Suprafața inclusă* în sit, în hectare	% din suprafața totală a unității administrative*	% din suprafața totală a sitului*
		total	Din care: incluse complet în sit			
1	Sadova	1	-	4789	82	7,5
2	Ulma	5	3	6383	80	10
3	Izvoarele Sucevei	3	1	8487	58	13,3
4	Moldovița	4	-	16969	56	26,6
5	Brodina	10	3	7936	41	12,5
6	Breaza	3	-	4206	37	6,6
7	Moldova Sulița	2	-	2972	33	4,7
8	Vatra Moldoviței	3	-	4538	33	7,1
9	Câmpulung Moldovenesc	1	-	2596	23	4,1
10	Frumosu	3	-	2081	19	3,3
11	Vama	4	-	1841	13	2,9
12	Fundu Moldovei	10	-	917	6	1,4
13	Pojorâta	2	-	22,5	<1	0,03

* valori obținute cu ajutorul unui sistem informațional geografic

B.1.5.3. Situația proprietății asupra terenurilor

Terenurile agricole sunt reprezentate de pășuni și fânețe. Pășunile ocupă 13.421 ha, reprezentând 21 % din suprafața totală a ariei protejate, așa cum reiese din Tabelul 4 și se află preponderent în proprietatea persoanelor fizice și a Primăriilor. Persoanelor fizice le revin un procent de 88 % din suprafața totală a pășunilor din sit, restul fiind deținut de stat, în procent de 2% și de Primărie, cu o pondere de 10%. Dintre acestea, suprafața cea mai mare de pășune, de 777 ha, aparține Primăriei Pojorâta, reprezentând 6% din suprafața totală a pășunilor din sit.

Fânețele ocupă doar 2% din suprafața sitului, respectiv 952 ha, din care un procent de 86% sunt în proprietatea persoanelor fizice. Restul este deținut de stat, cu o pondere de 11% și Primăria Vatra Moldoviței, cu 30 ha, echivalentul a 2%.

Pădurile, care ocupă cea mai mare parte a ariei protejate, 83% din suprafața totală a acestora, respectiv 40.164 ha fiind deținute în principal de stat. Pădurile aparținând persoanelor fizice ocupă 5377 ha, reprezentând 11% din suprafața sitului, restul de 2741 ha, echivalentul a 6% din suprafața sitului fiind împărțit de 5 Primării. Așa cum reiese și din Tabelul 4, suprafețele cele mai mari de pădure revin primăriilor Câmpulung Moldovenesc și Moldovița.

Deși, cel mai adesea, intravilanul localităților nu este inclus în sit, intravilanul unor localități din partea de nord, ocupă o suprafață de 950 ha, reprezentând 1% din suprafața sitului, din care cea mai mare parte se află în proprietatea persoanelor fizice.

Tabelul nr. 4 - Evidența terenurilor din sit pe categorii de proprietari și utilizări

Proprietar	Suprafață pe categorii de folosință – în hectare				Suprafață totală, în hectare	% din suprafața totală a sitului
	Pădure	Pășune	Fânețe	Construcții		
Statul român	40.164	235	126	49	40.574	63,6
Persoane fizice	5377	11.850	952	901	19.080	30
Primăria Vatra Moldoviței		96	30	-	126	0,2
Primăria Câmpulung Moldovenesc	1276	7	-	-	1.283	2
Primăria Frasin	106	1	-	-	107	0,2
Primăria Moldovița	1037	390	-	-	1.427	2,2
Primăria Sadova	246		-	-	246	0,4
Primăria Vama	76		-	-	76	0,1
Primăria Breaza	-	65	-	-	65	0,1
Primăria Pojorâta	-	777	-	-	777	1,2
Total Administrații Publice Locale	2741	1336	30	-	4107	6,44
Total general	48.282	13.421	1.108	950	63.761	100

Sursa datelor: valori obținute cu ajutorul unui sistem informațional geografic

Astfel, 70% din suprafața terenurilor aparține domeniului public și doar o treime este în proprietate privată – a se vedea Tabelul 5 și Anexa. 5b. Opt din cele 13 unități administrativ-teritoriale dețin terenuri în sit –a se vedea Tabelul 5.

Tabelul nr. 5 - Situația proprietății asupra terenurilor din sit

Domeniu		Suprafața în hectare	% din suprafața sitului
Domeniul public	Domeniul public al statului	40.574	63.6
	Domeniul privat al statului	-	-
	Domeniul public al unităților administrativ-teritoriale	-	-
	Domeniul privat al unităților administrativ-teritoriale	4107	6.4
	Total domeniul public	44.681	70%
Proprietate privată -PP-	Proprietate privată a persoanelor fizice	19.080	30%
	Proprietate privată a persoanelor juridice	-	-
	Total proprietate privată	19.080	30%
Proprietate necunoscută	Total procent pentru care nu se cunoaște încadrarea în domeniul public sau privat	-	-
Total sit		63.761	100

În ceea ce privește repartitia spațială a categoriilor de proprietate, terenurile de stat sunt repartizate în principal în partea estică a sitului, cele aparținând primăriilor în partea de sud-vest și vest – de exemplu în zona Dealul Florii, Ciungi, Măceșul, Pătulele, Vf. Batu, Delul Lung, Trei Movile, Runcul Corlățeni, Dealul Bota, Dealul Gicovanu, precum și în partea central-vestică a sitului, de exemplu, în zona Muntele Tomnatecul Mic, Vf. Pașcanu, Poiana Oseridoc, poienile din zona vârfurilor Iorești și Cremenești, și mult mai puțin în nord. Harta categoriilor de proprietate asupra terenurilor este prezentată în Anexa 5 a Planului de management.

B.1.6. Administratori și gestionari

La data elaborării Planului de management, pe suprafața sitului se suprapun **9 fonduri cinegetice**, prezentate în Anexa nr. 6, din care 3 sunt gestionate de Direcția Silvică Suceava, 5

de Asociația Județeană de Vânătoare și Pescuit Sportiv Suceava și unul de către Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice Câmpulung Moldovenesc. Situația acestora este redată în Tabelul 6. Administrarea fondului forestier este asigurată de către **8 Ocoale Silvice**, care administrează atât pădurea de stat cât și cea a persoanelor fizice, din care: 6 sub administrarea Direcției Silvice Suceava, unul privat – Ocolul Silvic ”Bucovina” și unul sub administrarea Institutului de Cercetări și Amenajări Silvice Câmpulung Moldovenesc – Ocolul ”Tomnatic”. Situația acestora este prezentată în Anexa 6 a Planului de management și în Tabelul 7.

Suprafața cea mai mare revine Ocolului Silvic Tomnatic, care gestionează 8.763 hectare de pădure în cadrul sitului, urmat de Ocoalele Silvice: Moldovița, Brodina și Falcău – Tabelul 7. Ocolul Silvic Privat ”Bucovina” administrează o parte din fondul forestier din zonă. Ocolul Silvic ”Bucovina” administrează pădurile Asociației Proprietarilor de Păduri din Bucovina.

Pășunile din cadrul sitului – atât cele aparținând persoanelor fizice cât și cele ale primăriilor sunt administrate de către proprietarii privați, pe baza contractelor de concesiune, în cazul pășunilor în proprietate publică.

Tabelul nr. 6 - Fondurile cinegetice suprapuse sitului

Fondul cinegetic	Suprafața fondului cinegetic în hectare	Procentul inclus în sit	Administrator	Perioada de contractare
31 Straja	10012	12,4	Asociația Județeană de Vânătoare și Pescuit Sportiv Suceava	20.06.2021
21 Rarău	6651	28,5		20.06.2021
19 Muncel	14377	32,5		20.06.2021
26 Paltinu	12128	44,7		20.06.2021
18 Măgura	10819	77,0		20.06.2021
28 Demăcușa	10407	89,2	Institutului de Cercetări și Amenajări Silvice	04.10.2021
30 Nisipitu	12351	80,8	Direcția Silvică Suceava	16.08.2021
27 Moldovița	20401	34,5		16.08.2021
29 Brodina	16510	61,8		16.08.2021

*procent calculat cu ajutorul unui sistem informațional geografic

Tabelul nr. 7 - Tabel detaliat cu administratorii terenurilor din sit

Administrator	Proprietar	Suprafața în hectare	% din sit	% din aria totală de responsabilitate
Ocolul Silvic Falcău	statul român	7.444	12	48,5
Ocolul Silvic Moldovița	statul român	8.296	13	36,6
Ocolul Silvic Brodina		8.001	13	62,8
Ocolul Silvic Vama	statul român	6.343	10	28
Ocolul Silvic Pojorâta	statul român	3.733	6	14,6
Ocolul Silvic Breaza	statul român	5.476	9	28,2
Ocolul Silvic Tomnatic	statul român	8.763	14	85,6
Persoane fizice	Stat, administrații publice locale, persoane fizice	15.695	25	-
Ocolul Silvic privat "Bucovina"	administrații publice locale, persoane fizice	Informații indisponibile		-

*valori calculate cu ajutorul unui sistem informațional geografic

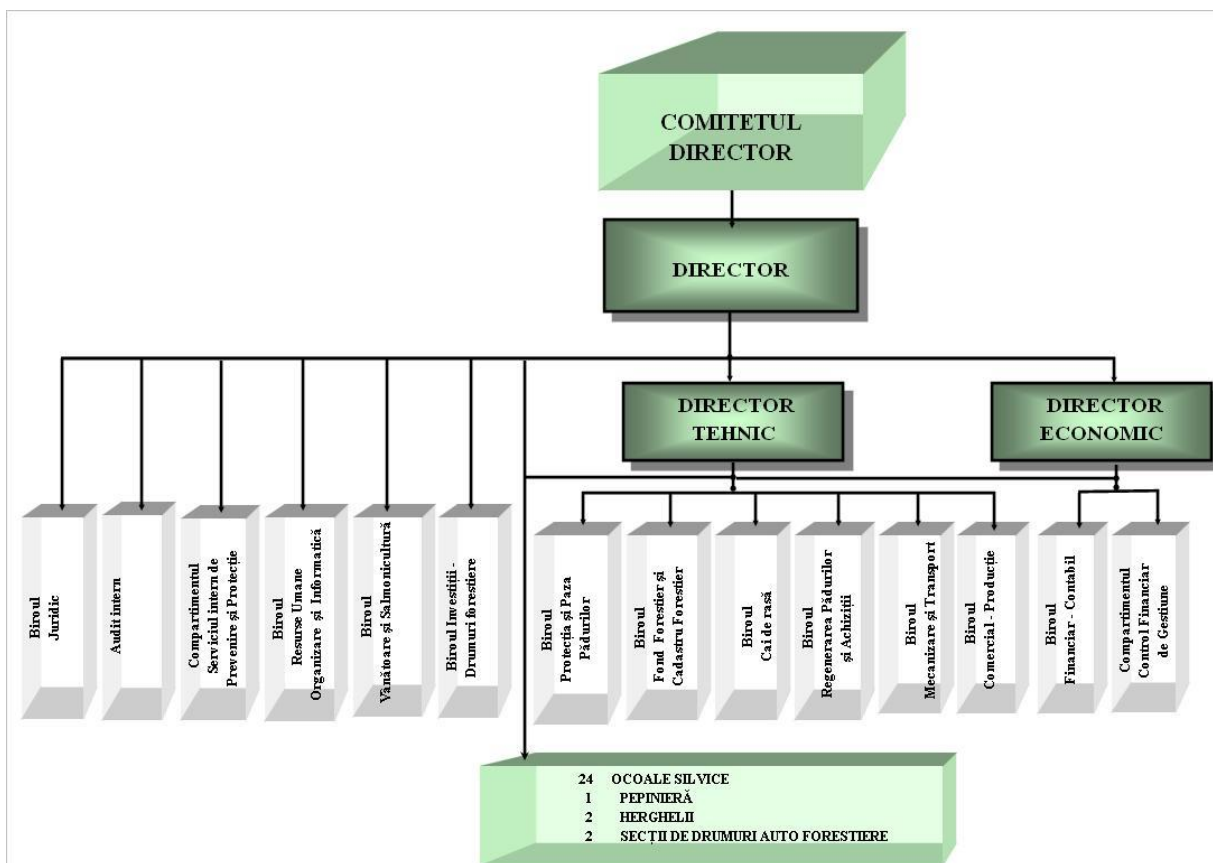
Tabelul nr. 8 - Lista factorilor interesați pe domenii de activitate

Nr	Instituția /organizația /grupul de interes	Legătura cu situl / managementul acestuia /rol / interes
Silvicultură		
1	Direcția Silvică Suceava	Custodele sitului și autoritatea județeană care coordonează și supervizează activitatea silvică derulată în sit de structurile sale teritoriale, gestionează 5 fonduri cinegetice și este responsabilă pentru managementul sitului
2	Ocolul Silvic Falcău	Gestionează fondul forestier din aria lor administrativă suprapusă sitului
3	Ocolul Silvic Moldovița	
4	Ocolul Silvic Tomnatic	
5	Ocolul Silvic Vama	
6	Ocolul Silvic Pojorâta	
7	Ocolul Silvic Breaza	
8	Ocolul Silvic privat ”Bucovina”	Gestionează fondul forestier al Asociației Proprietarilor de Păduri din Bucovina inclus în aria protejată
9	ITRSV	Controlul activităților silvice și de gestionare a fondului cinegetic
10	Institutului de Cercetări și Amenajări Silvice Câmpulung Moldovenesc	Gestionează Ocolul Silvic Tomnatic, Fondului Cinegetic Demăcușa și efectuează cercetări privind managementul resurselor forestiere din zonă
Administrație publică		
11	Consiliul Județean Suceava	Autoritate publică județeană ce coordonează dezvoltarea teritoriului la nivel județean și local, la nivel de unitate administrativ-teritorială, realizează planuri, strategii și proiecte de dezvoltare vizând toate domeniile de interes, inclusiv protecția naturii. Gestionează drumurile județene 176, 175 și 209G.
12	Instituția Prefectului Județului Suceava	Urmărește respectarea legislației și a obligațiilor ce revin instituțiilor din teritoriu, coordonează activitatea acestora și asigură comunicarea dintre acestea și instituțiile de la nivel central
13	Primăria Ulma	80% din suprafața sa totală este în sit, deține 10% din suprafața sitului, inclusiv terenuri intravilane, are în administrare drumuri comunale aflate în sit – drumul comunal 48C.
14	Primăria Brodina	41% din suprafața sa totală este în sit, deține 12,5% din suprafața sitului, inclusiv terenuri intravilane, are în administrare drumuri comunale aflate în sit – respectiv 32B, 48A
15	Primăria Izvoarele Sucevei	58% din suprafața sa totală este în sit, deține 13% din suprafața sitului, inclusiv terenuri intravilane, are în administrare drumuri comunale aflate în sit – drumurile comunale 87, 32B
16	Primăria Moldova Sulița	33% din suprafața sa totală este în sit, deține 4,7% din suprafața sitului, inclusiv terenuri intravilane, are în administrare drumul comunal DC87 aflat în sit
17	Primăria Breaza	37% din suprafața sa totală este în sit, deține 6,6% din suprafața sitului, inclusiv suprafețe reduse de terenuri intravilane, deține 65 ha de pășune în cadrul sitului și are în administrare drumul comunal 87A care pătrunde

B.1.6. Resurse de administrare și de management

B.1.6.1. Administrarea în prezent

Începând din 2010, administrarea sitului este în responsabilitatea Direcției Silvice Suceava, care are calitatea de custode, dobândită prin Convenția de Custodie nr. 0099/03.03.2010 încheiată cu Ministerul Mediului și Pădurilor.

Direcția Silvică Suceava administrează fondul forestier proprietate publică a statului de pe raza județului Suceava, precum și o parte din fondul forestier proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale și fond forestier proprietate privată a persoanelor fizice.

Structura organizatorică a Direcției Silvice Suceava este redată în Figura nr. 3. Numărul de angajați ai Direcției Silvice Suceava la data de 01.01.2013 este de 1310, din care managementului ariei protejate îi este alocat atât personal din cadrul ocoalelor silvice – în număr de 79 angajați cu timp parțial dedicat sitului - cât și personal din aparatul Direcției Silvice, Biroul Fond Forestier – 3 persoane cu responsabilități multiple, care includ și responsabilități legate de sit.

Sursa: <http://www.silvasv.ro/Organizare.htm>

B.1.6.2. Sistemul de decizie

În interiorul Direcției Silvice există un sistem de decizie clar definit, puterea de decizie la nivelul sistemului privind principalele aspecte strategice și operaționale aparținând Direcției Silvice, personalul Ocoalelor Silvice având în principal rolul de administrator la nivel teritorial, cu rol executiv și de coordonare a activităților desfășurate la nivel local.

Mecanismul de soluționare a solicitărilor privind aria protejată

Solicitările adresate custodelui parcurg următorul flux decizional: documentul se depune la secretariatul Direcției Silvice Suceava, în mapa directorului executiv, după rezoluționarea acestuia solicitarea este înregistrată cu număr de intrare, apoi direcționată către biroul sau birourile responsabile, conform rezoluției directorului. Șeful de birou repartizează prin rezoluție solicitarea către responsabilul cu arii protejate din cadrul biroului, acesta formulează răspunsul după consultarea cu șeful de birou și îl înaintează spre avizare directorului în două exemplare. Răspunsul la solicitare se poate trimite electronic, sau listat, prin poștă cu confirmare de primire.

În privința deciziilor legate de managementul ariei protejate:

- a. La nivelul Direcției Silvice Suceava luarea deciziilor privind aria protejată implică personalul Biroului Fond Forestier cu reponsabilități în acest sens precum și conducerea instituției;
- b. Deciziile finale legate de realizarea oricăror investiții sau proiecte se iau de către autoritățile de mediu, respectiv Agenția pentru Protecția Mediului Suceava, în baza prevederilor legale în vigoare, prin eliberarea avizelor, acordurilor sau autorizațiilor de mediu. Custodele are obligația să analizeze impactul potențial și să își exprime punctul de vedere pentru toate proiectele și planurile de pe teritoriul sitului, avizul acestuia fiind obligatoriu, conform legislației în vigoare.

Conform Convenției de custodie încheiate cu Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice, custodelui îi revin în principal următoarele **obligații**:

- a. să administreze aria naturală protejată;
- b. să controleze modul de aplicare a legislației și a planului de management;

- c. să ia toate măsurile necesare în vederea asigurării unei protecții eficiente a ariei naturale protejate și a valorilor patrimoniului natural;
- d. să contribuie la monitorizarea speciilor și habitatelor de interes național și comunitar, precum și la cartarea habitatelor și distribuției speciilor;
- e. să elaboreze și să transmită spre aprobare la autoritatea responsabilă regulamentul ariei naturale protejate;
- f. să elaboreze și să transmită spre aprobare autorității responsabile planul de management al ariei naturale protejate;
- g. să asigure instruirea necesară a persoanelor implicate în activitatea de custodie;
- h. să promoveze acțiuni de conștientizare și informare a populației locale cu privire la necesitatea protecției naturii și la rolul ariilor naturale protejate;
- i. să furnizeze prompt informații la solicitarea autorității responsabile și să înștiințeze direct și operativ despre producerea oricărui eveniment ce a adus sau poate aduce prejudicii capitalului natural;
- j. să prezinte autorității responsabile un raport anual complet privind starea ariei naturale protejate, modul de gestionare a eventualelor probleme apărute și acțiunile întreprinse în baza planului de management, precum și situația realizării obligațiilor asumate;
- k. să identifice orice prejudicii cauzate de terțe persoane bunurilor patrimoniului natural;
- l. să informeze în scris autoritatea responsabilă în termen de 48 de ore de la producerea/luarea la cunoștință a prejudiciului.

B.1.6.3. Resurse de administrare și management

Pentru desfășurarea activităților, Custodele dispune de următoarele dotări:

- a) Mijloace de transport: 15
- b) Tehnică de calcul, inclusiv pentru elaborarea de hărți, analize, prognoze, rapoarte și licență ArcGIS – inclusiv personal specializat;
- c) Echipament de telecomunicație;
- d) Echipament de birotică;
- e) Echipamente de teren – dispozitive GPS, binocluri și altele.

În același timp, Custodele dispune de următoarea **infrastructură**:

Tabelul nr. 9 - Lista resurselor de infrastructură ale Custodelui

Localizare	Tipul infrastructurii	Echipament
Comuna Breaza	Canton silvic Măgura	
Comuna Breaza	Canton silvic Porcescu	
Comuna Vama	Drumul auto forestier Miclăușa Drumul european 576 Suceava – Bistrița Drumul județean 17 Vama- Moldovița	
Comuna Frumosu	Drum comunal Deia Drumurile auto forestiere Deia, Zdrob, Deița	
Comuna Vatra Moldoviței	Drumul național 17A Sadova Rădăuți Drumurile auto forestiere: Scauele Vâlcanu Cremenești Ciocane Senator Ionu Crucea Feredeșu	
Comuna Moldovița	sediul ocol silvic	telefon, fax, xerox, calculatoare, imprimante, hărți, mobilier, mijloace transport, arme pază
Localitatea Argel	sediul district silvic	telefon mobil, hărți, mobilier
Argel, Paltin–Turculeț, Roșoșu	sediul de canton silvic	telefon mobil, hărți, mobilier, armă pază

Custodele dispune de **baza cartografică**, respectiv de următoarele hărți și aerofotograme – așa cum reiese din Tabelul 10.

Tabelul nr. 10 - Baza de date cartografică deținută de Custode

Tipul de hartă	Scara	% acoperit din suprafața totală
Hărți generale – hărțile studiului general	1:50.000 1:20.000	100
Planuri de bază	1:10.000 1:5000	100
Hărți silvice tematice – de ex. harta	1:20.000	100

arboretelor, lucrărilor de cultură și exploatare, și altele		
Ortofotoplanuri 2004	-	100

Planurile și programele relevante pentru managementul AP sunt prezentate în Tabelul 11.

Tabelul nr. 11 - Planuri și programe relevante pentru managementul ariei protejate

Denumire	Rolul lor și relația cu managementul sitului
Strategia Națională și Planul de Acțiune pentru Conservarea Biodiversității 2010 – 2020	stabilesc acțiunile prioritare în funcție de gravitatea amenințărilor, vulnerabilitatea componentelor biodiversității și de obligativitatea conformării cu cerințele internaționale și comunitare de conservare a biodiversității.
Planul Național de Dezvoltare	document de planificare strategică și programare financiară multianuală, elaborat într-un larg parteneriat, care orientează și stimulează dezvoltarea socio-economică a României în conformitate cu Politica de Coeziune a Uniunii Europene
Planul Strategic al Convenției pentru Biodiversitate	are ca scop reducerea ratei actuale de pierdere a biodiversității la nivel global, regional și național ca o contribuție la reducerea sărăciei și în beneficiul tuturor formelor de viață de pe pământ și trebuie transpus în mod corespunzător la nivelul statelor membre
Programul Operational Sectorial Mediu	vizează îmbunătățirea standardelor de viață ale populației și a standardelor de mediu și, în același timp, contribuie substanțial la realizarea angajamentelor de aderare și la respectarea legislației de mediu
Planul Local de Acțiune pentru Mediu al Județului Suceava Planul Regional de Acțiune pentru Mediu – Regiunea de Dezvoltare Nord-Est	aduc contribuții în realizarea obiectivelor ce privesc conservarea biodiversității și creșterea implicării civile în problemele de mediu ale județului/regiunii
Amenajamentele silvice	reprezintă principalele instrumente de management pentru fondul forestier existent în sit. Acestea trebuie să integreze obiectivele și măsurile specifice de management al pădurilor din cadrul sitului.
Amenajamentele pastorale	reprezintă instrumentele pe baza cărora se realizează managementul pajiștilor. Acestea trebuie să integreze obiectivele și măsurile specifice de management al pajiștilor din

	cadrul sitului.
Strategia Grupului de Acțiune Locală ”Bucovina de Munte”	reprezintă documentul care stă la baza dezvoltării microregionale în regiunea aferentă acestui Grup de Acțiune Locală, care stabilește obiective și acțiuni de dezvoltare social-economică pe termen mediu și lung, inclusiv în domeniul protecției mediului și naturii
Strategia de Dezvoltare a Județului Suceava	stabilește direcții și obiective de acțiune pentru dezvoltarea social-economică a județului, având în vedere și problematica protecției naturii
Planurile și strategiile de dezvoltare locală	vizează în principal dezvoltarea social-economică și utilizarea durabilă a resurselor locale la nivelul unei unități administrative teritoriale și pot prevedea măsuri de dezvoltare a infrastructurii de educație, informare, interpretare a naturii și vizitare din cadrul sitului, precum și acțiuni de dezvoltare care pot influența statutul de conservare al speciilor
Programul național de plăți și intervenții în agricultură	stabilește măsuri de management al pajiștilor din cadrul sitului, susținând problematica conservării biodiversității

Tabelul 12 - Situația amenajamentelor silvice pentru pădurile din sit

Ocolul silvic	Unitatea de producție	Unitățile amenajistice	Anul intrării în vigoare a ultimului amenajament	A avut loc conferința I în luna/anul	A avut loc conferința II în luna/anul
Breaza	II	1-64	2004	24.05.2013	-
	III	1-265			
Pojorâta	I	29;30;31;37;37;38;39;41-51;54;56-61;63-72;74-94;96-98	2004	24.05.2013	-
	IV	173-184;186B,189-190;197;199-200;202-205;208-211			
	V	34-47;109-110;112D			
Brodina	II	193-212,214,215	2005	21.06.2004	05.05.2005
	III	140-410			
Falcău	IV	71-156	2005	06/2004	06/2005
	V	35-96; 112-153		06/2004	06/2005
Moldovița	II - Argel	125 - 228	2012		
Vama	I Deia	379	2011	07.07.2010	16.03.2011
	II Paltinu	345	2009	27.06.2008	02.04.2009

Prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență

Monitorizarea situațiilor de urgență, evaluarea informațiilor, înștiințarea, avertizarea, prealarmarea, alertarea la nivel județean, precum și coordonarea aplicării unitare a măsurilor de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență se face sub îndrumarea *Comitetului Județean pentru Situații de urgență Suceava*. Având în vedere particularitățile managementului situațiilor de urgență generate de incendiile de pădure, desfășurarea activităților ce se impun și organizarea conducerii, coordonării și cooperării se asigură prin grupul de suport tehnic pentru gestionarea situațiilor de urgență generate de incendii în fondul forestier național, care se constituie, în cadrul Comitetului județean pentru situații de urgență Suceava, din specialiști cooptați cu responsabilități în acest domeniu, fiind condus de reprezentanții Inspectoratului Teritorial de Regim Silvic și de Vânătoare Suceava.

În funcție de administratorul pădurii în care s-a declanșat un incendiu, gestionarea incendiilor de pădure va fi realizată de administratorii fondului forestier, autorizați în condițiile legii - pentru pădurile pe care le administrează și Inspectoratul Teritorial de Regim Silvic și de Vânătoare Suceava - pentru celelalte păduri. Măsurile de limitare, înlăturare sau contracarare a incendiilor de pădure constituie o obligație pentru organele administrației publice centrale și locale cu atribuții în acest domeniu și pentru toate persoanele fizice și juridice, cu excepția persoanelor cu handicap, a bătrânilor, copiilor și a altor categorii defavorizate.

Direcția Silvică Suceava este dotată corespunzător pentru prevenirea și stingerea incendiilor, conform Ordinului de Ministru nr. 1654/2000 - privind aprobarea Normelor de prevenire și stingere a incendiilor din fondul forestier.

B.1.7. Scurt istoric al managementului și al activităților majore de management

ROSPA0089 Obcina Ferdeului a fost declarat Arie de Protecție Specială Avifaunistică prin Hotărârea de Guvern nr. 1284/2007, modificată și completată prin Hotărârea de Guvern nr. 971/2011. Odată cu modificarea H.G. nr. 1284/2007 în 2011, se modifică limitele sitului, precum și suprafața totală a acestuia, de la 63.983,3 ha în 2007, la 63.737 ha în 2011.

Începând din 2010, administrarea sitului este în responsabilitatea Direcției Silvice Suceava. Pornind de la dotările existente, dedicate în special managementului silvic, custodele a reușit să asigure o bază materială satisfăcătoare gestionării ariei protejate, compusă din clădiri, vehicule, birotică, material cartografic - descrisă în detaliu la

B.1.6. Resurse de administrare și management

Personalul implicat, atât cel de teren cât și cel de birou - la nivel de Ocol Silvic și Direcție Silvică - a întreprins până în prezent măsurile necesare, astfel că evaluările efectuate au arătat o stare de conservare bună pentru toate cele 11 specii de păsări pentru care a fost declarat situl.

Trebuie precizat faptul că un rol important în menținerea habitatelor forestiere ca habitate propice pentru hrănirea și/sau cuibărirea speciilor de păsări vizate a fost reprezentat de existența, pentru pădurile proprietate a statului, a managementului forestier certificat. În lipsa unui plan de management aprobat, măsurile adoptate de custode au vizat mai puțin habitatele practice sau alte categorii de terenuri decât fondul forestier.

Activitățile custodelui privind managementul sitului includ și:

- a) încheierea unui protocol de colaborare între Ocolul Silvic Moldovița, Primăria Moldovița și Liceul Tehnologic Vasile Cocea – Moldovița având drept scop cunoașterea, înțelegerea fenomenelor cu repercursiuni asupra mediului, în indentificarea și rezolvarea problemelor de mediu și formarea unor convingeri și deprinderi de conservare și protecție a mediului.
- b) evenimente cu rol educativ - o întâlnire informativă și o excursie educativă în aria naturală protejată împreună cu un grup de elevi ai Liceului Tehnologic Vasile Cocea – Moldovița.
- c) informările periodice ale personalului silvic cu privire la principiile și măsurile specifice managementului forestier în baza sistemului de certificare Forest

Stewardship Council, care integrează principiul conservării biodiversității, și care converg cu măsurile prezentului plan de management.

- d) paza și patrularea în zonă, precum și activități silvice, conform amenajamentelor.
- e) emiterea avizelor.

În cadrul proiectului ”Elaborarea Planului de Management pentru ROSPA 0089 Obcina Feredeului” – finanțat prin Programul Operațional Sectorial, Axa 4, au fost realizate de către Asociația Dorna EcoActiv din Dorna Arini împreună cu Custodele, acțiuni de informare și consultare a comunităților locale și a principalilor factori interesați, precum și informări în cadrul școlilor. De asemenea, în cadrul proiectului au fost realizate și diseminate materiale informative privind valorile naturale ale sitului, rolul și măsurile managementului acestuia. Aceste informări au vizat și personalul silvic de la Ocoalele Silvice aparținând Direcției Silvice Suceava care administrează fond forestier din interiorul sitului.

În același timp, în cadrul aceluiași proiect, a fost realizată delimitarea în teren a sitului, evaluarea populațiilor de păsări protejate și a statutului de conservare al acestora și dezvoltarea bazei de date aferente sistemului informațional geografic al sitului.

B.2. Descrierea mediului fizic și biotic

B.2.1. Mediul fizic

B.2.1.1. Geologie și litologie

Obcina Feredeului face parte din unitatea structural-litologică a flișului, cunoscută ca ”obcinele flișului” – conf. Tratatului de Geografia României, 1987, fiindu-i caracteristică prezența rocilor sedimentare cutate, puternic tectonizate sub formă de cute-falii și șariaje. Obcinei Feredeului îi este caracteristică unitatea tectonică a pânzei de Audia, reprezentată prin complexul litologic cretacic al șisturilor negre sedimente predominant pelitice, argilomarnoase negricioase, cu intercalații de gresii silicioase glauconitice, extrem de dure, peste care se regăsesc argile roșii și verzi, cu o grosime redusă, și gresia eocenă de Prisaca - Tomnatec, spre est, conform Barbu, 1976. Harta geologică a sitului este disponibilă în Anexa 8. În partea de est-sud-est, suprapusă peste vestul depresiunii -culoarului- Moldovița, este prezent flișul senonian-paleogen al unității de Tarcău, constituit din gresii, calcare și marne eocene, gresii silicioase, micacee, șisturi disodilice – după Ungureanu, 1999; Barbu, 1976. Solzii strâns imbricați ai flișului de Audia sunt deversați spre nord-est iar gresia de Prisaca apare sub forma unei digitații care se îngustează spre sud-est. Fruntea flișului de Audia îl domină pe cel senonian-paleogen al unității de Tarcău din depresiunea Moldovița, constituit

din gresii, calcare și marne eocene din litofaciesurile de Tarcău, de Doamna și de Bisericiani, precum și din gresii silicioase, micacee, șisturi disodilice, specifice faciesurilor de Kliwa și de Fusaru – conform Ungureanu, 1999; Mândrescu et al., 2010.

B.2.1.2. Relief și geomorfologie

Unități de relief și caracteristici ale reliefului

Obcina Feredeului reprezintă un ansamblu relativ compact de culmi orientate pe direcția principalelor râuri care o delimitează, respectiv nord-nord-vest-sud-sud-est, paralele, largi, rotunjite și adesea conectate prin înșeuări mai joase, dominate de vârfuri proeminente, care reprezintă adesea martori de eroziune de tipul bătcilor. În partea de nord a sitului, în Obcinele Brodinei, culmile sunt orientate transversal față de principalele văi.

Tectonica zonei impune reliefului caracteristicile morfologice specifice reliefului structural și litologic de tip ”hog-back” sau ”cuestă de orogen”. În ansamblu, privită în profil transversal, Obcina Feredeului reprezintă un imens hog-back - alcătuit, la rândul său, dintr-o succesiune de culmi monoclinale - al cărui revers este orientat spre vest, fruntea acestuia dominând cu 300-400 m valea Moldoviței aflată la est, conform Tratatului de Geografia României, 1987. În Obcina Feredeului se regăsește cea mai avansată adaptare a reliefului la structura cutată, de tip ”deferlant”, conform Barbu, 1976 și Tratatului de Geografia României, 1987, culmile corespunzând unităților de anticlinal grefate pe orizonturi dure de gresii silicioase, iar văile și șeile – de exemplu: culoarul Moldoviței - la sud-est, ulucul Ciumârna-Săcrieș, și altele asemenea, sunt grefate pe unitățile de sinclinal, formate pe orizonturi șistoase sau argilo-marnoase mai moi, așa cum sunt marno-argilele eocene și disodile oligocene.

Structura în solzi explică predominanța culmilor înguste și prelungi, direcțional-paralele, caracteristice părții vestice și centrale a Obcinei Feredeului, conform Barbu, 1976 și Roșu, 1980. În același timp, factorii externi au contribuit, prin acțiunea lor, la modelarea selectivă a structurilor și faciesurilor petrografice diferite, dând naștere formelor de relief sculptural. Atât tectonica cât și litologia intervin, în același timp, asupra caracteristicilor morfologice și morfografice generale ale reliefului. În baza considerentelor morfostructurale, în cadrul Obcinei Feredeului se disting: partea central-vestică, cu un relief format preponderent pe șisturi negre și partea estică, dezvoltată pe gresii de Prisaca, în care predomină relieful de măguri, conform Barbu, 1976.

Fizionomia reliefului, specifică Obcinelor Bucovinei este dată de culmile largi, prelungi și bine împădurite, cu creste ușor rotunjite.

Caracteristicile morfologice ale reliefului

Valorile altitudinii în cadrul sitului scad treptat de la vest spre est și nord, în concordanță cu dispunerea unității de Audia. Conform Formularului standard, la nivelul sitului altitudinea medie este de 1013 m, mai ridicată la nivelul culmii principale, care este cuprinsă între 1100-1300 m, valorile maxime atingând 1493 m în Vârful Vejul Mare, 1479 m în Vârful Pașcanu, 1410 m în Vârful Hrebeni, 1350 m în Vârful Bâta Mare, în timp ce valorile minime ajung la 591 m. Altitudinile mai mari se întâlnesc în vârfurile de tipul bătcilor, formate prin eroziune diferențială pe gresiile mai dure. În Obcinele Brodinei, altitudinea medie este de 1100-1200m, valorile maxime ajungând la 1225 m în Măgura Sihloaia, conform Barbu, 1976.

Altitudinile cuprinse între 800 – 1000 m ocupă ponderea cea mai mare - de 43%³, urmate de palierul 1000-1200 m - cu o pondere de 38%, în timp ce arealele cu altitudini cuprinse între 1200-1400 și cele care depășesc 1400 m ocupă suprafețe mai reduse, reprezentând 11 % respectiv 0,26 % din suprafața sitului. O pondere redusă revine și suprafețelor ale căror altitudini sunt cuprinse între 600-800 m, respectiv 7,7%, sau scad sub 600 m – reprezentând 0,07%, aferente sectoarelor inferioare ale râurilor Suceava, Brodina, Moldova din partea de sud, Moldovița și unor afluenți de dreapta ai acestuia, așa cum sunt Pețac, Vulcan, Deia – a se vedea Anexa 9.

Predomină expoziția nord-estică a versanților, care ocupă 16% la suprafața totală a versanților, cei cu expoziție estică și sud-vestică, cu o pondere de 14% - așa cum se poate observa în Anexa 10. Valorile pantei variază între de la 5 până la 40 de grade⁴, predominante fiind terenurile cu pantă cuprinsă între 10 - 18 grade 44%, așa cum reiese din Anexa 11. O pondere apropiată o ocupă terenurile cu panta mai redusă, cuprinsă între 5-10 grade, respectiv 23% și 18-25 grade – acestea ocupând o pondere de 20%. Terenurile cu pantă mai accentuată, între 25-40 grade, reprezintă doar 5 %.

Geomorfologie

Manifestarea proceselor de versant este limitată atât de pantele moderat accentuate cât și de gradul ridicat de împădurire al zonei. Între procesele geomorfologice actuale se disting: *eroziunea areolară* – vizibilă pe unele sectoare de versant ale Moldovei, *eroziunea liniară*, cu forme dezvoltate pe suprafețe reduse, care ajung până la nivelul ravenelor cu adâncimi de 15 m – în partea inferioară a versanților acoperiți de pășuni și fânețe, la Vama, Moldovița, Argel,

---

³ Date obținute cu ajutorul GIS, în baza modelului numeric al terenului (SRTM).

⁴ Idem ¹

și altele asemenea, și *alunecările de teren*, care deși mai puțin frecvente în zonă, sunt favorizate de alternanța de nisipuri și argile precum și de despăduririle masive.

În apropiere de Vârful Feredeul, în zona Poiana Corhana, este semnalată prezența formelor de relief pseudo-carstic, formate pe substrat grezos: *avene* – precum avenul Demăcușa, *grote* – precum cele din zona Păușa și doline.

B.2.1.3. Hidrografie

Rețeaua hidrografică ce drenează teritoriul sitului este tributară râurilor Suceava și Moldova – afluenți de dreapta ai Siretului, al căror sector superior, respectiv superior și mijlociu delimitează Obcina Feredeului. Datorită evoluției în raport cu structura geologică, aceasta are un caracter rectangular.

Ponderea cea mai mare din suprafața sitului revine afluenților de stânga ai Moldovei, care drenează partea de vest a Obcinei Feredeului, cu excepția râului Moldovița, care izvorăște și își colectează apele de pe versanții estici. Cursul acestora coincide cu direcția principală de orientare a culmilor, respectiv nord-nord vest- sud-sud-est, în timp ce afluenții principali: Benia, Breaza, Sadova, respectiv Deia, Vulcan, Demăcușa, Argel, fragmentează cel mai adesea transversal culmile principale. Râurile din partea de nord, respectiv Brodina, Nisipitu și afluenții acestora, sunt tributare râului Suceava, a cărui vale delimitează situl la nord și nord-vest.

Ca efect al climei, conform Barbu, 1976, regimul hidrologic al acestora este de tipul DIII, alimentarea fiind în proporție de 60-80% pluvio-nivală - în nord-est și pluvio-moderată - în sud-est și în proporție de 20-40% moderat-subterană, ceea ce asigură permanența scurgerii. O altă caracteristică importantă a regimului hidrologic este absența viiturilor de iarnă și prezența viiturilor de primăvară și vară. Debitul mediu al râului Moldova, stabilit prin observații multianuale efectuate la postul hidrometric instalat înainte de confluența cu râul Moldovița este de 6,1 mc/s, iar cel al râului Moldovița la gura pârâului Dragoșa este de 3,85 mc/s - conform Tratatului de Geografia României, 1987, pagina 90. Regimul hidrologic al râurilor este în prezent influențat atât de schimbările climatice cât și de defrișările de proporții care au loc în unele bazine hidrografice. Conform Tratatului de Geografia României, 1987, mineralizarea apelor este redusă și moderată, manifestându-se ușoare bicarbonatări și sulfatări, densitatea rețelei hidrografice este destul de ridicată, fiind cuprinsă între 0,7-0,9 km/km², iar scurgerea medie specifică este de circa 10 l/s x km².

Conform Mîndrescu și alții, 2010, în cadrul sitului sunt prezente două lacuri de baraj natural: Iezer și Bolătău, situate în extremitatea sud-vestică a Obcinei Feredeului, sub aliniamentul vârful Obcina Feredeului -1364 m – înșeuarea Poiana Prislopului -1102 m, în cadrul bazinului hidrografic Sadova.

B. 2.1.4. Clima

Obcinile Feredeului sunt situate spre extremitatea nord-estică a provinciei central-europene, cu un climat temperat moderat continental, la interferența influențelor climatului continental din est și ale celui subatlantic -boreal- din vest-nord-vest. Prin altitudinea sa medie, teritoriul sitului se include regiunii climatice carpatice cu influențe baltice, fiind caracterizat printr-un climat temperat-boreal-montan. Caracteristice pentru acest climat sunt variațiile termice anuale notabile. După Koppen, acesta se încadrează în provincia climatică Dfk' și D.f.c.k cu climat boreal umed, cu ierni aspre și veri răcoroase, cu precipitații în tot timpul anului.

În această regiune nordică a țării, în partea inferioară a atmosferei, se manifestă patru tipuri principale de circulație a maselor de aer, cu implicații directe asupra stărilor de vreme și climatului:

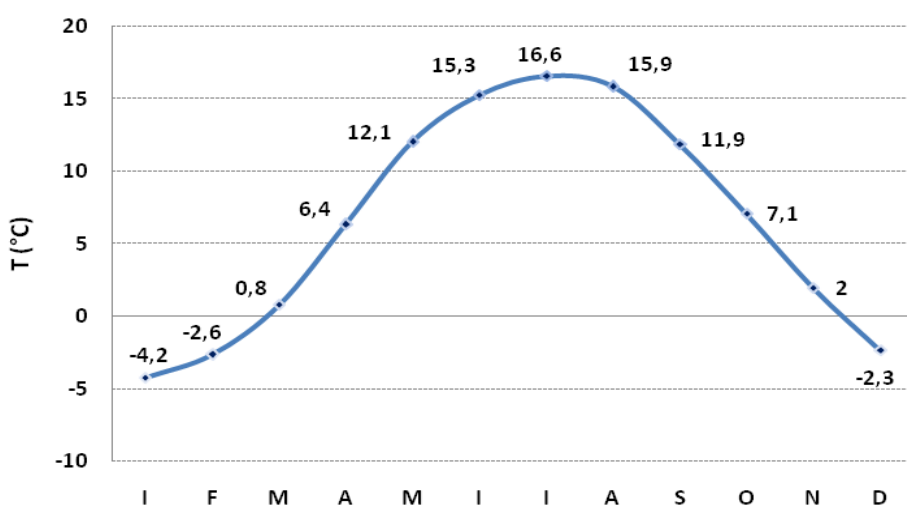
- Circulația maselor de aer, cu origine vestică, central-europeană și atlantică, cu pondere mare în toate anotimpurile, care determină ierni blânde, cu precipitații lichide și vreme instabilă vara;
- Circulația polară și baltică, cu direcția de penetrație dinspre nord-vest, care aduce mase de aer maritim, favorizând scăderile de temperatură și precipitațiile abundente, mai ales sub formă de averse;
- Circulația maselor tropicale, care aduc aer cald și umed din sud-vest și mase de aer cald și uscat din direcția sud-est;
- Circulația de blocare, care se caracterizează prin câmp baric cu valori ridicate, veri călduroase și secetoase, ierni umede cu nebulozitate ridicată, dar cu precipitații reduse.

Analiza pe sezoane a circulației generale a maselor de aer reflectă caracterul important al acesteia în condiționarea topoclimatelor și instabilității stărilor de vreme. Iarna, Obcinile Feredeului se găsesc în calea maselor de aer polar, cu origine în anticiclonele Scandinav, Groenlandez și Siberian, primele determinând vânturi de nord-vest și nord și respectiv vânturi de nord-est. Mult mai rar ajung aici mase de aer tropical, care pot atenua asprimea climatului montan. Primăvara și toamna se caracterizează prin advecțiile ciclonice frecvente și

pătrunderea efemeră a maselor polare sau tropicale, generând stări de vreme foarte variabile, conform Institutului Național de Meteorologie și Hidrologie, 2008.

Caracteristicile elementelor climatice⁵

Temperatura aerului este parametrul cel mai important al climei care, prin variabilitatea sa spațio-temporală accentuată, determină modificarea celorlalte elemente climatice. Variația valorilor medii lunare ale temperaturii în această zonă este specifică climatului temperat continental moderat, cu veri răcoroase și ierni reci, tipic pentru regiunile montane. Această variație urmează un curs normal, ascendent până la un maximum de vară de 16,6°C, înregistrat în luna iulie, apoi descendent până la valoarea minimă din sezonul rece de -4,2°C, înregistrată în luna ianuarie, rezultând o amplitudine termică de 20,8°C, așa cum reiese din Figura 4. Temperatura medie multianuală specifică verii este de 15,5°C. Vara se înregistrează cele mai multe abateri pozitive față de medie, în comparație cu celelalte anotimpuri, datorită frecvențelor advecției de aer cald tropical. Anotimpurile de tranziție au mediile multianuale apropiate, respectiv primăvara 6,2°C iar toamna 6,8°C.

Figura 4 - Variația temperaturilor medii lunare multianuale la stația Câmpulung Moldovenesc

⁵ Pentru caracterizarea climei teritoriului Obcinilor Feredeului s-au utilizat în principal datele de la stația meteorologică cea mai apropiată - Câmpulung Moldovenesc (1961-2005) - situată în culoarul Moldovei, caracterizat printr-un climat de munți joși și mijlocii, fiind singura stație cu înregistrări continue mai apropiată de teritoriul sitului.

Abaterile negative față de media multianuală anotimpuală sunt mai frecvente primăvara comparativ cu toamna. Acest lucru se datorează faptului că în anotimpul de primăvară mai persistă conjunctura barică a atmosferei specifică sezonului rece.

Temperaturi medii zilnice $\geq 10^{\circ}\text{C}$ încep să apară în a doua decadă a lunii martie având un maxim în aprilie. Perioada de vegetație este în jur de 150–155 zile. Pragul de temperatură $\geq 15^{\circ}\text{C}$ limitează un interval de 60–70 zile, acesta fiind cuprins între lunile iunie și august cu vârf în luna iulie. Temperaturi medii zilnice $\geq 20^{\circ}\text{C}$ sunt mai frecvente în luna iulie, anual înregistrându-se 10–20 zile cu astfel de temperaturi medii zilnice.

Primele înghețuri încep să se manifeste din luna octombrie iar ultimele se prelungesc până în mai. Perioada medie anuală fără îngheț este de doar cinci luni pe an - din mai până în septembrie.

Valorile medii termice scad odată cu altitudinea cu un gradient termic mediu de $0,50^{\circ}\text{C}$ la 100 m altitudine. Cele mai mici valori ale gradientilor verticali corespund perioadei reci a anului, respectiv octombrie – ianuarie. Începând cu luna februarie, gradientii termici cresc atingând un maximum în mai de $0,63^{\circ}\text{C}/100\text{ m}$. Valorile mici ale gradientilor verticali din perioada rece a anului sunt explicate de frecvența fenomenului de inversiune termică. Inversiunile termice se pot produce tot anul, dar frecvența lor crește iarna.

Ca factor climatogen important, radiația solară variază în funcție de poziția latitudinală. Conform hărții distribuției radiației totalea Institutului Național de Meteorologie și Hidrologie, 2008, zona Obcinilor Feredeului primește în medie sub $110\text{ Kcal}/\text{cm}^2/\text{an}$, cu valorile cele mai ridicate, de $80\text{ Kcal}/\text{cm}^2$, în semestrul cald. Radiația directă pe suprafața orizontală depășește la amiază, pe timpul verii $1\text{ cal}/\text{cm}^2/\text{min}$. Radiația solară înregistrează variații spațiale importante: scade progresiv dinspre culmi spre văile înguste, prin creșterea umidității relative și a nebulozității. Durata de strălucire a soarelui este cuprinsă în medie între 1400-1800 h/an și înregistrează variații semestriale importante. Pe versanții umbriți durata insolației se reduce sub 1300 h/an ca efect al dezvoltării mai frecvente în timpul zilei a norilor de convecție și a celor orografici.

Temperatura medie multianuală a suprafeței solului, ca rezultat al acțiunii radiației solare și al condițiilor dinamicii atmosferice, este de $7,0^{\circ}\text{C}$, fiind cu $0,9^{\circ}\text{C}$ mai mare decât temperatura medie a aerului. Astfel, în sezonul cald – din aprilie până în octombrie - valorile medii lunare ale temperaturii aerului rămân sub nivelul mediilor lunare ale temperaturii solului, cu diferențe ce cresc începând din aprilie până în august de la $0,5^{\circ}\text{C}$ până la $2,9^{\circ}\text{C}$. Pe perioada

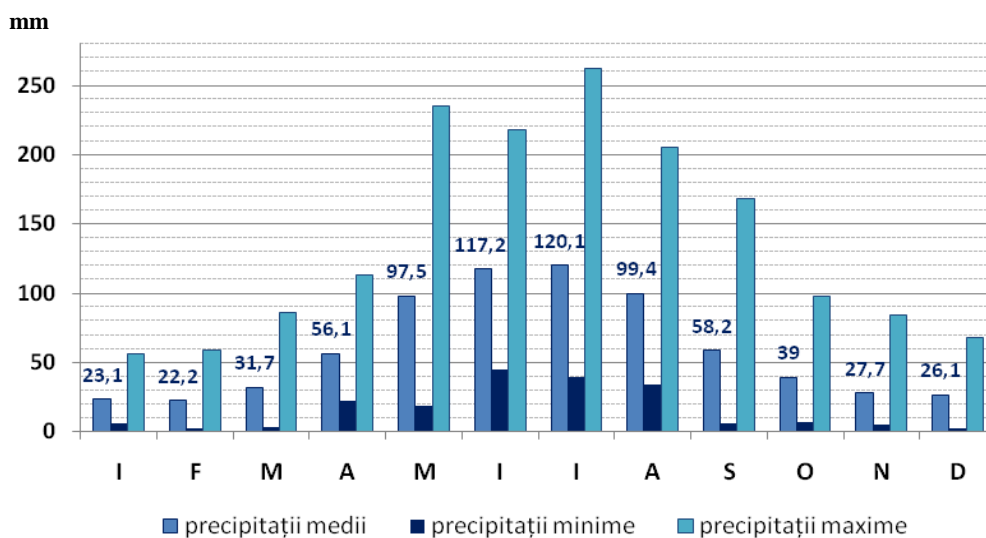
sezonului rece, temperatura aerului este mai ridicată, valorile medii lunare fiind mai mari față de cele ale temperaturii solului cu $0,5^{\circ}\text{C} - 2,3^{\circ}\text{C}$. Creșterea temperaturii începe să se resimtă din noiembrie iar diferențele cele mai mari se înregistrează în lunile ianuarie, de $2,3^{\circ}\text{C}$, iulie și august – respectiv $2,9^{\circ}\text{C}$.

Amplitudinea multianuală a temperaturii suprafeței solului este de $26,8^{\circ}\text{C}$ depășind cu 6°C amplitudinea termică multianuală a aerului. Datorită unor factori locali, precum frecvențele inversiunilor termice sau advecțiilor de mase de aer cu anumite caracteristici termice și hidrice, temperaturile extreme absolute înregistrate la nivelul suprafeței solului au valori mult mai mari decât cele medii.

Vara, advecțiile de mase de aer cald de origine asiatică sau nord-africană determină valori maxime ridicate, iarna minimele absolute se produc fie datorită advecțiilor de mase aer nord-asiatic continental arctice, fie datorită inversiunilor termice, când aerul rece prin stagnare determină temperaturi minime absolute mici la suprafața solului.

Regimul anual al precipitațiilor este de tip continental-moderat, dat de prezența unei singure maxime în luna iulie, de $120,1\text{ mm}$ și a unui singur minim în luna februarie, de $22,2\text{ mm}$. Cea mai mare parte din precipitații este lichidă și cade în perioada caldă a anului începând din aprilie și până în octombrie. În martie și noiembrie sunt posibile precipitații mixte.

În ceea ce privește regimul pluvial al Obcinilor Feredeului, cantitatea medie de precipitații variază atât în altitudine -gradientul vertical pluviometric mediu fiind de $25\text{ mm}/100\text{m}$ în sud-est și de $35-40\text{ mm}/100\text{m}$ în nord-vest-, cât și pe orizontală - partea nord-vestică a zonei fiind mai expusă advecțiilor de mase de aer umed de origine baltică și atlantică. Cantitățile cele mai mari de precipitații cad în lunile mai, iunie, iulie, august, depășind în fiecare caz $90\text{ mm}/\text{lună}$, așa cum reiese din Figura 5. Acest fapt se datorează circulației active a maselor umede din vest și nord – vest, conjugată cu o intensificare a proceselor convective, care generează ploi torențiale însoțite de fenomene orajoase și grindină. În perioada rece a anului, cantitatea de precipitații scade datorită persistenței regimului anticiclonic în estul Europei sau dominanței procesului de advecție a maselor de aer continentalizate din estul sau din nord-estul continentului.

Figura 5 - Regimul pluviometric în Obcina Ferdeului

În ceea ce privește repartitia precipitațiilor pe anotimpuri, cele mai mari cantități medii de precipitații se înregistrează vara, după care urmează primăvara, toamna și iarna. Cele mai abundente ploi zilnice se produc vara, începând din luna mai iar cele mai puțin abundente iarna, până în martie inclusiv cu cantități cuprinse între 7,3 și 9,8 mm/zi. Cele mai timpurii ninsori pot să se producă chiar din septembrie în depresiune iar în regiunile înalte, datorită proceselor dinamice deosebit de active, pot să se producă și în timpul lunilor de vară.

Grosimea stratului de zăpadă este determinată atât de condițiile sinoptice cât și orografice locale, precum expoziția versanților față de direcția razelor de soare, direcția și viteza vânturilor dominante, prezența și de talia vegetației-. Valoarea medie a acestui parametru climatic depășește 50 cm.

Comparativ cu precipitațiile medii anuale, evapotranspirația este mai redusă, variind între 500 și 550 mm, având valori ridicate vara și scăzute iarna, în funcție de temperatura aerului. Rezultă o diferență anuală de 150 – 200 mm între cantitatea medie a precipitațiilor și cea a evapotranspirației, ceea ce asigură un surplus de umiditate, suficient pentru a conferi climatului general un caracter moderat – umed, specific montan cu proprietăți tonifiante – așa cum este definit de Mihăilă și alții, 2006.

În semestrul rece se înregistrează un număr mare de fenomene hidrometeorologice care se întind pe o durată mai mare și sunt mai intense în această perioadă. Acest lucru se datorează faptului că temperaturile scăzute acționează asupra vaporilor de apă generând procese fizice

complexe concretizate prin astfel de fenomene meteorologice. Astfel sunt prezente *procesele de condensare-sublimare* pe suprafața terestră - precum bruma, chiciura, depunerile solide pe suprafața solului și pe obiecte, condensarea în stratul inferior al atmosferei, precum ceața și aerul cețos și diferite tipuri de precipitații, așa cum sunt burnița, lapovița, măzărimea, ninsoarea, viscolul și altele.

B. 2.1.5. Soluri

Solurile Obcinei Feredeului sunt preponderent cambice, brune, cu caracter acid și podzolic spre nord-vest, la peste 900-1000 m și eu-mezobazic spre sud-est, conform Sistemului Român de Clasificare a Solurilor, 1980. După Barbu, 1976, cea mai largă răspândire o au solurile brune acide montane. Sub pădurile de molid din zonele mai înalte cu temperaturi reduse și cantități mai ridicate de precipitații, din nord și nord-vest, se regăsesc soluri spodice. În lunci și în areale cu drenaj deficitar sunt prezente solurile gleice. Alături de acestea, o suprafață semnificativă revine protosolurilor aluviale și cu aluviuni nesolificate, conform Ungureanu, 1999. Harta solurilor din cadrul sitului este disponibilă în Anexa 12.

Diversitatea condițiilor locale de pedogeneză determină o largă varietate de tipuri de sol. Prin procedeul de generalizare pedologică, în cadrul Obcinii Feredeului s-au putut identifica trei grupe de soluri zonale și intrazonale: eutricambisoluri, districambosoluri și podzoluri, fiecare dintre acestea fiind reprezentate prin tipuri, subtipuri de bază și varietăți, conform Direcției Silvice Suceava, 2010.

Repartiția în teren a acestor tipuri de sol, cu numeroasele subtipuri observate în condițiile staționare diverse, este variată și puternic influențată de roca parentală, de condițiile de pantă, grosimea stratului de sol, textura, conținutul de humus, conținutul în baze de schimb, gradul de saturație în baze, umiditate, expoziție, și altele asemenea.

B.2.2. Mediul biotic

B.2.2.1. Contextul biogeografic

Situl este situat în regiunea biogeografică Alpină, la o altitudine de 591 – 1494 m, media fiind de 1013 m, unde habitatele și speciile s-au format într-un climat relativ rece și aspru și o topografie complexă, variată.

B.2.2.2. Fauna sitului

Obcina Feredeului este un sit de o importanță deosebită pentru biodiversitate. Această arie adăpostește un număr mare de specii de animale, plante, ciuperci și alte viețuitoare microscopice. Însă, cel mai important grup ce a fost identificat la nivelul acestui sit este cel al păsărilor. Întrucât situl a fost declarat pentru conservarea speciilor de păsări, prezentarea mediului biotic va începe cu descrierea avifaunei.

Speciile de păsări de interes comunitar pentru care a fost declarat situl

Avifauna din această arie a fost consemnată încă din studii mai vechi, realizate la nivelul Obcinelor Bucovinei – de exemplu: Lucescu, 1979, 1980; Barbu, 1976. Această grupă de animale este foarte bine reprezentată la nivelul Obcinei Feredeului, întâlnindu-se o varietate mare de specii de păsări, unele dintre acestea fiind sedentare, altele doar cuibăresc în această arie, pentru ca în perioada de toamnă să plece spre zone mai calde iar unele folosesc habitatele de aici pentru înoptare și hrănire în timpul migrației. Din categoria speciilor sedentare, cele mai reprezentative pentru această arie sunt: șorecarul comun - *Buteo buteo*, huhurezul mare - *Strix uralensis*, ciocănitoarea neagră - *Dryocopus martius*, ciocănitoarea de munte - *Picoides tridactylus*, ciocănitoarea mare - *Dendrocopos major*, cocoșul de munte - *Tetrao urogallus*, țicleanul - *Sitta europaea*, pițigoii de brădet - *Parus ater* sau forfecuța - *Loxia curvirostra*. Alte specii doar cuibăresc în această arie, pentru ca în perioada de iarnă să plece la sud, în cartierele de iernare: cârstelul de câmp - *Crex crex*, porumberul gulerat - *Columba palumbus*, ciocârlia de pădure - *Lullula arborea* sau pitulicea mică - *Phylloscopus collybita*. În ceea ce privește speciile de pasaj, Obcina Feredeului reprezintă un loc de popas pentru unele specii de păsări, precum: acvila țipătoare mică - *Aquila pomarina*, barza neagră - *Ciconia nigra* sau barza albă - *Ciconia ciconia*. Perioada de iarnă este importantă pentru speciile de păsări sedentare dar și pentru unii oaspeți de iarnă precum mătăsarul - *Bombycilla garrulus*. Avifauna acestei arii este mult mai mare, însă acestea sunt doar câteva din speciile de păsări ce au fost identificate în studiile anterioare și care încă se mai găsesc în Obcina Feredeului.

În decursul timpului efectivele speciilor de păsări au scăzut datorită degradării habitatelor, a pierderii locurilor de popas sau de iernare sau a acțiunii directe a omului. Însă, au mai rămas unele zone ce încă adăpostesc specii rare, protejate la nivel european, ele fiind transformate acum în arii cu regim de protecție specială. O astfel de arie este și Obcina Feredeului ce protejează 11 specii de păsări, importante la nivel european.

Tabelul de mai jos prezintă speciile pentru care a fost declarată această arie protejată.

Tabelul nr. 13 - Speciile de interes comunitar incluse în Formularul Standard

Nume specie	Denumire populară	Cod Natura 2000	Anexa din Directiva Păsări	Anexa OUG 57/2007	Lista roșie globală	Caracter endemic
<i>Pernis apivorus</i>	viespar	A072	I	3	LC	Nu
<i>Bonasa bonasia</i>	ieruncă	A104	I	5C	LC	Nu
<i>Crex crex</i>	cristel de câmp	A122	I	3	LC	Nu
<i>Glaucidium passerinum</i>	ciuvică	A217	I	3	LC	Nu
<i>Aegolius funereus</i>	minuniță	A223	I	3	LC	Nu
<i>Strix uralensis</i>	huhurez mare	A220	I	-	LC	Nu
<i>Dryocopus martius</i>	ciocănitoarea neagră	A236	I	3	LC	Nu
<i>Picoides tridactylus</i>	ciocănitoare de munte	A241	I	3	LC	Nu
<i>Dendrocopos leucotos</i>	ciocănitoare cu spate alb	A239	I	3	LC	Nu
<i>Ficedula parva</i>	muscar mic	A320	I	3	LC	Nu
<i>Ficedula albicollis</i>	muscar gulerat	A321	I	3	LC	Nu

Pentru managementul sitului este important să se cunoască perioadele critice în care aceste specii sunt mai sensibile la un eventual impact al unor activități umane. În aceste perioade, acțiunile umane pot determina un impact major asupra populațiilor speciilor țintă. Perioadele critice sunt în general cele de curtare, cuibărit și creșterea puilor. Aceste perioade sunt prezentate în Tabelul 14.

Tabelul 14 - Perioade critice pentru speciile de interes comunitar identificate în sit

Nume specie	Denumire populară	Perioade de cuibărit/hrănire progenituri
<i>Pernis apivorus</i>	viespar	iunie - august
<i>Bonasa bonasia</i>	ieruncă	aprilie – iulie
<i>Crex crex</i>	cristel de câmp	mai – iulie
<i>Glaucidium passerinum</i>	ciuvică	aprilie – iunie
<i>Aegolius funereus</i>	minuniță	martie – iunie
<i>Strix uralensis</i>	huhurez mare	martie – iunie
<i>Dryocopus martius</i>	ciocănitoarea neagră	martie – iunie
<i>Picoides tridactylus</i>	ciocănitoare de munte	martie - iunie
<i>Dendrocopos leucotos</i>	ciocănitoare cu spate alb	martie – iunie
<i>Ficedula parva</i>	muscar mic	mai - iunie
<i>Ficedula albicollis</i>	muscar gulerat	mai - iunie

Inventarierea de teren arată următoarea situație pentru aceste specii de păsări:

Tabelul 15 - Situația speciilor de interes comunitar identificate în sit

Specia	Mărimea populației din Fișa standard -număr perechi-	Starea de conservare din punct de vedere al populației	Mărimea populației estimată în sit	Observații
<i>Pernis apivorus</i>	15-25	favorabilă	30 – 45 perechi cuibăritoare	Se consideră ca populația declarată la desemnarea sitului a fost ușor subestimată.
<i>Bonasa bonasia</i>	250-290	favorabilă	250 - 300 perechi cuibăritoare	Populația estimată este similară cu cea declarată la desemnarea sitului.
<i>Crex crex</i>	20-30	favorabilă	20 - 40 perechi cuibăritoare	Mărirea limitei superioare a fost determinată de existența unor suprafețe mai mari de habitate caracteristice speciei la nivelul sitului.
<i>Glaucidium passerinum</i>	20-25	favorabilă	70 - 90 perechi cuibăritoare	Populația estimată este mai mare decât cea declarată la desemnarea sitului. Această valoare a populației nu se datorează unei creșteri a efectivului ci a unei bune inventarieri la nivelul sitului.
<i>Aegolius funereus</i>	65-75	favorabilă	85 – 110 perechi cuibăritoare	Populația estimată este mai mare decât cea declarată la desemnarea sitului. Această valoare a populației nu se datorează unei creșteri a efectivului ci a unei bune inventarieri la nivelul sitului.
<i>Strix uralensis</i>	65-70	favorabilă	150 – 180 perechi cuibăritoare	
<i>Dryocopus martius</i>	105-120	favorabilă	160 – 200 perechi cuibăritoare	
<i>Picoides tridactylus</i>	90-110	favorabilă	130 – 180 perechi cuibăritoare	

Specia	Mărimea populației din Fișa standard -număr perechi-	Starea de conservare din punct de vedere al populației	Mărimea populației estimată în sit	Observații
<i>Dendroco pos leucotos</i>	200-240	favorabilă	30 – 45 perechi cuibăritoare	Raportarea din Fișa Standard este supradimensionată, deoarece situl nu prezintă decât suprafețe restrânse de habitat caracteristic, pădurea mixtă fiind doar 2% din suprafața sitului.
<i>Ficedula parva</i>	1900-2200	favorabilă	300 – 350 perechi cuibăritoare	
<i>Ficedula albicollis</i>	8500-12500	favorabilă	250 – 300 perechi cuibăritoare	

Hărțile de distribuție a speciilor de păsări din cadrul ariei protejate Obcina Feredeului sunt disponibile în Anexele 13 - 23. Pentru speciile identificate a fost studiată și starea de conservare precum și structura habitatelor. Speciile vizate sunt într-o stare bună de conservare, însă, speciile având ca habitat pădurile de foioase sau mixte au efective mici din cauza suprafețelor foarte mici acoperite de aceste habitate la nivelul sitului. Astfel, în tabelul de mai jos, pentru habitatele speciilor *Ficedula parva* și *Ficedula albicollis* starea de conservare din punctul de vedere al habitatului este apreciată ca ”satisfăcătoare” nu din cauza caracteristicilor defavorabile ale habitatelor lor ci a suprafețelor destul de reduse ale acestora.

Tabelul 16 - Evaluarea stării de conservare actuale a speciilor din punct de vedere al habitatelor

Specia	Corespunzătoare	Satisfăcătoare	Necorespunzătoare	Observații
<i>Pernis apivorus</i>	X			
Păduri de rășinoase	X			
Păduri de amestec	X			
Păduri de foioase	X			
Pajiști	X			
Tranziție	X			
Agricole intercalate	X			
<i>Bonasa bonasia</i>	X			
Păduri de rășinoase	X			
Păduri de amestec	X			
<i>Crex crex</i>				
Pajiști	X			
Agricole intercalate	X			
<i>Glaucidium passerinum</i>				
Păduri de rășinoase	X			
Păduri de amestec	X			
Păduri de foioase	X			
Pajiști	X			
Agricole intercalate	X			
<i>Aegolius funereus</i>				
Păduri de rășinoase	X			
Păduri de amestec	X			
<i>Strix uralensis</i>				

Păduri de rășinoase	X			
Păduri de amestec	X			
<i>Dryocopus martius</i>				
Păduri de rășinoase	X			
Păduri de amestec	X			
<i>Picooides tridactylus</i>				
Păduri de rășinoase	X			
Păduri de amestec	X			
<i>Dendrocopos leucotos</i>				
Păduri de rășinoase	X			
Păduri de amestec	X			
Păduri de foioase	X			
<i>Ficedula parva</i>				
Păduri de amestec	X			
Păduri de foioase		X		Suprafața aferentă pădurilor de foioase este foarte mică la nivelul sitului. Conform datelor Corine Landcover aceasta este în ușoară scădere.
<i>Ficedula albicollis</i>				
Păduri de amestec	X			
Păduri de foioase		X		Suprafața aferentă pădurilor de foioase este foarte mică la nivelul sitului. Conform datelor Corine Landcover aceasta este în ușoară scădere.

Legendă:

Stare de conservare:

- **Corespunzătoare** - se menține prin non-intervenție sau prin același tip de management ca până în prezent
- **Satisfăcătoare** - îmbunătățirea stării de conservare se poate face cu măsuri de management fără a implica reconstrucții ecologice

- **Necorespunzătoare** - degradată din cauza unor intervenții antropice, dar recuperabil cu minime intervenții de reconstrucție ecologică

Alte specii de păsări de interes comunitar

De asemenea, în cadrul sitului au fost identificate, cu ocazia observațiilor realizate de echipa de biologi pentru speciile din Formularul Standard și alte specii de interes comunitar, enumerate în Anexa 1 a Directivei Păsări - adoptată de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare, dar care nu au fost menționate în cadrul Formularului Standard al sitului. Inventarierea realizată în perioada 01 mai 2012 – 30 iunie 2013 a semnalat existența speciilor de interes comunitar enumerate în Tabelul nr. 17.

Tabelul 17 - Alte specii de păsări de interes comunitar identificate în cadrul sitului

Nume specie	Denumire populară	Cod Natura 2000	Anexa din Directiva Păsări	Anexa OUG 57/2007	Lista roșie globală	Caracter endemic
<i>Tetrao urogallus</i>	cocoș de munte	A108	I	3, 5C	LC	Nu
<i>Picus canus</i>	ghionoaie sură	A234	I	3	LC	Nu
<i>Lullula arborea</i>	ciocârlie de pădure	A246	I	3	LC	Nu
<i>Lanius collurio</i>	sfrâncioc roșiatic	A338	I	3	LC	Nu
<i>Ciconia ciconia</i>	barză albă	A031	I	3	LC	Nu

Alte specii de faună din cadrul sitului

Fauna Obcinei Feredeului este reprezentată de speciile caracteristice Carpaților de altitudine joasă și mijlocie.

Mamifere

Caracteristice acestui etaj altitudinal și de vegetație sunt: lupul - *Canis lupus*, mistrețul - *Sus scrofa*, căprioara - *Capreolus capreolus*, veverița - *Sciurus vulgaris*, jderul de pădure - *Martes martes*, jderul de piatră - *Martes foina*, iepure - *Lepus europaeus*, cerb carpatin - *Cervus elaphus*, alături de care, cu o frecvență mai redusă apar: ursul brun - *Ursus arctos*, râsul - *Lynx lynx*, pisica sălbatică - *Felis silvestris*, pârșul mare - *Glis glis*, vidra, vulpea, bursucul, ș.a.

Fauna de interes cinegetic din cadrul sitului este gestionată în cadrul a 9 fonduri cinegetice, dintre care 7 sunt incluse aproape în totalitate în cadrul sitului. Efectivele medii ale speciilor de interes cinegetic din aria protejată sunt prezentate în Anexa 24. Din inventarele speciilor de interes cinegetic se constată o bună reprezentare în zonă în primul rând a efectivelor de carnivore mari și cervide prezentate în Anexa 24. Astfel, la nivelul sitului se regăseau, în anul 2011, circa 23 % din efectivele de cerb carpatin și 16 % din efectivele totale de căprior de la nivelul întregului fond cinegetic al județului. De asemenea, din analiza aceluiași date reiese faptul că, exceptând iepurele - *Lepus europaeus*, efectivele speciilor de mamifere de interes cinegetic sunt, în acest moment, optime în conformitate cu metodologia de evaluare aplicată de gestionarii faunei cinegetice. În același timp, se poate constata o accentuare a fenomenului de destructurare pe sexe și clase de vârstă a cervidelor, în timp ce efectivele de mistreț sunt înregistrate ca fiind în unele locuri prea mari.

Fauna piscicolă a Obcinei Feredeului se suprapune peste zona păstrăvului, a lipanului și mreței, aferentă râurilor mari, ca Moldova, Moldovița, Suceava. Speciile cele mai importante, respectiv păstrăvul - *Salmo trutta fario*, lipanul - *Thymallus thymallus* și mrețea de munte sau moioaga - *Barbus meridionalis petenyi*. Alături de acestea se regăsesc efective mult mai însemnate de: zglăvoc - *Cottus gobio*, boiștean - *Phoxinus phoxinus*, molan - *Noemacheilus barbatulus*, porcușor de vad - *Gobio gobio*, clean - *Leuciscus cephalus*, mreană - *Barbus barbus*.

Specii de păsări sălbatice de interes cultural

În general, zborul păsărilor spre înalt, a fost văzut, de-a lungul timpului, ca o legătură supranaturală între cer și pământ, făcându-le pe acestea să apară, în diferite culturi, ca

mesageri ai divinității și astfel, personaje principale în basmele lumii. Mai mult, atenția acordată simbolisticii păsărilor se regăsește și în unele abordări științifice de profil. Astfel, pentru multe din speciile de păsări prezente în sit se pot găsi conotații culturale sau spirituale. Spre exemplu, ciocănitorele, în poveștile și legendele românești, sunt date ca exemplu pentru tenacitate și hărnicie și sunt cunoscute drept ”doctori” ai pădurilor. Prin construirea cuibului în arborii uscați, ciocănitorele reușesc să aducă viață, chiar și acolo unde este moarte. Răpitoarele de noapte, sub influența creștinismului, au suferit asocieri negative, simbolizând moartea, ghinionul și întunericul spiritual. Barza, ca pasăre migratoare a devenit emblema călătorului, reprezentând în același timp primăvara, reînvierea și o viață nouă. Obiceiul său de a sta nemișcată într-un picior a condus la asocierea ei cu meditația. În creștinism, simbolizează virtuți ca și castitatea, puritatea, vigilența și prudența.

Specii de păsări sălbatice de interes economic din SPA Obcina Feredeului

Cocoșul de munte și ierunca sunt incluse în Anexa nr. 5^C a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2007, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare, privind speciile de interes comunitar a căror vânatoare este permisă.

Principalele specii de păsări de interes cinegetic din zonă sunt: cocoșul de munte - *Tetrao urogallus*, ierunca - *Tetrastes bonasia*, sitarul - *Scolopax rusticola*. Din studiul datelor de teren se poate observa o diminuare a efectivelor de cocoș de munte - *Tetrao urogallus* în arealul sitului. În cadrul Ocolului Silvic Moldovița există o serie de zone de liniște pentru cocoșul de munte, suprapuse unităților amenajistice: 205 D și F; 176 E și J; 169 C; 143 B, din cadrul unității de producție II Argel.

Din punct de vedere al managementului sitului sunt de interes deosebit perioadele de vânatoare, respectiv suprapunerea lor cu perioadele de cuibărit ale speciilor de păsări. Analiza perioadelor în care vânătoria este permisă la principalele specii de interes vânătorec din sit - conform Legii 407/2006 modificată și completată - arată că acestea nu se suprapun cu perioadele critice precizate în Tabelul 14.

B.2.2.3. Habitate

Deși situl este unul de interes pentru conservarea unor specii de păsări, cunoașterea habitatelor importante pentru aceste specii este esențială pentru realizarea obiectivelor de management.

Conform datelor Corine Land Cover de la nivelul anului 2006, suprafața sitului este acoperită în proporție de 72 % de păduri, ponderea cea mai mare, de 69%, revenind pădurilor de conifere, în care specia dominantă este molidul - *Picea abies* – Anexa 25.

Molidișurile formează două faciesuri mai importante: molidișuri cu *Oxalis*, mai răspândite în partea sudică, și molidișuri cu *Vaccinium* – prezente în partea mai înaltă, cu climat mai umed și mai rece, pe soluri podzolice accentuat acide, scheletice, în care predomină *Vaccinium myrtillus*, conform Barbu, 1976. Alături de molid, la altitudini mai reduse și mai frecvent în partea de est, se regăsesc, în amestec, fagul - *Fagus sylvatica* și bradul - *Abies alba*. Pădurile mixte și de foioase ocupă însă ponderi mult mai reduse, de 2,85 % respectiv 0,4 % din suprafața totală a sitului, având o repartiție insulară, mai bine reprezentate fiind în partea de sud, sud-sud-vest și în nord, în bazinul inferior al Brodinei.

Molideto-brădeto-făgetele, împreună cu molideto-brădetele și molideto-făgetele au cea mai mare extindere, în special la est de creasta principală a Obcinei Feredeului. În general, datorită condițiilor favorabile de dezvoltare, cea mai mare parte a pădurilor se încadrează în clase superioare de producție, iar unele parchete conțin lemn de rezonanță.

În Tabelul 18 se prezintă lista habitatelor importante pentru speciile de păsări de interes comunitar care au stat la baza declarării ariei de importanță specială avifaunistică Obcina Feredeului.

Tabelul 19 prezintă relația între speciile de interes comunitar prezente în sit, care nu au fost incluse în Formularul Standard și habitatele lor.

Tabelul nr. 18 - Habitate importante pentru speciile de păsări protejate în aria de importanță specială avifaunistică Obcina Feredeului

Nume specie	Denumire populară	Cod Natura 2000	Habitate importante pentru specie*	Observații*
<i>Pernis apivorus</i>	viespar	A072	9410,91V0,9110, 3230, 4060, pajiști, de tranziție, agricole intercalate cu vegetație naturală	sunt importante toate tipurile de habitat din sit deoarece cuibărește în păduri și se hrănește în zone deschise sau de pădure
<i>Bonasa bonasia</i>	ieruncă	A104	9410,91V0,9110	utilizează doar habitate forestiere, unde duce o viață ascunsă, fiind foarte sensibilă la deranj antropic
<i>Crex crex</i>	crstel de câmp	A122	Pajiști, de tranziție, agricole intercalate cu vegetație naturală	utilizează pășunile și terenurile agricole din interiorul sitului
<i>Glaucidium passerinum</i>	ciuvică	A217	9410,91V0,9110, 3230, 4060, pajiști, de tranziție, agricole intercalate cu vegetație naturală	utilizează habitatele de pădure din interiorul sitului, dar și ariile deschise din interiorul pădurilor sau din apropierea acestora
<i>Aegolius funereus</i>	minuniță	A223	9410,91V0,9110	utilizează habitatele de pădure din interiorul sitului
<i>Strix uralensis</i>	huhurez mare	A220	9410,91V0,9110	utilizează habitatele de pădure din interiorul sitului, dar și ariile deschise din interiorul corpurilor forestiere
<i>Dryocopus martius</i>	ciocănitoare neagră	A236	9410,91V0,9110	utilizează habitatele forestiere din interiorul sitului
<i>Picoides tridactylus</i>	ciocănitoare de munte	A241	9410,91V0,9110	specia utilizează habitatele forestiere din interiorul sitului, fiind prezentă în pădurile de conifere

<i>Dendrocopos leucotos</i>	ciocănitoare cu spate alb	A239	91V0,9110, păduri de foioase	ocupă pădurile de foioase sau mixte, utilizează habitatele forestiere din interiorul sitului
<i>Ficedula parva</i>	muscar mic	A320	91V0,9110, păduri de foioase, 3230	ocupă pădurile de foioase sau mixte, utilizează habitatele forestiere din interiorul sitului, ocupând în special ariile situate de-a lungul râurilor
<i>Ficedula albicollis</i>	muscar gulerat	A321	91V0,9110, păduri foioase, 3230	ocupă pădurile de foioase sau mixte, utilizează habitatele forestiere din interiorul sitului, ocupând în special ariile situate de-a lungul râurilor

*Conform raportului de activitate al echipei de ornitologi - iulie 2013

Tabelul 19 - Speciile de păsări enumerate în anexa 1 a Directivei Consiliului 79/409/CEE, care au fost semnalate în teren și nu au fost menționate în fișa standard a sitului și habitatele de care depind*

Nume specie	Denumire populară	Cod N2000	Habitat importante pentru specie	Observații
<i>Tetrao urogallus</i>	cocoș de munte	A108	9410, 4060	Habitatul speciei este reprezentat de molidișuri, evită pădurile tinere. Preferă pădurile în care arborii sunt de diferite vârste, molidișurile în care trăiește nu trebuie să fie foarte dese și să aibă un strat ierbos

				suficient de bine dezvoltat. Prezența merișorului - <i>Vaccinium vitis-idaea</i> și a afinului - <i>V. Myrtilus</i> este favorizantă. Poate fi văzut în tufărișurile subalpine, în pădurile de amestec, în special cele cu mesteacăn, în rariști și turbării.
<i>Picus canus</i>	ghionoaie sură	A234	9410,91V0,9110	Populează în principal pădurile de foioase, păduri mixte destul de deschise și păduri de rășinoase, dar și zone antropizate precum parcuri, livezi și grădini.
<i>Lullula arborea</i>	ciocârlie de pădure	A246	91V0,9110 Pajiști, agricole intercalate cu vegetație naturală, de tranziție	Preferă lizierele pădurilor de foioase, mai puțin întâlnită în pădurile de rășinoase. Este observată și în arborete rărite, zone deschise cu vegetație ierboasă joasă, doborâturi, tufărișuri, pâlcuri de arbori, plantații
<i>Lanius collurio</i>	sfrânciocu l roșiatic	A338	9410,91V0,9110, 3230, pajiști, agricole intercalate cu vegetație naturală, de tranziție	Este întâlnit în zone cu tufărișuri și arbori, în pajiști, liziere, garduri vii, plantații forestiere tinere, doborâturile, zăvoaiele și pădurile de luncă.
<i>Ciconia ciconia</i>	barza albă	A031	Pajiști, agricole intercalate cu vegetație naturală	Poate fi observată pe pajiști, la marginea drumurilor în zonele cu vegetație joasă, în terenuri agricole, până la altitudinea de 800 metri

*Conform raportului de activitate al echipei de biologi - iulie 2013

În tabelul 20 se prezintă încadrarea habitatelor de interes de conservare în categoriile de habitate definite conform diferitelor clasificări, inclusiv conform tipologiei Natura 2000. Distribuția spațială a acestora este prezentată în Anexa 26.

Tabelul 20 - Corespondența între habitatele de interes comunitar, habitatele conform clasificării din România și tipurile fundamentale de pădure existente în cadrul sitului

conform Doniță și alții, 2005

Tip habitat Natura 2000	Tip habitat România	Tip pădure
9410 Păduri acidofile de <i>Picea abies</i> din regiunea montană – Vaccinio-Piceetea	R4205 - Păduri sud-est carpatice de molid cu <i>Oxalis acetosella</i>	1111, 1113, 1114, 1115
9410 Păduri acidofile de <i>Picea abies</i> din regiunea montană	R 4206 - Păduri sud-est carpatice de molid și brad cu <i>Hieracium transsylvanicum</i>	1151, 1153, 1231
9410 Păduri acidofile de <i>Picea abies</i> din regiunea montană	R4207 - Păduri sud-est carpatice de molid și brad, cu <i>Hieracium rotundatum</i>	1121, 1122, 1123, 1221, 1231
9410 Păduri acidofile de <i>Picea abies</i> din regiunea montană	R4208 - Păduri sud-est carpatice de molid și brad, cu <i>Luzula sylvatica</i>	1141, 1142, 1143, 1241
9410 Păduri acidofile de <i>Picea abies</i> din regiunea montană	R4210 - Păduri sud-est carpatice de molid și brad, cu <i>Sphagnum</i> sp.	1131
9410 Păduri acidofile de <i>Picea abies</i> din regiunea montană	R 4214 - Păduri sud-est carpatice de molid - <i>Picea abies</i> și fag - <i>Fagus sylvatica</i> , cu <i>Hieracium transsylvanicum</i>	1421, 1422, 1431
91V0 Păduri dacice de fag - <i>Symphyto- Fagion</i>	R4101 - Păduri sud-est carpatice de molid, fag și brad, cu <i>Pulmonaria rubra</i>	1211, 1311, 1312, 1315, 1321, 1411, 1412, 1413
91V0 Păduri dacice de fag - <i>Symphyto- Fagion</i>	R4103- Păduri sud-est carpatice de molid, fag și brad, cu <i>Leucanthemum waldsteinii</i>	1313

91V0 Păduri dacice de fag - Symphyto-Fagion-	R4104- Păduri sud-est carpatice de fag și brad, cu <i>Pulmonaria rubra</i>	2111
91V0 Păduri dacice de fag - Symphyto-Fagion-	R4109- Păduri sud-est carpatice de fag cu <i>Symphytum cordatum</i>	4111, 4114
9110 Păduri de fag de tip Luzulo-Fagetum	R 4102 - Păduri sud-est carpatice de molid, fag, brad, cu <i>Hieracium transsylvanicum</i>	1314, 1331, 1341
91E0* Păduri aluviale cu <i>Alnus glutinosa</i> și <i>Fraxinus excelsior</i>	R4401- Păduri sud-est carpatice de anin alb - <i>Alnus incana</i> , cu <i>Telekia sp.</i>	1171
91D0* Turbării cu vegetație forestieră	R4412 – Păduri sud-est carpatice de tinoave de molid și/sau pin silvestru	1172
3230 Vegetație lemnoasă cu <i>Myricaria germanica</i> de-a lungul râurilor montane	R 4415 - Tufărișuri dacice de cătină mică - <i>Myricaria germanica</i>	-
4060 Tufărișuri alpine și boreale	R 3111 - Tufărișuri sud-est carpatice de afin - <i>Vaccinium myrtillus</i>	-
6520 Fânețe montane	R 3801 – Pajiști sud-est carpatice de <i>Trisetum flavescens</i> și <i>Alchemilla vulgaris</i>	-

Ca dovadă a impactului antropic a fost semnalat habitatul R3114 – ”Tăieturi de pădure cu *Rubus idaeus*”, Conform raportului de activitate al echipei de biologi din iulie 2013.

Suprafețele ocupate de principalele categorii de habitate importante pentru speciile de interes comunitar, așa cum au fost definite prin clasificarea Corine Land Cover sunt prezentate în Tabelul 22. Deși estimările din situațiile Corine LandCover nu au o precizie foarte mare, datele de mai jos oferă o imagine de ansamblu pentru distribuția principalelor categorii de habitate.

Tabelul 21 - Suprafața categoriilor de habitate importante pentru speciile de interes comunitar

Categoriile de Habitate / folosință	%	Suprafața în hectare
-------------------------------------	---	----------------------

Păduri rășinoase	69	44148
Păduri amestec	2,8	1791
Păduri foioase	0,4	256
Tranziție	5,5	3519
Agricole intercalate cu vegetatie naturala	15	9597
Pajiști	7	4479
Total	99,8	63790

NOTĂ: Diferența până la 63.983 ha cât este suprafața sitului este reprezentată de alte folosințe – precum ”zone urbane”, și altele.

B.2.2.4. Flora

Specii de floră de interes comunitar din cadrul sitului

În cadrul procesului de realizare a planului de management, nu s-au făcut inventarieri privitoare la elementele de floră de interes comunitar, întrucât obiectivul principal de conservare îl constituie speciile de păsări de interes comunitar pentru care a fost desemnat situl. Tabelul 24 prezintă speciile de floră de interes comunitar incluse în formularul standard al sitului importanță comunitară Obcinele Bucovinei, care se suprapune parțial cu aria de importanță specială avifaunistică Obcina Feredeului. Prezența acestora nu a fost verificată în cadrul acestui Plan de management.

Tabelul 22 - Specii de floră de interes comunitar prezente în situl de importanță comunitară ROSCI0328 Obcinele Bucovinei

Nume specie	Denumire populară	Cod Natura 2000	Anexa din Directiva Habitat	Anexa OUG 57/2007
<i>Ligularia sibirica</i>	Curenchiu de munte	1758	II	3
<i>Asplenium adulterinum</i>	Feriguță	4066	II	3
<i>Campanula serrata</i>	Clopoțel	4070	II	3

La capitolul 3.3 din formularul standard al sitului de importanță comunitară Obcinele Bucovinei sunt enumerate un număr de 56 specii de floră, în general specii incluse în Lista Roșie Națională și specii endemice, dar a căror prezență în situl Obcina Feredeului nu a fost verificată.

Specii de floră de interes economic din cadrul sitului

Pajiștile secundare ale pădurilor de molid au caracteristice asociațiile *Festuca rubra*, alături de care apar păiușul - *Descampsia caespitosa*, păiușca - *Agrostis tenuis*, țepoșica - *Nardus stricta*, *Calamagrostis arundinacea*, dar și elemente subalpine: afin - *Vaccinium myrtillus*, ienupăr - *Juniperus communis*. Conform Ungureanu I., 1999, în pajiștile secundare din pădurile de amestec și fag, care predomină la est de creasta Feredeului, alături de principalele specii amintite, se regăsesc și *Arrhenatherum eliatum*, *Descampsia flexuosa*, *Lolium perennis*, *Alopecurus pratensis*, *Cynosurus*, ș.a.

B.2.2.5. Ecosisteme

Principalele categorii de ecosisteme identificate în cadrul sitului:

- ecosisteme forestiere, care cuprind păduri de foioase, amestec și rășinoase – ocupând 72 % din suprafața totală a sitului;
- ecosisteme de pajiști, reprezentate prin pășuni și fânețe - care ocupă 7 % din suprafața totală a sitului.

Ecosisteme forestiere identificate în cadrul sitului

Ecosistemele forestiere din Obcina Feredeului fac parte din clasele: ”pădurilor boreale de molid, zâmbru și pin silvestru” și ”păduri mezofile de amestec de fag cu rășinoase”. Tipurile de formațiuni forestiere cel mai frecvent întâlnite, prezentate în Anexa 27, sunt următoarele:

Molideto-făgete-brădete slab acidofile – care ocupă 45,6% din suprafața sitului, se situează între brădete și făgete normale cu floră de mull și molidișuri normale cu *Oxalis acetosella*-măcrișul iepurelui, cu precădere pe în partea inferioară a versanților însoriți cu înclinații slabe sau slab moderate, în zone ferite de eroziune. Tipurile de solurile cu care se asociază cel mai adesea sunt eutricambisolurile slab acide sau moderat acide, profunde sau foarte profunde, luto-nisipoase, uneori semischeletice sau slab scheletice. Substraturile sunt reprezentate de conglomerate și gresii calcaroase. Arboretele sunt compuse din molid, brad și fag în proporții aproximativ egale, fagul după o anumită vârstă rămânând în etajul secund. Diseminat se mai

găsesc paltinul, ulmul de munte. Consistența naturală a acestui tip de pădure este de 0,9 – 1,0, prezentând o productivitate superioară pentru rășinoase și mai redusă pentru fag. Subarboretul este slab reprezentat prin exemplare izolate de zmeur, coacăz de munte - *Ribes alpinus*, *Daphne mezereum*, *Lonicera sp.*, soc roșu - *Sambucus racemosa*, și altele asemenea.

Molidișuri cu *Oxalis acetosella* - care ocupă 12,3 % din suprafața sitului și reprezintă tipul de molidiș cel mai reprezentativ pentru pădurile din România. În acest tip de pădure sunt cuprinse arborete naturale de molid de productivitate superioară, situate la altitudini medii, dispuse pe toate expozițiile, pe platouri, terase joase, versanți slab înclinați dar uneori și foarte abrupti. Se asociază cel mai frecvent cu eutricambisolurile tipice sau molice, în timp ce substratul litologic asociat poate fi foarte variat - e.g. șisturi cristaline, gresii, marne, calcare titonice, conglomerate calcaroase, coluviuni de diferite naturi, și altele. Arboretele sunt compuse de cele mai multe ori din molid, alcătuind molidișuri pure, dar uneori se amestecă cu fagul sau bradul.

Foarte frecvent, diseminați se mai găsesc și paltinul, ulmul de munte, mesteacănul și plopul tremurător. Subarboretul de obicei lipsește sau este slab reprezentat prin scoruș de munte sau soc roșu, uneori fiind întâlnite și asociații de cununiță, caprifoi, zmeur, coacăz de munte și tulichină.

Molidișurile cu *Hylocomium* – acoperă 11,8 % din suprafața sitului, fiind cel mai adesea semnalate la partea inferioară a versanților cu pantă moderată și pe terenurile aproape plate de la baza acestora. Solurile cu care se asociază sunt de tipul eutricambisol, fiind frecvent subtipul andic și litic, cu material parental scheletic abundent. Productivitatea molidului este mijlocie. Substratul arbustiv poate fi bine dezvoltat, dar pe alocuri lipsește complet, în componența acestuia intrând: cununița, zmeurul, scorușul de munte, măceșul de munte, tulichina, caprifoiul. O caracteristică particulară o reprezintă pătura de mușchi groasă și continuă, grosimea ei putând atinge 10 – 15 cm, uneori chiar mai mult. Speciile de mușchi întâlnite sunt: *Entodon schreberi*, *Hylocomium striatum*, *Rhytidiadelphus triquetrus*, *Dicranum scoparium*, *Thuidium tamariscinum*, *Ptilium crista castrensis*, și altele asemenea. În locurile în care stagnează apa se dezvoltă pernițe de *Sphagnum acutifolium*, *S. cymbriifolium* și *Polytrichum commune*.

Molidișurile cu brad, slab acidofile - ocupă un procent de 9 % din suprafața totală a sitului, fiind răspândite doar în această parte a țării. Cel mai adesea sunt întâlnite la partea inferioară sau mijlocie a versanților umbriți, uneori pe pante foarte accentuate. Substraturile pe care se grefează sunt reprezentate de roci de fliș, calcare, sau coluviuni calcaroase depuse peste roci

cristaline. Arboretele sunt compuse din amestecuri de brad și molid în proporții variate, însă, diseminat se poate întâlni fagul și paltinul de munte. Consistența naturală este de 0,8 – 0,9. Productivitate superioară au, în aceste tipuri de pădure, molidul și bradul, la fag aceasta fiind mijlocie. Subarboretul lipsește de cele mai multe ori, sporadic întâlnindu-se măceș de munte, soc roșu, și altele asemenea.

Molidișuri cu brad acidofile - situate la limita altitudinală a bradului, ocupă 8,2% din suprafața sitului. Se dezvoltă în principal pe districambosoluri moderate până la puternic acide. Arboretele sunt compuse din molid și brad, la altitudini mari predominând molidul, iar la altitudini mai reduse bradul. Subarboretul este reprezentat numai prin exemplare rare de caprifoi - *Lonicera xylosteum*.

În proporții reduse pot fi întâlnite și arborete aparținând următoarelor **tipuri de formațiuni forestiere**:

- molideto-făgeto-brădetele slab acidofile, ce ocupă 6,5 % din suprafața totală;
- molidișuri cu *Vaccinium myrtillus* – cu o pondere de 3,8 %;
- molidișuri cu fag acidofile - cu o pondere de 1,2 %;
- molidișuri cu fag slab acidofile - cu o pondere de 0,9 %;
- făgeto-brădetele slab acidofile - cu o pondere de 0,3 %;
- molidișuri cu *Luzula sylvatica* - cu o pondere de 0,2 %;
- molidișuri și rariști cu exemplare de *Sphagnum*, cu o pondere de 0,2%.

Ecosisteme practice identificate în cadrul sitului

Pajiștile acoperă 7 % din suprafața sitului, fiind preponderent pajiști secundare în proporție de 5,9% și într-o măsură mult mai redusă, de 1,1%, pajiști naturale. Pajiștile secundare ale pădurilor de molid au caracteristice asociațiile de păiuș roșu - *Festuca rubra*, alături de care apar păiușul - *Descampsia caespitosa*, *Agrostis tenuis*, *Nardus stricta*, *Calamagrostis arundinacea*, dar și elemente subalpine, precum afinul - *Vaccinium myrtillus*, *Juniperus communis*, *Betula verrucosa* sau ferigi, cum ar fi *Pteridium aquilinum*. Conform Ungureanu I., 1999, în pajiștile secundare din pădurile de amestec și fag, care predomină la est de creasta Feredeului, alături de principalele specii amintite, se regăsesc și *Arrhenatherum eliatum*, *Descampsia flexuosa*, *Lolium perennis*, *Alopecurus pratensis*, *Cynosurus*, ș.a. Tipul caracteristic de pajiști este reprezentat de habitatul 6520 - Fânețe montane.

B.2.2.6. Peisaje

Principalele **tipuri de peisaje** existente în aria de importanță specială avifaunistică Obcina Feredeului și împrejurimi sunt:

Zona forestieră a munților și dealurilor înalte – care determină trăsătura caracteristică a Obcinei Feredeului, cu suprafețe întinse acoperite cu păduri administrate în regimul codrului - păduri cu regenerare prin sămânță și conduse până la vârste înaintate. Alcătuite din arborete pure de molid sau de amestec, cu brad, molid și fag, ele realizează prin aspectul mozaicat al culorii coronamentului un caleidoscop veritabil, de la verdele închis al rășinoaselor întrepătruns cu verdele crud al pădurilor de foioase, specific sezonului de vegetație, la galbenul și roșul brun specific sezonului autumnal. Privită din interior, pădurea impresionează prin arborii înalți, zvelți; existența poienilor din interiorul pădurilor și a ochiurilor deschise pentru regenerare, în care prezența covorului vegetal și a arbuștilor este mai bogată, contrastează cu uniformitatea din interiorul pădurii. Zonele de lizieră, ca și cele de contact între două tipuri de habitate, determină o notă aparte prin concentrarea de specii, atât vegetale cât și faunistice.

Pajiștile. În general, acestea se constituie în proprietăți ale cetățenilor sau comunelor, fiind folosite pentru pășunat și sunt situate, în general, pe culmile versanților dar și în partea mai joasă a văilor. Pe alocuri, este prezentă vegetația forestieră sub forma unor arbori izolați sau grupuri răzlețe. Cu aspectul unor pete de un verde mai deschis ce se intercalează cu verdele crud al pădurilor de rășinoase, determină un mozaic coloristic ce se suprapune peste ansamblul văilor cu versanți abrupti și culmi domoale. Caracteristică este diversitatea ridicată a compoziției floristice și coloritul acestora. Pe alocuri, în poienile de la partea superioară a culmilor, pot fi întâlnite stâne, păstoritul făcând parte din ocupațiile tradiționale încă practicate în această zonă.

Văile pâraielor. Sunt caracteristice văile delimitate de versanți abrupti acoperiți cu pădure, relativ înguste, cu un număr mic de terase, acoperite de construcții, pajiști, precum și vegetație forestieră: anin, plop, salcie.

Terenurile agricole. Suprafețele mai joase sunt dominate de terenurile agricole între care predomină fânețele și pășunile, delimitate prin fâșii de arbori, garduri de lemn sau neîmprejmuite, acestea intercalându-se cu zone cu vegetație naturală -pajiști, pâlcuri de pădure, tufișuri-, având case și anexe răsfirate și risipite și mici suprafețe de grădini, livezi cu pomi fructiferi și terenuri arabile. În interiorul ariei protejate, această unitate de peisaj este

prezentă în partea de nord, în teritoriul administrativ al comunelor Ulma, Brodina și Izvoarele Sucevei. În rest, limita sitului se plasează în general la limita inferioară a pădurilor, deasupra zonelor locuite.

Lacurile de alunecare. În sit se găsesc lacurile Iezer și Bolătău, considerate cele mai vechi lacuri de acumulare din țară, după Mândrescu și alții, 2010 ; 2012, aflate la o distanță de doi kilometri unul de celălalt, pe raza comunei Sadova, într-o zonă de un pitoresc deosebit. Au suprafața fluctuantă, adâncimea lor fiind de aproximativ 5 metri. Sub coloana de apă se găsesc secvențe depoziționale de 4-5 metri grosime, fapt ce dovedește vechimea lor.

B.2.2.7. Procese și relații ecologice

Principalele procese naturale identificate în interiorul sitului sunt:

a. Împădurirea naturală a terenurilor abandonate

Pe fondul scăderii și îmbătrânirii populației abandonarea terenurilor, precum și a practicilor tradiționale de utilizare, în special în cazul terenurilor deschise, precum pajiștile aflate la mare distanță de așezările umane, limitrof fondului forestier, se constată împădurirea naturală a acestora. Această tendință a fost mai accentuată până la intrarea în Uniunea Europeană în 2007, după care urmare a acordării subvențiilor se constată o revigorare numerică a șeptelului și implicit o revenire la utilizările tradiționale ale terenurilor destinate creșterii animalelor, reprezentate de pășuni și fânețe.

b. Alunecări, eroziuni datorată fenomenelor torențiale

Zonele de fliș cu roci slab cimentate și friabile sunt recunoscute ca fiind foarte susceptibile la alunecări de teren, mai ales acolo unde stratele geologice sunt redresate până la verticală expunând la zi capetele de strate și slăbind suportul lateral al pachetelor de roci. Încă din anii 1961-1963 s-au efectuat studii asupra alunecărilor de teren, ocazie cu care se evidențiază mai multe alunecări de anvergură, distribuite în lungul unei linii, care începe din bazinul superior al Brezei, în nord și se termină pe valea Mutării, în sud, conform Georgescu și Georgescu, 1965.

c. Fenomene de uscare la rașinoase

Climatul favorabil din ultimele secole a favorizat extinderea naturală a bradului - introdus inițial de gestionarii fondului forestier - până la altitudinea de 400 - 450 m. Prin măsuri silviculturale care au avut ca scop creșterea proporției bradului, precum eliminarea foioaselor, semănături directe și plantații, bradul s-a extins și la altitudini mai mici, de 350 - 400 m.

Perioadele nefavorabile caracterizate în special prin succesiunea anilor secetoși au condus la devitalizarea bradului, în special la marginea arealului și uneori la uscări în masă. Fenomenul de uscare anormală a bradului care se manifestă de circa 20 ani în pădurile de brad din județul Suceava trebuie analizat în contextul mai larg de uscare anormală a pădurilor din țara noastră și al crizei și declinului pădurilor din Europa. Cu toate că s-au făcut cercetări intense de la ultrastructura și procesele biochimice celulare până la cauzele schimbării globale ale climei, cauzele “morții pădurilor” sunt încă insuficient cunoscute. Cei mai mulți autori consideră că poluarea și legat de aceasta schimbarea regimurilor factorilor meteorologici sunt cauzele principale. Modificarea structurii și funcționalității ecosistemelor își are cu siguranță partea sa de contribuție în manifestarea locală a uscării pădurilor. Stessul pedohidric nu poate explica decât parțial declinul pădurilor, el corelându-se statistic numai în stațiunile cu luvisoluri albice, pseudogleizate care au capacitate redusă de reținere a apei. Reacțiile arborilor la secetă sunt în general puțin cunoscute, observațiile fiind de cele mai multe ori empirice, foarte puțin documentate. Lipsesc cercetările efectuate în condiții controlate care să precizeze succesiunea perturbărilor fiziologice care preced uscarea anormală a arborilor.

Analiza ecosistemelor forestiere naturale și prin comparație cu acestea a ecosistemelor artificializate cu creșteri foarte rapide în tinerețe, în special la brad, au condus la concluzia că în acestea din urmă se produce îmbătrânirea prematură a indivizilor care sunt foarte ușor predispuși la uscări anormale după vârsta de 80-90 de ani. Reconstrucția ecologică a ecosistemelor forestiere afectate de uscare anormală reprezintă una dintre cele mai complexe probleme puse vreodată silviculturii prin particularitățile pe care le îmbracă fenomenul în arboretele în care apare. Pentru realizarea unor păduri stabile, în viitor se impune modificarea compoziției arboretului în zonele afectate de uscare prin înlocuirea bradului cu foioase locale pure sau în amestec cu molidul și laricele. Bradul se va păstra numai acolo unde s-a regenerat natural sau va fi introdus ulterior prin semănături sub masiv, în proporție de maximum 30-40 %. În arboretele tinere pure sau cu peste 60 % brad care apare în facies, se vor aplica programe de lungă durată pentru creșterea stabilității, prin realizarea unor arborete amestecate și diversificate în plan vertical, așa cum recomandă Barbu, 2005.

Fenomenul de uscare a arboretelor de molid este produs ca urmare a creșterii dinamicii atacurilor produse de gândacii de scoarță ai molidului – așa cum sunt *Ips typographus*, *Ips amitinus*, *Pityogenes chalcographus*, mai nou și de către *Ips duplicatus*. Creșterea dinamicii intensității atacurilor gândacilor de scoarță ai molidului din ultimii ani a fost favorizată în special de către factorii abiotici, precum seceta prelungită, temperaturi medii diurne ridicate

pe perioade lungi de timp, dar și de către factori antropici, precum nerespectarea strictă a regulilor de exploatare a masei lemnoase din arboretele predispuse acestor atacuri și altele asemenea.

B.3. Informații socio-economice și culturale

B.3.1. Comunitățile locale

B.3.1.1. Caracteristici social-economice generale

Din punct de vedere social-economic, teritoriul aferent ariei de importanță specială avifaunistică Obcina Feredeului și comunităților umane adiacente acestuia, se caracterizează printr-un grad ridicat de eterogenitate. Regionarea bazată pe un complex de criterii social-economice, realizată de Ungureanu și alții, 2002 evidențiază două tipuri majore de spații rurale:

- 1) **Spații profund rurale aflate în declin** – respectiv ”unitatea Brodina”, care cuprinde comunele Moldova-Sulița, Izvoarele Sucevei, Ulma și Brodina, din bazinele superioare ale Sucevei și Moldovei.

Această zonă se distinge în primul rând prin gradul redus de accesibilitate și prin echiparea edilitară deficitară, printr-o economie bazată în principal pe valorificarea resurselor forestiere și pe zootehnia montantă.

- 2) **Spații rurale montane, cu activități diversificate** – respectiv o bună parte din ”unitatea Humor-Câmpulung Moldovenesc”, în care deși activitățile agro-pastorale și forestiere ocupă poderea cea mai importantă, destul de bine reprezentate sunt și activitățile industriale și serviciile, cu precădere turismul.

În cadrul acestei zone se disting:

- **subzona aferentă comunelor din culoarul superior al Moldovei:** Breaza și Fundu Moldovei – cu o locuire preponderent dispersată, cu nuclee de concentrare în bazinele depresionare din valea Moldovei, un grad mediu de accesibilitate, o economie bazată pe zootehnia de tip montan, cu o industrie minieră în declin și o dezvoltare incipientă a turismului.
- **subzona aferentă comunelor din culoarul mijlociu al Moldovei:** Pojorâta, Sadova și Vama – cu gradul cel mai ridicat de accesibilitate, o populație densă, concentrată în lungul culoarului depresionar, polarizată eficient de municipiul Câmpulung Moldovenesc și cu o economie în care, alături de activitățile agro-pastorale și turistice un loc important îl ocupă și mica industrie.
- **subzona aferentă comunelor din culoarul Moldoviței:** Frumosu, Vatra Moldoviței și Moldovița – cu o locuire concentrată de-a lungul căilor principale de acces și

dispersată pe văile afluenților Moldoviței, un grad relativ ridicat de accesibilitate și o polarizare medie sau slabă -de către municipiul Câmpulung Moldovenesc, o economie preponderent agricolă -zootehnică de tip montan și forestieră, dar cu o bună reprezentare a turismului cultural.

Singura localitate urbană din vecinătatea sitului este orașul Câmpulung Moldovenesc, care a dobândit acest statut pe fondul impulsului industrializării zonei și al poziției sale nodale.

B.3.1.1.1. Caracteristici demografice

Aria de importanță specială avifaunistică Obcina Feredeului se caracterizează printr-un grad redus de antropizare, majoritatea așezărilor umane fiind situate în afara limitelor acestuia. Singurele localități permanente incluse în sit sunt localizate în partea de nord, aparținând comunelor *Ulma*: Măgura și Lupcina, *Brodina*: Cununsci și Zalomestra și *Izvoarele Sucevei*: Brodina – vezi Anexa 3 și Tabelul 23.

Cu excepția acestor mici așezări dispersate, cu o populație puțin numeroasă și a sălașelor situate la partea superioară a versanților în care se desfășoară activități pastorale și forestiere, situl este caracterizat printr-un grad relativ redus de antropizare, fiind fragmentat transversal de o serie de căi de comunicație de interes județean sau local, destul de puțin circulat.

Structura etnică a populației s-a modificat începând din sec. XVII, prin infiltrările tolerate și apoi organizate ale huțulilor, așezați în special în Obcinele Brodinei – bazinul Argel și spre Izvoarele Sucevei și continuând prin colonizările din perioada dominației austriece, cu austrieci din Tirol și Stiria, instalați pe toată valea Moldovei, dar și cu polonezi și evrei la Fundul Moldovei. În sec. XVIII s-au produs roiri din satele inițiale și a început locuirea risipită pe plaiuri.

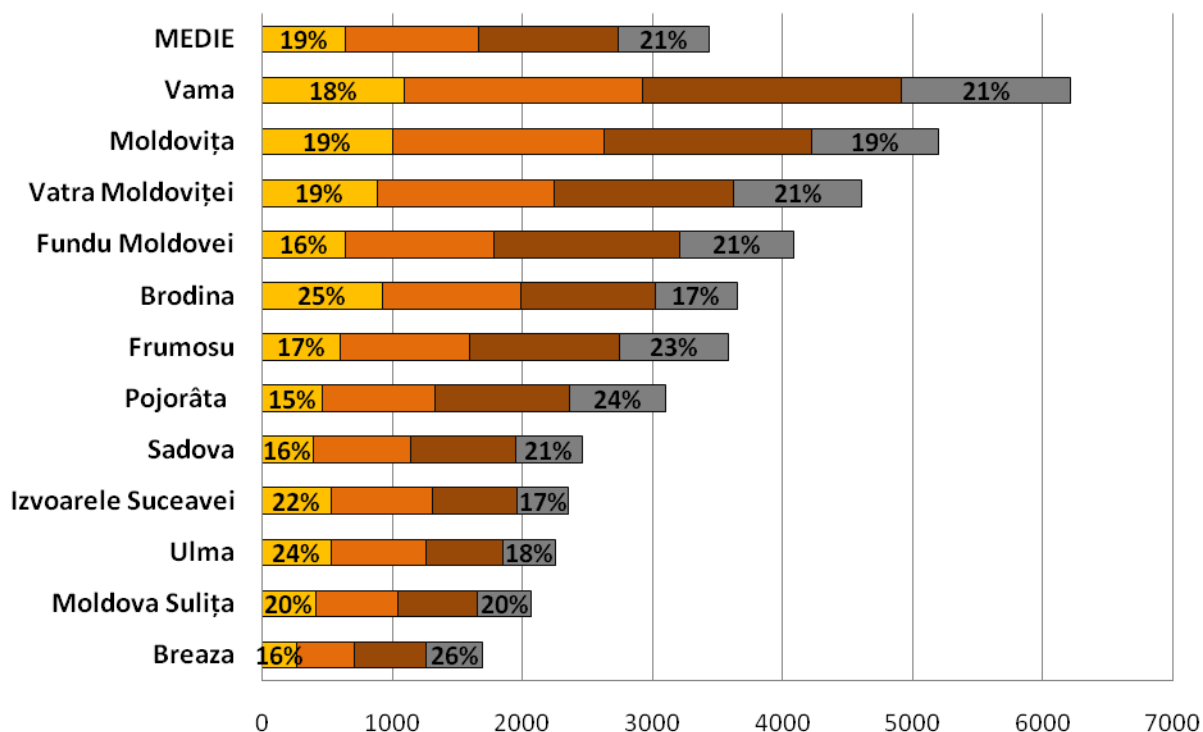
Tabelul 23 - Principalele caracteristici demografice ale unităților administrative aferente sitului în 2010

Unitatea administrativ-teritorială	Populația totală în 2010	Evoluția populației între 2000 și 2010		Densitatea populației -loc/km2-	Populația unității administrative inclusă în sit -în număr locuitori-	% populație în sit din populația totală a unității administrative
		Număr de locuitori	% din populația totală			
Breaza	1655	-129	-7,2	20	-	-
Brodina	3676	-193	0,2	19	383	10,5
Câmpulung Moldovenesc	19551	-1925	-5,9	138	-	-
Frumosu	3485	-294	3,4	35	-	-
Fundu Moldovei	4025	-307	1,1	23	-	-
Izvoarele Suceavei	2347	78	4,2	18	813	35,7
Moldova Sulița	2057	5	-7,8	21	-	-
Moldovița	5216	-19	-5,0	21	-	-
Pojorâta	3139	126	-7,1	23	-	-
Sadova	2464	27	-0,6	36	-	-
Ulma	2214	-140	-0,4	42	1421	62,1
Vama	6256	521	9,1	46	-	-
Vatra Moldoviței	4551	-27	-9,0	26	-	-

Sursa datelor: Direcția de Statistică Suceava

Structura pe grupe de vârstă a populației, evidențiată în figura nr. 6 relevă o situație în general echilibrată și o tendință de îmbătrânire a populației.

Sursa datelor : Direcția de Statistică Suceava

	Breaza	Moldova Sulița	Ulma	Izvoarele Suceavei	Sadova	Pojorâta	Frumosu	Brodina	Fundu Moldovei	Vatra Moldoviței	Moldovița	Vama	MEDIE
■ 0-14	264	415	532	527	397	459	605	922	639	883	1001	1090	644,5
■ 15-43	445	627	726	786	746	867	986	1071	1141	1358	1623	1832	1017,3
■ 35-59	553	616	595	650	808	1035	1157	1025	1431	1382	1604	1995	1070,9
■ peste 60	433	414	401	393	508	742	831	636	879	985	973	1294	707,41

Figura 6 - Structura pe grupe de vârstă a populației în unitățile administrativ-teritoriale suprapuse sitului

În ceea ce privește **evoluția demografică** în ultimele două decenii la nivelul unităților administrativ-teritoriale suprapuse ariei de importanță specială avifaunistică Obcina Feredeului, în general se constată *declinul numeric* aproape generalizat al acesteia, pe fondul migrării pe considerente economice a populației și al scăderii natalității. Acest fenomen se manifestă mai pregnant la vestul și în nordul ariei protejate, în zonele Fundu Moldovei, Breaza, Moldova Sulița, Ulma, precum și la nivelul orașului Câmpulung Moldovenesc – Anexa 28.

O evoluție pozitivă s-a înregistrat în partea sudică, mai accesibilă și mai dinamică din punct de vedere economic, în comunele Pojorâta, Sadova, Moldovița și Vama. Cu toate acestea, există diferențe între tendințele manifestate în perioada 1992 – 2000 caracterizată printr-o scădere mai accentuată a populației, în special pe fondul emigrației, și perioada de după 2000, caracterizată printr-o mișcare mai redusă a acesteia.

B.3.1.1.2. Utilizarea terenurilor și resurselor

La nivelul anului 2010, în structura fondului funciar de la nivelul tuturor unităților administrativ-teritoriale suprapuse peste sit predomină terenurile neagricole, care ocupă 71% din suprafața totală a acestora – așa cum este prezentat în Anexa 29c. Aceeași situație este valabilă pentru fiecare dintre cele 13 unități administrative, excepție făcând comuna Moldova Sulița, cu o pondere a terenurilor agricole de 60% din suprafața totală. Ponderea terenurilor cu folosință neagrícola variază între 53 % în Ulma și 84 % în Brodina - Tabelul 24 și Anexa 29.

Tabelul 24 - Structura fondului funciar în zona aferentă ariei de importanță specială avifaunistică Obcina Feredeului în anul 2010

Unitatea administrativ-teritorială	S totală -ha-	Agricol		Neagricol		din care: Păduri		
		Supraf. -ha-	%*	Supraf. -ha-	%*	Supraf. -ha-	% din S totală neagricol	% din suprafața totală a UAT
Brodina	19205	3036	16	16169	84	15769	98	82
Moldovița	24924	4453	18	20471	82	19925	97	80
Vatra Moldoviței	17620	3912	22	13708	78	13120	96	74
Pojorâta	13770	3014	22	10756	78	10237	95	74
Frumosu	9962	2508	25	7454	75	7286	98	73
Vama	13628	3572	26	10056	74	9453	94	69
Izvoarele Sucevei	13270	4247	32	9023	68	8896	99	67
Sadova	6806	2231	33	4575	67	4346	95	64
Fundu Moldovei	17579	6503	37	11076	63	10255	93	58
Câmpulung Moldovenesc	14155	4401	31	9754	69	7843	80	55
Breaza	8464	3490	41	4974	59	4615	93	55
Ulma	5258	2493	47	2765	53	2530	92	48
Moldova Sulița	9894	5972	60	3922	40	3775	96	38

* procente din suprafața totală a fondului funciar

Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Suceava

Pădurile dețin, fără excepție, ponderea dominantă în rândul folosințelor neagricole, reprezentând între 80 și 99 % din totalul suprafeței neagricole și între 38 și 82 % din suprafața totală a fondului funciar –așa cum reiese din Tabelul nr. 24. Aproape jumătate dintre unitățile administrative suprapuse peste sit se disting prin predominanța netă a pădurilor în structura fondului funciar: Brodina, Moldovița, Vatra Moldoviței, Pojorâta, Frumosu și Vama – așa cum este prezentat în Tabelul nr. 24 și Anexa 29a.

Terenurile construite, căile de comunicație, apele și terenurile neproductive ocupă suprafețe mult mai reduse. Pădurea reprezintă așadar, principala resursă naturală pentru dezvoltarea economică a acestor comunități.

În ceea ce privește terenurile cu folosință agricolă, pășunile și fânețele ocupă de departe suprafețele cele mai mari - Anexa 29b. Din cauza condițiilor morfologice și climatice limitative, terenurile arabile și livezile au o pondere redusă în structura utilizării terenurilor. Fânețele ocupă ponderea cea mai mare a suprafeței agricole – fiind cuprinse între 51 și 70% din suprafața totală administrativă, excepție făcând comunele din partea nordică a sitului: Ulma – cu 46%, Brodina – cu 45%, Izvoarele Sucevei – cu 43% și Moldova Sulița – cu 41%, în care pășunile ocupă suprafețe mai mari. Terenurile arabile ocupă între 0,2 % - la Izvoarele Sucevei și 4 % la Vama din suprafața totală a fondului funciar, respectiv 0,6 și 15 % din suprafața agricolă.

Tabelul 25 - Situația utilizării terenului în 2006 conform clasificării Corine Land Cover

Denumire	Cod Corine	Suprafața în hectare	%
Spațiu urban discontinuu și spațiu rural	112	117,1	0,2
Pășuni secundare	231	3783,6	5,9
Zone de culturi complexe	242	5042,3	7,9
Terenuri predominant agricole în amestec cu vegetație naturală	243	4523,4	7,1
Păduri de foioase	311	282,4	0,4
Păduri de conifere	312	43958,8	69,0
Păduri mixte	313	1815,9	2,8
Pajiști naturale	321	706,7	1,1
Zone de tranziție cu arbuști -în general defrișate-	324	3504,8	5,5
Cursuri de apă	511	1,9	0,0

Sursa datelor: Agenția Europeană pentru Protecția Mediului, Corine Land-Cover

Dinamica utilizării terenurilor și tendințe

Datele statistice de la nivelul anilor 2000 și 2010 relevă câteva tendințe recente privind utilizarea terenurilor din această zonă și anume:

- *Scăderea suprafețelor ocupate cu terenuri agricole, în detrimentul celor neagricole – în comunele: Brodina, Vama, Frumosu, Sadova, Moldovița și în orașul Câmpulung Moldovenesc.*

În majoritatea cazurilor această scădere s-a înregistrat pe fondul diminuării suprafețelor acoperite de pășuni și fânețe, dublată de creșterea suprafețelor neagricole, astfel:

- creșterea suprafețelor acoperite cu pădure - probabil prin reîmpădurirea naturală, cumulată cu extinderea suprafeței construite, a căilor de comunicație și a terenurilor neproductive, în Brodina, Frumosu, Vama și Sadova
- creșterea mai accentuată a suprafeței construite - Câmpulung Moldovenesc, Moldovița.

Scăderi însemnate ale suprafețelor ocupate cu terenurile arabile se înregistrează în comunele Ulma - cu 57% față de anul 2000, Moldova Sulița - cu 38%, Vatra Moldoviței - cu 20% și Frumosu - cu 19%, aceste scăderi fiind ne semnificative în comunele Pojorâta – cu 11% și Brodina, cu 8%.

- *Scăderea suprafețelor neagricole – în comunele Fundu Moldovei, Izvoarele Sucevei, Moldova Sulița, Pojorâta, Ulma, Vatra Moldoviței, datorită:*
  - *Transformării suprafețelor neproductive și în mai mică măsură forestiere în domeniu pășunabil, în Fundu Moldovei și Moldova Sulița;*
  - *Reducerii suprafeței acoperită parțial cu vegetație forestieră și transformării acestuia în pășune/fâneață, în Izvoarele Sucevei și Pojorâta;*
- *Reducerea suprafețelor acvatice, ca urmare probabil a drenajelor și desecărilor, în Vatra Moldoviței și Ulma și transformarea acestora în pășuni și/sau fânețe.*

Datele statistice relevă *modificări mult mai substanțiale la nivelul pajiștilor*, indiferent de categoria de utilizare a acestora. Suprafața acestora înregistrează creșteri substanțiale în

comunele Izvoarele Sucevei - cu 59% în cazul pășunilor și 18% în cazul fânețelor, Ulma - cu 30%, Moldova Sulița - cu 24% și mai reduse în cazul comunelor Vatra Moldoviței - cu 15%, Pojorâta - cu 14%.

Tabelul nr. 26 - Evoluția principalelor categorii de utilizare a terenurilor în intervalul 2000-2010

Unitatea administrativ-teritorială	Pășuni		Fânețe		Păduri	
	Suprafața* în hectare	%**	Suprafața în hectare	%	Suprafața în hectare	%
Breaza	0	0	0	0	200	5
Brodina	0	0	-267	-16	188	1
Câmpulung Moldovenesc	-223	-16	33	1	0	0
Frumosu	-9	-2	-13	-1	290	4
Fundu Moldovei	130	5	0	0	-49	-0,5
Izvoarele Sucevei	888	59	282	18	-1029	-10
Moldova Sulița	670	24	-266	-10	117	3
Moldovița	0	0	-1	0	3	0
Pojorâta	-77	-7	224	14	-307	-3
Sadova	-58	-8	3	0	46	1
Ulma	294	30	12	1	-46	-2
Vama	0	0	-74	-4	320	4
Vatra Moldoviței	191	15	-41	-2	0	0

* Reprezentând cuantumul suprafeței modificate în acest interval pentru fiecare categorie de utilizare

** Reprezentând rata modificărilor -procentul cu care fiecare categorie de utilizare a crescut sau s-a redus în acest interval-

Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Suceava

B.3.2. Economia locală

Pe seama unor resurse importante de materiale de construcție -gresii, marno-calcare, argile și mari cantități de pietriș și nisip și a resurselor de minereuri metalifere și sare din zonele învecinate, ocupațiile tradiționale, așa cum este, în primul rând, creșterea bovinelor de rasă, au fost dublate de minerit, de industrializarea lemnului, a laptelui, de alte activități industriale, bazate pe materii prime aduse din alte regiuni și valorificate în industria textilă, a încălțăminte și altele.

Este important de menționat că zona este eligibilă pentru Plăți de agro-mediu, Măsura 214, pachetele 1 - *Pajiști cu Înaltă Valoare Naturală*, ceea ce înseamnă că la solicitarea utilizatorului se acordă plăți pentru respectarea majorității măsurilor de management care favorizează conservarea acestor pajiști.

Cea mai mare parte a populației este angajată în activități agricole, silvice și de prelucrare a lemnului, sectorul serviciilor cunoscând o tendință de creștere nu doar la nivelul orașului Câmpulung Moldovenesc ci și în așezările rurale, în special în cele din culoarul transversal al Moldovei – așa cum reiese din Tabelul nr. 27.

La nivelul zonei se remarcă o valoare ridicată a raportului dintre populația activă și cea ocupată – care depășește 80%. Valori mai ridicate, de peste 90% se înregistrează în partea de vest a sitului, la Izvoarele Sucevei, Breaza, Moldova Sulița, Pojorâta, Sadova, valorile cele mai scăzute revenind comunelor Moldovița și Vama – Anexa 31.

În general se înregistrează un grad de ocupare al forței de muncă ridicat, procentul șomerilor variind între 3 și 11 %, valoarea maximă fiind înregistrată în Pojorâta – Tabelul nr. 28. Fenomenul este mai accentuat în rândul persoanelor de sex masculin.

Tabelul nr. 27 - Populația ocupată pe sectoare de activitate în 2010

Unitatea administrativ-teritorială	Total populație ocupată	Sectorul primar		Sectorul secundar		Sectorul terțiar		Activități ale persoanelor angajate în gospodăria personale
		Număr de persoane	%	Număr de persoane	%	Număr de persoane	%	
Breaza	864	707	36	64	35	92	29	1
Brodina	952	405	80	268	6	260	14	19
Câmpulung Moldovenesc	6869	353	82	2526	7	3963	11	27
Frumosu	1411	901	82	268	6	239	12	3
Fundu Moldovei	1523	709	43	460	28	349	27	5
Izvoarele Sucevei	906	745	27	52	38	109	35	0
Moldova Sulița	1194	1040	49	49	23	102	27	3
Moldovița	1352	710	87	318	4	317	9	7
Pojorâta	1032	277	53	389	24	359	23	7
Sadova	842	306	64	292	19	242	17	2
Ulma	843	673	41	53	22	115	37	2
Vama	1491	606	47	329	30	549	23	7
Vatra Moldoviței	1090	534	5	254	37	295	58	7
Total	20369	7966		5322		6991		90

Sursa datelor – Direcția de Statistică Suceava

Tabelul 28 - Numărul șomerilor în comunitățile aferente sitului

Unități administrativ-teritoriale	Populația totală 2000	Populația activă 2002	Șomeri barbați	Șomeri femei	Total șomeri	% din populația activă
Breaza	1784	887	22	9	31	3
Brodina	3869	1088	41	33	74	7
Câmpulung Moldovenesc	21476	8007	272	229	501	6
Frumosu	3779	1736	77	41	118	7
Fundu Moldovei	4332	1757	71	51	122	7
Izvoarele Sucevei	2269	926	13	19	32	3
Moldova Sulița	2052	1234	16	11	27	2
Moldovița	5235	1624	72	37	109	7
Pojorâta	3013	1132	69	57	126	11
Sadova	2437	917	30	26	56	6
Ulma	2354	957	26	13	39	4
Vama	5735	1895	111	72	183	10
Vatra Moldoviței	4578	1487	54	43	97	7

B.3.3. Cultura locală

Zona este binecunoscută în întreaga țară atât pentru valorile cultural-istorice, ce fac parte din patrimonial cultural universal – de exemplu Mănăstirea Moldovița, cât și pentru tradițiile și obiceiurile populare bine păstrate, celebrate în întreaga zonă prin evenimente culturale anuale – prezentate în Anexa 32, atelierelor meșteșugărești de pielărie, lemnărie, încondiere a ouălor, și altele asemenea, muzee și ansamble gospodărești tradiționale, care vorbesc despre spiritualitatea, simțul estetic și îndemânarea oamenilor din zonă.

Legată strâns de tradiție, cultura comunităților din zona Obcinei Feredeului împletește elementele folclorice cu cele religioase, având în vedere puternica tradiție creștină a zonei, imprimată de celebrele mănăstiri medievale. Marile sărbători creștine de peste an au prilejuit afirmarea unor datini specifice cum ar fi colindatul în seara din Ajunul Crăciunului, urăturile și plugușorul din noaptea de anul nou, ajunul sărbătorii Sf. Vasile, obiceiul semănatului din dimineața primei zile a anului nou, sfințirea crucii de gheață la râu, din zilele de Bobotează, prilej cu care localnicii se întrec în a face cruci și mese de gheață cât mai impunătoare.

Prilejul sărbătoririi Paștelui aduce în prim plan o tradiție devenită deja consacratul meșteșug al încondeierii ouălor. În zonă există un adevărat curent meșteșugul devenind o artă vie transmisă din generație în generație, valoarea artistică a ouălor încondeiate fiind recunoscută pe plan internațional. Numeroase localnice, adevărate artiste, în toate comunele din arealul Feredeului realizează micile opere de artă dedicate întâmpinării Paștelui ortodox. Unele sunt chiar consacrate, cunoscute și apreciate în Europa. Ca atare au apărut colecții de asemenea opere artistice în mici muzee particulare, cum ar fi Muzeul oului încondeiat din Moldovița, al artistei Lucia Condrea, Muzeul oului din Vama. Al Letiției Orșivschi. Alte numeroase artiste, ca Torac Elena din Brodina, Aneci Aurica din Paltinu, Nichitean Liliana din Moldovița, familia Zenici din Izvoarele Sucevei, Chiraș Marieta din Rașca, sunt invitate frecvent la expoziții și manifestări prilejuite de serbările pascale în diverse localități, dar și peste hotare.

Tradiția multiseclară a devenit un reper pentru localnicii din ce în ce mai conștienți de importanța conservării ei. Au apărut mici muzee țărănești etnografice cum ar fi cel al lui Ion Grămadă, din Câmpulung sau cel din Fundul Moldovei, înființat de Cristian Poenaru. O colecție extrem de valoroasă de linguri de lemn există în Câmpulung, fiind căutată de numeroși turiști români sau străini, colecția profesorului Ion Țugui. Muzeul lemnului din Câmpulung este de asemenea un obiectiv cultural de importanță deosebită pentru zonă, adăpostind obiecte străvechi utilizate în gospodăriile tradiționale.

Încă mai există meșteri populari, adevărați artiști, care prelucrează diferite materiale dându-le forme și utilizări decorative.

În Argel, Vatra Moldoviței și Brodina mai există femei care stăpânesc arta țesutului la război.

Mulți oameni talentați în sculptura lemnului pot fi întâlniți în aproape fiecare din satele de pe Obcina Feredeului. Aneci Ion, din Paltinu, Moisa Constantin din Ciumârna, Bândiu Emirel din Argel, Cocerhan Nicolae din Rașca, Voloșeniuc Gelu din Moldova Sulița sunt doar câțiva dintre cei mai cunoscuți meșteri, sculptori de panoplii vânătoarești sau mobilier casnic. La Moldova Sulița, Mircea Murga este un ultim cunoscător al artei prelucrării cornului de cerb sau al sculpturii în os.

Aristotel Erhan, din Câmpulung și Vasile Alboi din Capu Satului sunt ultimii cunoscători ai tehnicii făuririi buciurilor. De altfel, Vasile Alboi este și un mare talent în sculptura lemnului, realizând adevărate opere de artă populară.

La Ciumârna, un excelent cioplitor în piatră, Costan Moisa, face de la temelii de piatră până la ghizduri de fântână, cu mijloacele rudimentare ale strămoșilor: dalta și ciocanul.

Mari iubitori de artă și tradiții, locuitorii zonei apreciază dansul și cântecul în mod deosebit. În comunele Pojorâta, Fundu Moldovei, Vatra Moldoviței, Vama, Moldovița, Frumosu activează grupuri folclorice, formații de dansuri, rapsozi și cântăreți instrumentali. Cântăreața de muzică populară Angelica Flutur, deja consacrată pe plan național, s-a născut și trăiește în satul Ciumârna. Printre reprezentanții artei fotografice, Dumitru Titi Vlădeanu, Marius Ștefeligă și Cătălin Dumitrescu, din Câmpulung sunt cei mai activi. Tot la Câmpulung ființează și un cenaclu literar, precum și o asociație a scriitorilor bucovineni. Iar dacă am adus vorba despre scriitori, nu se poate trece sub tăcere apartenența de zona Obcinei Feredeului a unor scriitori cunoscuți, născuți și formați aici cum ar fi regretatul Dragoș Vicol, născut în Sadova, Gabriel Cheroiu și George Bodea, născuți în Moldovița, profesorul Darie Viorel născut în Demăcușa și alții.

B.4. Informare, conștientizare, educație

B.4.1. Acțiuni de comunicare cu factorii interesați

Custodele nu a dispus până în prezent de resurse pentru realizarea de activități ample de informare, conștientizare și educație. Punctual, astfel de activități cu rol educativ au fost realizate în parteneriat cu Liceul Tehnologic Vasile Cocea din Moldovița.

În cadrul proiectului ”Elaborarea Planului de Management pentru ROSPA 0089 Obcina Feredeului” – SMIS-CSNR 36365, Custodele a participat alături de beneficiarul proiectului - Asociația Dorna EcoActiv la organizarea unor acțiuni de informare generală a populației și elevilor precum și consultare a comunităților locale și a principalilor factori interesați asupra Planului de management al sitului. În cadrul acestor întâlniri au fost diseminate materiale informative privind valorile naturale ale sitului, rolul și măsurile managementului acestuia care au fost realizate în cadrul aceluiași proiect de către beneficiar.

Infrastructură și resurse existente pentru informare, conștientizare, educație

Pe teritoriul sitului nu există deocamdată infrastructură specifică în acest scop. Existența punctului de informare turistică, administrat de Primăria comunei Moldovița reprezintă o oportunitate în acest scop.

B.5. Cercetare

B.5.1. Cercetare desfășurată până în prezent

În zonă s-au desfășurat cercetări de către Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice Câmpulung Moldovenesc pe teme legate în principal managementul ecosistemelor forestiere și al speciilor de interes cinegetic. De asemenea, în cadrul proiectului ”Elaborarea Planului de Management pentru ROSPA 0089 Obcina Feredeului”, implementat de către Asociația Dorna EcoActiv, a fost realizat, pe parcursul a 14 luni, de către o echipă de 7 experți biologi, studiul de evaluare privind cele 11 specii de păsări pentru care a fost declarat situl. De asemenea, în cadrul aceluiași proiect a fost realizată baza de date în sistem informațional geografic a sitului, care poate fi utilizată în cercetările ulterioare.

Lista de mai jos cuprinde principalele lucrări de cercetare realizate în cadrul Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice relevante pentru sit:

Ichim, R., Barbu, I., 1981, Rupturile și doborâturile provocate de zapada în padurile jud. Suceava. Seria a II-a ICAS. Redactia de propaganda tehnica agricola, Bucuresti , 1981. p. 56

Barbu, I., Cenușă, R., 1987, Asigurarea protecției arboretelor de molid împotriva doborâturilor și rupturilor produse de vânt și zapada ICAS Seria a II-a. Redactia de propaganda tehnica agricola 1987. 72 pag., 15 tab., 18 fig., 1987

Barbu, I., Ichim, R., 1993, La Moldavie - Bucovine : un pays et son bois - in vol. Charpentiers au travail - sub red. F. Callame : Ed. A Die . Franta p. 19 - 28 1993

Barbu, I., 2000, Padurile Judetului Suceava. In Vol. Ghidul excursiilor celei de a XVIa Conferinte Nationale pentru Stiinta Solului. Publicatiile Societatii Nationale Romane pentru Stiinta Solului, Nr. 30/2000, p. 35-47

Barbu, I., Popa, I., 2003, Monitoringul secetei în pădurile din România. Ed. Tehnică Silvică, 136p, 2003

Barbu, I., 2009, Starea actuală a ecosistemelor forestiere din România cu focalizare asupra regiunii din Nord-Est. In Vol. Evaluarea și utilizarea resurselor de sol, protecția mediului și dezvoltarea rurală în regiunea de nord-est a României. Cap. VII „Starea actuală a ecosistemelor forestiere din România cu focalizare asupra regiunii de nord-est”, 2009

Urdea, P., Mihai, B., Popa, I., Vespremeanu–Stroe, A., Török-Oance, M., Onaca, A., Tatu, F., 2008, Noi metode de studiu aplicate la zona alpină a Carpaților Românești, Programul

Popa, I., 2005, Doborâturile produse de vânt în contextul modificărilor de mediu, În: Giurgiu, V. (ed.): Silvologie, vol. IVA. Editura Academiei Române, 157-184

Popa, I., 2005, Model statistic de prognoză a doborâturilor produse de vânt, În: Giurgiu, V. (ed.): Silvologie, vol. IVB, Editura Academiei Române., 306-313

Popa, I., 2003, Analiza dendroecologică a regimului perturbărilor în pădurile din Carpații Orientali, Bucovina Forestieră, 1:17-30

Popa, I., 2003, Analiza comparativă a răspunsului dendroclimatologic al molidului (*Picea abies* (L.) Karst.) și bradului (*Abies alba* Mill.) din nordul Carpaților Orientali, Bucovina Forestieră, 2:3-14

Vlad, R., Sidor, C., Amplitude of the deer damage in the Norway spruce forest of the Eastern Carpathian Mountains. Carpathian Journal of Earth and Environmental Sciences. Volum 6: 207-214

B.5.2. Infrastructură de cercetare existentă

Custodele nu deține infrastructură destinată exclusiv cercetării.

C. EVALUAREA SITUAȚIEI ACTUALE

C.1. Valori

În acest capitol se identifică principalele caracteristici sau valorile excepționale ale ariei protejate, justificându-i existența și nevoia de de management. O evaluare completă a valorilor poate fi realizată doar printr-un proces deschis și o consultare largă a factorilor interesați.

C.1.1. Valori naturale

Principalele valori ale ariei protejate sunt reprezentate de:

- speciile de păsări de interes comunitar prezentate în Formularul Standard – listate în Tabelul 29;
- categoriile de habitate importante pentru speciile de păsări de interes comunitar – listate în Tabelul 29;
- resurse naturale importante pentru comunitățile locale - Tab 30.

Pe lângă acestea s-au identificat și alte valori importante pentru zonă, mai ales cele ce se constituie în resurse pentru localnici și dezvoltarea zonei. De exemplu, se menționează peisaje valoroase care pot fi atracții turistice sau valori care sunt importante pentru comunitățile locale și care, dacă sunt păstrate și valorificate ajută la dezvoltarea locală și la obținerea unui sprijin real din partea autorităților și a localnicilor pentru implementarea măsurilor de management.

În tabelul de mai jos se prezintă importanța principalelor valori.

Tabelul 29 - Valorile de biodiversitate identificate în cadrul ariei protejate

Valoarea identificată în sit și vecinătatea acestuia	Importanța pentru sit sau comunitate din punct de vedere al conservării și/sau utilizării economice
Specii	
Păsări	
<i>Pernis apivorus</i>	Specie de interes conservativ, enumerată în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC
<i>Bonasa bonasia</i>	Specie de interes conservativ, enumerată în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC, specie de interes cinegetic
<i>Crex crex</i>	Specie de interes conservativ, enumerată în anexa I a Directivei

Valoarea identificată în sit și vecinătatea acestuia	Importanța pentru sit sau comunitate din punct de vedere al conservării și/sau utilizării economice
	Consiliului 2009/147/EC
Răpitoare de noapte: <i>Glaucidium passerinum</i> , <i>Aegolius funereus</i> , <i>Strix uralensis</i>	Specii de interes conservativ, cu o foarte mare importanță biocenologică, enumerate în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC
Ciocănitari: <i>Dryocopus martius</i> , <i>Picoides tridactylus</i> , <i>Dendrocopos leucotos</i>	Specii de interes conservativ, enumerate în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC. Specii cu importanță ecologică majoră, în general legate de habitate forestier.
Muscari: <i>Ficedula parva</i> , <i>Ficedula albicollis</i>	Specii de interes conservativ, enumerate în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC
Categorii de habitate	
Păduri de rășinoase	<p>9410- Păduri acidofile de molid din etajul montan până în cel alpin. Pădurile încadrate în acest tip de habitat prezintă o mare valoare economică, determinată în special de speciile de conifere - mai ales <i>Picea abies</i> și în mai mică măsură <i>Abies alba</i>.</p> <p>O serie de specii de plante sunt considerate cu valoare alimentară, putând avea un rol important și în hrănirea păsărilor - de ex. - <i>Sorbus aucuparia</i>, <i>Vaccinium myrtillus</i>, <i>Vaccinium vitis-idaea</i>, <i>Rubus idaeus</i>, <i>Rubus hirtus</i>, <i>Rosa pendulina</i>, <i>Fragaria vesca</i> și altele asemenea.</p> <p>Pe teritoriul ROSPA0089 acest tip de habitat are cea mai mare extindere, reprezentând cca. 90% din suprafața împădurită, în special în jumătatea vestică și nordică a Obcinei Feredeului.</p>
Păduri de amestec	<p>91V0 - Păduri dacice de fag -<i>Symphyto-Fagion</i>- Acest tip de habitat grupează: pădurile de molid - <i>Picea abies</i>, fag - <i>Fagus sylvatica</i> și brad - <i>Abies alba</i> cu <i>Pulmonaria rubra</i>; pădurile de molid , fag și brad cu <i>Leucanthemum waldsteinii</i>; pădurile de fag și brad cu <i>Pulmonaria rubra</i>; pădurile de fag cu <i>Symphytum cordatum</i> și pădurile de fag cu <i>Phyllitis scolopendrium</i>.</p> <p>9110 - Păduri de fag de tip <i>Luzulo-Fagetum</i>. Acest habitat</p>

Valoarea identificată în sit și vecinătatea acestuia	Importanța pentru sit sau comunitate din punct de vedere al conservării și/sau utilizării economice
	<p>grupează: păduri de molid, fag și brad cu <i>Hieracium transylvanicum</i>; păduri de fag și brad cu <i>Festuca drymeia</i>; păduri de fag și brad cu <i>Hieracium transsylvanicum</i>; păduri de fag și brad cu <i>Vaccinium myrtillus</i>; păduri de fag cu <i>Festuca dryme</i>.</p> <p>Acestea sunt importante pentru toate speciile de păsări pentru care s-a constituit situl, mai puțin <i>Crex crex</i>. Pe teritoriul sitului, această categorie de habitat are o extindere relativ redusă.</p>
Păduri de foioase	<p>Reprezentative 91E0* - Păduri aluviale de <i>Alnus glutinosa</i> și <i>Fraxinus excelsior</i> - habitat prioritar- Habitate forestiere din zone umede, cu o structură deosebit de complexă, protejate la nivel european. Habitate forestiere ce asigură protecția zonelor ripariene deosebit de sensibile, cu rol foarte important în consolidare a malurilor și menținerea terenurilor agricole din apropierea râurilor. Au structuri care sunt mult mai eficiente în prevenirea modificărilor de maluri în cazul viiturilor decât lucrările de regularizare a râurilor.</p> <p>Pe teritoriul ROSPA0089, aceasta categorie de habitat are o extindere extrem de redusă. Importantă în special pentru <i>Dendrocopos leucotos</i>, <i>Ficedula parva</i>, <i>Ficedula albicollis</i>.</p>
Pajiști	<p>6520 - Fânețe montane este habitatul reprezentativ, cuprinde pajiști montane, bogate în specii, cu o mare amplitudine ecologică, utilizate atât ca fânețe, cât și ca pășuni.</p> <p>În Obcina Feredeului, asociația cu cea mai mare răspândire este <i>As. Festuco rubrae – Agrostietum capillaris</i>, care prezintă importanță economică, din punct de vedere furajer. Astfel, dintre cele peste 130 de specii identificate în relevele asociației, cca. 35%, mai ales din familiile <i>Poaceae</i> și <i>Fabaceae</i>, aparțin la una din categoriile de plante furajere. Importantă în special pentru <i>Crex crex</i>, <i>Pernis apivorus</i>, <i>Glaucidium passerinum</i>.</p>
Terenuri agricole	Importanța economică pentru agricultura de subzistență. Habitat

Valoarea identificată în sit și vecinătatea acestuia	Importanța pentru sit sau comunitate din punct de vedere al conservării și/sau utilizării economice
intercalate cu vegetație naturală	de adăpost, reproducere și/sau hrănire pentru <i>Crex crex</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Glaucidium passerinum</i>

Tabelul nr. 30 - Valori din sit și din vecinătatea acestuia care reprezintă resurse naturale importante

Valoarea	Importanța pentru sit sau comunitate din punct de vedere al conservării și/sau utilizării economice
Rezervațiile forestiere semincere	Prin prezența lor se asigură materialul săditor autohton necesar lucrărilor silvice de împădurire respectiv reconstrucție ecologică în habitatele degradate.
Lemn	Reprezintă o resursă necesară pentru asigurarea energiei termice, a lemnului de construcții pentru localnici precum și ca surse de venituri din activitățile silvice și de prelucrare a lemnului.
Pajiști	Păstrarea lor este esențială pentru creșterea animalelor, dar sunt importante pentru conservare peisajului și asigurarea hranei speciilor pradă.
Produse accesorii ale pădurii	Reprezentate de ciuperci și fructe de pădure, rășină, iască și altele asemenea. pot fi utilizate ca venituri suplimentare pentru proprietarii de terenuri.
Specii sălbatice de interes cinegetic	Sursă de hrană și venituri tradițională, al căror management poate schimba semnificativ starea de conservare a speciilor.

C.1.2. Valori importante pentru comunitate și valori culturale

Tabelul nr. 31 - Valori culturale din cadrul sitului și din vecinătatea acestuia

Valoarea	Importanța pentru sit sau comunitate din punct de vedere al conservării și/sau utilizării economice
-----------------	--

Realizarea instrumentelor muzicale	activitate tradițională specifică zonei
”Drumul Cernăuțiului”	obiectiv cultural istoric ce trebuie promovat
Formații populare, ansambluri, și altele asemenea	păstrarea moștenirii culturale
Tradițiile huțule și românești	păstrarea moștenirii culturale
Patrimoniul lingvistic	Limba vorbită de minoritatea ruteană

C.1.3. Valori turistice și de recreere

Tabelul nr. 32 - Valori turistice din cadrul sitului și din vecinătatea acestuia

Valoarea identificată în sit și vecinătatea acestuia	Importanța pentru sit sau comunitate din punct de vedere al conservării și/sau utilizării economice
Complexul ”Satul Bucovinean”	Exemplu de bune practici privind conservarea mostenirii culturale
Lacul Iezer	Locație de un pitoresc aparte
Lacul Bolătău	Locație de un pitoresc aparte
Trasee turistice - 10 din care 8 nerecomandabile iarna	Fac legătura între diferite puncte de interes turistic și localități din sit și din afara lui
Mocănița ”Huțulca”	Moldovița
Muzee	muzeu populare și private -Anexa 32
Mănăstirea Moldovița	Comuna Moldovița
Biserici vechi	În majoritatea comunelor

-<http://www.traseeromania.ro/trasee-obcinele-bucovinei/>-

C.2. Amenințări la adresa valorilor ariei protejate

Presiuni și amenințări

Identificarea și evaluarea presiunilor și amenințărilor a fost realizată în grupul de lucru și în întâlniri cu factorii interesați, utilizând clasificarea Uniunii Internaționale pentru Conservarea Naturii. Amenințările din Formularul Standard pot fi ușor asimilate cu cele din clasificarea Uniunii Internaționale pentru Conservarea Naturii. Această clasificare internațională, realizată pentru amenințările din arii protejate, permite o analiză mai ușoară a categoriilor de amenințări.

Presiunile apar / există ca urmare a acțiunilor umane sau a fenomenelor naturale extreme din trecut sau care au loc în prezent și care afectează în mod cumulativ sau separat viabilitatea pe termen lung sau mediu a speciei sau habitatului respectiv. Pentru analiza de mai jos s-au luat în calcul presiunile identificate în prezent sau pe parcursul ultimilor 5 ani.

Amenințările pot apărea ca urmare a acțiunilor umane sau a fenomenelor naturale extreme pe viitor, putând afecta în mod cumulativ sau separat viabilitatea pe termen lung sau mediu a speciei sau habitatului. Definirea amenințărilor se face luând în calcul acțiuni umane viitoare sau previzibile. Pentru analiza de mai jos s-au luat în calcul amenințările ce pot deriva în următorii 5 ani din acțiuni umane în derulare sau previzibile și fenomene naturale extreme posibile.

Principalele presiuni și amenințări identificate în sit

Amenințare minoră	Amenințare moderată	Amenințare majoră
necesită monitorizare dar nu și acțiuni specifice de management	necesită acțiuni specifice de management cât mai curând posibil	necesită acțiuni de management cu prioritate
Cu impact mic	Cu impact mediu	Cu impact major
1	2	3

Tabelul nr. 33 - Presiuni și amenințări la adresa valorilor naturale

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată	Explicații	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
1. Domeniul ”Dezvoltări rezidențiale și comerciale”				
Extinderea caselor și așezărilor	1- <i>Crex crex</i> - cârstelul de câmp 2-Pajiștile -care sunt habitat al cârstelului	Extinderea intravilanului îi poate diminua/afecta negativ habitatul de cuibărire și hrănire. Amenințarea există în special în partea de nord, unde intravilanul a 7 localități ⁶ este inclus în sit și se suprapune peste habitatul favorabil speciei. Această amenințare există și în câteva zone unde limita intravilanului existent se suprapune arealului de răspândire al speciei, în localitățile Pârâul Negrei, Breaza, Sadova, Demăcușa. Notă: Această amenințare are un nivel redus, din următoarele motive: <ul style="list-style-type: none"> ▪ intravilanul inclus în sit are o suprafață foarte mică, ▪ există un număr mic de zone, cu o suprafață restrânsă în care extinderea habitatului poate interfera cu habitatul acestei specii, ▪ iar densitatea construcțiilor din cadrul intravilanului este redusă. 	0	1

⁶ Brodina, Cununschi, Măgura, Lupcina, Ehrește, Zalomestra și Costileva.

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată	Explicații	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
Dezvoltarea infrastructurii pentru turism și recreere	Pajiștile Pădurile de rășinoase, amestec, foioase -reprezintă habitatele tuturor speciilor protejate în sit	Dezvoltarea infrastructurii de turism și a celei adiacente, de exemplu: șosele, pârtii de schi și altele. Amenințarea are un nivel redus, fiind asociată cu apropierea localităților, existența drumurilor de acces încă nemodernizate, cum sunt cele de piatră sau pământ, care pătrund în interiorul sitului sau îl traversează și a punctelor de interes turistic, precum Lacul Iezer.	0	1
2. Domeniul ”Agricultură și acvacultură”				
Recolte anuale și perene, altele decât cheresteaua - masă vegetală,	<i>Crex crex</i> - cârstelul de câmp	Cosirea înainte de 01 iulie, în perioada critică, de cuibărire și creștere a puilor, poate conduce la distrugerea cuiburilor, a ponteii sau uciderea puilor și implicit la diminuarea numărului de indivizi ai speciei. Amenințarea se manifestă în zonele cu pajiști folosite ca fânețe.	1	1

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată	Explicații	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
plante medicinale, plante cu valoare alimentară-	Pajiștile Pădurile de rășinoase, amestec, foioase -habitatele tuturor speciilor protejate	Cosirea înainte de 01 iulie, în perioada de cuibărire și creștere a puilor, conduce la reducerea și degradarea habitatului cristelului, care caută pajiștile cu ierburi mai înalte, în care își face cuibul și este mai bine ferit de prădători. Recoltarea în scop industrial a plantelor medicinale și a celor cu valoare alimentară, precum fructele de pădure sau ciupercile. Amenințarea se asociază cu zonele de pajiște și pădurile cu subarboret de afin și/sau merișor și parchetele cu zmeuriș. În prezent aceste activități nu reprezintă o presiune, aceste plante nefiind colectate în scop industrial decât la scară foarte mică.	0	1
Creșterea animalelor și zootehnia	<i>Bonasa bonasia</i> - ierunca <i>Crex crex</i> - cârstelul de câmp	Prezența câinilor fără stăpân și a celor de la stâni, care vânează exemplarele adulte și puii, consumă ouăle acestor păsări, putând duce la diminuarea semnificativă a populației acestora. Amenințarea este prezentă în zonele de pajiște din apropierea stânelor și a așezărilor umane și cele în pădurile de la limita acestora.	1	1

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată	Explicații	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
	<i>Pernis apivorus</i> <i>Glaucidium passerinum</i> <i>Aegolius funereus</i> <i>Strix uralensis</i>	Prezența câinilor fără stăpân și a celor de la stâni, care vânează puii acestor specii care cad din cuiburile aflate în arbori. Amenințarea este prezentă în pădurile și poienile din păduri în care cuibăresc aceste specii.	1	1
	<i>Crex crex</i>	Abandonul pajiștilor care conduce la împădurirea naturală, determinând scăderea suprafeței habitatului caracteristic acestei specii. Această amenințare vizează zonele de pajiști.	1	0
	Pajiștile – care sunt habitate pentru <i>Crex crex</i>	Pășunatul intensiv, care poate conduce la degradarea habitatului, restrângerea arealului propice pentru cuibărit, distrugerea cuiburilor, și altele asemenea.	1	1
	Pădurile de rășinoase, amestec, foioase - acestea sunt habitate pt.toate speciile protejate în sit	Pășunatul în fond forestier, în zonele de la limita pajiștilor, care conduce la distrugerea regenerării naturale a arboretelor și tasarea solului. Această activitate poate deveni o amenințare în condițiile creșterii șeptelului și a pășunatului în fond forestier în afara legii.	0	1
3. Domeniul ”Energie și minerit”				

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată	Explicații	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
Producerea de energie	<i>Pernis apivorus</i> <i>Crex crex</i>	Amplasarea de centrale eoliene și a infrastructurii de acces aferente acestora. Astfel de amenajări pot avea un impact direct asupra adulților, limitându-le culoarele de zbor le pun viața în pericol și fragmentându-le habitatul.	0	1
	<i>Dendrocopos leucotos</i> <i>Ficedula parva</i> <i>Ficedula albicollis</i>	Amplasarea de microhidrocentrale fragmentează și reduce suprafața ocupată de vegetația de luncă, care reprezintă habitatul de cuibărit și hrănire al acestor specii. Activitatea prezintă un impact foarte redus în prezent, cele 2 microhidrocentrale existente în zona Râurilor Brodina și Suceava fiind localizate la limita sitului. În viitor poate reprezenta o amenințare în cazul tuturor văilor din cadrul sitului pretabile pentru astfel de amenajări.	1	1

Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată	Explicații	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
	Pajiști Păduri de rășinoase, amestec, foioase -habitate pt.toate speciile protejate-	Amplasarea de centrale eoliene și a infrastructurii de acces aferente acestora. Are un impact direct asupra habitatelor, reducându-le suprafața.	0	1
	91E0* - Păduri aluviale de <i>Alnus glutinosa</i> și <i>Fraxinus excelsior</i> 3230 - Vegetație lemnoasă cu <i>Myricaria germanica</i> de-a lungul cursurilor de apă montane Ambele sunt habitate prioritare existente în sit de-a lungul cursurilor de apă	Amplasarea de microhidrocentrale este asociată cu distrugerea vegetației de luncă sau degradarea acesteia.	1	1
4. Domeniul ”Transporturi și coridoarele de trecere”				
Șosele și căi ferate	Păduri de rășinoase, amestec, foioase - sunt habitate pt.toate speciile	Căile de acces realizate cu ajutorul mijloacelor mecanizate, de tipul tractoarelor auto forestiere, pot conduce la degradarea habitatului și la apariția torenților și apoi a eroziunilor.	1	1

Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată	Explicații	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
	protejate cu excepția <i>Crex crex</i>			
5. Domeniul ”Utilizarea resurselor biologice și degradarea acestora”				
Vânătoarea, uciderea și colectarea animalelor terestre -legal sau ilegal	<i>Bonasa bonasia</i> <i>Crex crex</i> <i>Strix uralensis</i>	Vânătoarea reprezintă o amenințare, conducând la reducerea populației acestor specii. Pe întreaga suprafață a sitului.	0	1
Colectarea plantelor terestre și a produselor din plante -altele decât	<i>Bonasa bonasia</i>	Recoltarea în scop de comercializare la scară industrială, în special a afinului și merișorului, dar și a zmeurului, care conduce la reducerea cantității de hrană. În toate tipurile de pădure cu specii de <i>Vaccinium</i> ; în zonele cu doborâturi/tăieri de pădure, unde s-a instalat vegetație cu zmeur - <i>Rubus idaeus</i>	1	1

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată	Explicații	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
cheresteaua	<i>Crex crex</i>	Cositul fânațelor înainte de 1 iulie. În zonele cu fâneață. Distrugerea pontei și uciderea puilor.	1	1
	Pajiști Păduri de rășinoase, amestec, foioase -sunt habitate pentru toate speciile protejate în sit	Recoltarea în scop de comercializare la scară industrială, în special a afinului și merișorului, dar și a zmeurului. În toate tipurile de pădure cu <i>Vaccinium</i> sp.; în zonele cu doborâturi/tăieri de pădure, unde s-a instalat vegetație cu zmeur Recoltarea plantelor medicinale	1	1
Exploatare forestieră și extragerea lemnului	<i>Pernis apivorus</i> <i>Bonasa bonasia</i> Răpitoarele de noapte Ciocănitorele	Extragerea selectivă a arborilor bătrâni importanți pentru biodiversitate, care conduce la distrugerea locurilor de cuibărit și a sursei de hrană. Amenințarea este asociată întregii suprafațe forestiere a sitului.	1	1
	<i>Pernis apivorus</i> <i>Bonasa bonasia</i> Răpitoarele de noapte Ciocănitorele Muscarii	Tăierile rase, care conduc la distrugerea locurilor de cuibărit și fragmentarea habitatului acestor specii. Amenințarea este asociată habitatelor acestor specii din întreg situl, care sunt prezentate în Anexele 5-14 ale Planului de management	2	2

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată	Explicații	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
	<i>Pernis apivorus</i> <i>Bonasa bonasia</i> Răpitoarele de noapte Ciocănitorele Muscarii	Tăieri definitive și de racordare pe suprafețe mari, care conduc la distrugerea locurilor de cuibărit și fragmentarea habitatului acestor specii. Amenințarea este asociată habitatelor acestor specii din întreg situl, care sunt prezentate în Anexele 5-14 ale Planului de management	1	2
	<i>Bonasa bonasia</i> Răpitoarele de noapte Muscarii <i>Dendrocopos leucotos</i>	Extragerea selectivă a speciilor de foioase -în ariile cu păduri mixte și pe văile râurilor, în special în partea estică a sitului. Aceasta conduce la distrugerea locurilor de cuibărit, a zonelor de hrănire; scăderea populațiilor de rozătoare ce constituie hrana predilectă a răpitoarelor de noapte; scăderea populațiilor de insecte – hrana majorității speciilor de păsări protejate.	1	1
	Păduri de rășinoase, amestec, foioase - sunt habitate pentru speciile protejate	Tăieri rase sau definitive și de racordare pe suprafețe mari.Extragerea selectivă a foioaselor; reducerea vârstei de exploatare a pădurilor. Amenințarea se manifestă pe întreaga suprafață a sitului ce corespunde habitatelor acestor specii, în zonele în care sunt prevăzute astfel de tăieri.	1	2
6. Domeniul ”Intruziunea umană și perturbările antropice”				

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată	Explicații	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
Activități de recreere și turism	<i>Pernis apivorus</i> <i>Crex crex</i> <i>Bonasa bonasia</i> Răpitoarele de noapte Ciocănitorele Muscarii	Turismul necontrolat, care poate cauza deranjul păsărilor în perioada de împerechere / formare a perechilor cuibăritoare sau în perioada de cuibărit. Activitatea este mai intensă la partea sudică a sitului, în zona drumului național 17A, dar și în apropierea localităților de interes turistic, cum sunt Moldovița, Vatra Moldoviței, Breaza, Brodina, Sadova.	1	1
	Pajiști Păduri de rășinoase, amestec, foioase 3230 - Vegetație lemnoasă cu <i>Myricaria germanica</i> de-a lungul cursurilor de apă montane	Turismul necontrolat, care poate cauza fragmentarea sau degradarea habitatelor. Activitatea este mai intensă la partea sudică a sitului, în zona drumului național 17A, dar și în apropierea localităților de interes turistic, cum sunt Moldovița, Vatra Moldoviței, Breaza, Brodina, Sadova.	1	1

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată	Explicații	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
Alte forme de perturbări – precum pătrunderea ilegală, accesul, vandalismul și altele asemenea.	Păduri de rășinoase, amestec, foioase - acestea sunt habitat pentru speciile forestiere de păsări	Tăieri ilegale	1	1
7. Domeniul ”Modificări ale sistemelor naturale”				
Incendii	<i>Pernis apivorus</i> <i>Crex crex</i> <i>Bonasa bonasia</i> Răpitoarele de noapte Ciocănitorele Muscarii	Incendii naturale și accidentale de pădure sau pajiște, care conduce la distrugerea locurilor de cuibărit, hrănire și fragmentarea habitatului Pe întreaga suprafață a sitului.	0	1

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată	Explicații	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
	Pajiști Păduri de rășinoase, amestec, foioase 3230 - Vegetație lemnoasă cu <i>Myricaria germanica</i> de-a lungul cursurilor de apă montane	Incendii naturale și accidentale Pe întreaga suprafață a sitului.	0	1
Baraje, management hidrologic și gestionarea / utilizarea resurselor de	<i>Pernis apivorus</i> <i>Crex crex</i> <i>Bonasa bonasia</i> Răpitoarele de noapte Ciocăniitorile Muscarii	Îndiguiri – betonarea albiei râurilor și pâraielor. Pe văile râurilor din interiorul sitului. Distrugearea locurilor de cuibărit, hrănire și fragmentarea habitatului acestor specii.	0	1

Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată	Explicații	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
apă - desecări	91E0* - Păduri aluviale de <i>Alnus glutinosa</i> și <i>Fraxinus excelsior</i> - <i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i> 3230 - Vegetație lemnoasă cu <i>Myricaria germanica</i> de-a lungul cursurilor de apă montane	Îndiguiri – betonarea albiei râurilor și pâraielor asociate microhidrocentralelor Pe văile râurilor din interiorul sitului.	0	1
Alte intervenții care duc la: creșterea fragmentării, izolarea de alte habitate naturale, alte	<i>Pernis apivorus</i> <i>Crex crex</i> <i>Bonasa bonasia</i> Răpitoarele de noapte Ciocănitorele Muscarii	Schimbarea utilizării terenului, prin, de exemplu, transformarea pădurilor sau pajiștilor în teren agricol, împădurirea, extindere intravilanului și altele; Doborâturile uscări în masă pe suprafețe extinse, care pot conduce la distrugerea, fragmentarea sau degradarea habitatelor de cuibărit și hrănire. Pe întreg arealul sitului.	0	1

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată	Explicații	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
efecte ecologice	Pajiști Păduri de rășinoase, amestec, foioase 3230 - Vegetație lemnoasă cu <i>Myricaria germanica</i> de-a lungul cursurilor de apă montane	Schimbarea utilizării terenului, prin e.g. transformarea în teren agricol, abandonarea pajiștilor, localitate și altele asemenea, suprapășunatul, doborâturile uscări în masă pe suprafețe extinse Pe întreg arealul speciilor.	0	1
8. Domeniul ”Specii și gene invazive și alte specii și gene problematice”				
Situația privind acest aspect nu este cunoscută – nu au fost realizate studii în acest sens până în prezent.				
9. Poluarea - provenită din surse din afara ariei sau generată în interiorul ariei protejate-				
Gunoși și deșeuri solide	<i>Crex crex</i>	Distrugea habitatului prin depozitarea de gunoaie, cum sunt cele menajere, care conduce la distrugerea habitatelor favorabile pentru această specie. Pe suprafețe restrânse în apropierea localităților, în care există habitat favorabil pentru această specie – a se vedea Anexa 29 a Planului de management.	0	1

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată	Explicații	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
	Pajiști 91E0* - Păduri aluviale de <i>Alnus glutinosa</i> și <i>Fraxinus excelsior</i> - <i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i> și 3230 - Vegetație lemnoasă cu <i>Myricaria germanica</i> de-a lungul cursurilor de apă montane	Distrugerea habitatului prin depozitarea de gunoaie, cum sunt cele menajere. Modificarea compoziției floristice, prin dezvoltarea speciilor ruderales. În apropierea localităților.	0	1
10. Domeniul ”Evenimente geologice și geomorfologice”				
Eroziunea și/sau colmatarea/ depunerea de materiale	<i>Pernis apivorus</i> <i>Crex crex</i> <i>Bonasa bonasia</i> Răpitoarele de noapte Ciocănitorele Muscarii	Alunecări de teren, care conduc la distrugerea habitatelor favorabile pentru speciile de păsări de interes conservativ. Pe întreaga suprafață a sitului, în zonele cu substrat argilos și argilo-nisipos, lipsite de vegetație, cu pantă mare, și altele asemenea care prezintă vulnerabilitate și risc la alunecări. Distrugerea habitatelor favorabile pentru speciile de păsări de interes conservativ.	0	1

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată	Explicații	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
	<i>Dendrocopos leucotos</i> <i>Ficedula parva</i> <i>Ficedula albicollis</i>	Existența în albia pâraielor a materialului lemnos, rămas în urma exploatărilor. În zonele de pădure sau în imediata a acestora, în ariile cu exploatări. Potențial de formare a barajelor și apariția viiturilor ce pot duce la distrugerea zonelor de cuibărit sau hrănire.	1	1
	Pajiști Păduri de rășinoase, amestec, foioase 3230 - Vegetație lemnoasă cu <i>Myricaria germanica</i> de-a lungul cursurilor de apă montane	Alunecări de teren. Existența în albia pâraielor de material lemnos, rămas în urma exploatărilor. În zonele de pădure sau în imediata a acestora, în ariile cu exploatări.	0	1
11. Domeniul ”Amenințări datorate schimbărilor climatice sau a altor fenomene climatice extreme”				
Secete	<i>Crex crex</i> <i>Bonasa bonasia</i>	Apariția perioadelor secetoase în perioada cuibăritului, care determină diminuarea cantității de hrană. Pe întreaga suprafață a sitului.	0	1

Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată	Explicații	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
Furtuni și inundații	<i>Pernis apivorus</i> <i>Crex crex</i> <i>Bonasa bonasia</i> Muscarii	Furtuni și inundații naturale, care pot duce la distrugerea cuiburilor, uciderea puilor sau diminuarea hranei. Pe întreaga suprafață a sitului.	1	1
	Pajiști Păduri de rășinoase, amestec, foioase 3230 - Vegetație lemnoasă cu <i>Myricaria germanica</i> de-a lungul cursurilor de apă montane	Furtuni și inundații naturale care duc la degradarea și reducerea suprafeței habitatelor acestor specii. Pe întreaga suprafață a sitului.	1	1
12. Domeniul ”Amenințări la adresa valorilor sociale și culturale specifice”				
Pierderea legăturilor culturale, a cunoștințelor	<i>Crex crex</i>	Folosirea mijloacelor mecanizate de cosit, care conduc la distrugerea pontelor, a cuiburilor și la uciderea puilor. În zonele de pajiște ce reprezintă habitate propice pentru această specie din cadrul sitului.	1	1

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată	Explicații	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
și/sau a practicilor de management tradiționale	<i>Pernis apivorus</i> <i>Bonasa bonasia</i> Răpitoarele de noapte Ciocănitorele Muscarii	Folosirea exclusivă a mijloacelor mecanizate de extragere a lemnului, cu impact mare asupra mediului, care determină distrugerea locurilor de cuibărit și hrănire. Pe întreaga suprafață a sitului acoperită de pădure.	2	2
	<i>Crex crex</i>	Crearea de ferme zootehnice de mari dimensiuni. În zonele de pajiște, în special în partea de vest a sitului. Pierderea practicilor tradiționale de creștere a animalelor – prin apariția unor suprafețe nepășunate, renunțarea la cosit, ceea ce poate conduce la instalarea treptată a arbuștilor și arborilor și reducerea suprafețelor de pajiști, devenind improprie pentru cuibăritul sau hrănirea unor specii de păsări. Reversul este suprapășunatul, care poate determina modificarea compoziției floristice a pajiștilor și instalarea buruienilor.	0	1

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată	Explicații	Nivel impact estimat	
			prezent	viitor
	Pajiștile -sunt habitat pentru <i>Crex crex</i>	Folosirea mijloacelor mecanizate de cosit. Pierderea practicilor tradiționale de creștere a animalelor – prin apariția unor suprafețe nepășunate, renunțarea la cosit, ceea ce poate conduce la instalarea treptată a arbuștilor și arborilor și reducerea suprafețelor de pajiști, devenind improprie pentru cuibăritul sau hrănirea unor specii de păsări. Reversul este suprapășunatul, care poate determina modificarea compoziției floristice a pajiștilor și instalarea buruienilor.	1	1
	Pădurile de rășinoase, amestec, foioase	Folosirea exclusivă a mijloacelor mecanizate de extragere a lemnului, cu impact mare asupra mediului. Extinderea pășunatului în zonele cu vegetație forestieră Pe întreaga suprafață a sitului acoperită de pădure.	2	2

C.3. Evaluarea tendințelor în starea valorilor

Analizând valorile ariilor protejate și gradul lor de amenințare, se poate estima în ce măsură aceste valori sunt periclitate, respectiv cum poate evolua starea lor dacă se mențin sau se intensifică amenințările. Evaluarea de mai jos a constituit punctul de plecare pentru stabilirea principalelor operațiuni de management, iar evoluția viitoare a amenințărilor va impune adaptarea măsurilor de management.

Tablelul 34 - Evaluarea stării actuale a valorilor și a tendințelor

Valoarea	Starea actuală	Tendințe corelate cu amenințările descrise
<p>Toate speciile de păsări de interes comunitar care depind de habitatele forestiere</p> <p>Se referă la toate speciile cu excepția cârstelului.</p>	<p>Starea de conservare a acestor specii este favorabilă. Nivelul presiunilor și al amenințărilor este în general scăzut. Se consideră că exploatarea forestiere pot avea un potențial impact asupra acestor specii dacă nu sunt aplicate corect tratamentele.</p> <p>Tăierile rase și cele definitive afectează în mod evident locurile de cuibărit, fiind necesare măsuri speciale de management pentru a asigura condițiilor de viață minime pentru aceste specii.</p> <p>Pe de altă parte existența suprafețelor cu doborâturi și tăieri rase oferă condiții favorabile pentru ieruncă.</p> <p>Tăieri rase în pădurile private.</p>	<p>Pădurile de stat din zonă sunt certificate în sistem Forest Stewardship Council, ca urmare pe circa 70% din suprafața forestieră a sitului se va asigura implementarea măsurilor speciale de management stabilite pentru speciile de interes de conservare. Acest lucru este valabil și pentru pădurile private administrate de ocoalele silvice de stat. Posibile probleme pot apărea pe suprafețele cu păduri private neadministrare.</p>
Păduri de	În perioada 1990 – 2006 se constată	Îndepărtarea și pe viitor aproape

* Sursa: Raport de evaluare a stării de conservare a speciilor de interes comunitar din SPA Obcina Feredeului, 2013-2023

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

<p>rășinoase Păduri de foioase Păduri mixte Pajiști</p> <p>Acestea reprezintă habitate pentru toate speciile protejate în cadrul sitului.</p>	<p>o creștere a suprafețelor de pădure. Crește de asemenea suprafața terenurilor cu arbuști. Scade suprafața pajiștilor și a terenurilor agricole cu vegetație naturală. Aceste modificări pot fi puse pe seama abandonului de terneuri agricole urmată de procese de împădurire pe cale naturală și reprezintă o amenințare în special pentru speciile de păsări care se hrănesc pe terenuri deschise.</p> <p>Reducerea suprafețelor de fânațe poate afecta în mod semnificativ specia <i>Crex crex</i>.</p> <p>Prezența lemnului mort pe picior și la sol este extrem de importantă în acest sit. În majoritatea pădurilor de foioase și în cele mixte și în zonele foarte accesibile a pădurilor de rășinoase volumul actual de lemn mort este sub cantitatea considerată optimă pentru speciile de păsări de interes de conservare.</p>	<p>integrală a lemnului mort pe picior în zonele foarte accesibile prin tăieri de igienă poate duce la menținerea situației în care în anumite zone nu este suficient lemn mort pentru speciile dependente de acesta.</p> <p>Obligativitatea, impusă de normele de securitate a muncii, a îndepărtării lemnului mort din pădurile parcurse cu tăieri de îngrijire sau de regenerare poate duce în anumite perioade la degradarea condițiilor de viață a speciilor de păsări.</p>
<p>Păduri de foioase și mixte</p>	<p>În ultimii ani a crescut procentul pădurilor mixte și a celor de foioase, așa cum reiese din tabelul 26, ceea ce s-ar putea explica prin revenirea fagului în arboretele regenerate necontrolat, în mod natural. Această situație poate favoriza unele specii,</p>	<p>În pădurile de stat există tendința de a se favoriza în continuare regenerările preponderent cu rășinoase.</p>

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

	<p>cum ar fi <i>Dendrocopus leucotos</i>, <i>Ficedula parva</i> și <i>Ficedula albicollis</i>.</p> <p>Arboretele de rășinoase fiind în mare parte de proveniență artificială, este firesc ca în cazul regenerărilor naturale necontrolate să revină fagul.</p>	
Cârsteiul de câmp - <i>Crex crex</i>	<p>Reducerea suprafețelor de pajiști poate afecta în continuare starea de conservare a acestei specii, întrucât scade suprafața cu condiții favorabile de cuibărit și hrănire.</p> <p>Datele disponibile cu privire la șeptel arată o scădere semnificativă a efectivelor de bovine în perioada 1990 – 2003, dar în 2010 efectivele revin la nivelul anilor '90, cel puțin în parte din comune.</p>	<p>Posibilitatea de valorifica laptele, precum și plățile de agromediu pot favoriza și pe viitor menținerea habitatului specific acestei specii, respectiv a fânețelor. O posibilă amenințare poate fi utilizarea necorespunzătoare a motocositoarelor.</p>
Viesparul și ciuvica - <i>Pernis apivorus</i> și <i>Glaucidium passerinum</i>	<p>Reducerea suprafețelor de pajiști poate afecta starea de conservare a acestei specii, întrucât scade suprafața cu condiții favorabile de hrănire.</p>	<p>Posibilitatea de valorifica laptele, precum și plățile de agromediu pot favoriza și pe viitor menținerea habitatului specific acestei specii, respectiv a pășunilor.</p>
Muscarii, respectiv <i>Ficedula albicollis</i> , <i>Ficedula parva</i>	<p>Speciile sunt în stare favorabilă de conservare, ușor subreprezentate numeric în raport cu suprafața habitatului; posibilă cauză fiind suprafața redusă a arboretelor de foioase corespunzătoare cerințelor speciei, și anume, arborete bătrâne</p>	<p>Tendința este de menținere a stării actuale a habitatelor, respectiv favorizarea speciilor de rășinoase.</p>

* / 2008 / 2009 / 2010 / 2011 / 2012 / 2013 / 2014 / 2015 / 2016 / 2017 / 2018 / 2019 / 2020 / 2021 / 2022 / 2023 / 2024 / 2025 / 2026 / 2027 / 2028 / 2029 / 2030 / 2031 / 2032 / 2033 / 2034 / 2035 / 2036 / 2037 / 2038 / 2039 / 2040 / 2041 / 2042 / 2043 / 2044 / 2045 / 2046 / 2047 / 2048 / 2049 / 2050 / 2051 / 2052 / 2053 / 2054 / 2055 / 2056 / 2057 / 2058 / 2059 / 2060 / 2061 / 2062 / 2063 / 2064 / 2065 / 2066 / 2067 / 2068 / 2069 / 2070 / 2071 / 2072 / 2073 / 2074 / 2075 / 2076 / 2077 / 2078 / 2079 / 2080 / 2081 / 2082 / 2083 / 2084 / 2085 / 2086 / 2087 / 2088 / 2089 / 2090 / 2091 / 2092 / 2093 / 2094 / 2095 / 2096 / 2097 / 2098 / 2099 / 2100

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

	<p>sau cel puțin exemplare bătrâne de arbori.</p> <p>Cauzele probabile sunt: faptul că arealul său natural de răspândire este, în mod obișnuit, la altitudini mai reduse, aceasta are nevoie de prezența subarboretului bogat, implicit a pădurilor cu consistență redusă și arbori bătrâni.</p>	
Ierunca - <i>Bonasia bonasia</i>	Specia depinde de existența suprafețelor rezultate ca urmare a doborâturilor și tăieilor rase.	
Valorile culturale și turistice	<p>În anumite zone comunitățile păstrează varietatea etnică și valori culturale care pot constitui, împreună cu atracțiile naturale, puncte de plecare pentru o dezvoltare a turismului în zonă. Evenimentele culturale și obiceiurile încă practicate de localnici, precum și apropierea de una din mănăstirile care este în patrimoniul mondial contribuie la atractivitatea zonei.</p> <p>Satul Bucovinean și programele pe care le promovează se constituie într-un bun exemplu pentru dezvoltarea unor inițiative privind valorificarea patrimoniului cultural / tradițional material și spiritual local, contribuind la dezvoltarea zonei.</p>	<p>În zonă sunt obiective și valori care încă nu au fost valorificate din punct de vedere turistic, în corelație cu obiectivele de conservare a naturii, cum ar fi existența unor ateliere de producere a obiectelor tradiționale, precum buciume, viori, opinci, țoale, bundițe, draniță, drumul istoric care lega partea de sud a Bucovinei cu cea de nord, întâlniri ale ciobanilor.</p>

* / 2008 / 2009 / 2010 / 2011 / 2012 / 2013 / 2014 / 2015 / 2016 / 2017 / 2018 / 2019 / 2020 / 2021 / 2022 / 2023 / 2024 / 2025 / 2026 / 2027 / 2028 / 2029 / 2030 / 2031 / 2032 / 2033 / 2034 / 2035 / 2036 / 2037 / 2038 / 2039 / 2040 / 2041 / 2042 / 2043 / 2044 / 2045 / 2046 / 2047 / 2048 / 2049 / 2050 / 2051 / 2052 / 2053 / 2054 / 2055 / 2056 / 2057 / 2058 / 2059 / 2060 / 2061 / 2062 / 2063 / 2064 / 2065 / 2066 / 2067 / 2068 / 2069 / 2070 / 2071 / 2072 / 2073 / 2074 / 2075 / 2076 / 2077 / 2078 / 2079 / 2080 / 2081 / 2082 / 2083 / 2084 / 2085 / 2086 / 2087 / 2088 / 2089 / 2090 / 2091 / 2092 / 2093 / 2094 / 2095 / 2096 / 2097 / 2098 / 2099 / 2100

D. STRATEGIA DE MANAGEMENT

D.1. Viziunea pe termen lung

Valorile din ariei protejate sunt de o importanță deosebită la nivelul uniunii europene. Deși zona are un grad de antropizare relativ ridicat, efortul coordonat al celor ce trăiesc în zonă poate contribui la conservarea speciilor pentru care a fost desemnat situl și la menținerea peisajului caracteristic, asigurând un minim de resurse și procese naturale necesare pentru condiții de viață bune și dezvoltare echilibrată. Viziunea, definită în procesul de elaborare a planului, este următoarea:

”Situl Natura 2000 Obcina Feredeului este un model de conviețuire a omului cu natura, în care gospodărirea echilibrată a resurselor naturale asigură condiții pentru menținerea speciilor sălbatice și habitatelor naturale.”

D.2. Strategia de management

Având în vedere valorile ariei protejate prezentate în Tabelul nr. 33 și amenințările identificate la adresa lor, precum și tendințele descrise prin evaluarea acestora, pentru realizarea viziunii, managementul acestei arii protejate se va integra în cadrul a 5 Programe de management, după cum urmează:

Programul 1. Managementul biodiversității

Scop: Menținerea / refacerea stării favorabile de conservare pentru speciile de interes pentru conservare prin aplicarea și îmbunătățirea măsurilor de management al habitatelor și speciilor în colaborare cu proprietarii /adminstratorii de terenuri și resurse naturale

Asigurarea condițiilor necesare pentru conservarea speciilor de păsări de interes comunitar și al habitatelor de care depind aceste specii este principalul obiectiv al sitului. Acțiunile de management vor fi orientate spre menținerea sau refacerea stării favorabile de conservare a speciilor și habitatelor, respectiv gestionarea ecosistemelor astfel încât să se îmbunătățească caracteristicile naturale și serviciile de mediu în zonă.

Măsurile de management vor fi orientate cu precădere spre diminuarea / eliminarea cauzelor, care au fost identificate pentru presiunile și amenințările de intensitate și extindere mare și medie. În situațiile în care cauzele nu pot fi influențate de către

administratori și partenerii de management, se vor stabili măsuri care să reducă impactul amenințărilor asupra valorilor de biodiversitate.

- Sub-programul 1.1: Managementul speciilor de păsări de interes comunitar dependente de păduri

Obiectiv: Menținerea populațiilor de păsări de interes comunitar prin menținerea / îmbunătățirea măsurilor de management al habitatelor forestiere pe toată suprafața sitului.

- Sub-programul 1.2: Managementul speciilor de păsări de interes comunitar dependente de pajiști

Obiectiv: Menținerea populațiilor de păsări de interes comunitar prin menținerea / îmbunătățirea managementului pajiștilor.

Programul 2. Managementul resurselor naturale

Scop: Reducerea impactului negativ al activităților de utilizare a resurselor naturale din sit, asupra stării de conservare a speciilor de interes conservativ, prin asigurarea utilizării durabile a acestor resurse și identificarea de soluții alternative, în colaborare cu autoritățile competente pentru protecția mediului, pe durata implementării planului.

Programul 3. Informare, conștientizare, educație ecologică

Scop: Creșterea nivelului informare și conștientizare și obținerea sprijinului factorilor interesați în vederea realizării obiectivelor de conservare ale AP prin activități specifice, inclusiv de educație ecologică în colaborare cu comunitățile locale și alți factori interesați.

- Sub-programul 3.1. Infrastructură de vizitare și educare

Obiectiv: Realizarea unei infrastructuri corespunzătoare pentru informarea continuă a vizitatorilor și a publicului larg.

- Sub-programul 3.2. Informare și conștientizare

Obiectiv: Creșterea cu cel puțin 15% a nivelului de conștientizare cu privire la importanța sitului în următorii 5 ani.

- Sub-programul 3.3. Educație ecologică

Obiectiv: Realizarea de activități educative pe tema conservării naturii în cel puțin 70% din unitățile de învățământ din comunitățile relevante pentru managementul sitului.

▪ Sub-programul 3.4. Turism și vizitare

Obiectiv: Creșterea atractivității zonei prin promovarea valorilor naturale și culturale ale zonei prin evenimente și programe elaborate în colaborare cu autoritățile locale și turoperatori.

Programul 4. Administrare -management-

Scop: Asigurarea unui management eficient și adaptabil al Ariei Protejate prin crearea și susținerea unei structuri funcționale de management, pe durata de implementare a planului de management.

▪ Sub-programul 4.1. Reglementare

Obiectiv: Asigurarea respectării măsurilor de management în cadrul sitului, prin analiza documentațiilor legate de programe, proiecte și activități.

▪ Sub-programul 4.2. Control

Obiectiv: Asigurarea integrității sitului și a respectării prevederilor Regulamentului și Planului de Management prin controale periodice.

▪ Sub-programul 4.3. Resurse umane, financiare și materiale

Obiectiv: Asigurarea unui minim de personal calificat pentru managementul ariei protejate și asigurarea resurselor financiare și materiale pentru AP și managementul eficient al acestora pentru implementarea planului de management.

▪ Sub-programul 4.4. Managementul activităților curente

Obiectiv: Asigurarea condițiilor de lucru pentru echipa de management în vederea realizării eficiente a măsurilor de management.

Programul 5. Monitorizare și evaluare

Scop: Implementarea unui sistem de monitorizare a planului de management prin analiza și evaluarea periodică a acțiunilor și indicatorilor cheie în vederea adaptării planului de acțiune.

Măsurile de management pentru fiecare program, prioritizarea acestora și planificarea lor în timp, precum și posibii responsabili sunt prezentate în Tab. 42.

D.3. Planul operațional pe 5 ani

Pentru implementarea strategiei de management prezentată la capitolul anterior s-au definit principalele acțiuni de management pentru primii 5 ani de implementare a Planului de Management. Acțiunile descriu ceea ce trebuie să urmărească Custodele pentru a realiza obiectivele de management pentru programele și sub-programele definite în cadrul strategiei. Activitățile detaliate se vor stabili prin Planul de lucru anual.

În ceea ce privește responsabilitatea realizării acțiunilor de management descrise în Planul operațional, este important să se înțeleagă următoarele: obligația și responsabilitatea adaptării managementului terenurilor și al resurselor naturale la obiectivele AP revine proprietarilor și gestionarilor de drept, conform prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2007, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare, articolul 21 alineatul 4. De asemenea, așa cum s-a precizat și la capitolul A. Introducere, responsabilitatea reglementării activităților de pe teritoriul sitului, în conformitate cu prevederile Planului de management, revine autorităților competente, în colaborare cu administratorul ariei protejate, conform OUG 57/2007, articolul 21 alineatul 6, fapt reflectat în coloana ”Responsabilitate pentru implementare” din Tabelul 35. Spre exemplu instituția prefectului va contribui la implementarea planului de management, atât prin coordonarea acțiunilor derulate de diferite instituții implicate pe plan local, cât și prin asigurarea comunicării cu instituțiile de la nivel central. Totodată, acestea vor veghea asupra îndeplinirii de către autoritățile publice locale a sarcinilor/răspunderilor care le revin sau care au fost asumate de către acestea.

Custodele propune măsurile și activitățile de management în baza recomandărilor specialiștilor în conservarea biodiversității și se implică în mod activ în stabilirea împreună cu gestionarii, a modalităților în care se pot implementa măsurile stabilite. Ca urmare, atunci când se definesc Acțiunile de management -coloana 1 a Tabelului 35- acestea se referă nu numai la obligațiile sau acțiunile realizate de custode, ci și la cele ale factorilor interesați direct implicați. De exemplu, dacă acțiunea se referă la ”reglementarea activităților de .... ” – obligativitatea reglementării revine autorității desemnate legal, Custodele având rolul, prin emiterea unui aviz, de a se implica activ în armonizarea reglementărilor cu cerințele speciilor și habitatelor.

De exemplu, în cazul măsurii 1.2.6. Menținerea pajiștilor umede prin reglementarea lucrărilor de desecare în habitatele favorabile pentru *Crex crex* – reglementarea acestor activități se face

* / 2013 / 2014 / 2015 / 2016 / 2017 / 2018 / 2019 / 2020 / 2021 / 2022 / 2023 / 2024 / 2025 / 2026 / 2027 / 2028 / 2029 / 2030 / 2031 / 2032 / 2033 / 2034 / 2035 / 2036 / 2037 / 2038 / 2039 / 2040 / 2041 / 2042 / 2043 / 2044 / 2045 / 2046 / 2047 / 2048 / 2049 / 2050 / 2051 / 2052 / 2053 / 2054 / 2055 / 2056 / 2057 / 2058 / 2059 / 2060 / 2061 / 2062 / 2063 / 2064 / 2065 / 2066 / 2067 / 2068 / 2069 / 2070 / 2071 / 2072 / 2073 / 2074 / 2075 / 2076 / 2077 / 2078 / 2079 / 2080 / 2081 / 2082 / 2083 / 2084 / 2085 / 2086 / 2087 / 2088 / 2089 / 2090 / 2091 / 2092 / 2093 / 2094 / 2095 / 2096 / 2097 / 2098 / 2099 / 2100

de autoritățile competente, rolul Custodelui fiind acela, ca prin emiterea unui aviz să solicite adaptarea acestora la cerințele speciilor, explicând motivele pentru care adaptarea este necesară și contribuind la identificarea de soluții.

Disponibilitatea resurselor poate restricționa implementarea planului de management, ca urmare acțiunile au fost prioritizate după cum urmează:

- prioritatea 1 – acțiunile de management care sunt foarte importante pentru realizarea obiectivelor și pentru realizarea cărora Custodele trebuie să facă tot posibilul să identifice resursele necesare;
- prioritatea 2 – acțiunile importante de management, dar a căror realizare nu este critică pentru atingerea obiectivelor. Custodele va depune eforturi pentru a le realiza;
- prioritatea 3 – acțiuni care pot contribui la realizarea obiectivelor, dar nerealizarea lor nu va influența în mod negativ AP. Se vor realiza doar dacă apar oportunități pentru atragerea resurselor necesare.

Este important să se menționeze faptul că la data elaborării Planului, Custodele dispune de resurse limitate, în principal din cauza faptului că nici un administrator de arie protejată nu are asigurat un sprijin financiar continuu din partea statului, iar situl nu este unul cu potențial important de generare de venituri din acțiuni legate de utilizarea durabilă a valorilor pentru care a fost declarat.

Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023

Tabelul 35 - Principalele direcții de management

Programul 1: Managementul biodiversității								
Scop: Menținerea stării favorabile de conservare pentru speciile de interes pentru conservare prin aplicarea și îmbunătățirea măsurilor de management al habitatelor și speciilor, în colaborare cu proprietarii /administratorii de terenuri și resurse naturale								
Sub-programul 1.1: Managementul speciilor de păsări de interes comunitar dependente de păduri								
Obiectiv: Menținerea populațiilor de păsări de interes comunitar prin menținerea / îmbunătățirea măsurilor de management al habitatelor forestiere pe toată suprafața sitului.	Indicator de finalizare	Prioritate	An 1 2014	An 2 2015	An 3 2016	An 4 2017	An 5 2018	Responsabilitatea principală pentru implementare
1.1.1. Armonizarea măsurilor de management forestier cu prevederile planului de management al	suprafață fond forestier pentru care managementul forestier a fost armonizat cu prevederile planului de management al	1	√	√	√	√	√	Custode, OcoaleSilvice, proprietari de păduri

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

ariei protejate	SPA - cu ocazia reamenajării-							
1.1.2. Asigurarea condițiilor necesare speciilor de păsări dependente de habitatele forestiere	cel puțin 2 m ³ /ha lemn mort dispersat pe sol -crengi și resturi de exploatare- în medie 2-3 arbori morți pe picior/ ha în toate parchetele din sit efectivele speciilor de păsări de interes comunitar dependente de pădure la nivelul 2013	1	√	√	√	√	√	Custode, Ocoale Silvice, proprietari de păduri,
1.1.3. Menținerea unui procent minim de 15% pădure bătrână -peste 100 ani- la nivelul sitului	Minim 15% din suprafața pădurilor din sit cu peste 100 ani	2	√	√	√	√	√	Custode, Ocoale Silvice, proprietari de păduri
1.1.4. Menținerea lizierelor de pădure, prin menținerea unei zone tampon supusă regimului de conservare,	0 km liziere degradate / curățate	2	√	√	√	√	√	Custode, Ocoale Silvice, proprietari de păduri

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

menținerea și promovarea subarboretului								
1.1.5. Asigurarea unei stări fitosanitare bune a pădurilor prin excluderea combaterilor aviochimice	0 ha păduri cu combateri aviochimice	1	√	√	√	√	√	Custode,Ocoale Silvice, proprietari de păduri
1.1.6. Asigurarea stabilității arboretelor de rășinoase din perspectiva impactului potențial al schimbărilor climatice prin promovarea în compoziția acestora a speciilor autohtone adaptate mai bine noilor condiții - promovarea în compoziție a speciilor de foioase-	Creșterea cu cel puțin 1% a procentului actual al pădurilor mixte din sit	2	√	√	√	√	√	Custode,Ocoale Silvice, amenajiști
1.1.7. Asigurarea stabilității zonelor umede din fond forestier, prin crearea unei	100% suprafață zone umede din fond forestier cu funcții conservative menținute	2	√	√	√	√	√	Custode,Ocoale Silvice, amenajiști

Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023

<p>zone tampon de non-intervenție în imediata vecinătate a acestora</p> <p>Notă: Acolo unde este posibil se recomandă subparcelarea distinctă a zonelor umede și a suprafeței stabilite ca și zonă tampon.</p>								
<p>1.1.8. Asigurarea stabilității pădurilor ripariene, prin creerea unei zone tampon de neintervenție în imediata vecinătate a cursului de apă.</p> <p>Acolo unde este posibil se recomandă subparcelarea distinctă.</p>	<p>100 % suprafață păduri ripariene cu funcții conservative menținute</p>	<p>1</p>	<p>√</p>	<p>√</p>	<p>√</p>	<p>√</p>	<p>√</p>	<p>Custode,Ocoale Silvice, amenajați</p>
<p>1.1.9. Delimitarea</p>	<p>100 % aninișuri delimitate și</p>	<p>2</p>	<p>√</p>	<p>√</p>	<p>√</p>	<p>√</p>	<p>√</p>	<p>Custode,Ocoale Silvice,</p>

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

habitatului prioritar de aniniș -91E0*- în fondul forestier, implementarea măsurilor de management specifice și includerea unităților amenajistice respective în tipul T2 cu ocazia reamenajărilor, intervențiile fiind permise doar în situațiile excepționale legate de managementul cursului de apă	management restrictiv							amenajiști
1.1.10. Asigurarea protecției habitatului de aniniș - cod 91E0*- în afara fondului forestier	100% aniniș cu management restrictiv	1	√	√	√	√	√	Custode,proprietari de păduri
1.1.11. Realizarea unui studiu privind prezența și tendința speciilor invazive și	Studiu	3		√	√			Custode

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

stabilirea de măsuri de prevenire și combatere								
1.1.12. Realizarea unui studiu privind prezența și starea de conservare a habitatelor forestiere umede precum și a habitatelor ripariene, la nivelul întregului sit	Studiu	3		√	√			Custode
Sub-programul 1.2: Managementul speciilor de păsări de interes comunitar dependente de pajiști								
Obiectiv: Menținerea populațiilor de păsări de interes comunitar prin menținerea / îmbunătățirea managementului pajiștilor.	Indicator de finalizare	Prioritate	An 1 2014	An 2 2015	An 3 2016	An 4 2017	An 5 2018	Responsabilitatea principală pentru implementare
1.2.1. Menținerea populației de <i>Crex crex</i> cel puțin la nivelul existent prin	30 perechi 100 % pajiști umede -așa cum va rezulta din studiul de	1	√	√	√	√	√	Custode, utilizatorii pajiștilor

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

menținerea fânețelor, în special a celor umede și respectarea perioadelor și mijloacelor de cosit agreate pe toată suprafața sitului.	specialitate-							
1.2.2. Menținerea habitatelor de pajiști necesare speciilor de păsări de interes prin pășunat și cosit, cu respectarea încărcăturii de animale și a perioadelor de pășunat / cosit, conform Regulamentului și prin utilizarea de fertilizanți naturali.	4500+/- 5% ha pajiști Cel mult 5% acoperire cu arbuști pe pajiștile utilizate Cel mult 5% suprafață fără vegetație ierboasă Indicatorii de calitate care rezultă din studiul pajiștilor efectivele speciilor de păsări de interes comunitar dependente de pajiști la nivelul 2013	1	√	√	√	√	√	Custode, utilizatorii pajiștilor
1.2.3. Limitarea modificării categoriilor de folosință în sit, în special pe suprafețe cu	0 ha habitate de interes major de conservare afectate de modificări	1	√	√	√	√	√	Custode, APM Suceava, APL

Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023

habitate de fânețe umede și în cazul arboretelor peste 80 de ani.								
1.2.4. Descurajarea abandonului pajiștilor, în vederea menținerii habitatelor de interes pentru conservare.	Menținerea/creșterea suprafeței pentru care se primesc plăți compensatorii	1	√	√	√	√	√	Custode, utilizatorii pajiștilor
1.2.5. Menținerea compoziției specifice a pajiștilor în acțiunile de îmbunătățire / refacere a productivității prin utilizarea de material de însămânțare de proveniență locală	ha cu acțiuni de refacere realizate de utilizatori	1	√	√	√	√	√	Custode, utilizatorii pajiștilor
1.2.6. Menținerea pajiștilor umede prin reglementarea lucrărilor de desecare în	100 % pajiști umede favorabile pt <i>Crex crex</i>	1	√	√	√	√	√	Custode, utilizatorii pajiștilor

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

habitatele favorabile pentru <i>Crex crex</i>								
1.2.7. Prevenirea degradării populațiilor de specii de interes conservativ prin controlarea/limitarea numărului câinilor care însoțesc animalele domestice și îndepărtarea câinilor și pisicilor domestice hoinare, în vederea protejării speciilor de interes conservativ	toate turmele au număr legal de câini ținuți în condițiile impuse de legislație	1	√	√	√	√	√	Custode, gestionarii fondurilor de vânatoare, Garda Națională de Mediu – Comisariatul Suceava, Jandarmeria, Poliția
1.2.8. Inventarierea și stabilirea stării de conservare a pajiștilor și a capacității de suport, cu determinarea procentului minim de fânețe necesar menținerii în stare favorabilă de conservare a	Studiu care să dea valori pentru principalii indicatori: % din habitate în diferite categorii de naturalitate și cu diferite grade de invazie Unități vită mare / ha	2	√	√	√			Custode

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

speciilor dependente de aceste tipuri de habitate.	Hectare de pajiști umede favorabile pentru <i>Crex crex</i>							
1.2.9. Identificarea prezenței și impactului speciilor invazive asupra habitatelor de pajiști de interes de conservare	Studiu	3			√	√	√	Custode

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Programul 2: Managementul resurselor naturale								
Scop: Reducerea impactului negativ al activităților de utilizare a resurselor naturale din sit, asupra stării de conservare a speciilor de interes conservativ, prin asigurarea utilizării durabile a acestor resurse și identificarea de soluții alternative, în colaborare cu autoritățile competente pentru protecția mediului, pe durata implementării planului.								
Acțiuni	Indicator de finalizare	Prioritate	An 1 2014	An 2 2015	An 3 2016	An 4 2017	An 5 2018	Responsabilitatea principală pentru implementare
2.1. Reglementarea activităților de utilizare a pajiștilor în vederea asigurării conservării habitatelor și speciilor, prin stabilirea de măsuri de management și, în măsura în care se impune, prin sprijin acordat prin plăți compensatorii ce se impun pentru eventualele restricții.	Indicatorii relevanți de la Programul 1 Nr persoane care solicită și primesc plăți compensatorii	1	√	√	√	√	√	Custode, APIA, Direcția Agricolă Suceava
2.2. Asigurarea respectării legislației cu privire la impozitul pe teren în cazul în care se impun restricții de utilizare cu	Nr persoane care solicită	1	√	√	√	√	√	Custode A Custode, Primăriei și

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

scop de conservare prin avizarea solicitărilor din partea proprietarilor / administratorilor de terenuri agricole – precum Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare	scutiri de la impozit							alte autorități ale administrației publice locale CCutorități locale
2.3. Prevenirea impactului potențial al parcurilor de panouri fotovoltaice și a fermelor eoliene și solare prin aprobarea de asemenea investiții numai după realizarea unui studiu privind potențialul zonei și modul de amplasare al acestui tip de investiții, astfel încât impactul cumulativ să nu afecteze starea de conservare a speciilor și habitatelor de interes comunitar.	Nr avize Hectare afectate	1	√	√	√	√	√	Consiliul Județean Suceava, Custode, Agenția pentru Protecția Mediului Suceava
2.4. Promovarea lucrărilor de exploatare a masei lemnoase efectuate cu atelaje	Număr lucrări și hectare parchete cu lucrări efectuate cu atelaje	2	√	√	√	√	√	Custode, administratori / proprietari de pădure
2.5. Proiectarea noilor drumuri de tractor în parchete se va	km drumuri	1	√	√	√	√	√	Custode,

Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023

---

face astfel încât alterarea caracteristicilor naturale să fie minimală	tractor noi conforme							administratori /proprietari de pădure
--	----------------------	--	--	--	--	--	--	--

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Programul 3: Informare, conștientizare, educație ecologică								
Scop: Creșterea nivelului informare și conștientizare și obținerea sprijinului factorilor interesați în vederea realizării obiectivelor de conservare ale ariei protejate prin activități specifice, inclusiv de educație ecologică în colaborare cu comunitățile locale și alți factori interesați.								
Sub-programul 3.1 Infrastructură de vizitare și educare								
<i>Obiectiv:</i> Realizarea unei infrastructuri corespunzătoare pentru informarea continuă a vizitatorilor și a publicului larg	Indicator de finalizare	Prioritate	An 1 2014	An 2 2015	An 3 2016	An 4 2017	An 5 2018	Responsabilitatea principală pentru implementare
3.1.1. Realizarea de infrastructură specifică pentru informare și conștientizare - fie în clădiri special destinate, fie în clădiri deținute de factori interesați relevanți - respectiv amenajarea de centre de vizitare și puncte de informare pentru aria de importanță specială avifaunistică Obcina Feredeului	cel puțin 1 punct de informare	3			√	√	√	Custode, ONG-uri de mediu
3.1.2. Realizarea și întreținerea de trasee educaționale tematice pe teritoriul AP și în vecinătate sa -dacă se consideră relevant-.	cel puțin 2 trasee	3			√		√	Custode, ONG-uri
Sub-programul 3.2 Informare și conștientizare								

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

<i>Obiectiv:</i> Creșterea cu cel puțin 15% a nivelului de conștientizare cu privire la importanța AP în următorii 5 ani.	Indicator de finalizare	Prioritate	An 1 2014	An 2 2015	An 3 2016	An 4 2017	An 5 2018	Responsabilitatea principală pentru implementare
3.2.1. Întocmirea unui plan de comunicare pentru identificarea celor mai eficiente metode și acțiuni de comunicare cu diferitele grupuri de factori interesați	Plan de comunicare	1	√					Custode
3.2.2. Oferirea de posibilități pentru consultare la birou și pe teren a factorilor interesați legat de managementul sitului Obcina Feredeului	minim 1 zi / trimestru	1	√	√	√	√	√	Custode
3.2.3. Informarea continuă a publicului larg cu privire la managementul AP și la oportunități de finanțare legate de conservarea habitatelor și speciilor prin mass media și pagina web	min.2 apariții/an în presă min.2informări periodice / an pe pagina web	1	√	√	√	√	√	Custode, Custodele în parteneriat cu ONG-uri
3.2.4. Amplasarea de panouri informative despre AP și managementul acesteia în localități, pe limite, în zone importante de pe teritoriul acesteia	cel puțin 2 -la intrările principale în sit-	3			√	√	√	Custode, ONG-uri, Primării, GAL Bucovina de Munte

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Sub-programul 3.3: Educație ecologică <i>Obiectiv:</i> Realizarea de activități educative pe tema conservării naturii în cel puțin 4 unități de învățământ din comunitățile aferente sitului	Indicator de finalizare	Prioritate	An 1 2014	An 2 2015	An 3 2016	An 4 2017	An 5 2018	Responsabilitatea principală pentru implementare
3.3.1. Prezentări organizate pentru diferite grupe de vârstă în școlile din comunităților locale și activități practice în teren	20 buc min.2/an	3	✓	✓	✓	✓	✓	Custode
Sub-programul 3.4: Turism și vizitare <i>Obiectiv:</i> Creșterea atractivității zonei prin promovarea valorilor naturale și culturale ale zonei prin evenimente și programe elaborate în colaborare cu autoritățile locale și turoperatori.	Indicator de finalizare	Prioritate	An 1 2014	An 2 2015	An 3 2016	An 4 2017	An 5 2018	Responsabilitatea principală pentru implementare
3.4.1. Proiectarea și amenajarea de trasee ecoturistice pe teritoriul AP și în vecinătatea sa, cu legături cu trasee din alte zone importante pentru conservare.	cel puțin 2 trasee	3	✓	✓	✓	✓	✓	Custode, ONG-uri, Primării, Salvamont Suceava
3.4.2. Încurajarea realizării de pachete de programe turistice care integrează valorile AP și le promovează, în parteneriat cu factori interesați relevanți.	cel puțin 3 pachete de programe turistice	3	✓	✓	✓	✓	✓	Custode, Turoperatori din zonă, ONG-uri

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

	integrează AP							
3.4.3. Oferirea de informații despre valorile naturale și promovarea includerii lor în strategiile de turism ale județului și regiunii	Nr participări la întâlniri de planificare strategică locale sau regionale	3	√	√	√	√	√	Custode, ONG-uri, specialiști
3.4.4. Participarea în calitate de partener la inițierea de proiecte / programe pentru promovarea zonei în programe turistice	Cel puțin un proiect include și componentă de promovare turistică	3	√	√	√	√	√	Custode, ONG-uri, Consiliul Județean Suceava
3.4.5. Stabilirea și promovarea unor soluții care armonizează construcțiile noi cu peisajul	Ghid	3	√	√	√	√	√	Custode, ONG-uri, Primăriei, instituții de specialitate, Universității, centre de cercetare

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Programul 4: Administrarea ariei protejate								
Scop: Asigurarea unui management eficient și adaptabil al ariei protejate prin asigurarea resurselor necesare pe toată durata de implementare a planului de management.								
Sub-programul 4.1 Reglementare								
Obiectiv: Asigurarea respectării măsurilor de management în AP prin analiza documentațiilor legate de programe, proiecte și activități.	Indicator de finalizare	Prioritate	An 1 2014	An 2 2015	An 3 2016	An 4 2017	An 5 2018	Responsabilitatea principală pentru implementare
4.1.1. Emiterea de puncte de vedere în cadrul procedurii de reglementare din punct de vedere al protecției mediului al planurilor, proiectelor și activităților	nr. puncte de vedere	1	√	√	√	√	√	Custode
4.1.2. Respectarea prevederilor legale privind sistemul de tarifare pentru toate serviciile oferite de custode	nr tarife conforme prevederilor legale	1	√	√	√	√	√	Custode
Sub-programul 4.2 Control	Indicator de	ritat	2	2	2	2	2	Responsabilitatea

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

<i>Obiectiv:</i> Asigurarea integrității AP și a respectării prevederilor Regulamentului și Planului de Management prin controale periodice.	finalizare							principală pentru implementare
4.2.1. Verificarea implementării / respectării măsurilor de management al AP, inclusiv a respectării condițiilor stabilite în cazul lucrărilor și proiectelor avizate.	nr acte constatate	1	√	√	√	√	√	Custode
4.2.2. Observarea / verificarea modului în care se face managementul terenurilor și a resurselor naturale în zonele unde impactul potențial asupra valorilor poate fi semnificativ	cel puțin 10 patulări pe lună în medie	1	√	√	√	√	√	Custode
4.2.3. Colaborarea cu autoritățile competente pentru realizarea de controale periodice în AP	cel puțin 4 patulări comune pe an	2	√	√	√	√	√	Custode, ITRSV, Garda de Mediu, Jandarmeria
Sub-programul 4.3 .Resurse umane, financiare și materiale								
<i>Obiectiv:</i> Asigurarea unui minim de personal calificat pentru managementul ariei protejate și asigurarea resurselor financiare și materiale pentru AP și managementul eficient al acestuia pentru implementarea planului de management.	Indicator de finalizare	Prioritate	An 1 2014	An 2 2015	An 3 2016	An 4 2017	An 5 2018	Responsabilitatea principală pentru implementare

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

4.3.1. Identificarea de surse de finanțare, elaborarea de proiecte și managementul acestora pentru asigurarea resurselor necesare pentru menținerea unei echipe minime de management al AP și pentru implementarea măsurilor de management	minim x persoane cu timp alocat managementul ui AP	1	√	√	√	√	√	Custode
4.3.2. Asigurarea instruirii periodice a personalului implicat în administrarea ariei protejate	minim 2 cursuri/schimburi de experiență pe an	2	√	√	√	√	√	Custode
4.3.3. Cooptarea și managementul eficient al voluntarilor pentru realizarea de activități specifice	cel puțin 15 voluntari cooptați	3	√	√	√	√	√	Custode
4.3.4. Întreținerea echipamentelor și materialelor aflate în dotare	Valoare reparații / întreținere	1	√	√	√	√	√	Custode
4.3.5. Încheierea de contracte de parteneriat cu universități, ONG-uri și alte entități în vederea eficientizării asigurării resurselor necesare pentru management și implementarea planului de management	Cel puțin 3 parteneriate pe perioada de implementare	3	√	√	√	√	√	Custode

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

4.3.6. Identificarea temelor prioritare pentru cercetare și asigurarea resurselor necesare pentru efectuarea acestora în colaborare cu instituții relevante	Lista temelor identificate Cel puțin o temă în curs de cercetare	3	√	√	√	√	√	Custode
Sub-programul 4.4. Managementul activităților curente								
<i>Obiectiv:</i> Asigurarea condițiilor de lucru pentru echipa de management în vederea realizării eficiente a măsurilor de management	Indicator de finalizare	Prioritate	An 1 2014	An 2 2015	An 3 2016	An 4 2017	An 5 2018	Responsabilitatea principală pentru implementare
4.4.1. Asigurarea spațiului necesar pentru birou și depozitarea echipamentelor din dotare	un sediu	1	√	√	√	√	√	Custode
4.4.2. Elaborarea planurilor anuale de lucru și revizuirea lor în funcție de necesități	1 plan de lucru pe an	1	√	√	√	√	√	Custode
4.4.3. Asigurarea mijloacelor de transport necesare pentru activitățile de teren	cel puțin 1 mijloace de transport	1	√	√	√	√	√	Custode

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Programul 5: Monitorizare și evaluare								
Scop: Implementarea unui sistem de monitorizare a planului de management prin analiza și evaluarea periodică a acțiunilor și indicatorilor cheie în vederea adaptării planului de acțiune.	Indicator de finalizare	Prioritate	An 1 2014	An 2 2015	An 3 2016	An 4 2017	An 5 2018	Responsabilitatea principală pentru implementare
5.1. Elaborarea protocoalelor de monitorizare necesare, altele decât cele existente în Planul de monitoring și revizuirea protocoalelor dacă este necesar	protocoale de monitorizare	1	√	√				Custode
5.2. Implementarea Planului de Monitoring al sitului	colectarea cel puțin a informațiilor legate de activitățile cu prioritatea 1	1	√	√	√	√	√	Custode
5.3. Evaluarea eficienței managementului sitului	cel puțin 1 evaluare pe an	1	√	√	√	√	√	Custode
5.4. Analiza rezultatelor monitorizărilor și îmbunătățirea măsurilor de management în baza rezultatelor acestora	cel puțin o analiză pe an	1	√	√	√	√	√	Custode

E. ASIGURAREA IMPLEMENTĂRII PLANULUI DE MANAGEMENT

E.1. Sistemul de luare a deciziilor

Deciziile privind implementarea Planului de Management se vor lua de către Custode, cu respectarea legislației în vigoare.

Pentru toate acțiunile de management, respectiv pentru inițierea și implementarea de proiecte pe teritoriul sitului, Custodele se va consulta cu proprietarii și administratorii de terenuri.

Pentru asigurarea respectării prevederilor Planului de Management Custodele va colabora cu autoritățile ce au responsabilități de control și cu autoritățile locale, care trebuie să asigure, conform legii, respectarea statutului de arie protejată.

E.2. Resurse necesare pentru implementarea Planului de Management

Suma minimă necesară pentru managementul sitului este de 3.475.143 lei pentru următorii 5 ani. Pentru realizarea în condiții optime a măsurilor de management este necesară o sumă de 4.703.513 lei până în anul 2018. Estimarea necesarului de resurse financiare este disponibilă în Anexa 36.

Deși Planul de Management a fost elaborat pentru o perioadă de 10 ani, datorită faptului că Planul Operațional este elaborat pentru o perioadă de 5 ani, necesarul financiar este estimat pentru perioada de implementare a Planului Operațional.

Necesarul de resurse financiare s-a calculat estimându-se cheltuielile recurente, precum și cele necesare pentru realizarea măsurilor de management și pentru activitățile administrative. Sumele necesare realizării acțiunilor importante, considerate *prioritate 1 și 2 în Planul Operațional sunt considerate critice* pentru managementul eficient al sitului.

Sumele estimate pentru acțiunile încadrate la *prioritatea 3 sunt importante, dar sunt incluse numai în necesarul stabilit pentru nivelul optim* de finanțare.

Evaluarea necesarului financiar pentru activitatea de monitorizare a fost făcută pornind de la periodicitatea activităților de monitoring. Așadar, în cazul periodicității anuale s-au bugetat 5 activități pe durata implementării Planului Operațional, respectiv pentru periodicitatea de 5 ani, a fost bugetată o singură activitate. Prin urmare, la elaborarea Planului, monitorizările ce se efectuează cu o periodicitate de 10 ani nu s-au bugetat în acest Plan Financiar, urmând a fi bugetate pentru următorul ciclu operațional.

Având în vedere faptul că unele cheltuieli se fac punctual, pentru o anumită măsură într-un anumit an, sau serie de ani, estimarea necesarului mediu anual s-a făcut plecând de la necesarul pe toată perioada de implementare a Planului Operațional, împărțindu-se la numărul de ani.

Anexa 33 prezintă estimarea resurselor financiare necesare pentru implementarea acțiunilor din Planul de Management.

Resursele umane de care dispune în prezent Custodele sunt suficiente doar pentru a asigura implementarea celor mai importante acțiuni de management, cu precădere a celor care privesc habitatele forestiere. Pentru a implementa Planul de Management la nivel minim este, de asemenea, nevoie de alocări suplimentare de timp pentru personalul deja angajat în aceste activități.

E.3. Monitorizarea implementării Planului de Management

Activitățile și măsurile de management trebuie urmărite în mod continuu pentru a se stabili dacă duc la realizarea obiectivelor. Având în vedere faptul că în AP sunt foarte multe variabile pe perioada de implementare, este absolut necesară monitorizarea acțiunilor de management precum și a altor elemente, astfel încât rezultatele acestor monitorizări să ajute la îmbunătățirea managementului și la raportarea acțiunilor de succes.

Pentru a se urmări în mod continuu și coerent modul în care prin acțiunile de management planificate sunt îndeplinite obiectivele sitului, s-a elaborat **Planul de monitoring** prezentat în Anexa 34, care conține și protocoalele de monitorizare, disponibile în Anexa 35.

Întrucât resursele de management sunt limitate, acest plan prevede în principal monitorizarea aspectelor legate de biodiversitate și de principalele activități umane, care sunt sau pot deveni presiuni/amenințări la adresa valorilor de biodiversitate.

Situația de referință pentru indicatorii identificați în acest plan s-a stabilit fie prin inventarierea de teren realizate în anii 2011 - 2013, fie prin colectarea informațiilor pe perioada elaborării Planului de Management. Pentru acțiunile la care nu sunt date privind situația de referință se recomandă realizarea de studii pentru stabilirea acestora.

Planul de monitoring este structurat pe baza periodicității acțiunilor de monitoring. O dată la 10 ani este recomandată realizarea de inventarieri complete, utilizând metodologiile de la inventarierea din 2011 – 2013. Pentru colectarea informațiilor în vederea monitorizărilor ce

se fac de mai multe ori pe an, anual, la doi, trei și cinci ani, se vor elabora protocoale detaliate de monitoring.

Custodele va analiza rezultatele monitorizării și va adapta măsurile de management pentru a crește eficiența acestora. Rezultatele analizelor vor fi extrem de importante la revizuirea Planului Operațional după primii 5 ani de implementare a Planului de Management.

Pe lângă monitorizarea biodiversității și a activităților umane conform prevederilor Planului de Monitoring anexat – Anexa 34, este necesară o **evaluare anuală a eficienței activității de management a Custodelui**. În acest scop, se recomandă adaptarea și utilizarea sistemului CPAMETT⁷. Metodologia, respectiv formularul se bazează pe Instrumentul de Evaluare a Eficienței de Management a Ariilor Protejate din Țările Carpatice, elaborat de WWF Programul Dunăre Carpați pe baza Instrumentului de Evaluare a Eficienței de Management - METT⁸. Chiar dacă metodologia nu include indicatori de realizare sau de progres specifici fiecărei arii protejate, utilizarea sa, ca ghid pentru un dialog între membrii echipei de administrare în vederea evaluării eficienței managementului ar putea fi foarte utilă. Rezultatele analizei bazate pe acest formular pot fi substanțial îmbunătățite prin considerarea în plus a rezultatelor analizelor ce rezultă din monitorizarea biodiversității și a principalelor activități umane.

În concluzie, rezultatele monitorizărilor se vor utiliza la:

- analiza măsurii în care acțiunile de management sunt de succes,
- îmbunătățirea activităților și a măsurilor de management – dacă este cazul,
- raportări cu privire la activitatea de management al sitului.

---

⁷ Carpathian Protected Area Management Effectiveness Tracking Tool este disponibil la adresa <http://ccpamett.org/>.

⁸ WWF International & The World Bank -2007-, "Management Effectiveness Tracking Tool – Reporting Progress at Protected Area Sites: A II a ediție. The Management Effectiveness Tracking Tool -METT- a fost dezvoltat de Sue Stolton, Marc Hockings, Nigel Dudley, Kathy MacKinnon, Tony Whitten și Fiona Leverington.

BIBLIOGRAFIE

1. Barbu Nicolae, Studiu morfologic al Obcinelor Bucovinei (1972) – rezumatul tezei de doctorat, Universitatea Babeş-Bolyai, Cluj, Facultatea de Geografie-Biologie;
2. Barbu Nicolae (1976), *Obcinele Bucovinei*, Editura Științifică și Enciclopedică, București;
3. Rey, Violette, Groza, O., Ianos, I., Patroescu, Maria (2006), *Atlasul României*, ediția a doua, Editura RAO, București;
4. Cambroux, I., Schwoerer C., (2007) – Evaluarea statutului de conservare a habitatelor și speciilor de interes comunitar din România – ghid metodologic, Editura Balcanio, Timișoara, România;
5. Chiriță C., (1967), *Solurile României: cu un determinant în culori*, Editura Agro-Silvică, București;
6. Grigoraș, C., Vlăduț, Alina, Boengiu, S., Grigoraș, Elena Narcisa, (2006), *Solurile României*, Edit. Universitaria, Craiova.
7. Iordan I., (2009), *Geografia utilizării terenurilor -categorii geografice de terenuri-*, Edit. Fundației România de Măine, București.
8. Mihăilescu V., (1969), *Geografia fizică a României*, Edit. Științifică, București.
9. Mîndrescu M., Iosep I., Cristea I.A., Forgaci D., Popescu D.A. (2010), Lacurile Iezer și Bolătău (Obcina Feredeului) - cele mai vechi lacuri de baraj natural formate prin alunecare din România, Volumul Simpozionului Național Resursele de apă. Vulnerabilitate la presiunea activităților antropice cu referire și la ecosistemele lacustre, 272-282, Târgoviște, 11-13 iunie 2010.
10. Mîndrescu, M., Cristea A.I., Hutchinson, S.M., Feurdean, A., Florescu, G. (2012), Iezer-Feredeul and Bolătău - Feredeul Lakes; the oldest landslide dammed lakes in Romania. *Quaternary International*, (in press).
11. Novac Ghe., (2009), *Cadastru general. Sisteme informaționale specifice domeniilor de activitate -cadastru de specialitate-*, Edit. Mirton, Timișoara.

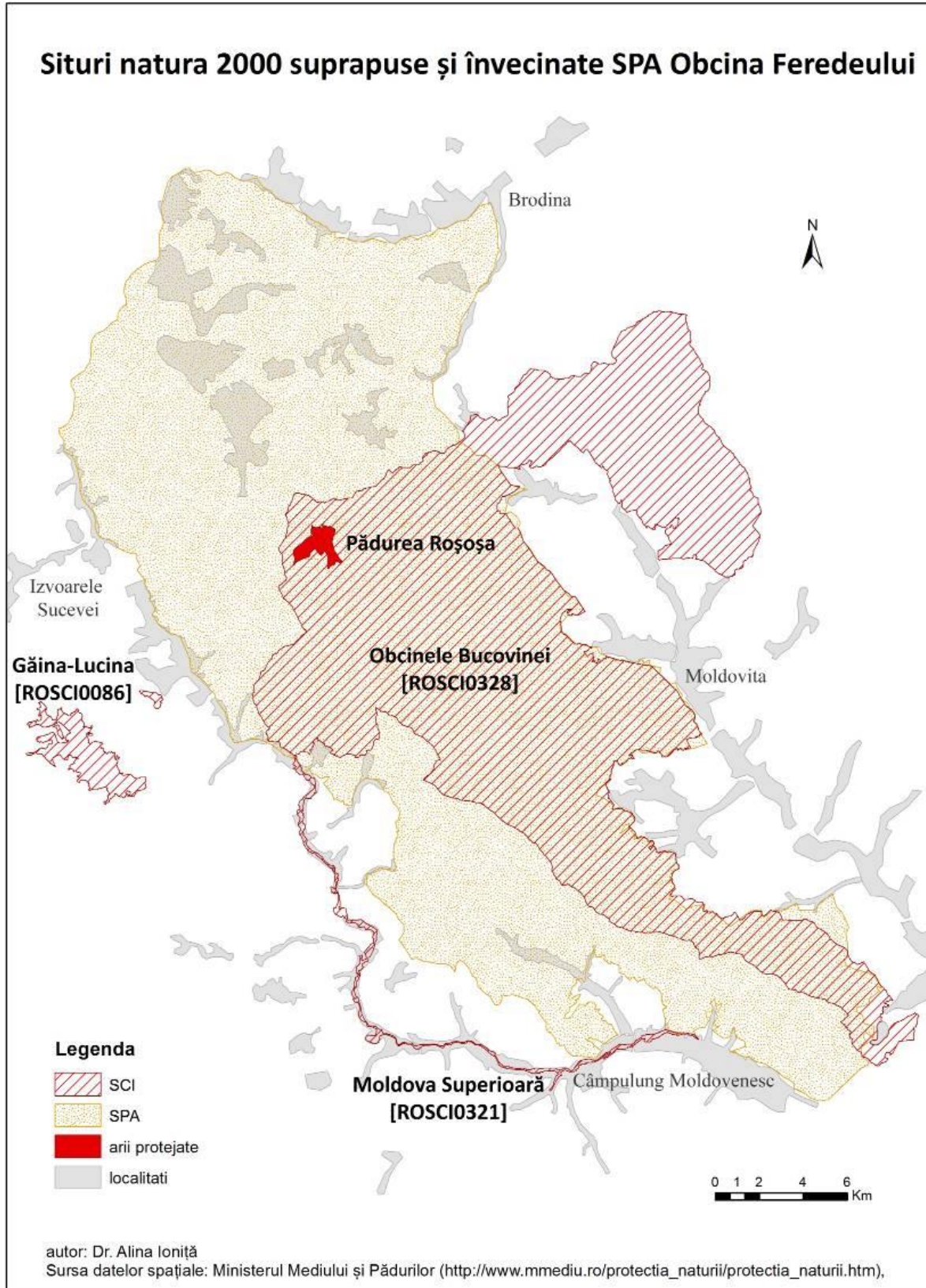
12. Pădure I., Ungur Andreea, (2006), *Cadastre de specialitate*, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba-Iulia.
13. Stanciu, E., Appleton, M.R., *Elaborarea planurilor de management pentru ariile protejate din Republica Moldova*, ProPark, 2013.
14. Ujvari I., (1972), *Geografia apelor României*, Edit. Științifică, București.
15. Ujvari. I., (1959), *Hidrografia R.P.R*, Edit. Științifică, București.
16. Ungureanu Al., Groza O., Muntele I. (2002) *Moldova: populația, forța de muncă și așezările umane în tranziție*, Editura Corson, Iași.
17. Ungureanu, Irina (1999), *Geografia Carpaților și Subcarpaților*, note de curs, Facultatea de Geografie și Geologie, Universitatea Al.I.Cuza, Iași.
18. *** Tratatul de Geografia României (GTR), vol III, Editura Academiei Române, București, 1987, pg. 88-100;
19. *** Planul de Management al Rezervației Naturale „Râul Tur”
20. *** Planuri cadastrale 1:5.000
- 21.*** Planuri parcelare 1:2.000
22. *** Hărți silvice 1:20.000
- 23.*** Formularul Standard Natura 2000 al ROSPA 0089 Obcina Feredeului
24. *** Formularul Standard Natura 2000 al ROSCI 0328 Obcinele Bucovinei
- 25.*** *Studiul speciilor de păsări din Anexa I a Directivei Păsări din situl ROSPA 0089 Obcina Feredeului*, (2013), Baltag Emanuel, Ion Constantin, Trelea Sorin, Pocora Viorel, Ignat Alina, Bolboacă Lucian, Mânzu Ciprian – Studiu realizat în cadrul proiectului ”Elaborarea Planului de Management pentru ROSPA 0089 Obcina Feredeului” – SMIS-CSNR 36365
26. ***Studiul privind cadrul natural general al situl ROSPA 0089 Obcina Feredeului, (2013), – Popa Ionel, Sidor Cristian, Nechita Constantin, Studiu realizat în cadrul proiectului ”Elaborarea Planului de Management pentru ROSPA 0089 Obcina Feredeului” – SMIS-CSNR 36365
27. *** Studiul privind cadrul social-economic al situl ROSPA 0089 Obcina Feredeului, (2013), – Popa Ionel, Sidor Cristian, Nechita Constantin, Studiu realizat în cadrul

proiectului ”Elaborarea Planului de Management pentru ROSPA 0089 Obcina Feredeului” – SMIS-CSNR 36365

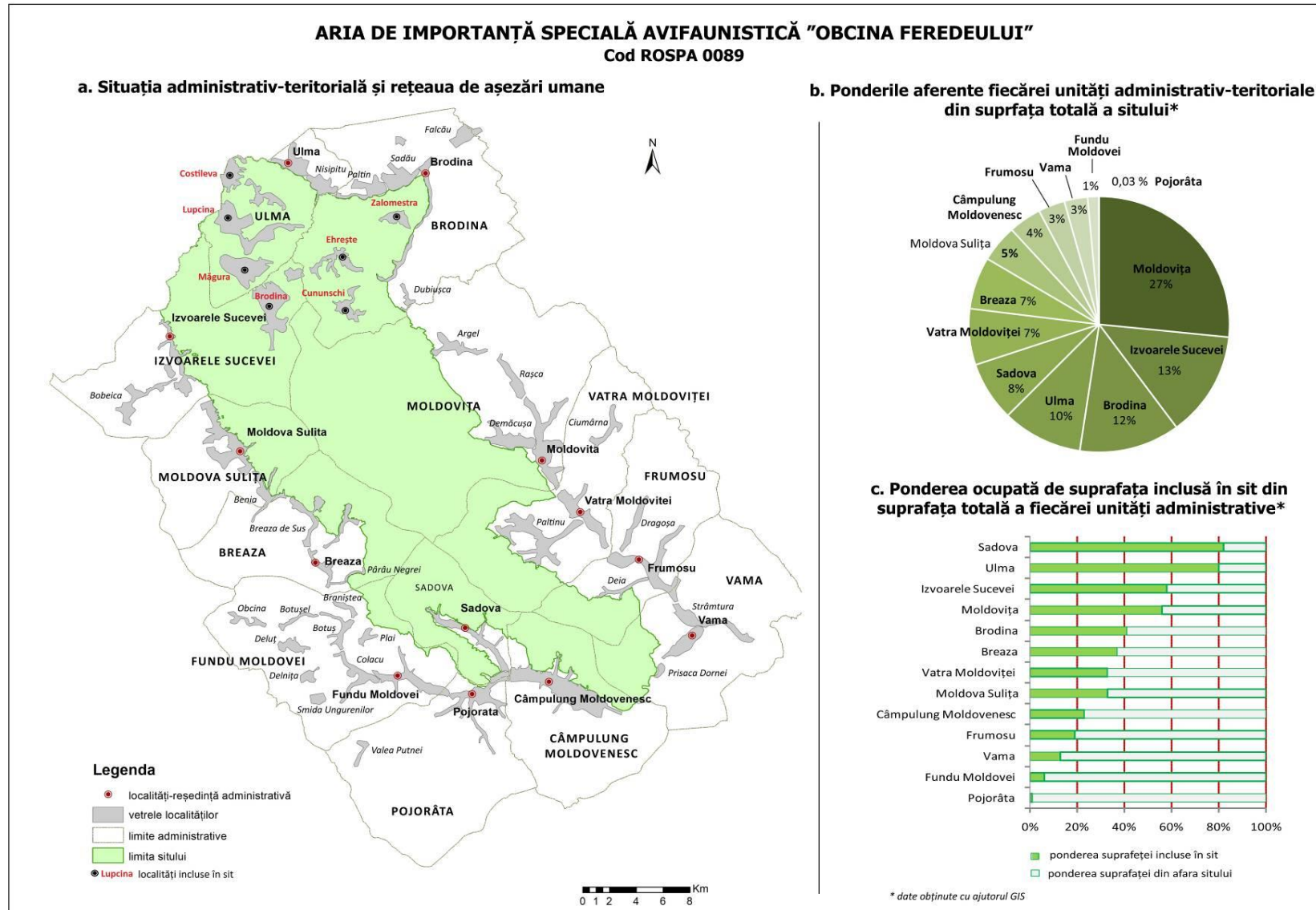
Anexa nr. 1 la Planul de management
Harta limitelor sitului

Anexa nr. 2 la Planul de management
Harta suprapunerilor cu alte arii protejate

Sitația administrativ-teritorială a ariei de importanță specială avifaunistică Obcina Feredeului

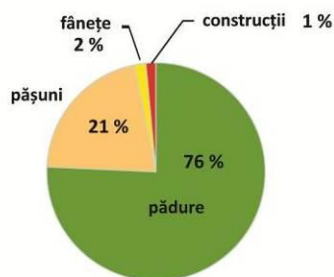
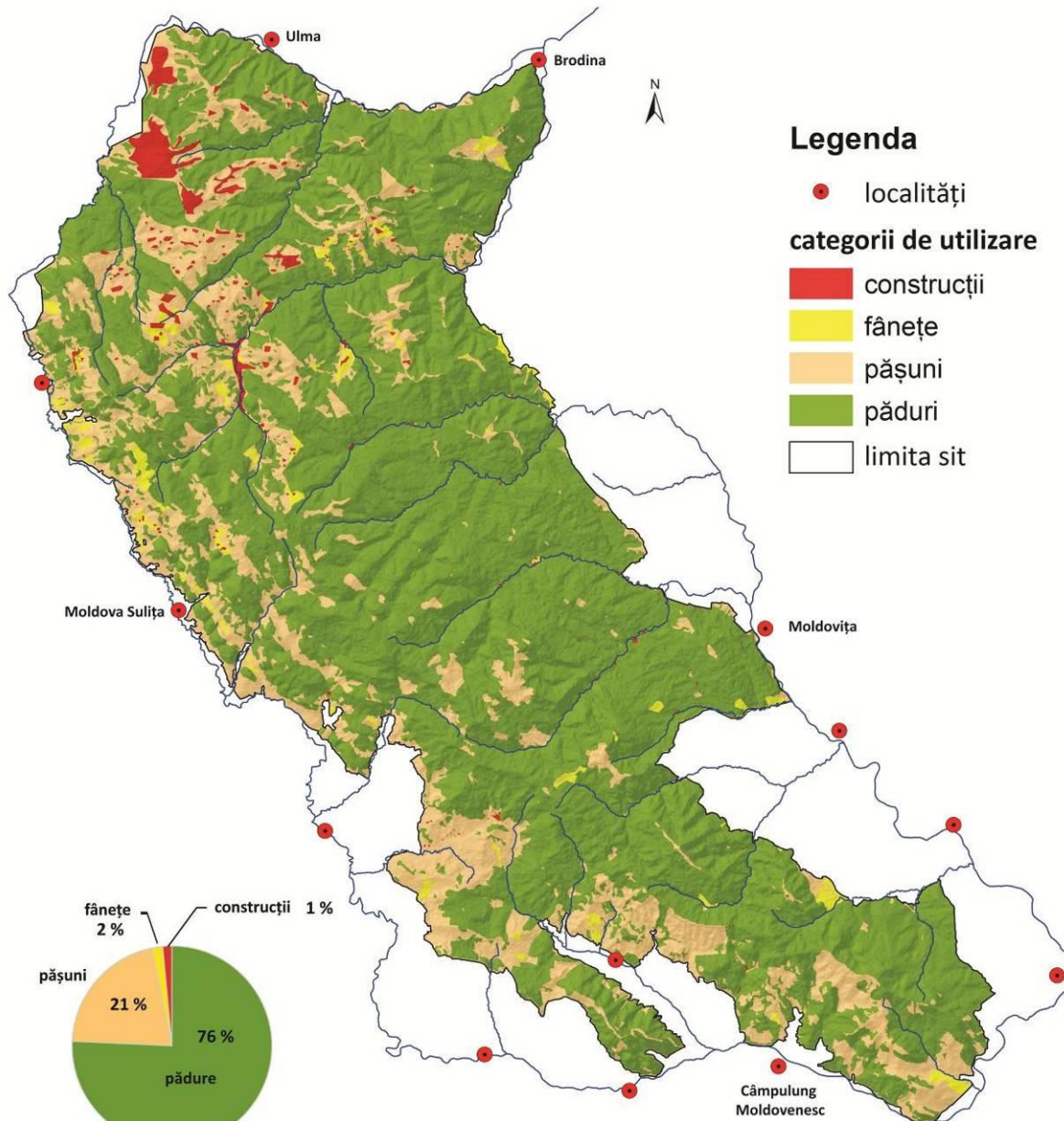

Anexa nr. 4 la Planul de management

Harta principalelor categorii de utilizare a terenurilor din sit

ARIA DE IMPORTANȚĂ SPECIALĂ AVIFAUNISTICĂ "OBCINA FEREDULUI"
Cod ROSPA 0089

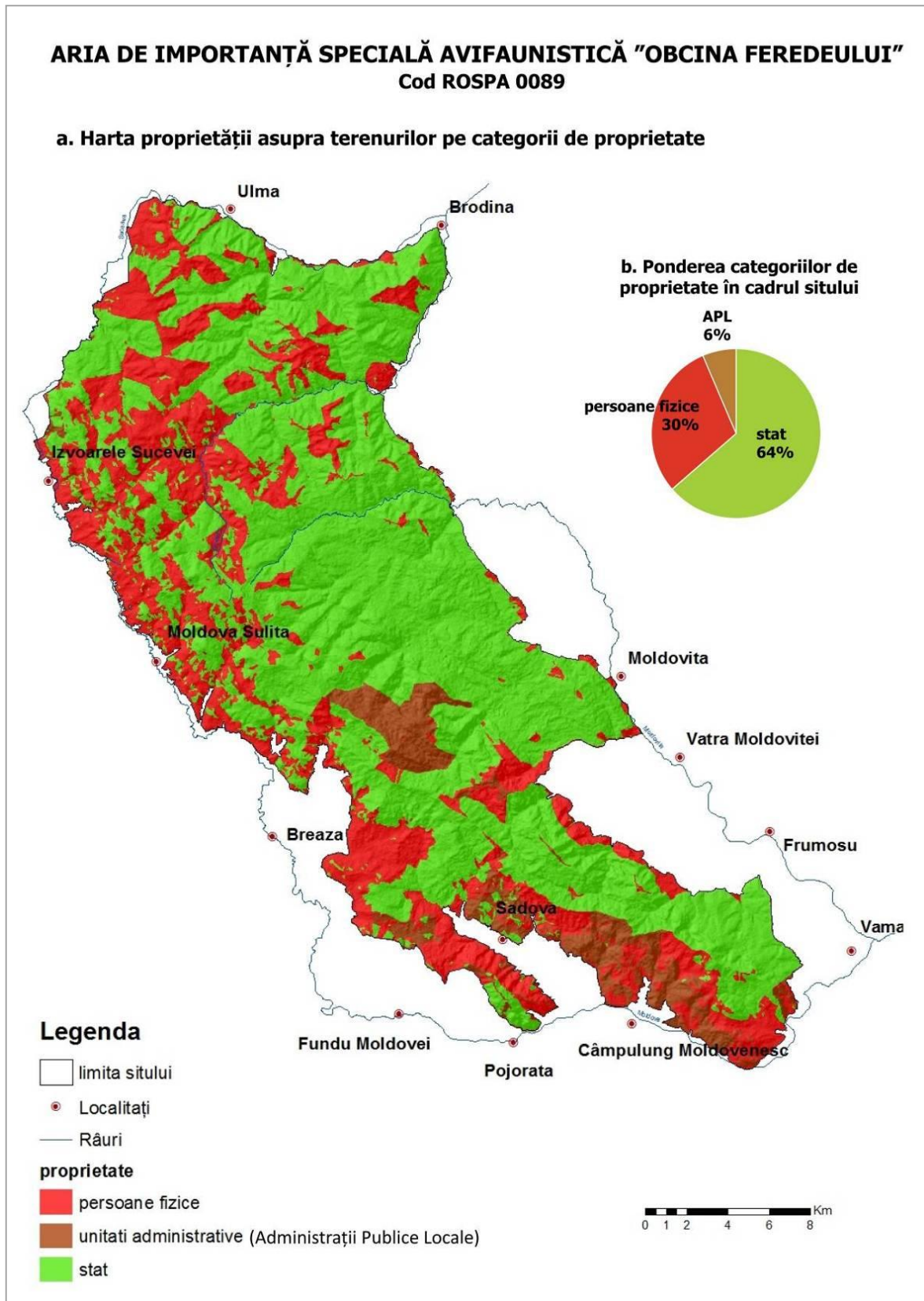
a. Harta principalelor categorii de utilizare a terenurilor

b. Ponderea principalelor categorii de utilizare

6 3 0 6 Km

Anexa nr. 5 la Planul de management
Harta proprietății asupra terenurilor

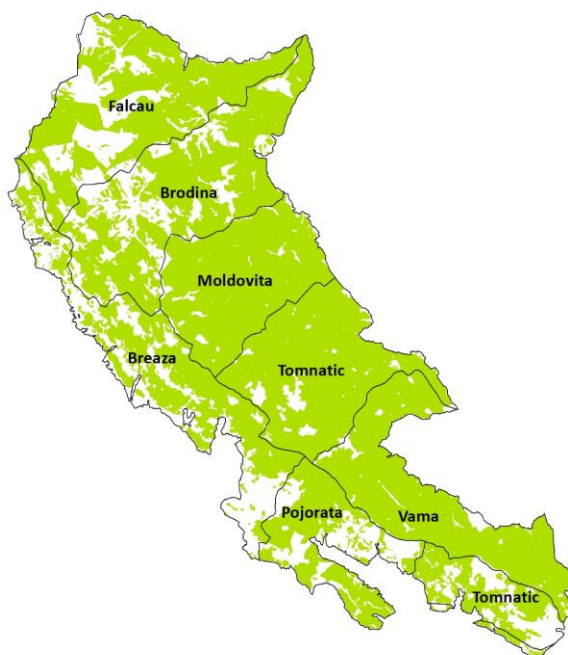

Anexa nr. 6 la Planul de management
Harta Ocoalelor Silvice și Fondurilor Cinegetice suprapuse sitului

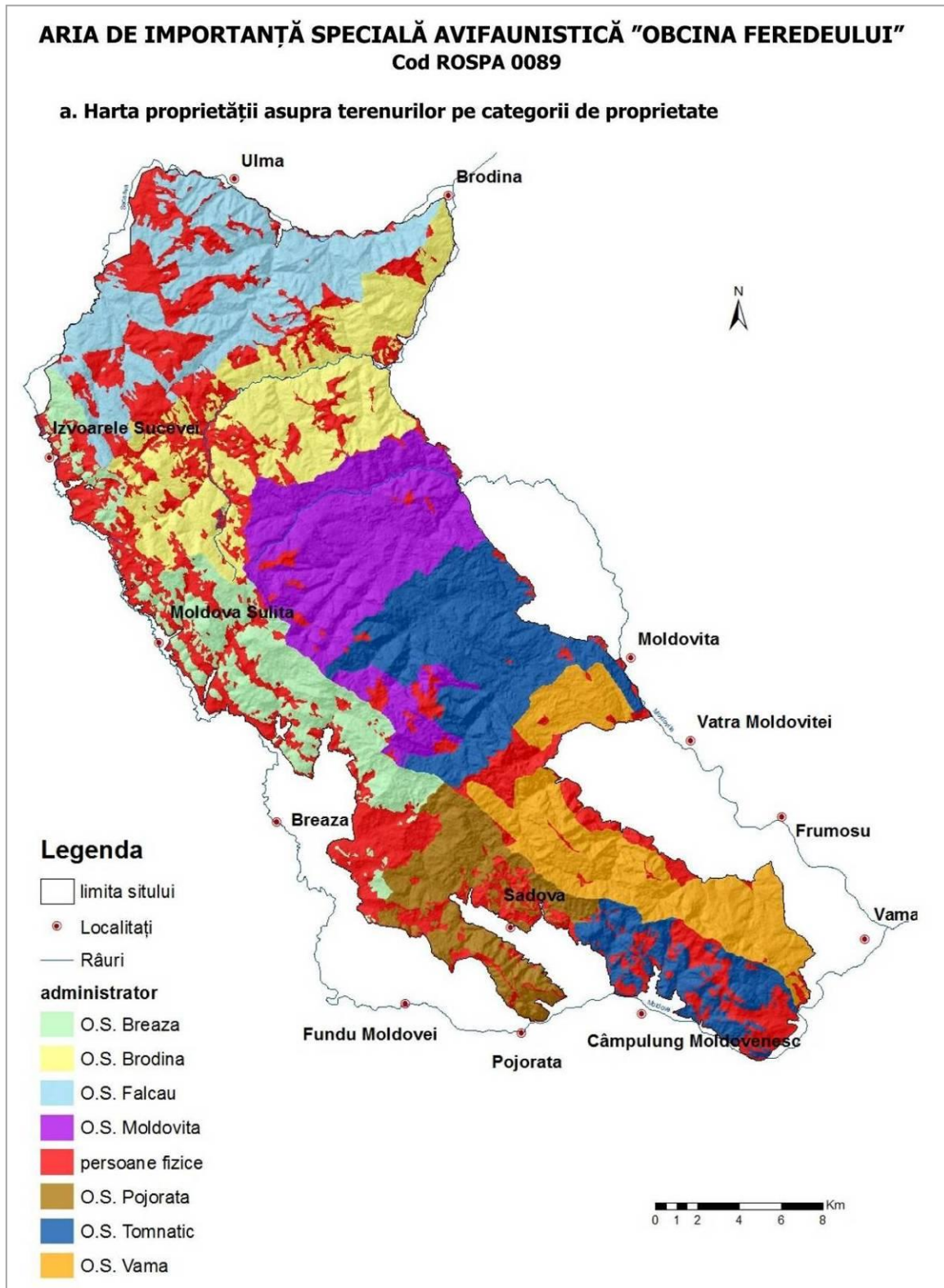
a. Fonduri cinegetice

b. Ocoale silvice

Anexa nr. 7 la Planul de management
Harta administratorilor de terenuri din sit

Anexa nr. 8 la Planul de management
Harta geologică a sitului

Harta geologică (după Foaia Rădăuți 1:200.000)
ROSPA0089 - Obcina Feredeului

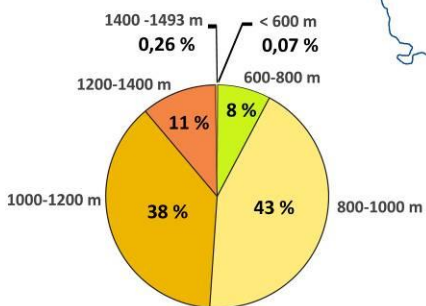
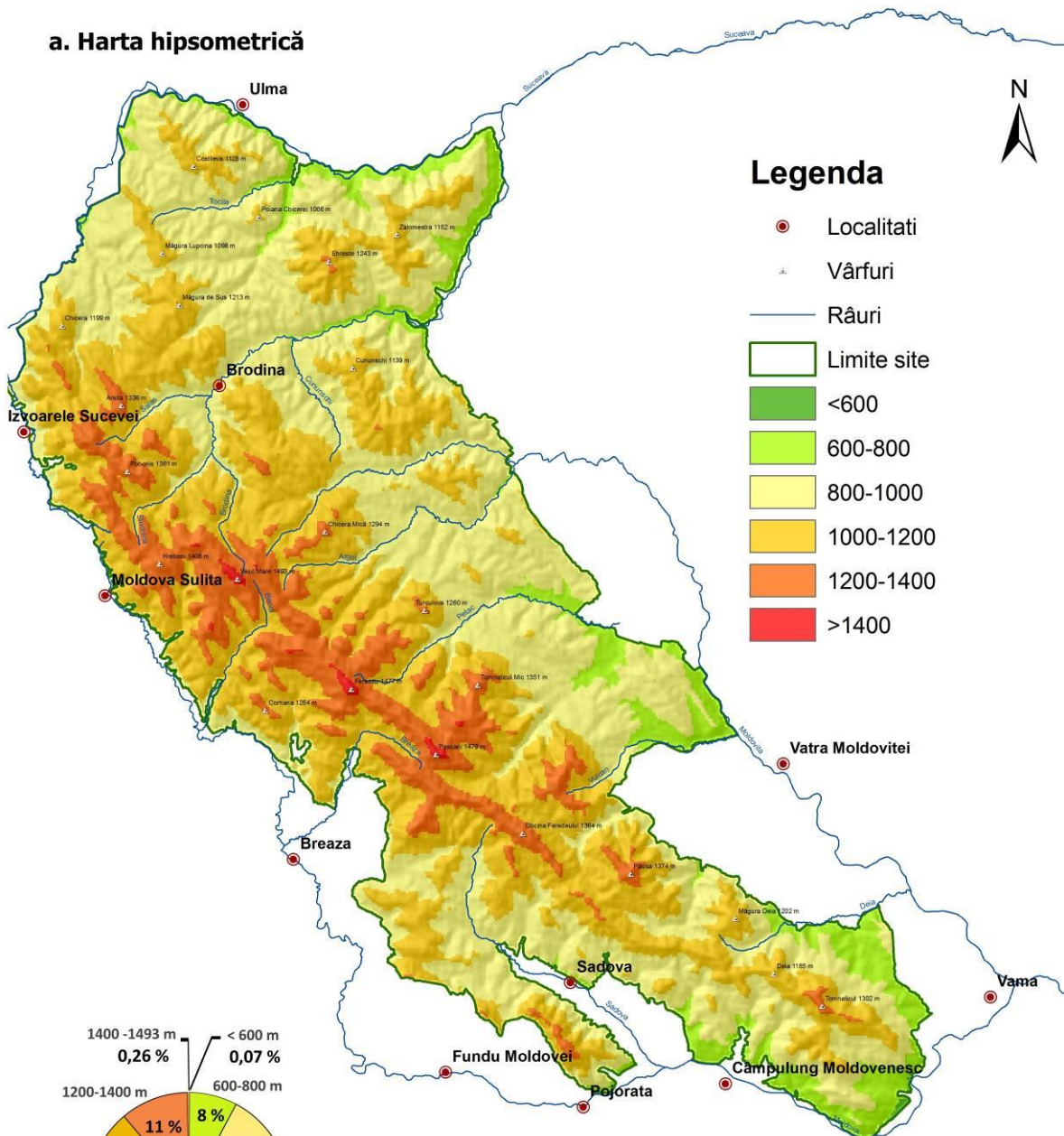

Anexa nr. 9 la Planul de management

Harta altitudinilor reliefului în SPA Obcina Feredeului

ARIA DE IMPORTANȚĂ SPECIALĂ AVIFAUNISTICĂ "OBCINA FEREDULUI"
Cod ROSPA 0089

a. Harta hipsometrică

c. Valori de referință

altitudinea maximă = 1493 m (Vf.Vejul Mare)
altitudinea minimă = 591 m
altitudinea medie = 1013 m

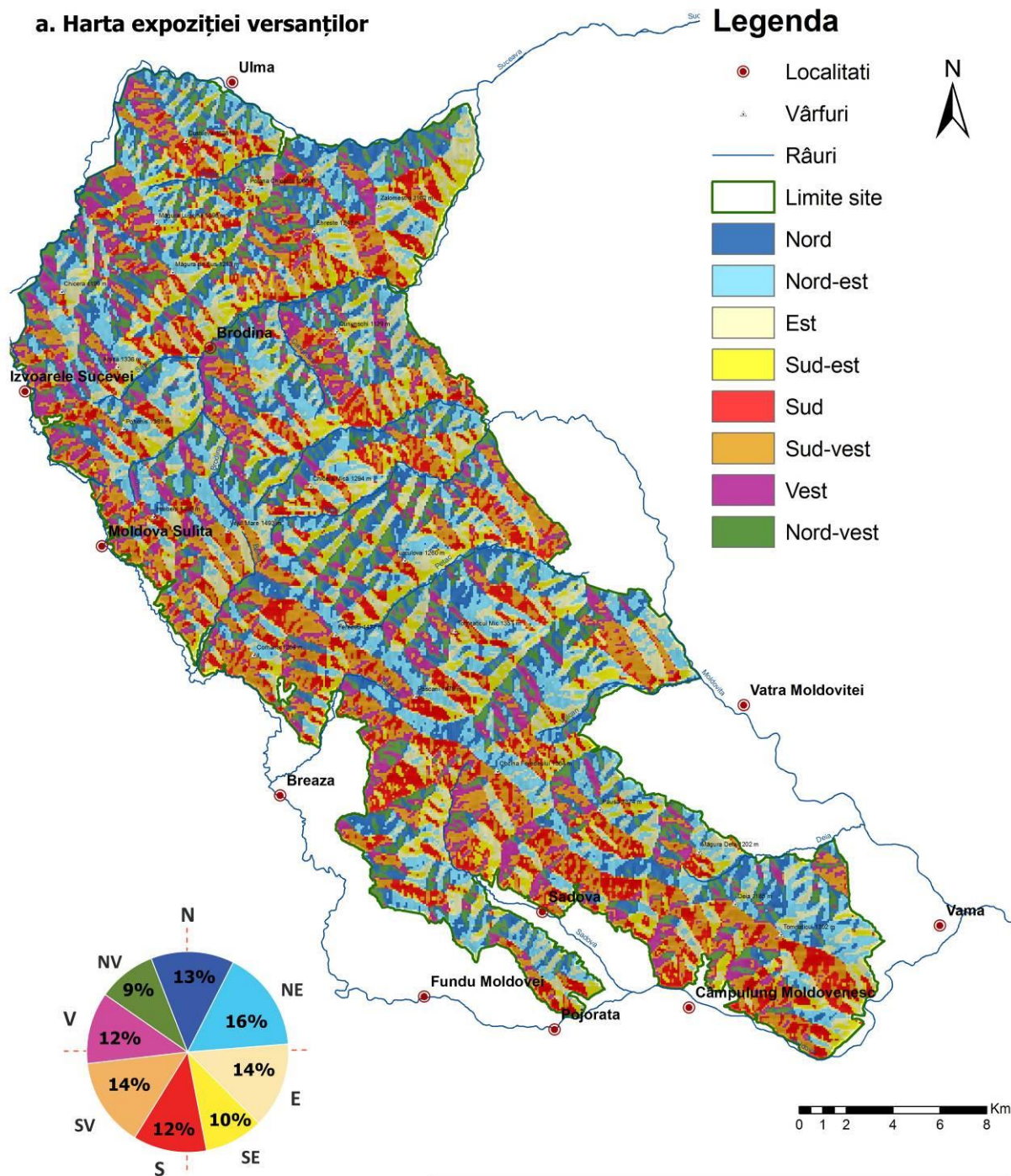
b. Ponderea treptelor hipsometrice

Hartă realizată pe baza modelului numeric al terenului, în proiecție Stereo 70
Sursa datelor spațiale:
SRTM: <http://earth.unibuc.ro/download/datele-srtm90-reproiectate-in-stereo70>
limita sitului: site-ul MMP http://www.mmediu.ro/protectia_naturii/protectia_naturii.htm

Anexa nr. 10 la Planul de management
Harta expoziției versanților din SPA Obcina Feredeului

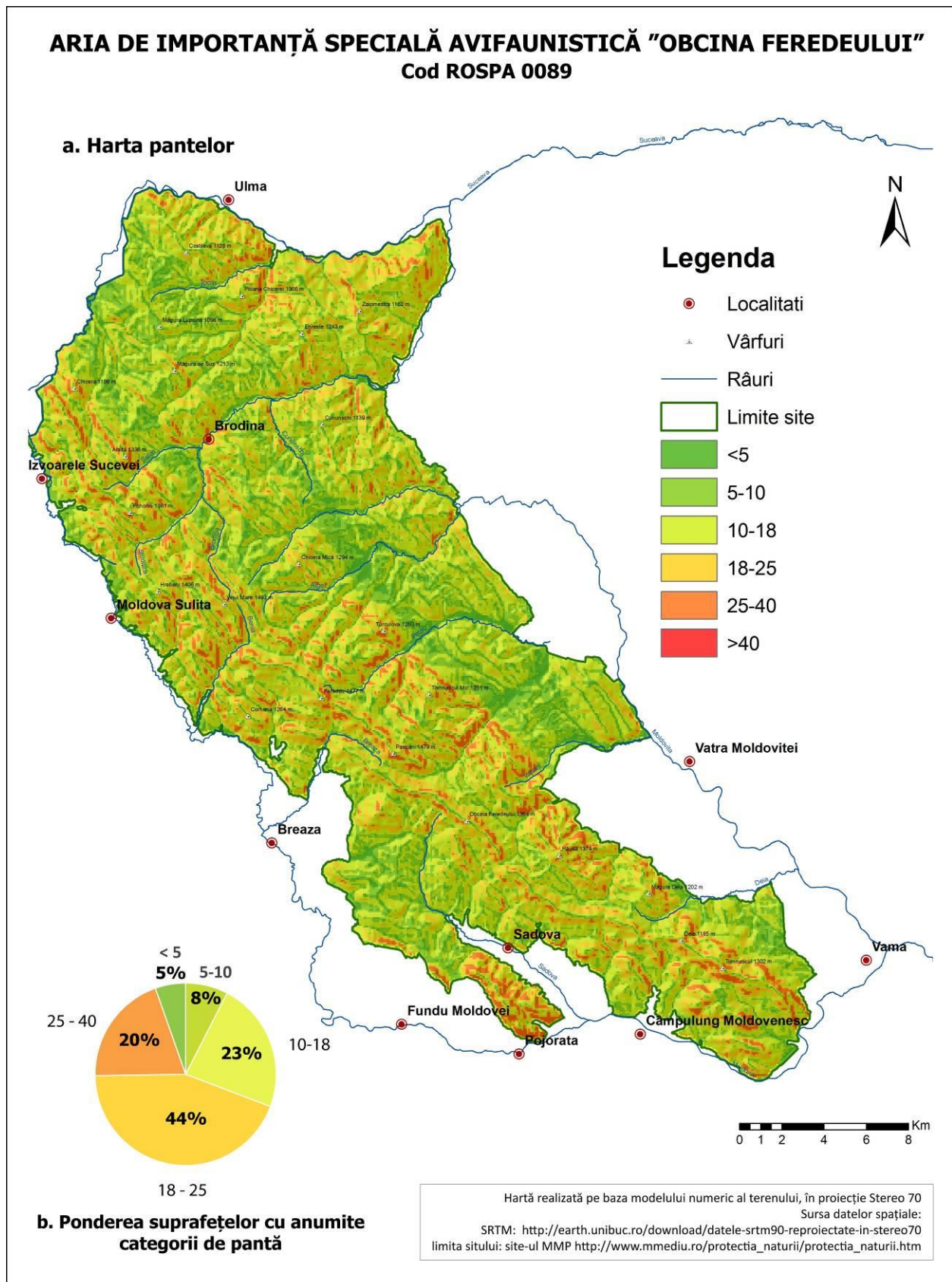
ARIA DE IMPORTANȚĂ SPECIALĂ AVIFAUNISTICĂ "OBCINA FEREDULUI"
Cod ROSPA 0089

a. Harta expoziției versanților

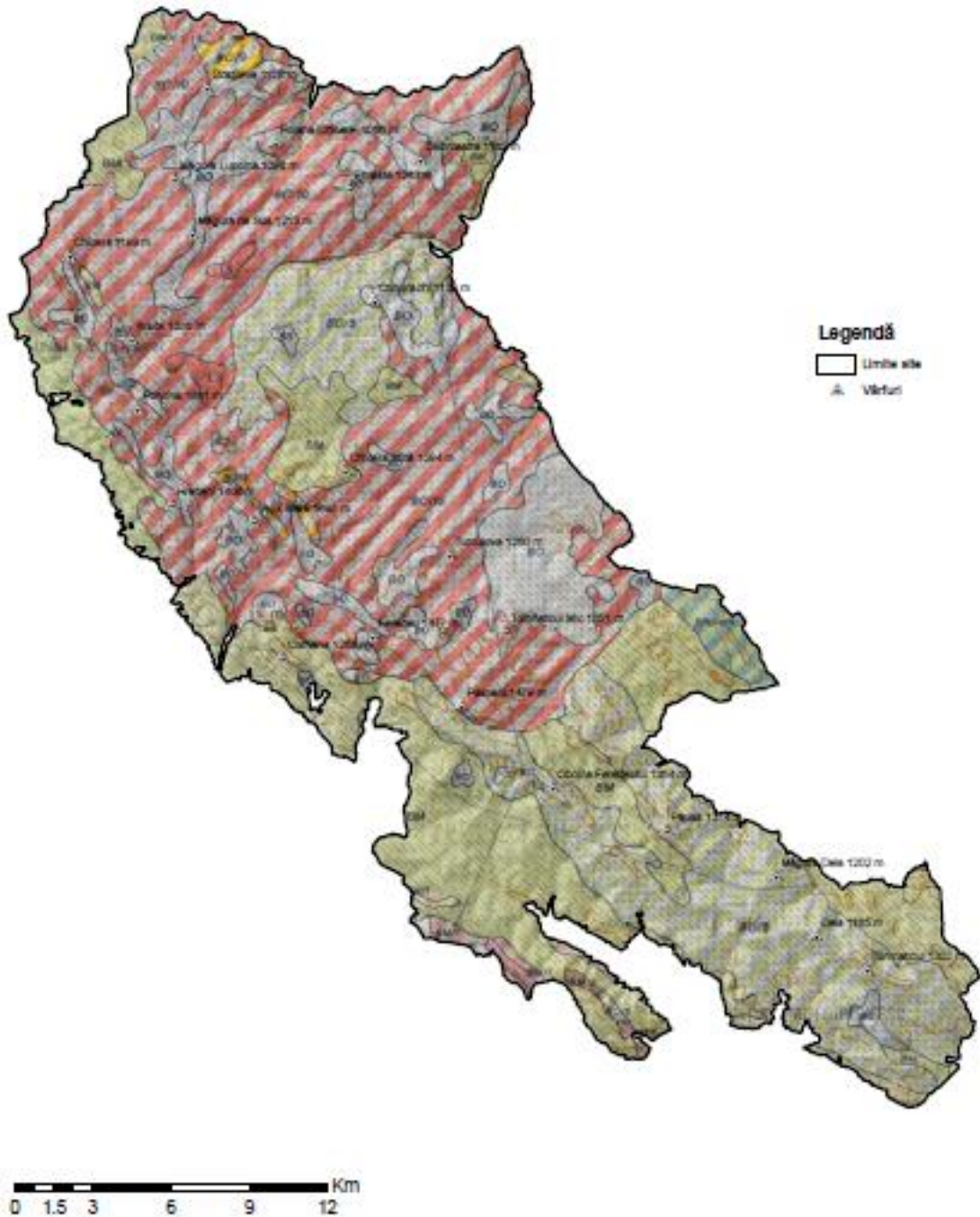
Harta realizată pe baza modelului numeric al terenului, în proiecție Stereo 70
Sursa datelor spațiale:
SRTM: <http://earth.unibuc.ro/download/datele-srtm90-reproiectate-in-stereo70>
limita sitului: site-ul MMP http://www.mmediu.ro/protectia_naturii/protectia_naturii.htm

Anexa nr. 11 la Planul de management
Harta pantelor din SPA Obcina Feredeului

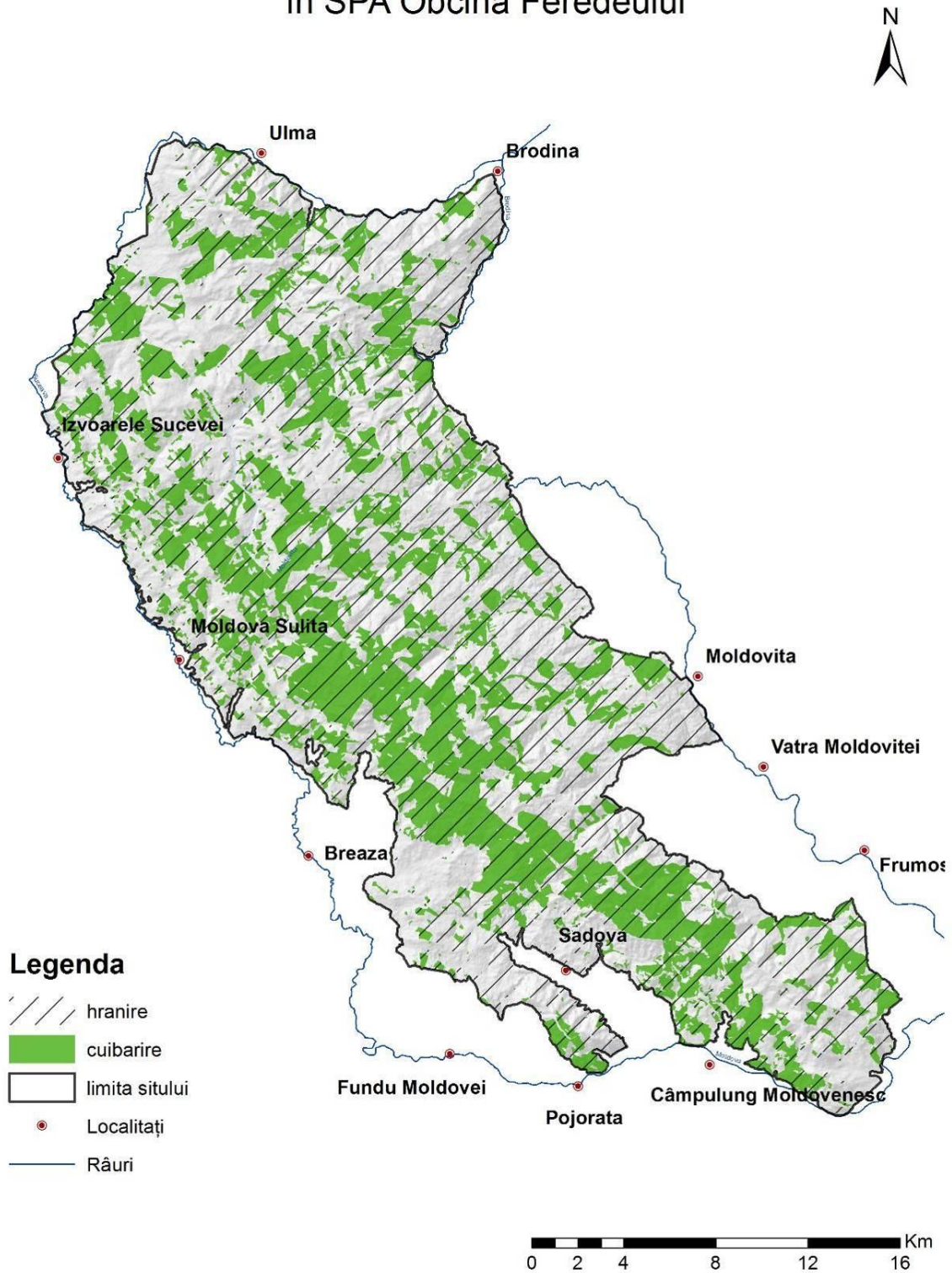
Anexa nr. 12 la Planul de management
Harta solurilor din SPA Obcina Feredeului

Harta solurilor (după Foaia Rădăuți 1:200.000)
ROSPA0089 - Obcina Feredeului

Anexa nr. 13 la Planul de management
Arealul repartiției pentru minuniță

Harta arealului de răspândire a speciei *Aegolius funereus*
în SPA Obcina Feredeului

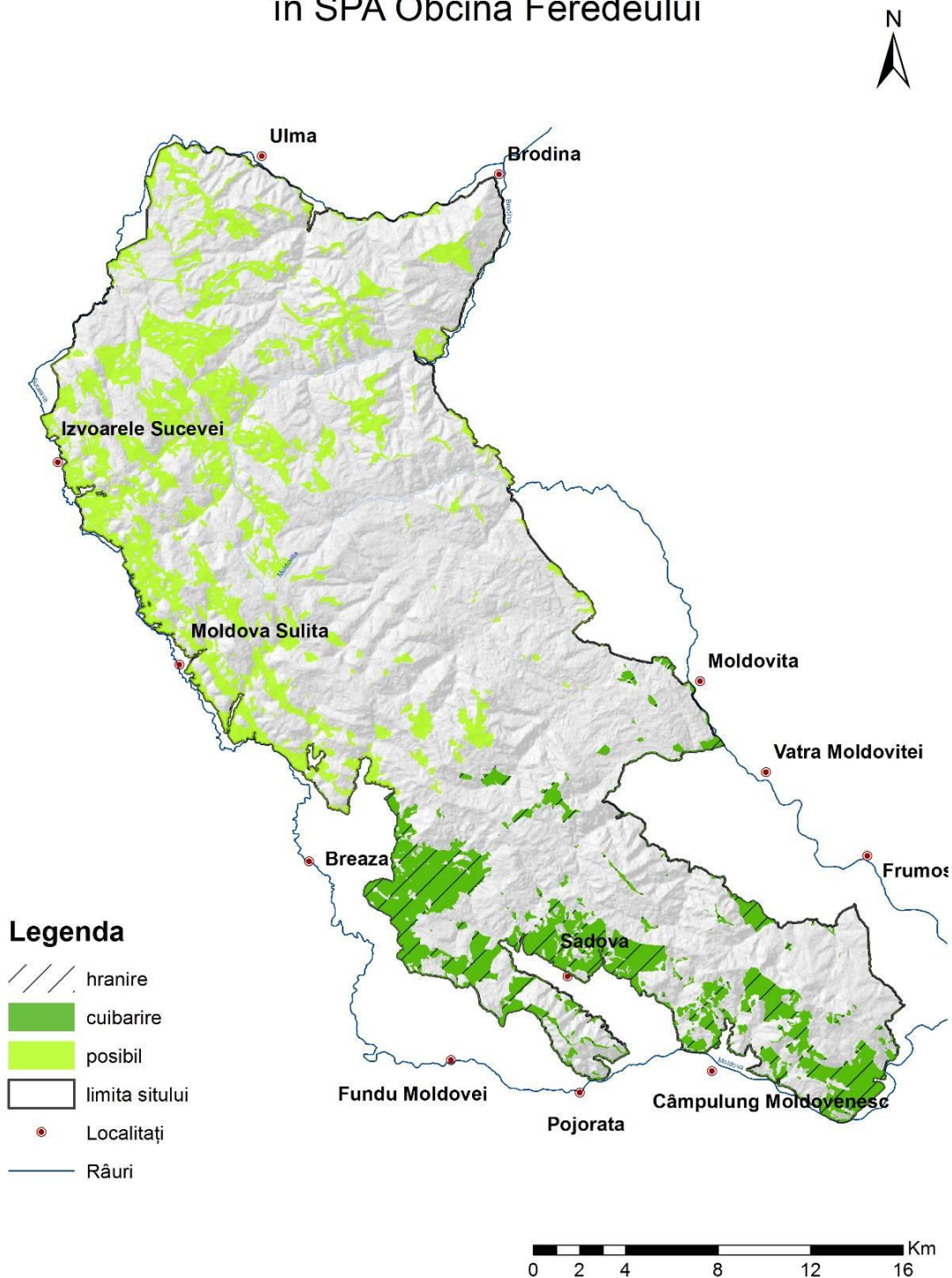
Anexa nr. 14 la Planul de management
Arealul repartiției pentru ieruncă

Harta arealului de răspândire a speciei *Bonasia bonasia*
în SPA Obcina Feredeului

Anexa nr. 15 la Planul de management
Arealul repartiției pentru cârsteiul de câmp

Harta arealului de răspândire a speciei *Crex crex*
în SPA Obcina Feredeului

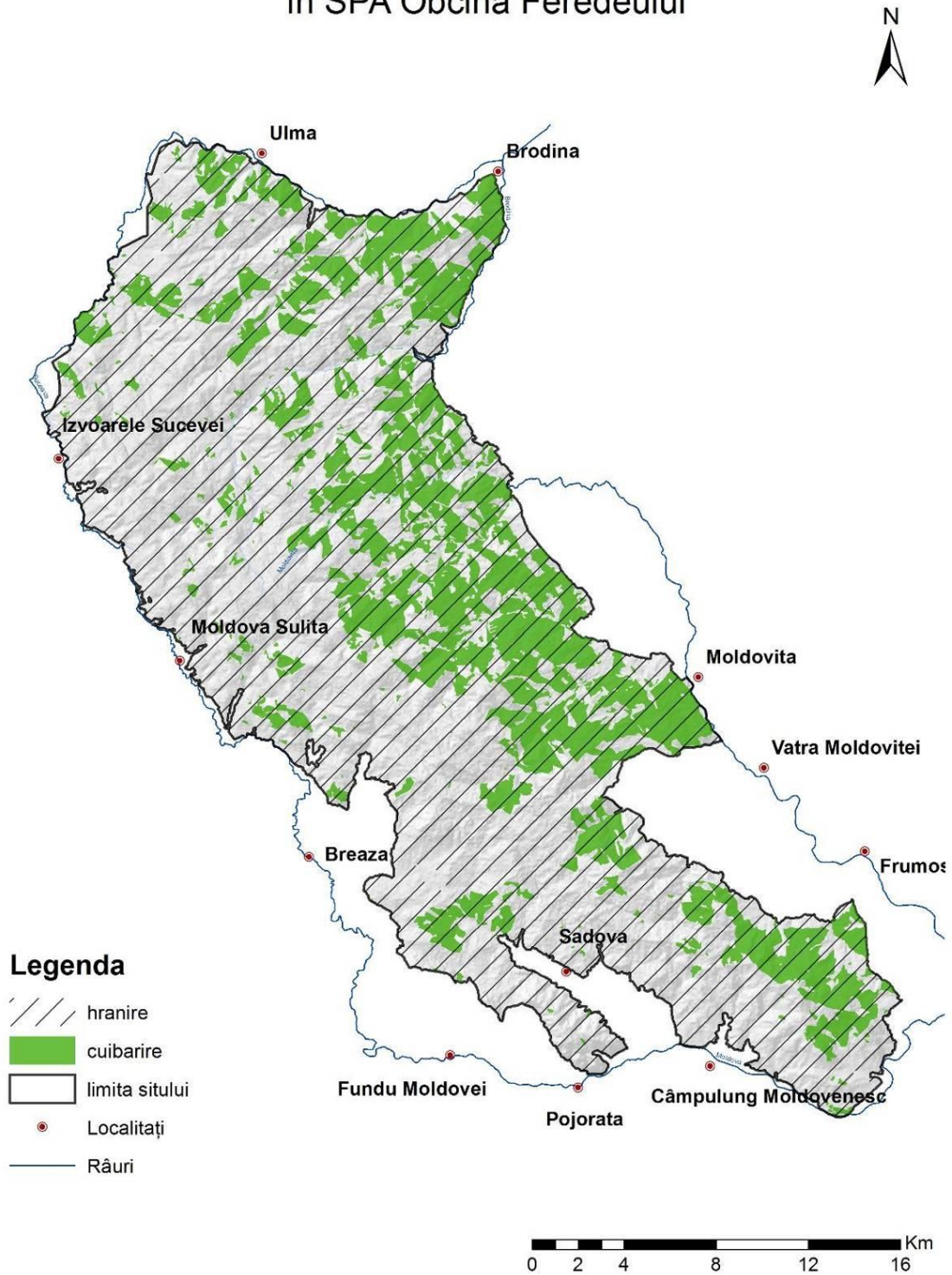

NOTĂ: În zonele marcate ca ”posibile” – cu verde deschis, deși habitatul este favorabil pentru existența speciei, Cârsteiul de câmp nu a fost identificat pe parcursul observațiilor de teren și nu a fost semnalat în literatură aici.

Anexa nr. 19 la Planul de management
Arealul repartiției pentru ciocănitoarea neagră

Anexa nr. 17 la Planul de management

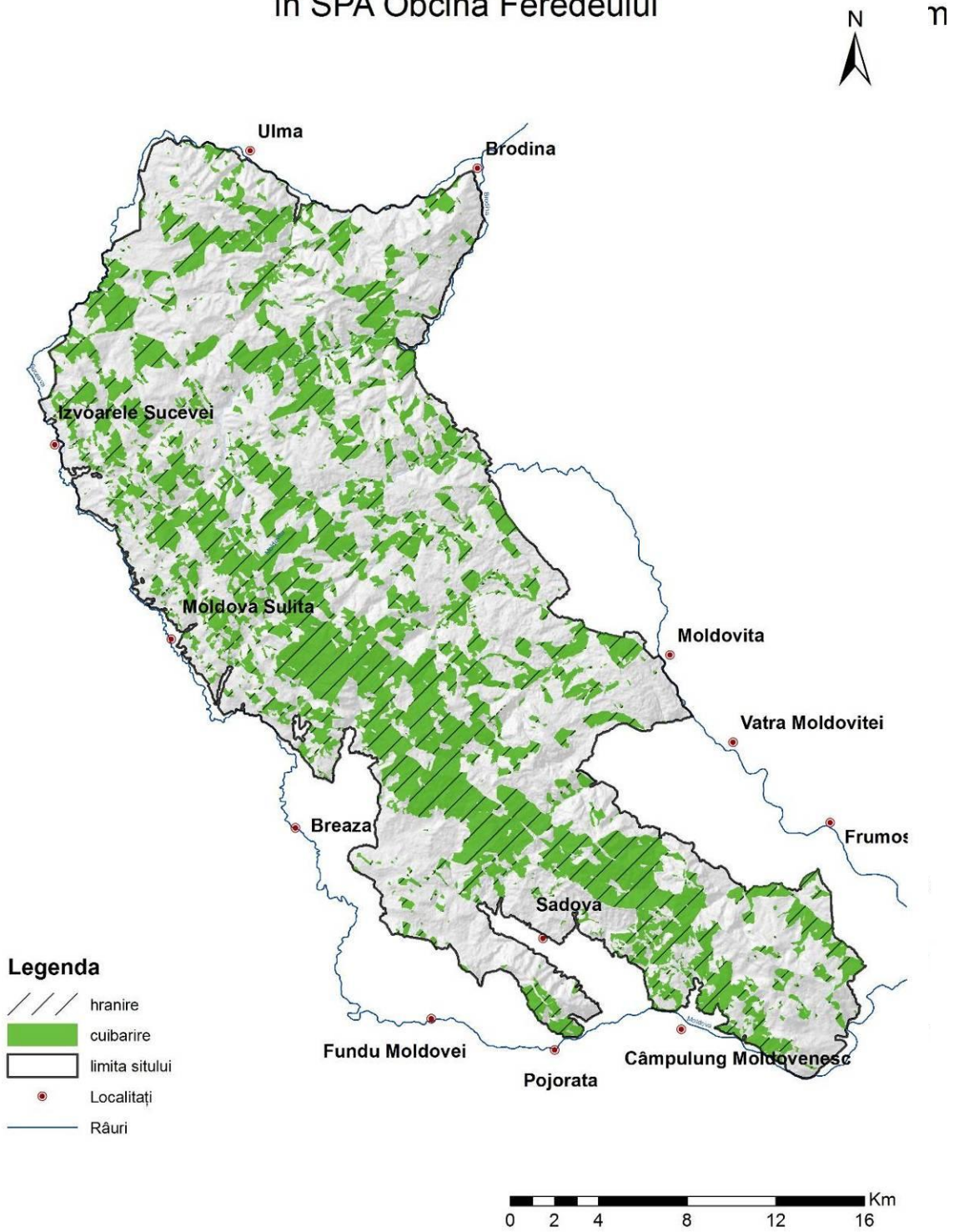
Harta arealului de răspândire a speciei *Dryocopus martius*
în SPA Obcina Feredeului

Arealul repartiției pentru ciocănitoarea de munte

Anexanr. 18 la Planul de management

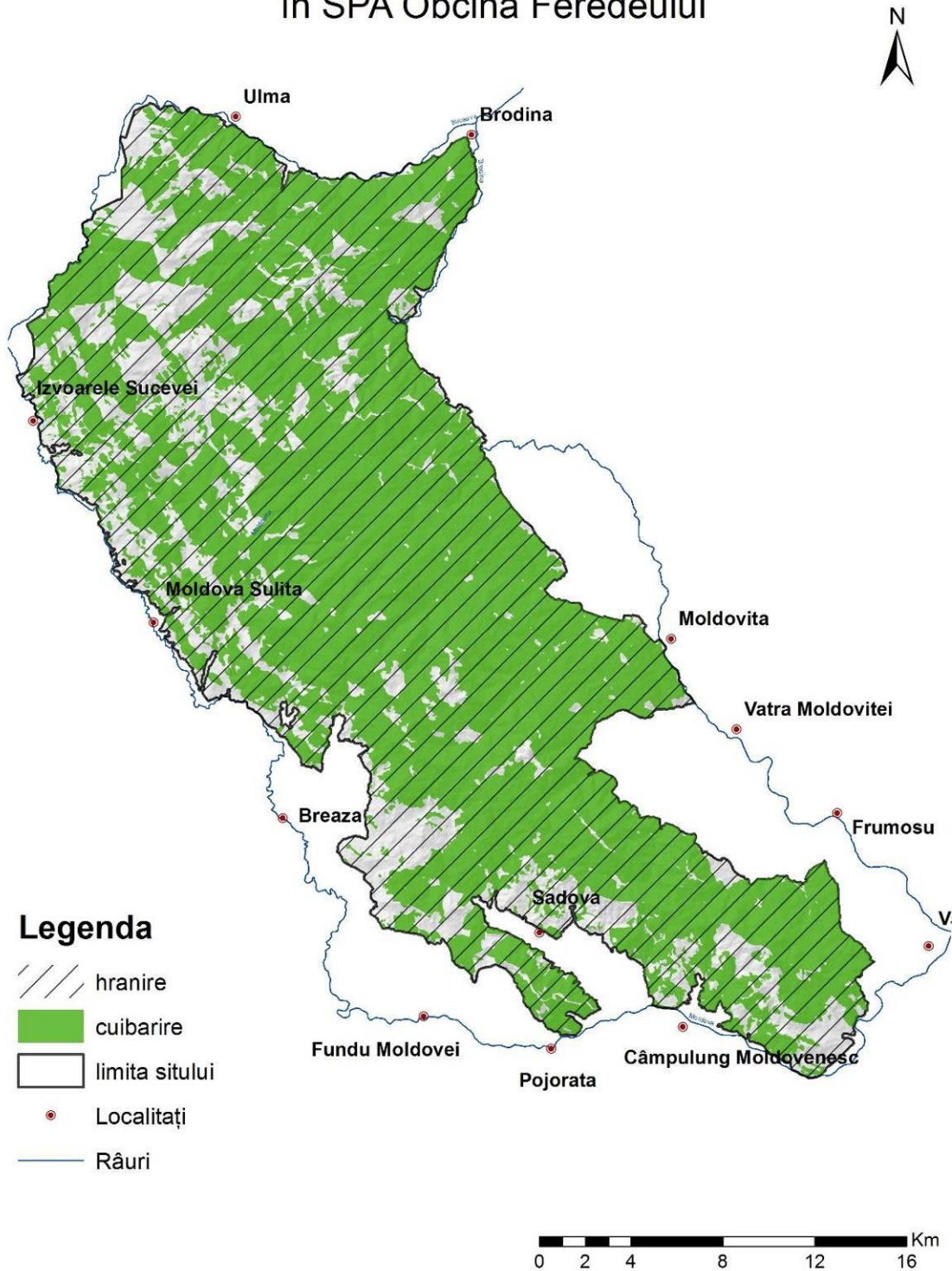
Harta arealului de răspândire a speciei *Picoides tridactylus*
în SPA Obcina Feredeului

Arealul repartiției pentru ciuvică

Anexa nr. 19 la Planul de management

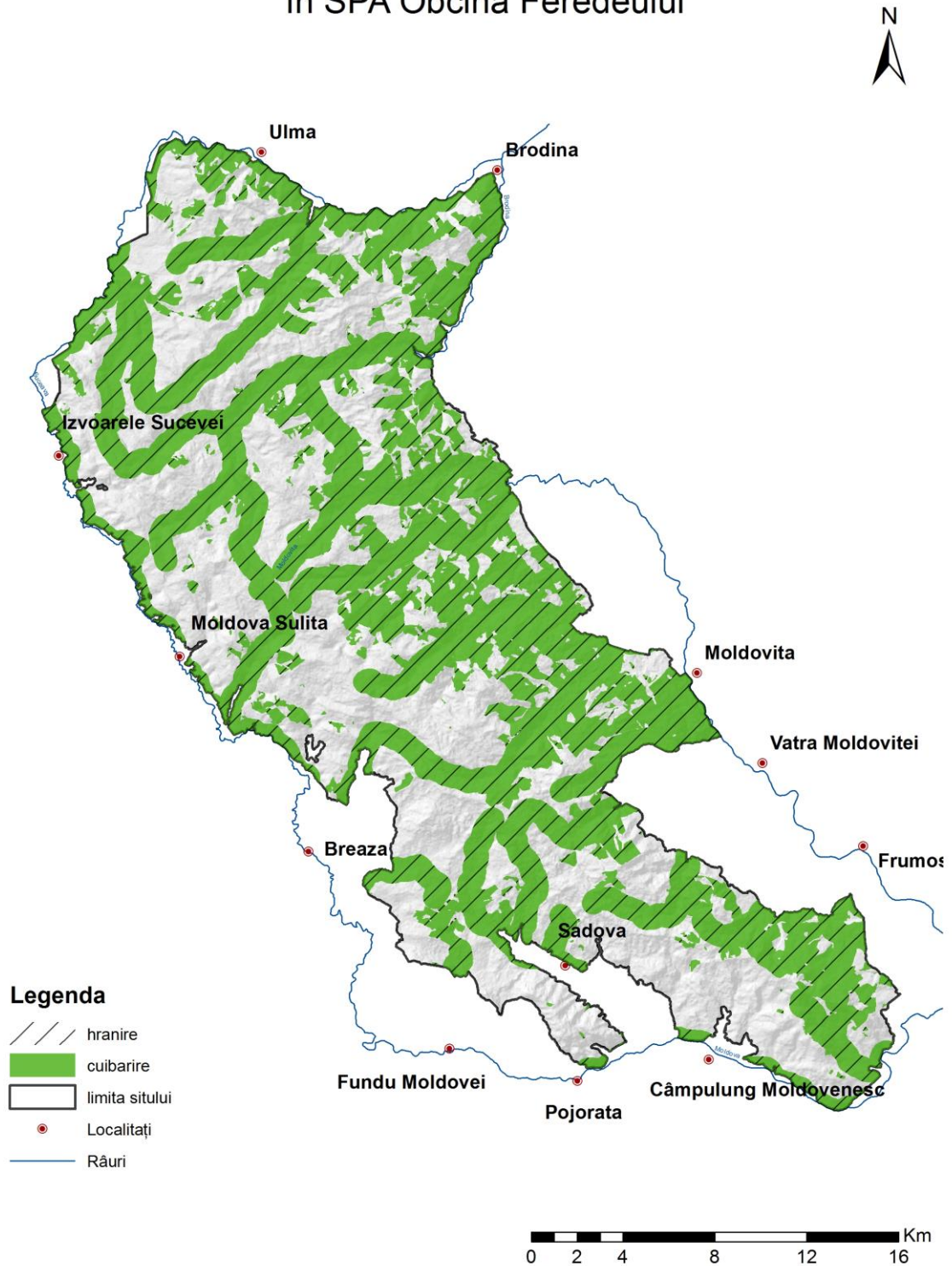
Harta arealului de răspândire a speciei *Pernis apivorus*
în SPA Obcina Feredeului

Arealul repartiției pentru viespar

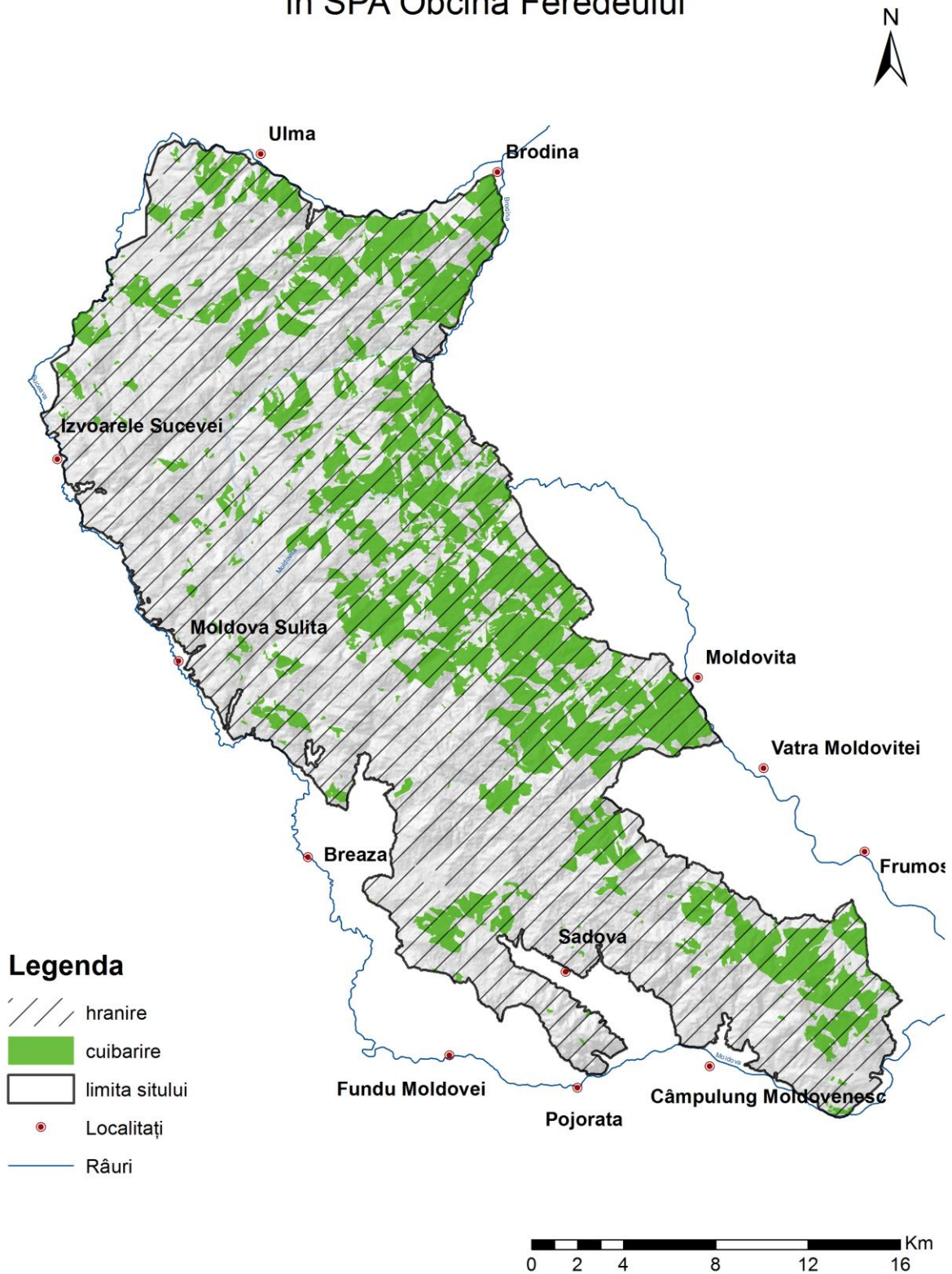
Anexa nr. 20 la Planul de management
Arealul repartiției pentru ciocănitoarea cu spate alb

Harta arealului de răspândire a speciei *Dendrocopos leucotos*
în SPA Obcina Feredeului

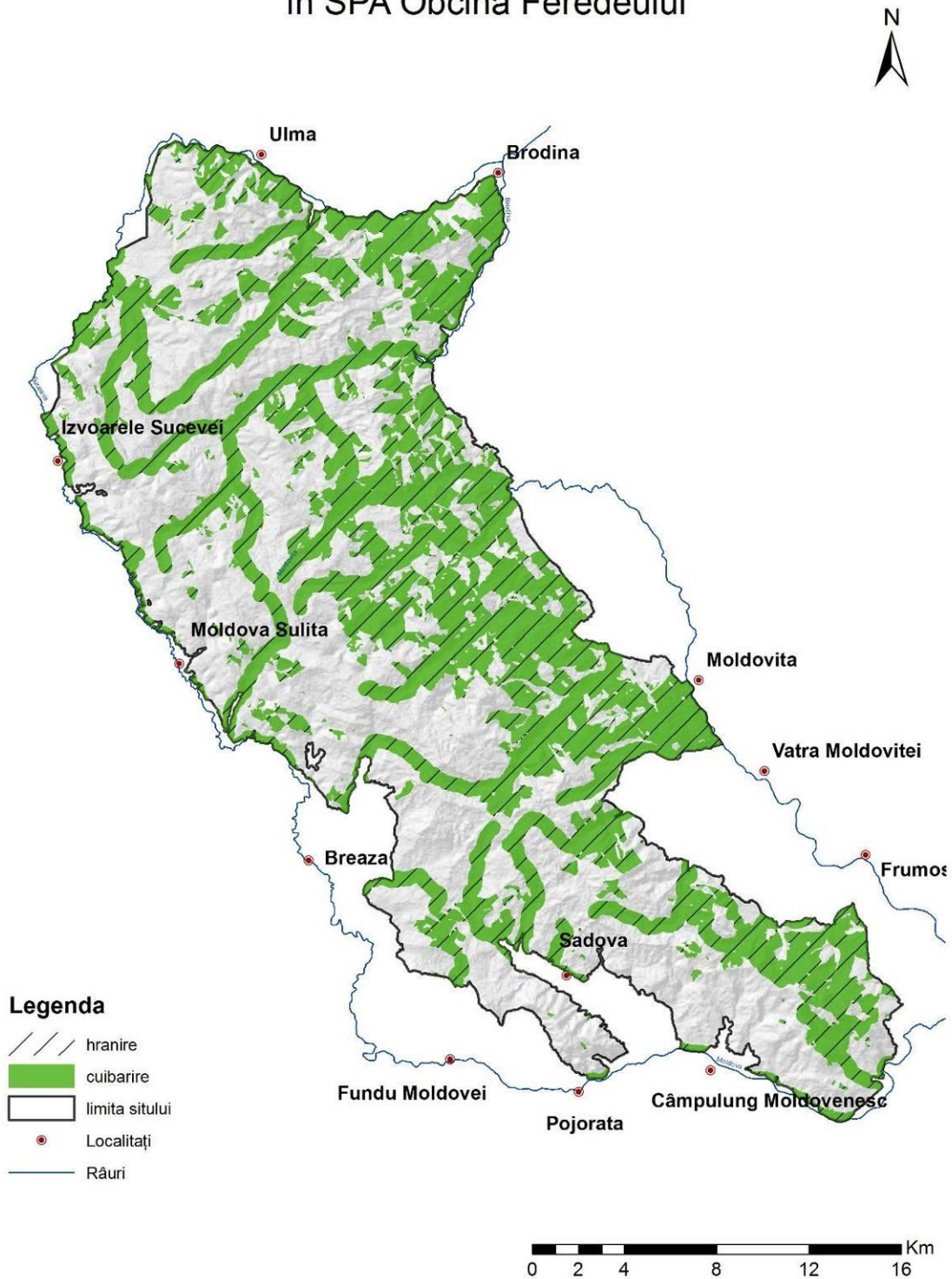
Anexa nr. 21 la Planul de management
Arealul repartiției pentru huhurezul mare

Harta arealului de răspândire a speciei *Strix uralensis*
în SPA Obcina Feredeului

Anexa nr. 22 la Planul de management
Arealul repartiției pentru muscarul gulerat

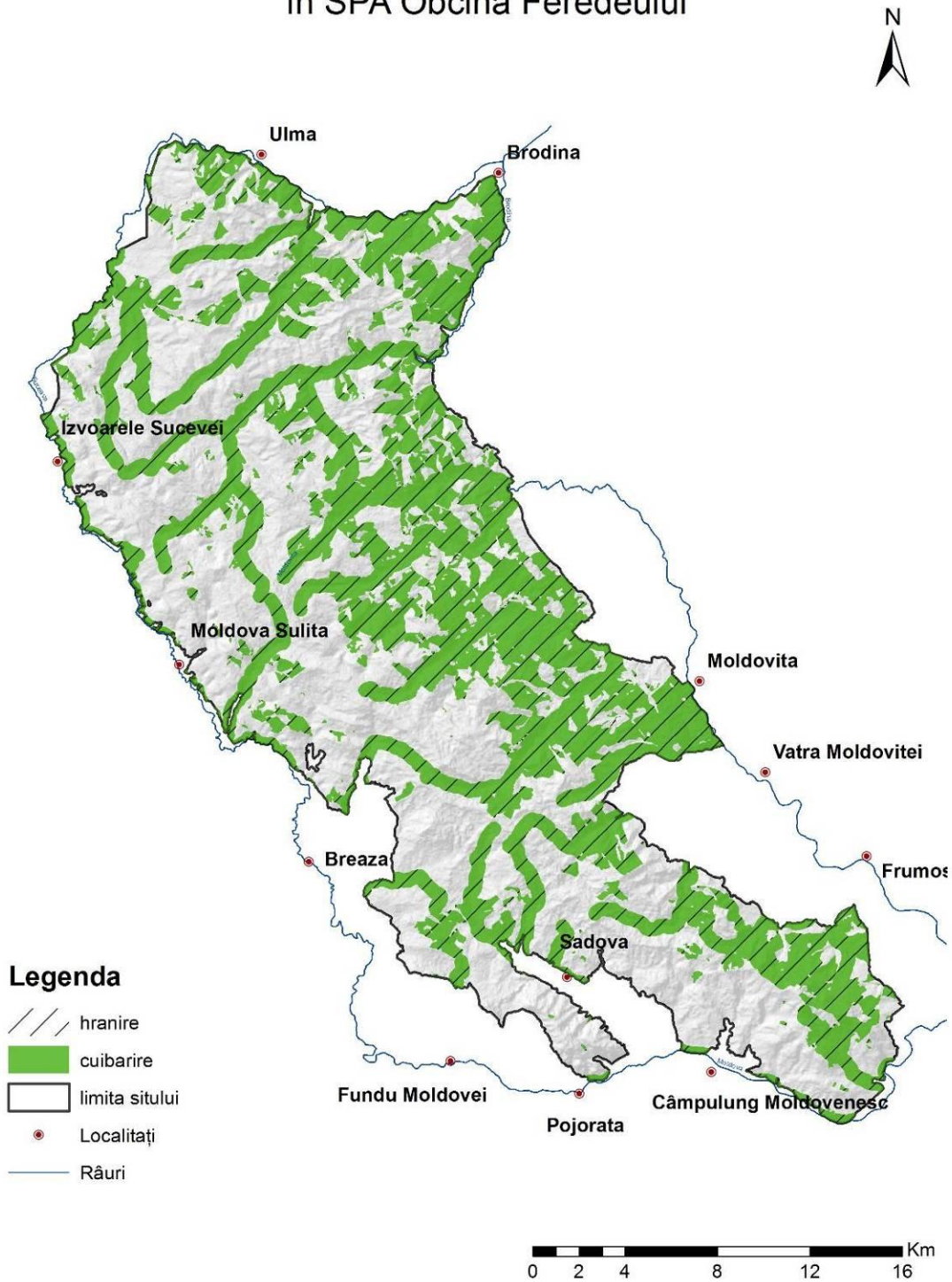
Harta arealului de răspândire a speciei *Ficedula albicollis*
în SPA Obcina Feredeului

Anexa nr. 23 la Planul de management
Arealul repartiției pentru muscarul mic

Harta arealului de răspândire a speciei *Ficedula parva*
în SPA Obcina Feredeului

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Anexa nr. 24 la Planul de management

Efectivele medii ale speciilor de interes cinegetic din cadrul fondurilor cinegetice suprapuse sitului

FC	Administrator	Cerb carpatin	Căprior	Mistreț	Iepure	Urs	Lup	Râs	Cocoș de munte
Nisipitu	DSSV	155	85	40	45	2	2	3	20
Brodina	DSSV	85	180	80	50	3	3	5	40
Moldovița	DSSV	165	130	100	50	4	3	4	0
Total		405	395	220	145	9	8	12	60
Total FC din cadrul DSSV		2100	2135	1260	3585	132	108	73	885
% în OF din totalul DSSV		19,3	18,5	17,5	4	6,8	7,4	16,4	6,8
Demăcușa	ICAS	75	80	80	25	0	8	5	75
Măgura	AJVPS SV	130	90	75	80	-	-	-	-
Muncel	AJVPS SV	110	95	60	40	-	-	-	-
Rarău	AJVPS SV	115	95	60	40	-	-	-	-
Paltin	AJVPS SV	115	105	60	40	-	-	-	-
Total Obcina Feredeului		950	860	555	370	-	-	-	-

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

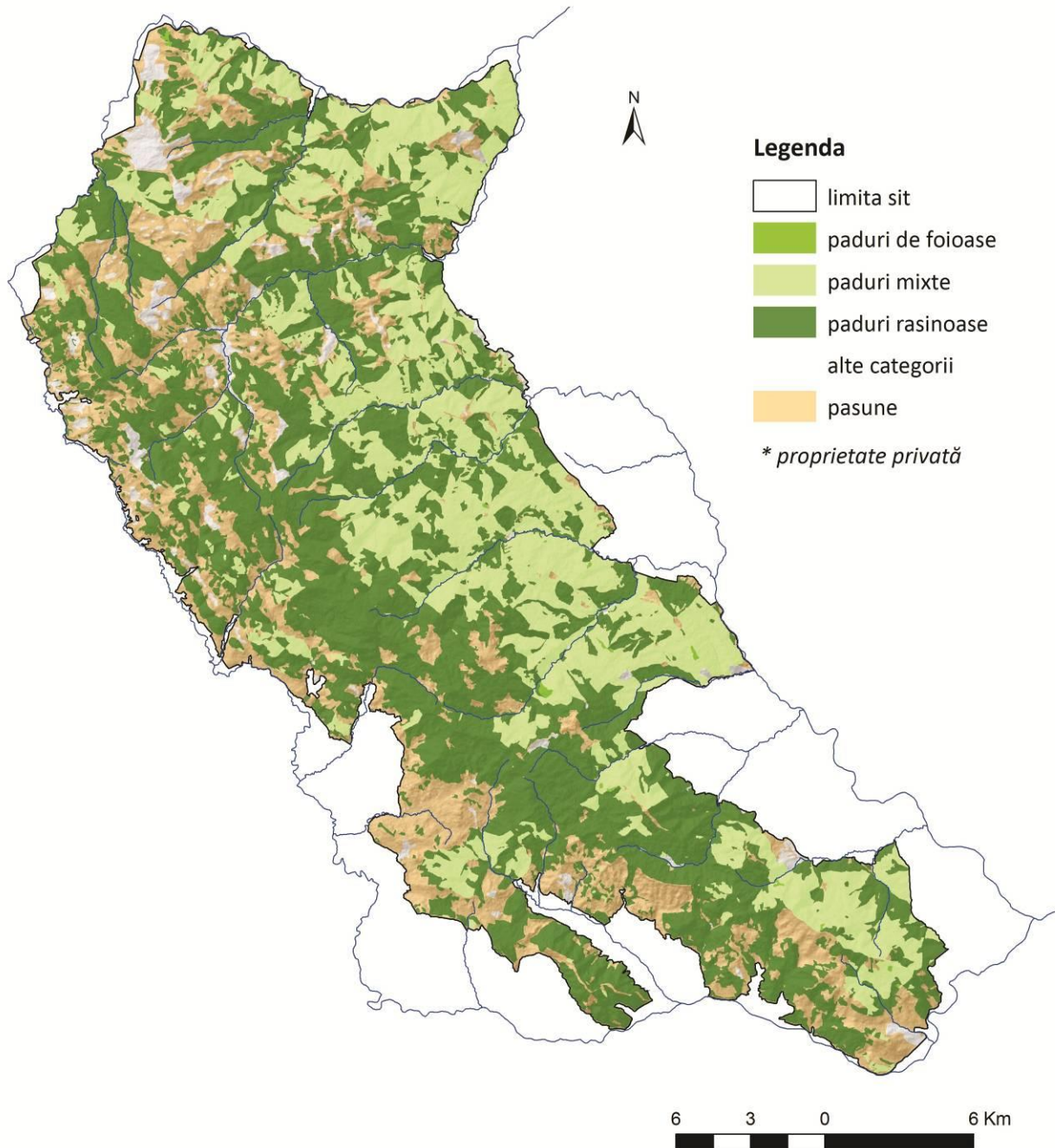
Total jud. SV	4130	5390	-	-	-	-	-	-
% în OF din totalul jud. SV	23	16	-	-	-	-	-	-

Sursa datelor: DS Suceava, ICAS, ITRSV -2010-

Anexa nr. 25 la Planul de management
Harta pricipalelor categorii de vegetație din cadrul sitului

ARIA DE IMPORTANȚĂ SPECIALĂ AVIFAUNISTICĂ "OBCINA FEREDULUI"
Cod ROSPA 0089

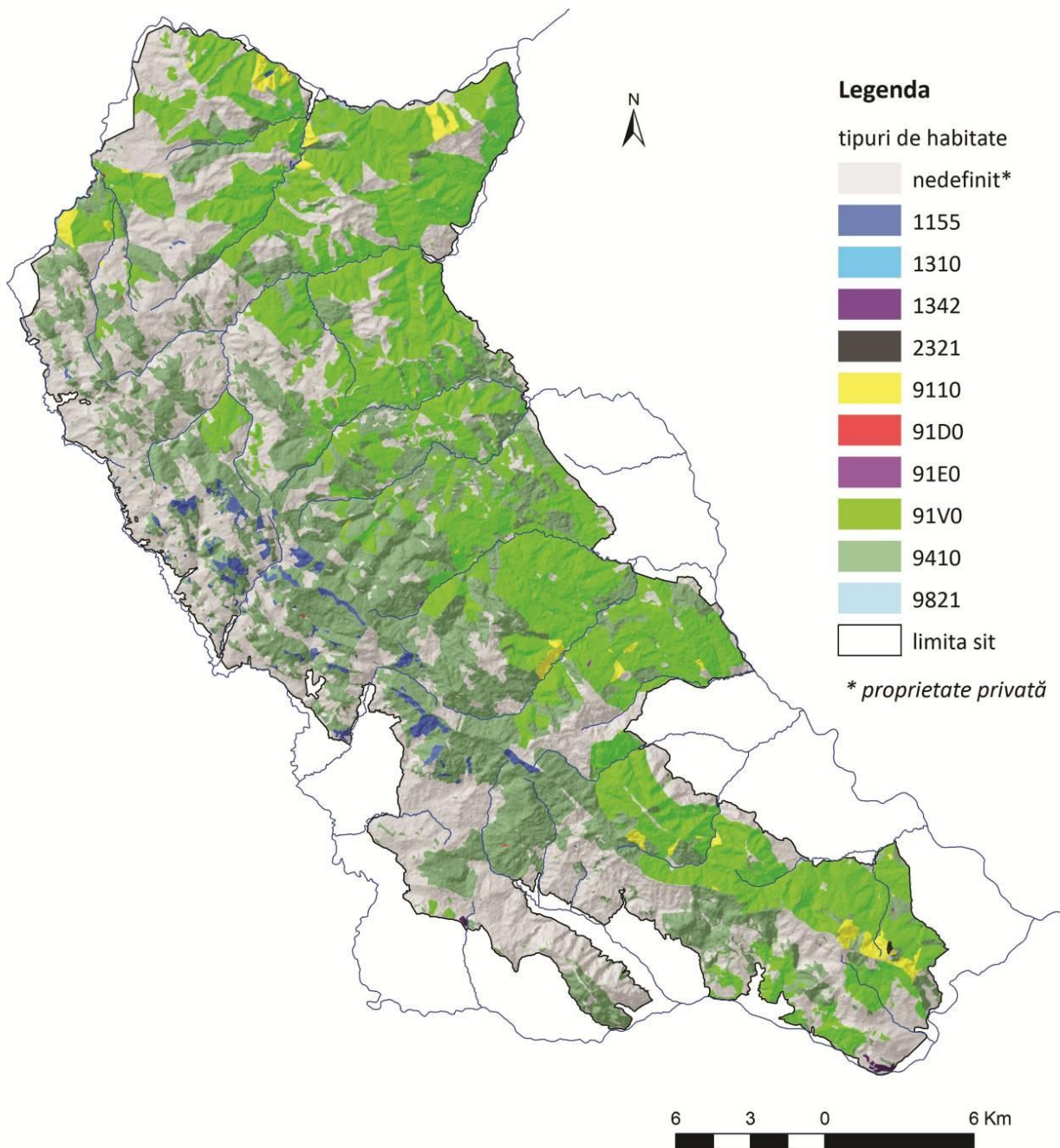
a. Principalele categorii de vegetație forestieră

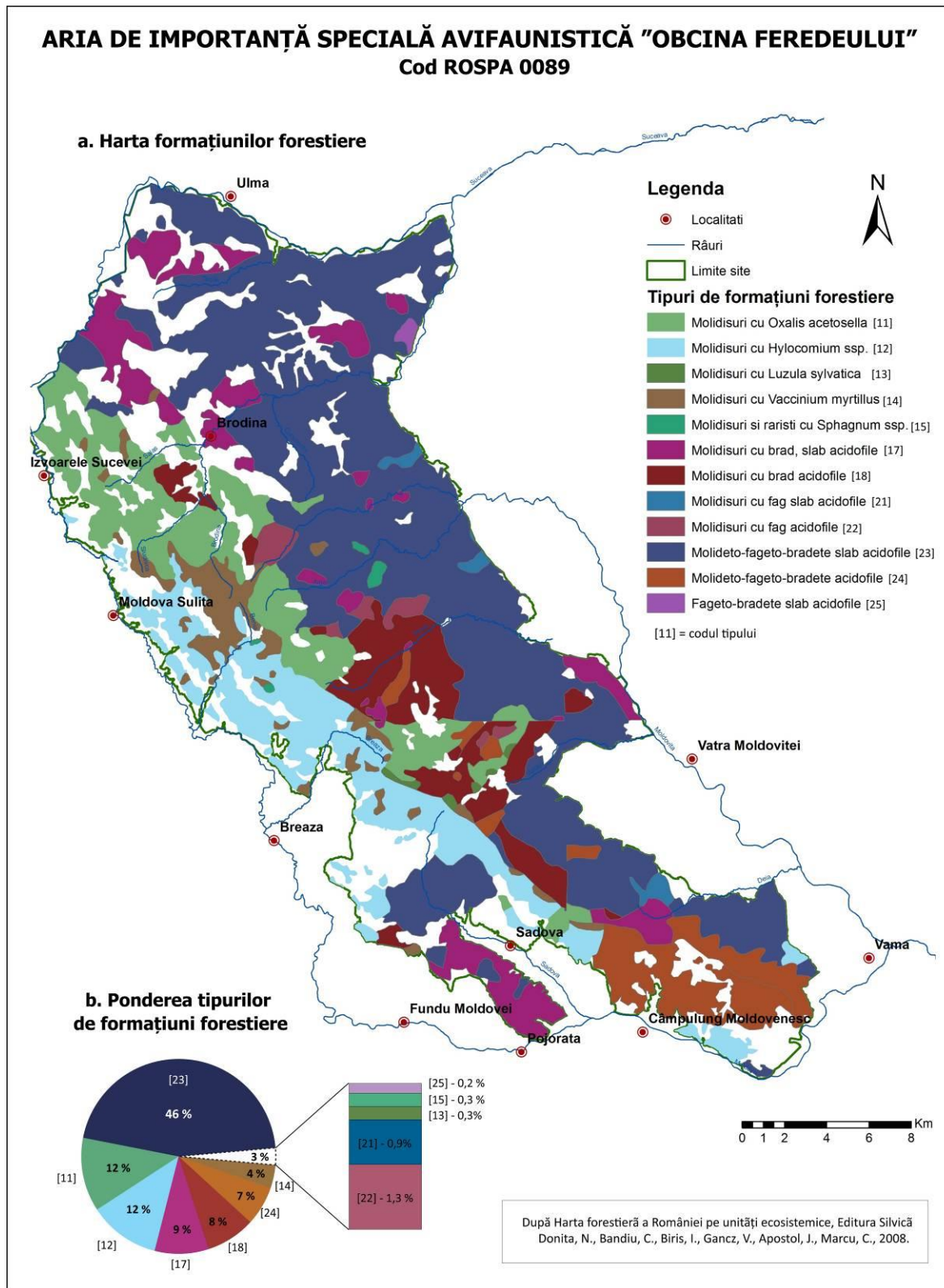
Anexa nr. 26 la Planul de management
Harta habitatelor de interes pentru conservare

ARIA DE IMPORTANȚĂ SPECIALĂ AVIFAUNISTICĂ "OBCINA FEREDULUI"
Cod ROSPA 0089

a. Harta habitatelor de interes pentru conservare

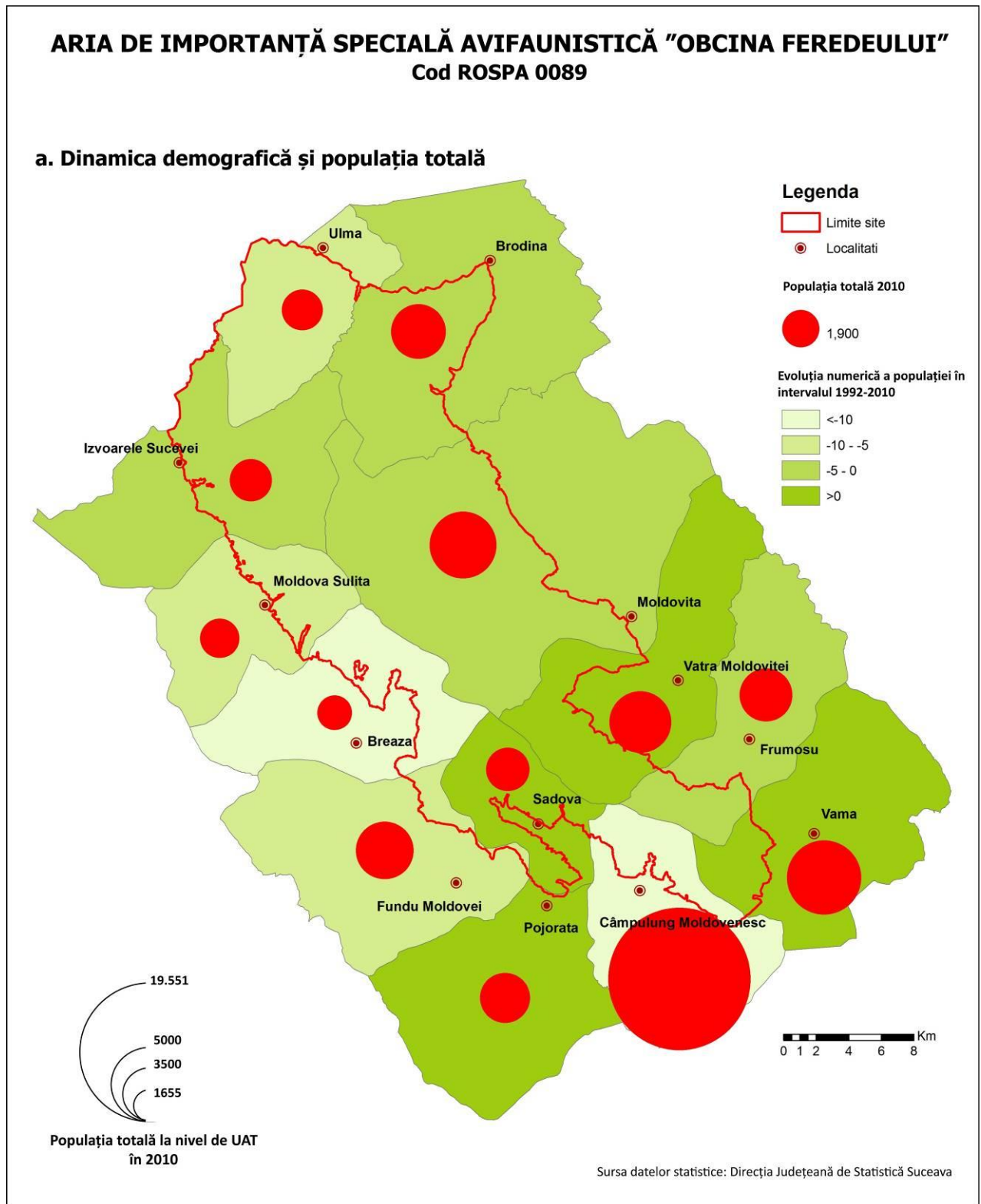

Anexa nr. 27 la Planul de management
Harta pricipalelor formațiuni forestiere

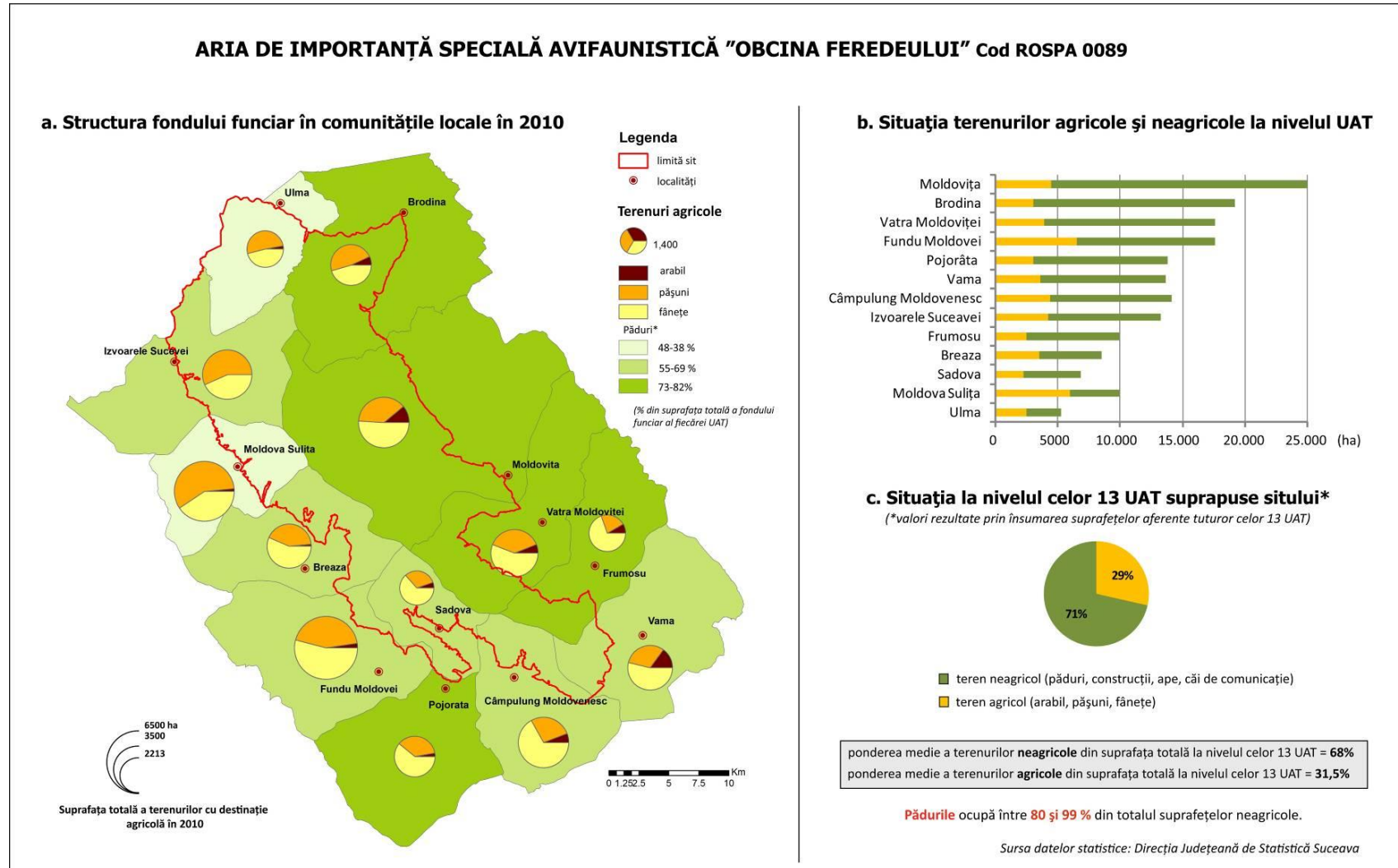

Anexa nr. 28 la Planul de management

Populația totală în 2010 și dinamica demografică în perioada 1992-2010

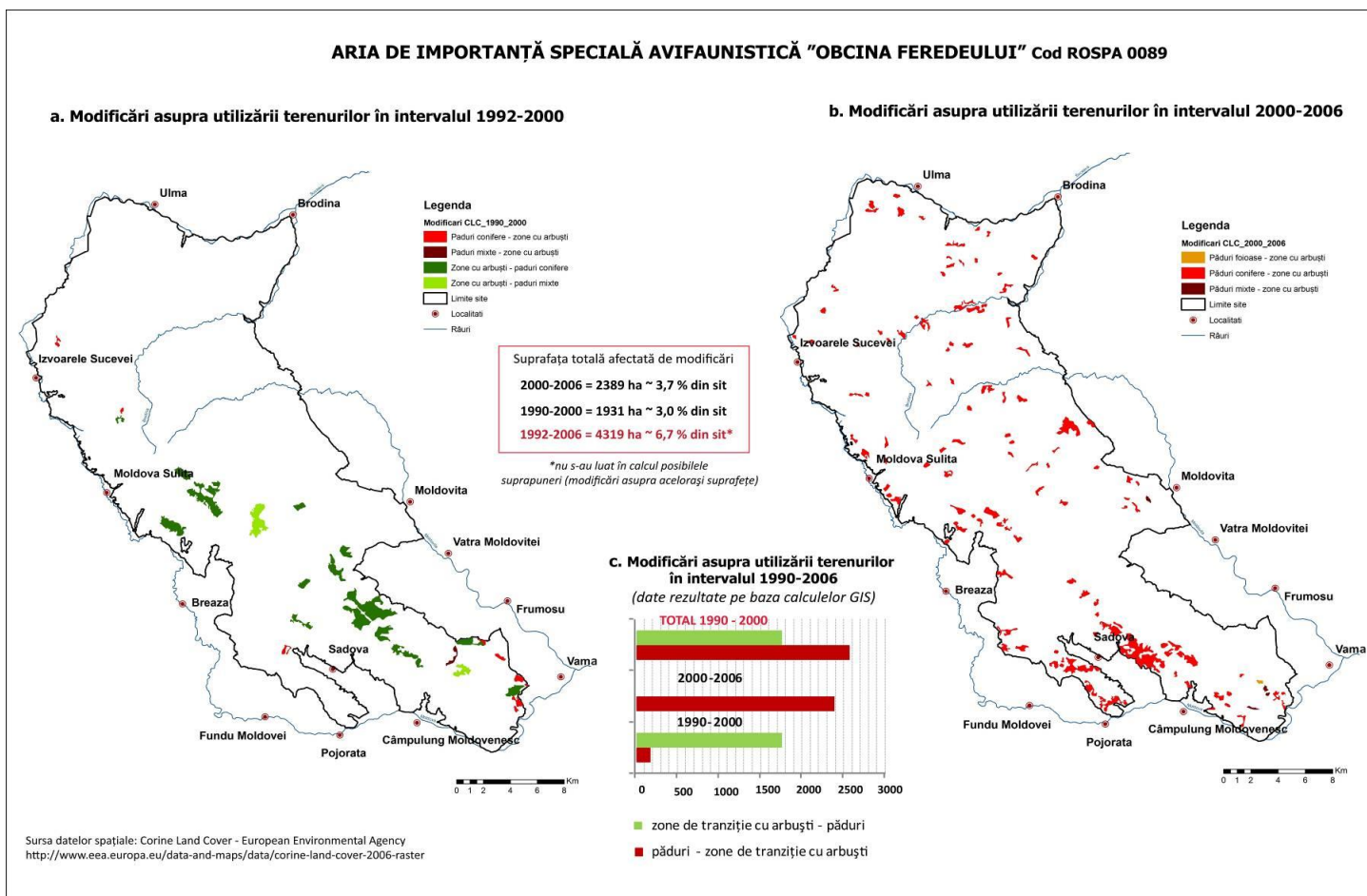

Situația fondului funciar al unităților administrative suprapuse SPA Obcina Feredeului

Anexa nr. 30 la Planul de management
Modificări asupra utilizării terenurilor în perioada 1990 – 2006

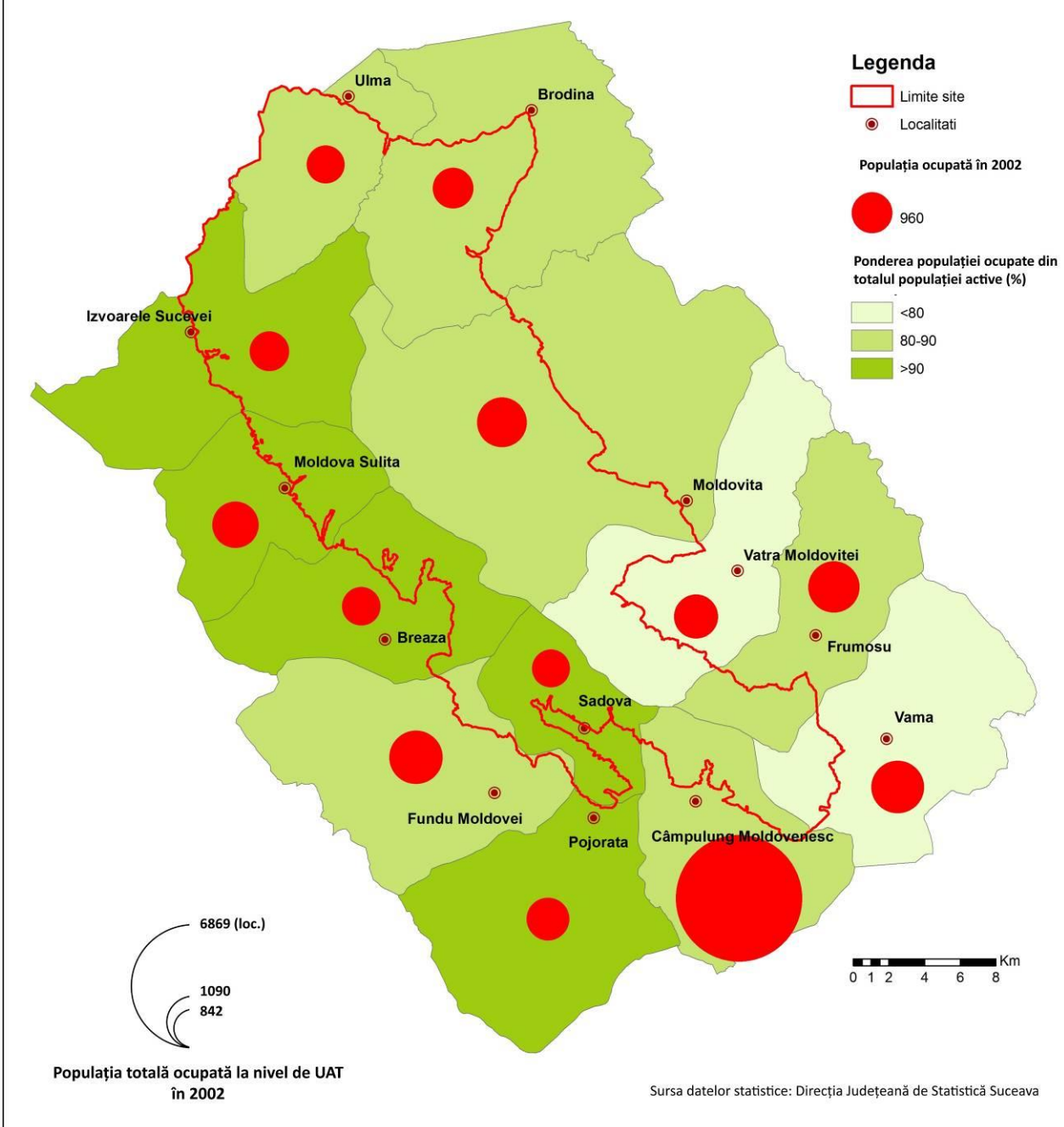

Sursa: după CORINE LandCover

Anexa nr. 31 la Planul de management
Situția populației active și ocupate în 2002

ARIA DE IMPORTANȚĂ SPECIALĂ AVIFAUNISTICĂ "OBCINA FEREDULUI"
Cod ROSPA 0089

a. Situația populației active și ocupate la nivelul anului 2002

Anexa nr. 32 la Planul de management

Lista elementelor de patrimoniu cultural din localitățile învecinate sitului

Denumirea	Localitatea
Biserica ortodoxă - monument istoric	Breaza
Muzeul etnografic	Fundu Moldovei
Biserica „Sfântul Dimitrie”	
Biserica ”Sfântul Nicolae”	
Biserica catolică	
Monumentul Eroilor	
Manastirea "Adormirea Maicii Domnului" din Orata	
Biserica ”Sfântul Nicolae”	Pojorâta
Gospodăria Ecaterina Matisievici	Moldovița
Muzeul satului Moldovița	
Muzeul ouălor încondeiate - Lucia Condrea	
Mănăstirea Moldovița – parte din patrimoniul cultural mondial	Vatra Moldoviței
Casa memorială "Dragoș Vicol"	Sadova
Casa Olarului	Vama
Ansamblul bisericii "Înălțarea Domnului"	
Piua de sumane a lui Ilișoi	
Stâlpul lui Vodă	
Muzeul Arta Lemnului	Câmpulung Moldovenesc
Muzeul Etnografic Ioan Țugui	
Casa Ion Grămadă	

Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023

Biblioteca Municipală	
Catedrala ortodoxă Adormirea Maicii Domnului	
Biserica ortodoxă Sfântul Nicolae	
Biserica ortodoxă Nașterea Maicii Domnului	
Biserica ortodoxa Sfântul Dumitru	
Mănăstirea Rarău	
Monumentul statuar “Dragoș Vodă și Zimbrul	

**Anexa nr. 33 la Planul de management
Planul financiar pentru implementarea Planului de Management**

Acțiuni	Prio ritat e	Salarii	Operaționa le	Total cheltuieli directe
1.1.1. Armonizarea măsurilor de management forestier cu prevederile planului de management al ariei protejate	1	6.699,80	226,40	6.926,20
1.1.2. Asigurarea condițiilor necesare speciilor de păsări dependente de habitatele forestiere	1	155.764,29	0,00	155.764,29
1.1.3. Menținerea unui procent minim de 15% pădure bătrână, de peste 100 ani, la nivelul sitului	2	52.591,43	0,00	52.591,43
1.1.4. Menținerea lizierelor de pădure, prin menținerea unei zone tampon supusă regimului de conservare, menținerea și promovarea subarboretului	2	51.921,43	0,00	51.921,43
1.1.5. Asigurarea unei stări fitosanitare bune a pădurilor prin excluderea combaterilor aviochimice	1	103.842,86	4.000,00	107.842,86
1.1.6. Asigurarea stabilității arboretelor de rășinoase din perspectiva impactului potențial al schimbărilor climatice prin promovarea în compoziția acestora a speciilor autohtone de foioase adaptate mai bine noilor condiții	2	51.921,43	0,00	51.921,43
1.1.7. Asigurarea stabilității zonelor umede din fond forestier, prin crearea unei zone tampon de non-ntervenție în imediata vecinătate a acestora	2	103.842,86	0,00	103.842,86

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Acțiuni	Prio ritat e	Salarii	Operaționa le	Total cheltuieli directe
1.1.8. Asigurarea stabilității pădurilor ripariene, prin crearea unei zone tampon de neinterventie în imediata vecinătate a cursului de apă.	1	103.842,86	0,00	103.842,86
1.1.9. Delimitarea habitatului prioritar de aniniș - cod 91E0* în fondul forestier, implementarea măsurilor de management specifice și includerea unităților amenajistice respective în tipul T2 cu ocazia reamenajărilor, intervențiile fiind permise doar în situațiile excepționale legate de managementul cursului de apă	2	155.764,29	38.764,00	194.528,29
1.1.10. Asigurarea protecției habitatului de aniniș - cod 91E0* în afara fondului forestier	1	155.764,29	0,00	155.764,29
1.1.11. Realizarea unui studiu privind prezența și tendința speciilor invazive și stabilirea de măsuri de prevenire și combatere a acestora	3	146.667,50	48.226,40	194.893,90
1.1.12. Realizarea unui studiu privind prezența și starea de conservare a habitatelor forestiere umede precum și a habitatelor ripariene, la nivelul întregului sit	3	146.667,50	24.226,40	170.893,90
1.2.1. Menținerea populației de <i>Crex crex</i> cel puțin la nivelul existent prin menținerea fânețelor, în special a celor umede și respectarea perioadelor și mijloacelor de cosit agreate pe toată suprafața sitului.	1	155.764,29	33.960,00	189.724,29
1.2.2. Menținerea habitatelor de pajiști necesare speciilor de păsări de interes prin pășunat și cosit, cu respectarea încărcăturii de animale și a perioadelor de pășunat / cosit, conform Regulamentului și prin utilizarea de fertilizanți naturali.	1	103.842,86	54.000,00	157.842,86
1.2.3. Limitarea modificării categoriilor de folosință în sit, în special pe suprafețe cu	1	51.921,43	0,00	51.921,43

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Acțiuni	Prioritate	Salarii	Operaționale	Total cheltuieli directe
habitate de fânețe umede și în cazul arboretelor peste 80 de ani.				
1.2.4. Descurajarea abandonului pajiștilor, în vederea menținerii habitatelor de interes pentru conservare.	1	451.605,00	1.132,00	452.737,00
1.2.5. Menținerea compoziției specifice a pajiștilor în acțiunile de îmbunătățire / refacere a productivității prin utilizarea de material de însămânțare de proveniență locală	1	103.842,86	0,00	103.842,86
1.2.6. Menținerea pajiștilor umede prin reglementarea lucrărilor de desecare în habitatele favorabile pentru <i>Crex crex</i>	1	51.921,43	1.132,00	53.053,43
1.2.7. Prevenirea degradării populațiilor de specii de interes conservativ prin controlarea/limitarea numărului câinilor care însoțesc animalele domestice și îndepărtarea câinilor și pisicilor domestice hoinare, în vederea protejării speciilor de interes conservativ	1	51.921,43	0,00	51.921,43
1.2.8. Inventarierea și stabilirea stării de conservare a pajiștilor și a capacității de suport, cu determinarea procentului minim de fânețe necesar menținerii în stare favorabilă de conservare a speciilor dependente de aceste tipuri de habitate.	2	40.519,50	64.226,40	104.745,90
1.2.9. Identificarea prezenței și impactului speciilor invazive asupra habitatelor de pajiști de interes de conservare	3	40.519,50	31.476,40	71.995,90
2.1. Reglementarea activităților de utilizare a pajiștilor în vederea asigurării conservării habitatelor și speciilor, prin stabilirea de măsuri de management și, în măsura în care se impune, prin sprijin acordat prin plăți compensatorii ce se impun pentru eventualele	1	103.842,86	0,00	103.842,86

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Acțiuni	Prioritate	Salarii	Operaționale	Total cheltuieli directe
restricții.				
2.2. Asigurarea respectării legislației cu privire la impozitul pe teren în cazul în care se impun restricții de utilizare cu scop de conservare prin avizarea solicitărilor din partea proprietarilor / administratorilor de terenuri agricole – conform Legii 49/2011, art. 26 alin 3.	1	103.842,86	0,00	103.842,86
2.3. Prevenirea impactului potențial al parcurilor de panouri fotovoltaice și a fermelor eoliene și solare prin aprobarea de asemenea investiții numai după realizarea unui studiu privind potențialul zonei și modul de amplasare al acestui tip de investiții, astfel încât impactul cumulativ să nu afecteze starea de conservare a speciilor și habitatelor de interes comunitar.	1	51.921,43	59.632,00	111.553,43
2.4. Promovarea lucrărilor de exploatare a masei lemnoase efectuate cu atelaje	2	137.742,50	63.500,00	201.242,50
2.5. Proiectarea noilor drumuri de tractor în parchete se va face astfel încât alterarea caracteristicilor naturale să fie minimală	1	103.842,86	63.500,00	167.342,86
3.1.1. Realizarea de infrastructură specifică pentru informare și conștientizare - fie în clădiri special destinate, fie în clădiri deținute de factori interesați relevanți - respectiv amenajarea de centre de vizitare și puncte de informare pentru SPA Obcina Feredeului	3	33.094,20	24.679,20	57.773,40
3.1.2. Realizarea și întreținerea de trasee educaționale tematice pe teritoriul AP și în vecinătate sa, în măsura în care este relevant	3	22.062,80	48.452,80	70.515,60

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Acțiuni	Prioritate	Salarii	Operaționale	Total cheltuieli directe
3.2.1. Întocmirea unui plan de comunicare pentru identificarea celor mai eficiente metode și acțiuni de comunicare cu diferitele grupuri de factori interesați	1	1.547,00	12.000,00	13.547,00
3.2.2. Oferirea de posibilități pentru consultare la birou și pe teren a factorilor interesați legat de managementul sitului Obcina Feredeului	1	13.090,00	0,00	13.090,00
3.2.3. Informarea continuă a publicului larg cu privire la managementul AP și la oportunități de finanțare legate de conservarea habitatelor și speciilor prin mass media și pagina web	1	41.650,00	0,00	41.650,00
3.2.4. Amplasarea de panouri informative despre sit și managementul acestuia în localități, pe limite, în zone importante de pe teritoriul acesteia	3	47.005,00	48.452,80	95.457,80
3.3.1. Prezentări organizate pentru diferite grupe de vârstă în școlile din comunităților locale și activități practice în teren	3	184.450,00	1.698,00	186.148,00
3.4.1. Proiectarea și amenajarea / descrierea de trasee ecoturistice pe teritoriul AP și în vecinătatea sa, cu legături cu trasee din alte zone importante pentru conservare.	3	132.387,50	20.000,00	152.387,50
3.4.2. Încurajarea realizării de pachete de programe turistice care integrează valorile AP și le promovează, în parteneriat cu factori interesați relevanți.	3	46.707,50	0,00	46.707,50
3.4.3. Oferirea de informații despre valorile naturale și promovarea includerii lor în strategiile de turism ale județului și regiunii	3	46.707,50	0,00	46.707,50
3.4.4. Participarea în calitate de partener la inițierea de proiecte / programe pentru	3	41.650,00	0,00	41.650,00

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Acțiuni	Prioritate	Salarii	Operaționale	Total cheltuieli directe
promovarea zonei în programe turistice				
3.4.5. Stabilirea și promovarea unor soluții care armonizează construcțiile noi cu peisajul	3	3.867,50	0,00	3.867,50
4.1.1. Emiterea de puncte de vedere în cadrul procedurii de reglementare din punct de vedere al protecției mediului al planurilor, proiectelor și activităților	1	7.735,00	0,00	7.735,00
4.1.2. Respectarea prevederilor legale privind sistemul de tarifare pentru toate serviciile oferite de custode	1	2.677,50	0,00	2.677,50
4.2.1. Verificarea implementării / respectării măsurilor de management al AP, inclusiv a respectării condițiilor stabilite în cazul lucrărilor și proiectelor avizate.	1	48.195,00	0,00	48.195,00
4.2.2. Observarea / verificarea modului în care se face managementul terenurilor și a resurselor naturale în zonele unde impactul potențial asupra valorilor poate fi semnificativ	1	48.195,00	0,00	48.195,00
4.2.3. Colaborarea cu autoritățile competente pentru realizarea de controale periodice în AP	2	48.195,00	0,00	48.195,00
4.3.1. Identificarea de surse de finanțare, elaborarea de proiecte și managementul acestora pentru asigurarea resurselor necesare pentru menținerea unei echipe minime de management al AP și pentru implementarea măsurilor de management	1	7.735,00	0,00	7.735,00
4.3.2. Asigurarea instruirii periodice a personalului implicat în administrarea ariei protejate	2	90.737,50	57.264,00	148.001,50
4.3.3. Cooptarea și managementul eficient al voluntarilor pentru realizarea de activități	3	49.682,50	34.632,00	84.314,50

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Acțiuni	Prioritate	Salarii	Operaționale	Total cheltuieli directe
specifice				
4.3.4. Întreținerea echipamentelor și materialelor aflate în dotare	1	45.517,50	0,00	45.517,50
4.3.5. Încheierea de contracte de parteneriat cu universități, ONG-uri și alte entități în vederea eficientizării asigurării resurselor necesare pentru management și implementarea planului de management	3	1.190,00	0,00	1.190,00
4.3.6. identificarea temelor prioritare pentru cercetare și asigurarea resurselor necesare pentru efectuarea acestora în colaborare cu instituții relevante	3	3.867,50	0,00	3.867,50
4.4.1. Asigurarea spațiului necesar pentru birou și depozitarea echipamentelor din dotare	1	2.677,50	0,00	2.677,50
4.4.2. Elaborarea planurilor anuale de lucru și revizuirea lor în funcție de necesități	1	3.867,50	0,00	3.867,50
4.4.3. Asigurarea mijloacelor de transport necesare pentru activitățile de teren	1	3.867,50	0,00	3.867,50
5.1. Implementarea Planului de Monitoring al sitului	1			
5.2. Evaluarea eficienței managementului sitului	1	3.867,50	123.000,00	126.867,50
5.3. Analiza rezultatelor monitorizărilor și îmbunătățirea măsurilor de management în baza rezultatelor acestora	1	54.264,50	0,00	54.264,50

Anexa nr. 34 la Planul de management
Planul de monitorizare

Masura	Scopul monitorizării - Ce se monitorizează -	Indicator	Situatia de referință -2012 - 2013	Sursa de verificare a datelor	Metoda de monitorizare	Cine efectuează monitorizarea?	Perioada de monitorizare	Frecvența de monitorizare	Zile/om necesare			Observații
									Minim	Optim	Ideal	
A. Monitorizări care se fac o dată la 10 ani prin inventarieri complete												
1.1.2. Asigurarea condițiilor necesare speciilor de păsări dependente de habitatele forestiere	Este lemn mort suficient?	Cantitatea de lemn mort - mc/ha - pe tipuri de habitate	Este semnalată prezența în sit a lemnului mort, în special a celui dispersat pe sol - și anume 1-2 m3/ha lemn mort dispersat pe sol, constând în crengi și resturi de exploatare în medie 2-3	raport de cercetare	cercetare	expert extern	Sezon vegetatie	10 ani		1 2 0		Protocol de monitorizare

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizării	Indicator	Situația de referință	Sursa de	Metoda de	Cine efectuează	Perioada	Frecvență	Zile/om necesare			Observații
			arbori morți pe picior/ ha, în toate parchetele din sit									
1.1.2. Asigurarea condițiilor necesare speciilor de păsări dependente de habitatele forestiere	Se mențin efectivele speciilor de păsări de interes comunitar dependente de pădure?	efectivele speciilor de păsări de interes comunitar dependente de pădure la nivelul 2013	Pernis apivorus 30-45 Bonasa bonasia 250-300 Glaucidium passerinum 70-90 Aegolius funereus 85-110 Strix uralensis 150 – 180 Dryocopus martius 160 – 200	raport de cercetare	cercetare	expert extern	Sezon vegetatie	10 ani		1 2 0		Protocol de monitorizare

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizării	Indicator	Situatia de referință	Sursa de	Metoda de	Cine efectuează	Perioada	Frecvență	Zile/om necesare			Observații
			Picoides tridactylus 130 – 180 Dendrocopos leucotos 30 – 45 Ficedula parva 300 – 350 Ficedula albicollis 250 – 300									
1.1.10. Asigurarea protecției habitatului de aniniș - cod 91E0* în afara fondului forestier	Se menține suprafața habitatului 91E0	100% aninișuri cu management restrictiv	Nu sunt date	Rapoarte inventariere teren Harta habitatului	Cercetare de teren	expert extern	Sezon vegetație	10 ani		10		Protocol de monitorizare

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizării	Indicator	Situatia de referință	Sursa de	Metoda de	Cine efectuează	Perioada	Frecvență	Zile/om necesare			Observații
				telor								
1.1.11. Realizarea unui studiu privind prezența și tendința speciilor invazive din habitatele forestiere și stabilirea de măsuri de prevenire și combatere a acestora	Crește prezența speciilor invazive în habitatele forestiere?	invazie de grade diferite, %	Nu sunt date	raport de cercetare	Cercetare de teren	expert extern	Sezon vegetație	10 ani		100		Protocol de monitorizare
1.1.12. Realizarea unui studiu privind prezența și starea de conservare a habitatelor forestiere umede precum și a habitatelor ripariene, la nivelul întregului sit	Se mențin suprafața și starea de conservare a habitatelor umede și ripariene?	ha habitate umede și ripariene	Nu sunt date									

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizării	Indicator	Situatia de referinta	Sursa de	Metoda de	Cine efectua	Perioada	Frecventa	Zile/omnecesare			Observatii
1.2.2. Menținerea habitatelor de pajiști necesare speciilor de păsări de interes prin pășunat și cosit, cu respectarea încărcăturii de animale și a perioadelor de pășunat / cosit, conform Regulamentului și prin utilizarea de fertilizanți naturali.	Habitatele de pajiști se mențin în stare bună?	1.4500+/- 5% ha pajiști cel mult 5% acoperire cu arbuști pe pajiștile utilizate cel mult 5% suprafață fără vegetație ierboasă 2.efectivele speciilor de păsări de interes comunitar dependente de pajiști la nivelul 2013 3.Indicatorii de calitate care rezultă din studiul pajiștilor	1. 4500 ha?? 2.Crex crex 20-40 3.Nu sunt date	raport de cercetare	Cercetare de teren	expert extern	Sezon vegetație	10 ani				Protocol de monitorizare

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizării	Indicator	Situatia de referință	Sursa de	Metoda de	Cine efectuează	Perioada	Frecvență	Zile/omnecesare			Observații
1.2.6. Menținerea pajiștilor umede prin reglementarea lucrărilor de desecare în habitatele favorabile pentru <i>Crex crex</i>	Se mențin condițiile pentru aceste pajiști – de exemplu umiditatea, respectiv habitatele caracteristice?	100% pajiști umede favorabile pentru <i>Crex crex</i>	Nu sunt date	raport de cercetare	Cercetare de teren	expert extern	Sezon vegetatie	10 ani				Protocol de monitorizare

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizării	Indicator	Situația de referință	Sursa de	Metoda de	Cine efectuează	Perioada	Frecvență	Zile/omnecesare			Observații
1.2.8. Inventarierea și stabilirea stării de conservare a pajiștilor și a capacității de suport, cu determinarea procentului minim de fânețe necesar menținerii în stare favorabilă de conservare a speciilor dependente de aceste tipuri de habitate.	Care sunt suprafețele și calitatea fânețelor care asigură starea de conservare a speciilor vizate	Studiu care să dea valori pentru principalii indicatori: 1. % din habitate în diferite categorii de naturalitate și cu diferite grade de invazie 2. UVM / ha 3. ha pajiști umede favorabile pentru <i>Crex crex</i>	1. 7% ??. 2. Nu sunt date 3. Nu sunt date	raport de cercetare	Cercetare de teren	expert extern	Sezon vegetație	10 ani				Protocol de monitorizare

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizării	Indicator	Situatia de referință	Sursa de	Metoda de	Cine efectuează	Perioada	Frecvență	Zile/om necesare			Observații
1.2.9. Identificarea prezenței și impactului speciilor invazive asupra habitatelor de interes de conservare	Crește gradul de acoperire a pajistilor cu specii invazive?	invazie de grade diferite, %	Nu sunt date	raport de cercetare	Cercetare de teren	expert extern	Sezon vegetație	10 ani				Protocol de monitorizare
Număr total de zile /om necesare o dată la 10 ani									0	3	0	
B. Monitorizări care se fac o dată la 5 ani										5		
1.1.1. Armonizarea măsurilor de management forestier cu prevederile planului de management al ariei protejate	Se armonizează măsurile de management forestier cu prevederile planului de	suprafață fond forestier pentru care managementul forestier a fost armonizat cu prevederile planului de	0	amenajamente silvice	Analiza amenajamente	responsabil sit - custodie	Tot anul	5 ani	1	5	20	Nu necesită protocol de monitorizare

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizării	Indicator	Situatia de referință	Sursa de	Metoda de	Cine efectuează	Perioada	Frecvență	Zile/omnino necesare			Observații
	management al sitului Obcina Feredeului	management al sitului, cu ocazia reamenajării										
1.1.6. Asigurarea stabilității arboretelor de rășinoase din perspectiva impactului potențial al schimbărilor climatice prin promovarea în compoziția acestora a speciilor autohtone de foioase, mai bine adaptate noilor condiții	Crește suprafața pădurilor mixte din sit?	Creșterea cu cel puțin 1% a procentului actual al pădurilor mixte din sit	2,7% paduri mixte din total sit	amenajamente silvice	Analiza amenajamente	responsabil AP DS	Tot anul	5 ani	1	5	20	Nu necesită protocol de monitorizare
1.1.7. Asigurarea stabilității zonelor umede din fond forestier, prin crearea	Se mențin funcțiile conservative ale	100% suprafață zone umede din fond	Nu sunt date	raport de activitate	Observații în teren	responsabil AP DS	Sezon de vegetație	5ani	3	6	10	Nu necesită protocol de monitorizare

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizării	Indicator	Situatia de referință	Sursa de	Metoda de	Cine efectuează	Perioada	Frecvență	Zile/omnecesare			Observații
unei zone tampon de non-intervenție în imediata vecinătate a acestora	zonelor umede din fond forestier?	forestier cu funcții conservative menținute										
1.1.8. Asigurarea stabilității pădurilor ripariene, prin crearea unei zone tampon de neintervenție în imediata vecinătate a cursului de apă. Acolo unde este posibil se recomandă subparcelarea distinctă.	Se mențin condițiile pentru aceste habitate?	100% suprafață păduri ripariene cu funcții conservative menținute	Nu sunt date	raport de activitate	Observații în teren	responsabil AP DS	Sezon de vegetație	5ani	3	6	10	Nu necesită protocol de monitorizare
	S-au delimitat suprafețele de păduri ripariene	Număr subparcele delimitate	Nu sunt date	amenajamente silvice	Analiza amenajamente	responsabil AP DS	Tot anul	5 ani	1	1	1	Nu necesită protocol de monitorizare

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizării	Indicator	Situatia de referință	Sursa de	Metoda de	Cine efectuează	Perioada	Frecvență	Zile/om necesare			Observații
	din fondul forestier?											
1.2.2. Menținerea habitatelor de pajiști aflate în stare bună de conservare prin pășunat și cosit, cu respectarea încărcăturii de animale și a perioadelor de pășunat / cosit, conform Regulamentului și prin utilizarea de fertilizanți naturali.	Habitatele de pajiști se mențin în stare bună?	%acoperire arbuști pe pajiștile utilizate	Nu sunt date	raport de cercetare	Teledeteție	expert extern	Aprilie - mai	5 ani	14	14	14	Protocol de monitorizare
	Se menține suprafața de habitate de pajiști?	4500+/- 5% ha pajiști	4500	Imagini satelitare sau	Teledeteție	expert extern	Tot anul	5 ani	2	2	2	Nu necesită protocol de monitorizare

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizării	Indicator	Situatia de referință	Sursa de	Metoda de	Cine efectuează	Perioada	Frecvență	Zile/om necesare			Observații
				Corine landcover reactualizat periodic								
1.2.4. Descurajarea abandonului pajiștilor, în vederea menținerii habitatelor de interes pentru conservare.	Se menține gradul de utilizare a pășunilor?	Menținerea/cășterea suprafeței pentru care se primesc plăți compensatorii	Nu sunt date	raport de cercetare	Teledeteție	expert extern	Aprilie - mai	5 ani		14		Nu necesită protocol de monitorizare
Număr total de zile /om necesare o dată la 5 ani									25	53	77	
D. Monitorizări care se fac anual												

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizării	Indicator	Situatia de referință	Sursa de	Metoda de	Cine efectuează	Perioada	Frecvență	Zile/om necesare			Observații
1.1.1. Armonizarea măsurilor de management forestier cu prevederile planului de management al ariei protejate	Se armonizează măsurile de management forestier cu prevederile planului de management al sitului	ha cu lucrări care au fost adaptate prevederilor planului de management	0	Avize eliberate pentru lucrările silvice	Avize	responsabil AP DS	Tot anul	anual	10	20	30	Nu necesită protocol de monitorizare
	Se armonizează măsurile de management forestier cu prevederile	suprafață fond forestier pentru care managementul forestier a fost armonizat cu prevederile	0	raport de activitate	control teren	ranger	Tot anul	anual	10	20	30	Nu necesită protocol de monitorizare

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizării	Indicator	Situatia de referință	Sursa de	Metoda de	Cine efectua	Perioada	Frecvență	Zile/om necesare			Observații
	planului de management al sitului	planului de management al SPA - cu ocazia reamenajării										
1.1.2. Asigurarea condițiilor necesare speciilor de păsări dependente de habitatele forestiere	prezența lemnului mort	1-2 m3/ha lemn mort dispersat pe sol, sub forma de crengi și resturi de exploatare; în medie 2-3 arbori morți pe picior/ ha în toate parchetele din sit	Este semnalată prezența în sit a lemnului mort, în special a celui dispersat pe sol. Volumul acestuia va fi de 1-2 m3/ha lemn mort dispersat pe sol, reprezentând crengi și resturi de exploatare; în medie 2-3	raport de activitate	Verificarea în teren, prin participarea la punerea în valoare și la reprimirea	ranger	Tot anul	Anual	20	30	40	Nu necesită protocol de monitorizare

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizării	Indicator	Situatia de referință	Sursa de	Metoda de	Cine efectuează	Perioada	Frecvență	Zile/om necesare			Observații
			arbori morți pe picior/ ha în toate parchetele din sit		parchetelor							
1.1.4. Menținerea lizierelor de pădure, prin menținerea unei zone tampon supusă regimului de conservare, menținerea și promovarea subarboretului	Se mențin lizierele de pădure?	0 km liziere degradate / curățate	0	Avize eliberate pentru lucrările silvice	Avize	responsabil AP DS	Tot anul	anual	10	20	30	Nu necesită protocol de monitorizare
	Se mențin lizierele de pădure?	0 km liziere degradate / curățate	0	raport de activitate	Verificare teren, prin participare la	ranger	Tot anul	anual	2	4	8	Nu necesită protocol de monitorizare

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizării	Indicator	Situatia de referință	Sursa de	Metoda de	Cine efectuează	Perioada	Frecvență	Zile/omnino necesare			Observații
					punere în valoare și la repri mire parchete							
1.1.5. Asigurarea unei stări fitosanitare bune a pădurilor prin excluderea combaterilor aviochimice	Se asigura o stare fitosanitară buna a pădurii?	Nr avize negative pentru combateri aviochimice	0	avize negative eliberate	avizare	director executiv	Sezon de vegetație	anual	1	1	1	Nu necesită protocol de monitorizare
1.1.7. Asigurarea stabilității zonelor umede din fond forestier, prin crearea unei zone tampon de	Se mențin funcțiile conservative ale zonelor	100% suprafață zone umede din fond forestier cu	Nu sunt date	raport de activitate	Observații în teren	ranger	tot anul	anual	3	6	10	Nu necesită protocol de monitorizare

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizării	Indicator	Situatia de referință	Sursa de	Metoda de	Cine efectuează	Perioada	Frecvență	Zile/om necesare			Observații
non-intervenție în imediata vecinătate a acestora	umed din fond forestier?	funcții conservative menținute										
1.1.8. Asigurarea stabilității pădurilor ripariene, prin crearea unei zone tampon de neintervenție în imediata vecinătate a cursului de apă. Acolo unde este posibil se recomandă subparcelarea distinctă.	Se mențin aceste habitate?	100% suprafață păduri ripariene menținute	Nu sunt date	raport de activitate	Observații în teren	ranger	tot anul	Anual	3	6	10	Nu necesită protocol de monitorizare. Se va utiliza harta cu păduri ripariene
1.1.9. Delimitarea habitatului prioritar de aniniș - cod 91E0*, în fondul forestier, implementarea	Se asigură protecția strictă a habitatelor de aniniș?	100% aninișuri delimitate cu management restrictiv –	0	Amenajamente Hărți	conferințe amenajare	director executiv	tot anul	anual	2	4	6	Nu necesită protocol de monitorizare

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizări	Indicator	Situatia de referință	Sursa de	Metoda de	Cine efectuează	Perioada	Frecvență	Zile/omnecesare			Observații
măsurilor de management specifice și includerea UA-lor respective în T2 cu ocazia reamenajărilor		tipul funcțional T2										
	Se asigură protecția strictă a habitatelor de aniniș?	100% aninișuri delimitate cu management restrictiv - tipul funcțional T2	0	Rapoarte teren	Verificare teren	ranger	total anul	anual	2	4	6	Nu necesită protocol de monitorizare. Se vor utiliza hărțile cu aniniș
1.1.10. Asigurarea protecției habitatului de aniniș în afara fondului forestier - cod 91E0*	Se menține suprafața habitatului 91E0?	100% aninișuri cu management restrictiv	Nu sunt date	Rapoarte teren	Verificare teren	ranger	total anul	anual		1	0	Nu necesită protocol de monitorizare. Se vor utiliza hărțile cu aniniș din

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizării	Indicator	Situatia de referință	Sursa de	Metoda de	Cine efectuează	Perioada	Frecvență	Zile/om necesare			Observații
												afara fondului forestier
1.2.1. Menținerea populației de <i>Crex crex</i> cel puțin la nivelul existent prin menținerea fânețelor, în special a celor umede și respectarea perioadelor și mijloacelor de cosit agreate pe toată suprafața sitului	Se menține populația de <i>Crex crex</i> ?	1. 30 perechi 2. 100 % pajiști umede, așa cum va rezulta din studiul de specialitate	1. <i>Crex crex</i> 20-40 2. Nu sunt date perechi	rapoarte de activitate	Verificare pe teren	ranger	Sezonul de vegetație	anual	15	20	30	Protocol de monitorizare
1.2.2. Menținerea habitatelor de pajiști aflate în stare bună de conservare prin pășunat și cosit, cu respectarea încărcăturii de animale	Se cosesc terenurile cu acest habitat?	4500 +/- 5% ha pajiști,	577,5 în 2012	rapoarte de activitate	Observare directă pe teren	ranger	15 iulie - septembrie	anual	10	15		Se elaborează protocol de monitorizare - Data, observator,

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizări	Indicator	Situatia de referinta	Sursa de	Metoda de	Cine efectua	Perioada	Frecventa	Zile/om necesare			Observatii
și a perioadelor de pășunat / cosit, conform Regulamentului și prin utilizarea de fertilizanti naturali.												cosit - da/nu. suprafata pe baza datelor spatiale initiale, cum se parcurge situl – respectiv cat la sută din suprafete se observa direct. Cositul este vital pentru acest tip de

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizări	Indicator	Situatia de referință	Sursa de	Metoda de	Cine efectuează	Perioada	Frecvență	Zile/om necesare			Observații
												habitat. Pășunatul pe perioadă mai lungă distruge habitatul.
1.2.3. Limitarea modificării categoriilor de folosință în sit, în special pe suprafețe cu habitate de fânețe umede și în cazul arboretelor peste 80 de ani.	Se menține suprafața habitate de interes major de conservare?	0 ha habitate de interes major de conservare afectate de modificări	Nu sunt date	avize eliberate	Avizare și control pe teren	director executiv	Tot anul	anual	1	1	1	Nu necesită protocol de monitorizare
1.2.5. Menținerea compoziției specifice a pajiștilor în acțiunile de îmbunătățire / refacere a productivității prin	Se menține compoziția specifică a pajiștilor?	ha cu acțiuni de refacere realizate de utilizatori	0	avize eliberate	Avizare și control pe teren	director executiv	Sezonul de vegetație	anual	5	5	5	De obicei se dorește arat/discuit Nu necesită protocol de

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizării	Indicator	Situatia de referință	Sursa de	Metoda de	Cine efectuează	Perioada	Frecvență	Zile/om necesare			Observații
utilizarea de material de însămânțare de proveniență locală												monitorizările
	Se menține compoziția specifică a pajiștilor?	ha cu acțiuni de refacere realizate de utilizatori	0	rapoarte de activitate	control pe teren	ranger	Sezonul de vegetație	anual	5	5	5	De obicei se dorește arat/discuit Nu necesită protocol de monitorizare, se înregistrează cazurile de modificare constatate pe teren

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizări	Indicator	Situatia de referință	Sursa de	Metoda de	Cine efectuează	Perioada	Frecvență	Zile/om necesare			Observații
1.2.7. Prevenirea degradării populațiilor de specii de interes conservativ prin controlarea/limitarea numărului câinilor care însoțesc animalele domestice și îndepărtarea câinilor și pisicilor domestice hoinare, în vederea protejării speciilor de interes conservativ	Se reduce impactul câinilor de la turme asupra speciilor de animale sălbatice?	toate turmele au număr legal de câini	Nu sunt date	Rapoarte teren	Verificarea teren	ranger	Sezonul de vegetație	anual	4	4	4	Nu necesită protocol de monitorizare
2.1. Reglementarea activităților de utilizare a pajiștilor în vederea asigurării conservării habitatelor și speciilor, prin stabilirea de	Se asigură conservarea speciilor și habitatelor prin utilizarea	Indicatorii relevanți de la Programul 1	0	avize eliberate	Avizare și control pe teren	responsabil AP DS	Sezonul de vegetație	anual	1	1	1	Nu necesită protocol de monitorizare

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizării	Indicator	Situatia de referință	Sursa de	Metoda de	Cine efectuează	Perioada	Frecvență	Zile/omnecesare			Observații
măsurile de management și, în măsura în care se impune, prin sprijin acordat prin plăți compensatorii ce se impun pentru eventualele restricții.	judicioasa a pajistilor?											
	Se solicită plăți compensatorii care implică respectarea restricțiilor de utilizare pentru toate terenurile pentru care sunt impuse	ha cu restricții conform Planului de Managemement / ha pentru care se solicită plăți compensatorii	Ha / nu sunt date	Evidențe APIA	Adeverințe pentru proprietari	responsabil AP DS	Tot anul	anual				

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizării	Indicator	Situatia de referință	Sursa de	Metoda de	Cine efectuează	Perioada	Frecvență	Zile/om necesare			Observații
	condiții de utilizare pentru conservare?											
	Se asigură condiții proprietarilor de teren pentru respectarea restricțiilor de utilizare a pajiștilor	Nr persoane care solicită și primesc plăți compensatorii	Nu sunt date	Evidențe APIA	nr persoane care beneficiază de plăți compensatorii relevante	director executiv	Tot anul	anual	10	10	10	Nu necesită protocol de monitorizare
	Se respectă condițiile /	ha pe care nu se respectă	0	rapoarte	Contractul pe	ranger	Sezonul	anual	25	35	45	Protocol de monitorizare

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizării	Indicator	Situatia de referință	Sursa de	Metoda de	Cine efectuează	Perioada	Frecvență	Zile/omnecesare			Observații
	restricțiile de utilizare a terenurilor?	restricțiile / condițiile		activitate	teren		de vegetație					e
2.2. Asigurarea respectării legislației cu privire la impozitul pe teren în cazul în care se impun restricții de utilizare cu scop de conservare prin avizarea solicitărilor din partea proprietarilor / administratorilor de terenuri agricole – precum Legea 49/2011, art. 26 alin 3.	Sunt scutiți de impozit proprietarii cărora li se impun restricții?	Nr persoane care solicită scutiri de la impozit	0	avizate	Avizare și control pe teren	director executiv	Tot anul	anual				

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizării	Indicator	Situatia de referință	Sursa de	Metoda de	Cine efectuează	Perioada	Frecvență	Zile/omnecesare			Observații
2.3. Prevenirea impactului potențial al parcurilor de panouri fotovoltaice și a fermelor eoliene și solare prin aprobarea de asemenea investiții numai după realizarea unui studiu privind potențialul zonei și modul de amplasare al acestui tip de investiții, astfel încât impactul cumulativ să nu afecteze starea de conservare a speciilor și habitatelor de interes comunitar.	Infrastructura de energie regenerabilă afectează integritatea habitatelor?	Număr de avize Hectare afectate	0	Raport Rapoarte Hartă amplasare infrastructură	Avizare și control pe teren	direct or executiv	Tot anul	anual	1	1	1	Nu necesită protocol de monitorizare

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizării	Indicator	Situatia de referință	Sursa de	Metoda de	Cine efectuează	Perioada	Frecvență	Zile/om necesare			Observații
2.4. Promovarea lucrărilor de exploatare a masei lemnoase efectuate cu atelaje	Se aplică utilizează exploatarea cu atelaje a masei lemnoase?	Nr și ha parchete cu lucrări efectuate cu atelaje	S-ar putea afla de la DS	Avize eliberate pentru lucrările silvice	Avize	responsabil AP DS	Tot anul	anua 1	5	8	10	Nu necesită protocol de monitorizare
	Se aplică măsuri adecvate de management în habitatele forestiere?	Nr și ha parchete cu lucrări efectuate cu atelaje	S-ar putea afla de la DS	rapoarte de activitate	Verificare teren	ranger	Tot anul	anua 1	10	20	30	Nu necesită protocol de monitorizare
2.6. Proiectarea noilor drumuri de tractor în parchete se va face astfel încât alterarea caracteristicilor	Se îmbunătățește proiectarea și execuția	km drumuri tractor noi conforme	0	Avize eliberate pentru drumu	Avize	responsabil AP DS	Tot anul	anua 1	10	10	10	Nu necesită protocol de monitorizare

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizării	Indicator	Situatia de referință	Sursa de	Metoda de	Cine efectuează	Perioada	Frecvență	Zile/om necesare			Observații
naturale să fie minimală	drumurilor de tractor pentru a descrește impactul asupra habitatelor de care depind speciile de păsări?			ri de tractor								
	Se îmbunătățește execuția drumurilor de tractor pentru a descrește impactul	km drumuri tractor noi conforme	0	rapoarte de activitate	control pe teren	ranger	Tot anul	anual	70	70	70	Nu necesită protocol de monitorizare

**Planul de management al SPA Obcina Feredeului
2013-2023**

Masura	Scopul monitorizării	Indicator	Situatia de referință	Sursa de	Metoda de	Cine efectuează	Perioada	Frecvență	Zile/om necesare			Observații
	asupra habitatelor de care depind speciile de păsări?											
Număr total de zile /om necesare pentru monitorizări care se fac anual									23	3	39	
									5	3	3	
										0		
Număr total zile / om necesare pe lună									26	7	47	
									0	3	0	
										3		

Anexa nr. 35 la Planul de management
Protocoale de monitorizare

Protocoale de monitorizare a speciilor de păsări
din Anexa 1, Directiva Păsări
Sit ROSPA0089 – Obcina Feredeului

Introducere

Formularul standard al sitului cuprinde 11 specii din Anexa I, Directiva Păsări nr. 2009.147.EC. Dintre acestea 4 specii sunt prezente doar în perioada de cuibărit iar celelalte 7 specii sunt prezente pe toata durata anului.

În urma studiului efectuat în perioada 01 mai 2012 – 30 iunie 2013 au fost identificate alte 6 specii din Anexa I a Directivei Păsări a Uniunii Europene nr. 147.2009.EC. Speciile nou identificate sunt:

- cocoșul de munte - *Tetrao urogallus*,
- ghionoaia sură - *Picus canus*,
- baza albă - *Ciconia ciconia*,
- ciocârlia de pădure - *Lullula arborea*,
- sfrânciocul roșiatic - *Lanius collurio*, și
- acvila țipătoare mică - *Aquila pomarina*.

Pentru speciile de păsări din Anexa I, Directiva Păsări, identificate a fost realizat câte un protocol de monitorizare pentru perioadă lungă de timp, astfel încât să se urmărească evoluția populațiilor studiate în decursul anilor. Protocoalele de monitorizare sunt prezentate în continuare. Menționăm faptul că derularea acestor protocoale presupune o bună cunoaștere a speciilor studiate.

- Viespar - *Pernis apivorus*
- Ieruncă - *Bonasia bonasia*
- Cristel de câmp - *Crex crex*
- Ciuvică - *Glaucidium passerinum*
- Minuniță - *Aegolius funereus*
- Huhurez mare - *Strix uralensis*
- Ciocănitoare neagră - *Dryocopus martius*
- Ciocănitoare cu spate alb - *Dendrocopos leucotos*
- Ciocănitoare de munte - *Picoides tridactylus*
- Muscar mic - *Ficedula parva*
- Muscar gulerat - *Ficedula albicollis*
- Acvila țipătoare mică - *Aquila pomarina*
- Cocoșul de munte - *Tetrao urogallus*
- Barza albă - *Ciconia ciconia*

- Ghionoaia sură - *Picus canus*
- Ciocârlia de pădure - *Lullula arborea*
- Sfrânciocul roșiatic - *Lanius collurio*

Pentru colectarea datelor în teren recomandăm utilizarea fișelor de observații în vederea unei corecte documentări a observațiilor realizate, care sunt disponibile în Anexele II – III.

Aceste protocoale de monitorizare vizează acoperirea a 5 % din suprafața sitului precum și raportări cu privire la observații sporadice ale speciilor. Pentru a obține o serie de date care să permită evaluarea populațiilor de păsări în timp este necesar ca observațiile să fie efectuate anual.

În continuare vom prezenta protocoalele de lucru pentru speciile menționate mai sus.

1. Viesparul

Este o specie întâlnită în diverse tipuri de habitate, de la păduri de conifere - în special zone cu pini, păduri mixte sau de foioase întinse sau restrânse ca suprafață, la zone cu plantații sau corpuri mici de pădure, conform Cramp și Simmons, 1980; Hagemeyer și Blair, 1997; Ferguson – Lees și Christie, 2001; Harley și colab., 2009. Cuibărește în păduri sau plantații de arbori, exceptând cele de *Robinia pseudoacacia*. Cele mai bune arii de cuibărit sunt pădurile situate în apropierea zonelor cu mari populații de viespi, conform Brown, 1976.

Cuibul, de regulă, nu este de dimensiuni mari și poate fi utilizat mai mulți ani la rând, desigur cu “renovarea” lui anuală, după Roberts și colab., 1999. Acesta prezintă un diametru extern de 65 – 90 cm – conform Cramp și Simmons, 1980 și este construit din ramuri ale speciilor de arbori din preajmă. În interior este căptușit cu frunze verzi. Înălțimea la care este amplasat acesta variază de la 8 m la 26 m, însă, de regulă, este construit la peste 15 m, conform, Roberts și colab., 1999. Identificarea unor astfel de cuiburi trebuie raportată, încercându-se o localizare cât mai precisă, dacă este posibil prin coordonate GPS. Recomandăm ca odată identificate aceste cuiburi să fie verificate anual.

Pentru monitorizarea acestei specii se vor realiza observații din punct fix în 15 locații desemnate aleatoriu. Condiția pentru ca aceste puncte să poată fi utilizate pentru observarea speciei în cauză este ca, de la nivelul lor, vizibilitatea să fie cât mai extinsă, fara obstacole precum: case, stoguri de fân, parcele de pădure etc. La fiecare punct se va sta minim două ore pentru efectuarea observațiilor. Perioada în care se vor desfășura observațiile este cuprinsă de lunile iulie – august, așa cum reiese din diagrama de mai jos. Pentru înregistrarea observațiilor se va utiliza formularul din Anexa II a prezentului protocol.

ian	feb	mar	apr	mai	iun	iul	aug	sep	oct	noi	dec
						5 zile	10 zile				
	Identificarea perechilor cuibăritoare										

Ca indicatori, se vor utiliza trei nivele ce clasifică potențialul de cuibărit a viesparului după cum urmează:

Posibil cuibăritor:

- Exemplar adult întâlnit în sezonul de cuibărire și în habitat specific, însă care nu se comportă ca unul cuibăritor.

Probabil cuibăritor:

- Exemplar sau pereche ce apără un teritoriu;
- Comportament nupțial;
- Exemplar ce intră în pădure;
- Exemplar ce cară material pentru construcția cuibului.

Cuibăritor:

- Pui proaspăt zburat din cuib;
- Adult ce intră în mod repetat în același loc în pădure;
- Exemplar ce duce în mod repetat hrană.

Tabel 1: Coordonatele celor 15 puncte de monitorizare pentru viespar

nr. pct.	Latitudine	Longitudine		nr. pct.	Latitudine	Longitudine
OFV01	47.538014	25.577780		OFV09	47.727144	25.256951
OFV02	47.579831	25.533382		OFV10	47.757488	25.283339
OFV03	47.530816	25.607633		OFV11	47.799899	25.283370
OFV04	47.615092	25.401151		OFV12	47.818838	25.351452
OFV05	47.650773	25.353488		OFV13	47.752589	25.399740
OFV06	47.659644	25.319292		OFV14	47.658896	25.485354
OFV07	47.655861	25.307442		OFV15	47.588537	25.571754
OFV08	47.675167	25.277908				

2. Ierunca

Este specie sedentară observată și în zona deluroasă a țării. Arealul acestei specii s-a restrâns spre zona de munte. Specia este prezentă în mod natural, în zonele unde apar speciile forestiere de rășinoase. Foarte rar este întâlnită sub această limită. După Șelaru, 2010, pare să prefere suprafețele în curs de regenerare, din pădurile întinse și liniștite, cu mult alun.

Se hrănește cu ouă de furnici, insecte moi, larve, râme și melci, mai consumă primăvara frunze fragede și amenți de alun, de mesteacăn, de plop și de salcie, vara și toamna diferite fructe de pădure, iar iarna muguri, frunze verzi, semințe, fructe de pădure și chiar cetină. Pentru măcinarea hranei vegetale consumă pietricele – conform Șelaru, 2010.

Rotitul de primăvară începe pe la sfârșitul lunii martie și ține până în mai. Împerecherea are loc pe sol. Femela își amenajează cuibul rudimentar în desișuri, unde depune 8-12 ouă, pe care le clocește singură, timp 21-25 de zile.

Puii sunt nidifugi, părăsesc cuibul la câteva ore după eclozare și reușesc să zboare foarte devreme, chiar după numai 10 zile – după Șelaru, 2010.

Monitorizarea acestei specii se va realiza prin metoda punctelor de observație. În acest scop au fost selectate aleatoriu 10 patrate a câte 16 puncte de observații. Observațiile vor fi efectuate cu ajutorul metodei „playback” – adică difuzează sunetul speciei și apoi așteaptă răspuns. Prima dată este pus sunetul speciei pentru 5 minute, după care se asculta 10 minute. Observațiile vor fi efectuate în aprilie – mai. Pentru acest studiu se va utiliza sunetul teritorial al masculului.

Un alt element important pentru monitorizarea acestei specii este identificarea locurilor de rotit. Odată identificate aceste locuri se vor nota numărul de exemplare pentru fiecare loc, precum și o descriere cât mai exactă a acestor arii, menționându-se, dacă este posibil, coordonatele geografice.

ian	feb	mar	apr	mai	iun	iul	aug	sep	oct	noi	dec
			5 zile	10 zile							
	Identificarea perechilor cuibăritoare										
	Identificarea speciei în funcție de urmele lasate pe zăpadă										
	Identificarea locurilor de rotit										

De asemenea se vor nota și observațiile cu privire la urmele pe zăpadă precum și a excrementelor proaspete. Aceste informații venind în completarea datelor culese prin prima metodă de monitorizare menționată anterior.

3. Cîrstelul de câmp – *Crex crex*

Este o specie de dimensiuni medii, din ordinul *Gruiformes*, familia *Ralidae*. Are o largă răspândire fiind întâlnit în perioada de cuibărit în Europa și Asia, până în partea de vest a Chinei, iar perioada de iarnă o petrece în Africa. Duce o viață ascunsă, deși trăiește în habitate deschise precum fânețe, terenuri agricole etc., motiv pentru care este și foarte greu de observat.

Cuibărește în zone cu vegetație ierboasă înaltă, preferând fânețele. Ponta este formată din 6 – 14 ouă pestriț colorate. Sunt teritorial, delimitându-și aria de cuibărit prin cântec, ce se aude, în special în perioada de noapte, însă poate fi auzit și ziua.

Populația acestei specii este în declin datorită intensificării agriculturii, ceea ce a determinat reducerea teritoriilor de cuibărit și hrănire. În România populația acestei specii este încă bine reprezentată, fiind întâlnit în majoritatea habitatelor propice. Urcă până la altitudini mari, putând fi observat sau auzit și în zonele submontane.

Pentru studiul acestei specii se vor realiza 30 de puncte în zonele deschise din jumătatea sudică a sitului, în special în văi cu fânețe sau terenuri agricole. Observațiile se vor desfășura noaptea, între orele 09.00 după-masă – 03.00 dimineața, utilizându-se metoda „playback”. Lungimea unui transect este de 3 km. Monitorizarea se va desfășura în perioada mai – iunie a fiecărui an. În fiecare punct se pune cantecul speciei pentru 5 minute și apoi se așteaptă răspuns timp de 10 minute.

ian	feb	mar	apr	mai	iun	iul	aug	sep	oct	noi	dec
				10 zile	10 zile						
	Identificarea perechilor cuibăritoare										

Tabel 2: Coordonatele celor 30 puncte de monitorizare din partea sudică a sitului

nr. pct.	Latitudine	Longitudine		nr. pct.	Latitudine	Longitudine
OFS01	47.531753	25.630224		OFS16	47.636727	25.461435
OFS02	47.529617	25.637783		OFS17	47.633898	25.439771
OFS03	47.528835	25.643655		OFS18	47.579351	25.454816
OFS04	47.523758	25.640799		OFS19	47.652661	25.340325
OFS05	47.524445	25.634310		OFS20	47.647760	25.351594
OFS06	47.519735	25.633389		OFS21	47.623225	25.366398
OFS07	47.515393	25.628152		OFS22	47.597366	25.355532
OFS08	47.608323	25.366495		OFS23	47.668032	25.282141

nr. pct.	Latitudine	Longitudine		nr. pct.	Latitudine	Longitudine
OFS09	47.611610	25.375559		OFS24	47.664950	25.276019
OFS10	47.613161	25.385321		OFS25	47.680215	25.271587
OFS11	47.605120	25.383904		OFS26	47.668734	25.267032
OFS12	47.595221	25.369404		OFS27	47.597419	25.569060
OFS13	47.596811	25.377409		OFS28	47.592563	25.576004
OFS14	47.603928	25.385333		OFS29	47.573836	25.519111
OFS15	47.608088	25.404211		OFS30	47.589538	25.508922

Pentru jumătatea nordică se vor efectua observații în 15 puncte alese aleatoriu. Observațiile se vor efectua între orele 09.00 PM – 03.00 AM utilizându-se metoda „playback”. Monitorizarea se va desfășura în perioada mai – iunie a fiecărui an. Realizarea de observații în aceste puncte este necesară pentru a surprinde o eventuală ocupare/creștere a populației de cârstel de câmp în partea de nord a sitului. În fiecare punct se pune cântecul speciei pentru 5 minute și apoi se așteaptă răspuns timp de 10 minute.

Tabel 3: Coordonatele celor 15 puncte de monitorizare din partea nordică a sitului

nr. pct.	Latitudine	Longitudine		nr. pct.	Latitudine	Longitudine
OFN01	47.838665	25.349942		OFN09	47.758822	25.265661
OFN02	47.832644	25.332918		OFN10	47.770057	25.220244
OFN03	47.816959	25.312804		OFN11	47.784210	25.187509
OFN04	47.790792	25.264364		OFN12	47.736154	25.221013
OFN05	47.796660	25.241735		OFN13	47.718660	25.258631
OFN06	47.820905	25.231655		OFN14	47.790154	25.347624
OFN07	47.777578	25.264818		OFN15	47.777895	25.327719
OFN08	47.777070	25.274131				

4. Ciuvica - *Glaucidium passerinum*

Păsările răpitoare de noapte, din Ordinul *Strigiformes*, reprezintă un grup relativ greu de inventariat, datorită obiceiurilor nocturne. Astfel, detectarea lor pe cale vizuală este aproape imposibilă, mai ales în zonele împădurite. S-au dezvoltat astfel protocoale de studiu bazate pe semnalele acustice emise de acestea. Una din cele mai folosite metode pentru detectarea acestor păsări este metoda „playback-

ului” din puncte fixe. Astfel, se stabilesc puncte de observație situate la o anumită distanță unul de celălalt. Timp de 5 minute se difuzează, cu ajutorul unei boxe, sunetele teritoriale ale speciei. Se va aștepta apoi răspunsul din partea indivizilor speciei din teritoriul respectiv. După 5 minute de ascultare pasivă, timp în care se notează numărul de indivizi care au răspuns, direcția și distanța aproximativă apreciată față de observator, este schimbat punctul de observație.

Pentru prezentul studiu vor fi selectate puncte situate la o distanță de 600 de metri între ele. Astfel, vor fi luate aleatoriu un număr de 10 transecte cu o lungime de 7 km, distribuite pe întreaga suprafață a Obcinii Feredeului, în care se vor marca punctele de observație. Pentru un astfel de transect, de 7 km, vor fi selectate 11 puncte de observație, situate, unul de altul, la distanța mai sus menționată. Pentru înregistrarea observațiilor se va utiliza formularul din anexa II a prezentului protocol de lucru. Observațiile vor fi efectuate după apusul soarelui, însă nu mai târziu de ora 01.00 PM sau în intervalul orar 03.00 – 05.00.

Ciuvica este cea mai mică specie de răpitoare de noapte din Europa, ocupând habitate de pădure, în special pe cele de molid din zonele înalte. Activitatea diurnă a speciei o deosebește de celelalte două specii inventariate. Astfel, observațiile vor fi realizate în special dimineața devreme și seara. Perioada de inventariere va fi cuprinsă între lunile februarie – aprilie și septembrie – noiembrie.

ian	feb	mar	apr	mai	iun	iul	aug	sep	oct	noi	dec
	2 zile	2 zile						2 zile	2 zile	2 zile	
	Identificarea perechilor cuibăritoare										

Transectele de monitorizare vor fi alese pe următoarele drumurile forestiere: Demăcușa, Turculeț, Petac, Argel, Brodina, Benia, Breaza, Pârâul Negrei, Sadova.

5. Minunița

Minunița – în latină *Aegolius funereus*, este o specie nocturnă de pasăre răpitoare de noapte, având teritoriile de mici dimensiuni. Perioada în care specia răspunde la semnalele acustice este limitată la lunile februarie, martie și aprilie, ceea ce face relativ dificilă inventarierea ei. Observațiile vor fi făcute la jumătate de oră după apusul soarelui, până dimineața.

Protocolul de lucru pentru această specie este foarte asemănător cu cel utilizat în cazul ciuvicii, prin urmare se va utiliza aceeași metodologie.

Pentru prezentul studiu, având în vedere specia inventariată, vor fi selectate puncte situate la o distanță de 600 de metri între ele. Astfel, vor fi luate aleatoriu un număr de 10 transecte cu o lungime de 7 km, distribuite pe întreaga suprafață a Obcinii Feredeului, în care se vor marca punctele de observație. Pentru un astfel de transect, de 7 km, vor fi selectate 11 puncte de observație, situate, unul de altul, la distanța mai sus menționată. Pentru înregistrarea observațiilor se va utiliza formularul din anexa II a prezentului protocol de lucru. Observațiile vor fi efectuate după apusul soarelui, însă nu mai târziu de ora 01.00 PM sau în intervalul orar 03.00 – 05.00.

ian	feb	mar	apr	mai	iun	iul	aug	sep	oct	noi	dec
	2 zile	2 zile						2 zile	2 zile	2 zile	
	Identificarea perechilor cuibăritoare										

Transectele de monitorizare vor fi alese pe următoarele drumurile forestiere: Demăcușa, Turculeț, Petac, Argel, Brodina, Benia, Breaza, Pârâul Negrei, Sadova.

6. Huhurez mare

Huhurezul mare – în latină *Strix uralensis*, este de asemenea o specie nocturnă, răspândită atât în păduri montane, cât și în cele de la altitudini mai reduse. În general, specia răspunde pe tot parcursul anului, fiind relativ teritorială, însă experiența noastră anterioară denotă faptul că maximum activității vocale este atins în lunile martie – aprilie, precum și septembrie – noiembrie.

Protocolul de lucru pentru această specie este asemănător cu cel utilizat pentru celelalte specii de păsări răpitoare de noapte, însă cu o modificare ce vizează distanța dintre puncte și implicit numărul acestora.

Pentru prezentul studiu, având în vedere specia inventariată, vor fi selectate puncte situate la o distanță de 800 de metri între ele. Astfel, vor fi luate aleatoriu un număr de 10 transecte cu o lungime de 7 km, distribuite pe întreaga suprafață a Obcinii Feredeului, în care se vor marca punctele de observație. Pentru un astfel de transect, de 7 km, vor fi selectate 9 puncte de observație, situate, unul de altul, la distanța mai sus menționată. Pentru înregistrarea observațiilor se va utiliza formularul din anexa II a prezentului protocol de lucru. Observațiile vor fi efectuate după apusul soarelui, însă nu mai târziu de ora 01.00 după-masă, sau în intervalul orar 03.00 – 05.00.

ian	feb	mar	apr	mai	iun	iul	aug	sep	oct	noi	dec
		2 zile	2 zile					2 zile	2 zile	2 zile	
	Identificarea perechilor cuibăritoare										

Transectele de monitorizare vor fi alese pe următoarele drumurile forestiere: Demăcușa, Turculeț, Petac, Argel, Brodina, Benia, Breaza, Pârâul Negrei, Sadova.

7. Ciocănitorea neagră

Se dorește realizarea unui studiu amănunțit asupra speciilor din genul *Picidae*, pentru a scoate în evidență legăturile dintre ciocănitoresi și celelalte specii de pădure - tipice sau generaliste, astfel încât pe viitor să putem folosi ciocănitoresile ca predictor ai biodiversității avifaunei din habitatele forestiere, pe baza studierii diversității speciilor de ciocănitoresi. Studii asemănătoare au fost realizate în unele țări din Europa și s-a ajuns la concluzia că există o relație pozitivă între diversitatea speciilor de ciocănitoresi și numărul speciilor de păsări de pădure. Astfel că, numărul speciilor de păsări de pădure - generaliste și tipice, crește odată cu creșterea numărului de specii de ciocănitoresi.

Foarte importantă este identificarea speciilor de păsări dependente de anumite tipuri de păduri. După Mikusiński et al., 1998, speciile de ciocănitoresi sunt, de exemplu, dependente de pădurile bătrâne, pentru a căuta hrană, adăpost și cuibărire. Ciocănitoresile sunt larg folosite ca indicatori a comunităților care folosesc lemnul mort.

Se vor alege aleatoriu 10 pătrate de 400 hectare, cu latura de 2x2km, pentru a se investiga toate tipurile de habitate din zona de studiu și a indentifica tipurile de habitate propice pentru cuibaritul speciilor de piciforme. În interiorul acestor pătrate se vor fixa 16 puncte, astfel încât distanța dintre ele să fie de 400 m. Pentru observații se vor alege 10 din cele 16 puncte.

În fiecare punct se vor face observații timp de 5 - 10 min, în funcție de abundența păsărilor. Se va folosi metoda „playback” - 2 minute de redare cântec pentru fiecare specie și 5 minute de ascultare, cu cântecele masculului de ciocănitorea neagră. Pentru înregistrarea observațiilor se va utiliza formularul din anexa II a prezentului protocol de lucru.

Observațiile se vor face în perioada 1 aprilie – 30 mai, acoperind vârful perioadei de cântec și activitatea de teritorialitate. Investigațiile în teren se vor realiza numai în diminețile fără precipitații și vânturi puternice și vor dura de la răsăritul soarelui până la ora 14. Fiecare unitate de peisaj - în cazul de față pătrat - va fi investigat odată pe an. Obiectivul general este de a inventaria toate speciile de ciocănitoresi din habitat.

În fiecare pătrat vor fi colectate și date privind specia arborelui, vârsta, starea substratului, etc.

Pentru o mai bună cuantificare a habitatelor dar și pentru stabilirea capacității de suport se vor colecta și următoarele date:

- înălțime dominantă – măsurată ca înălțime medie a acestor arbori cu un diametru mediu sunt excluse tulpinile sub 20 cm în diametru,
- zona bazală – măsurarea tuturor tulpinilor cu peste 10 cm diametru;
- diametru mediu – se măsoară tulpinile peste 10 cm, măsurată la înălțime de piept
- vârsta medie a arborilor din pătrat
- se va calcula cantitatea de lemn mort din pătrat, sau la hectar
- numărul de cioturi/pătrat, sau la hectar

Datele mai sus precizate, vor fi colectate pe o rază de 100 m în jurul cuibului identificat, sau se vor colecta din tot pătratul, în care au fost identificate speciile de ciocănitori.

ian	feb	mar	apr	mai	iun	iul	aug	sep	oct	noi	dec
			4 zile	3 zile	3 zile						
	Identificarea perechilor cuibăritoare										

8. Ciocănitorea cu spate alb

Această specie de ciocănitorea este specifică pădurilor de foioase și mixte, fiind identificată la nivelul sitului cu precădere în partea estică. Având în vedere faptul că această specie face parte din familia ciocănitorelor, protocolul de monitorizare va fi asemănător. Totodată, ținând cont de preferințele ecologice ale speciei cât și de locațiile unde a fost observată, numărul de puncte de observație va fi mai mic, fiind concentrat în partea de est a sitului.

Se vor alege aleatoriu 3 pătrate cu suprafața de 400 ha și laturile de 2x2km, pentru a se investiga toate tipurile de habitate din zona de studiu și a identifica tipurile de habitate propice pentru cuibăritul speciilor de piciforme. În interiorul acestor pătrate se vor fixa 16 puncte, astfel încât distanța dintre ele să fie de 400 m. Pentru observații se vor alege 10 din cele 16 puncte.

În fiecare punct se vor face observații timp de 5 - 10 min, în funcție de abundența păsărilor. Se va folosi metoda „playback” – respectiv 2 minute de redare cântec pentru fiecare specie și 5 minute de ascultare, cu cântecele masculului de ciocănitorea cu spate alb. Pentru înregistrarea observațiilor se va utiliza formularul din anexa II a prezentului protocol de lucru.

Observatiile se vor face în perioada 1 aprilie – 30 mai, acoperind vârful perioadei de cântec și activitatea de teritorialitate. Investigațiile în teren se vor realiza numai în diminețile fără precipitații și vânturi puternice și vor dura de la răsăritul soarelui până la ora 14. Fiecare unitate de peisaj, în cazul de față pătrat, va fi investigat o dată pe an.

În fiecare pătrat vor fi colectate și date privind specia arborelui, vârsta, starea substratului, etc. Pentru o mai bună cuantificare a habitatelor dar și pentru stabilirea capacității de suport se vor colecta și următoarele date:

- înălțime dominantă – măsurată ca înălțimea medie a acestor arbori cu un diametru mediu, fiind excluse tulpinile sub 20 cm în diametru,
- zona bazală – măsurarea tuturor tulpinilor cu peste 10 cm diametru;
- diametru mediu – se măsoară tulpinile de peste 10 cm, măsurat la înălțimea pieptului
- vârsta medie a arborilor din pătrat
- se va calcula cantitatea de lemn mort din pătrat sau la hectar.
- numărul de cioturi/pătrat, sau hectar.

Datele mai sus pecizate, vor fi colectate pe o rază de 100 m în jurul cuibului identificat, sau se vor colecta din tot pătratul, în care au fost identificate speciile de ciocănitori.

ian	feb	mar	apr	mai	iun	iul	aug	sep	oct	noi	dec
			4 zile	3 zile	3 zile						
	Identificarea perechilor cuibăritoare										

9. Ciocănitorea de munte

Această specie de ciocănitorea este caracteristică pădurilor de conifere, însă care poate pătrunde și în cele mixte. Având în vedere familia din care face parte, pentru ciocănitorea de munte recomandăm aceeași metodă de monitorizare ce este utilizată și în cazul speciilor prezentate anterior.

Se vor alege aleatoriu 10 pătrate de 400 ha – format 2x2km - pentru a se investiga toate tipurile de habitate din zona de studiu și a indentifica tipurile de habitate propice pentru cuibăritul speciilor de piciforme. În interiorul acestor pătrate se vor fixa 16 puncte, astfel încât distanța dintre ele să fie de 400 m. Pentru observații se vor alege 10 din cele 16 puncte.

În fiecare punct se vor face observații timp de 5 - 10 min, în funcție de abundența păsărilor. Se va folosi metoda „playback” – respectiv 2 minute de redare cântec pentru fiecare specie și 5 minute de

ascultare, cu cântecele masculului de ciocănitoare de munte. Pentru înregistrarea observațiilor se va utiliza formularul din anexa II a prezentului protocol de lucru.

Observațiile se vor face în perioada 1 aprilie – 30 mai, acoperind vârful perioadei de cântec și activitatea de teritorialitate. Investigațiile în teren se vor realiza numai în diminețile fără precipitații și vânturi puternice și vor dura de la răsăritul soarelui până la ora 14. Fiecare pătrat va fi investigat o dată pe an.

În fiecare pătrat vor fi colectate și date privind specia arborelui, vârsta, starea substratului, etc.

Pentru o mai bună cuantificare a habitatelor dar și pentru stabilirea capacității de suport se vor colecta și următoarele date:

- înălțime dominantă – măsurată ca înălțimea medie a acestor arbori cu un diametru mediu, fiind excluse tulpinile sub 20 cm în diametru,
- zona bazală – măsurarea tuturor tulpinilor cu peste 10 cm diametru;
- diametru mediu – se măsoară tulpinile de peste 10 cm, măsurat la înălțimea pieptului
- vârsta medie a arborilor din pătrat
- se va calcula cantitatea de lemn mort din pătrat sau la hectar.
- numărul de cioturi/pătrat, sau hectar.

Datele mai sus pecizate, vor fi colectate pe o rază de 100 m în jurul cuibului identificat, sau se vor colectata din tot pătratul, în care au fost identificate speciile de ciocănitari.

ian	feb	mar	apr	mai	iun	iul	aug	sep	oct	noi	dec
			4 zile	3 zile	3 zile						
	Identificarea perechilor cuibăritoare										

Protocoalele celor trei specii de ciocănitari pot fi cumulate în cadrul aceluiași deplasări, astfel că perioada de observații pentru un punct va fi de 21 – 30 minute.

10. Muscarul mic

Specie ce aparține ordinului *Passeriformes*, fam. *Muscicapidae*, genul *Ficedula*, de dimensiuni mici ce preferă pădurile de foioase sau de amestec.

Este cel mai mic dintre speciile de muscari din România. Muscarul mic este o specie comuna în pădurile cu frunze căzătoare sau de amestec. Masculii de un an cântă și clocesc, dar au un penaj asemănător cu cel al femelei. Cuibaresc în scorburi de copaci și depun 4-7 oua.

Observațiile vor fi efectuate în perioada de reproducere, în lunile mai- iulie. Numărul de exemplare va fi estimat folosindu-se metoda pătratelor de probă. În cele 3 pătrate cu latura de 2 km vor fi efectuate deplasări pentru identificarea prezenței speciei. În interiorul fiecărui pătrat se vor selecta 16 puncte situate la o distanță de 400 m unul de altul. Pentru observații vor fi alese 10 puncte. La fiecare punct se vor face observații timp de 15 min înregistrându-se masculii cântători. Observațiile se vor efectua în intervalul orar 06.00 – 14.00.

Având în vedere faptul că această specie preferă pădurile de foioase sau mixte, se vor delimita, în plus față de metoda anterioară, 5 transecte în lungul râurilor: Demăcușa, Argel, Brodina, Sadova și Iezerul. Pentru fiecare transect se vor delimita 10 puncte situate la o distanță de 400 m unul față de celălalt. Pentru fiecare punct se vor face observații timp de 15 minute înregistrându-se masculii cântători. Transectele vor fi efectuate în primele ore ale dimineții, în perioada mai - iulie.

Pentru înregistrarea exemplarelor din aceste specii se va utiliza formularul din Anexa III a prezentului protocol de lucru.

ian	feb	mar	apr	mai	iun	iul	aug	sep	oct	noi	dec
				3 zile	3 zile	2 zile					
	Identificarea perechilor cuibăritoare										

11. Muscarul gulerat

O specie ce cuibărește frecvent în pădurile cu frunze căzătoare, grădini și parcuri și mai rar în pădurile de amestec. Cuibărește în scorburi de copaci iar ponta este formată din 5-7 oua.

Muscarul gulerat prezintă caracteristici ecologice asemănătoare cu specia precedentă, astfel încât observațiile se pot face în aceleași perioade și urmând aceeași metodă.

Observațiile vor fi efectuate în perioada de reproducere, în lunile mai- iulie. Numărul de exemplare va fi estimat folosindu-se metoda pătratelor de probă. În cele 3 pătrate cu latura de 2 km vor fi efectuate deplasări pentru identificarea prezenței speciei. În interiorul fiecărui pătrat se vor selecta 16 puncte situate la o distanță de 400 m unul de altul. Pentru observații vor fi alese 10 puncte. La fiecare punct se vor face observații timp de 15 min înregistrându-se masculii cântători. Observațiile se vor efectua în intervalul orar 06.00 – 14.00.

Având în vedere faptul că această specie preferă pădurile de foioase sau mixte, se vor delimita, în plus față de metoda anterioară, 5 transecte în lungul râurilor: Demăcușa, Argel, Brodina, Sadova și Iezerul. Pentru fiecare transect se vor delimita 10 puncte situate la o distanță de 400 m unul față de

celălalt. Pentru fiecare punct se vor face observații timp de 15 minute înregistrându-se masculii cântători. Transectele vor fi efectuate în primele ore ale dimineții, în perioada mai - iulie.

Pentru înregistrarea exemplarelor din aceste specii se va utiliza formularul din Anexa III a prezentului protocol de lucru.

ian	feb	mar	apr	mai	iun	iul	aug	sep	oct	noi	dec
				3 zile	3 zile	2 zile					
	Identificarea perechilor cuibăritoare										

12. Acvilă țipătoare mică

Este o specie de pasăre răpitoare de zi, de dimensiuni medii ce cuibărește în habitatele forestiere. Specia nu a fost inclusă în Fișa Standard a sitului, însă a fost identificată în urma studiului efectuat în perioada 01 mai 2012 – 30 iunie 2013. Cuibărește în păduri mature cu zone deschise, de tipul pajiști, pășuni sau poieni extinse, de regulă în apropierea unei ape. Poate fi întâlnită în toate tipurile de pădure matură, de foioase, mixte, în care predomină, coniferele, din zona de câmpie și până la altitudini de 1.800 , mai rar până la 2.200 m – conform Hagemeyer și Blair, 1997, Forsman, 1999, Ferguson–Lees și Christie, 2001.

Această specie este dependentă de păduri, deoarece își face cuibul în arbori, dar are nevoie și de zone deschise unde să vâneze, în special arii cu *Microtus* sp.. De regulă lipsește în ariile cu terenuri agricole cu porumb, rapiță și floarea soarelui, cultivate pe suprafețe extinse din apropierea pădurilor deoarece în aceste zone nu poate să vâneze. Lipsește și din zone cu sol nisipos.

Își construiește cuibul în arbori bătrâni, cuib ce îl menține mai mulți ani la rând. O pereche poate avea două cuiburi, pe care le utilizează alternativ. Această metodă de a utiliza două sau mai multe cuiburi alternativ este folosită de păsări pentru ca, în anul în care nu este utilizat un cuib, paraziții existenți în acesta să îl părăsească, devenind astfel bun pentru sezonul următor.

Fiind o specie de pasăre răpitoare de zi, se va utiliza metodologia explicată anterior, în cazul viesparului. Pentru monitorizarea acestei specii se vor realiza observații din punct fix în 15 locații desemnate aleatoriu. Condiția pentru ca aceste puncte să poată fi utilizate pentru observarea speciei în cauză este ca, de la nivelul lor, vizibilitatea să fie cât mai extinsă, fără obstacole precum: case, stoguri de fân, parcele de pădure etc. La fiecare punct se va sta minim două ore pentru efectuarea observațiilor. Perioada în care se vor desfășura observațiile este cuprinsă de lunile iulie – august, așa cum reiese din diagrama de mai jos. Pentru înregistrarea observațiilor se va utiliza formularul din

Anexa II a prezentului protocol de lucru. Observațiile pentru această specie se pot desfășura în același timp cu cele pentru viespar - a se vedea protocolul nr. 1.

ian	feb	mar	apr	mai	iun	iul	aug	sep	oct	noi	dec
						5 zile	10 zile				
	Identificarea perechilor cuibăritoare										

Ca indicatori, se vor utiliza trei nivele ce clasifică potențialul de cuibărit a viesparului după cum urmează:

Posibil cuibăritor:

- Exemplar adult întâlnit în sezonul de cuibărire și în habitat specific, însă care nu se comportă ca unul cuibăritor.

Probabil cuibăritor:

- Exemplar sau pereche ce apără un teritoriu;
- Comportament nupțial;
- Exemplar ce intră în pădure;
- Exemplar ce cară material pentru construcția cuibului.

Cuibăritor:

- Pui proaspăt zburat din cuib;
- Adult ce intră în mod repetat în același loc în pădure;

Exemplar ce duce în mod repetat hrană.

De asemenea, identificarea unui cuib de acvilă țipătoare mică presupune raportarea locației acestuia, precum și monitorizarea sa în anii următori.

13. Cocoșul de munte

Este cea mai mare specie de cocoș din România. Habitatul speciei este reprezentat de pădurea de molidiș. Evită pădurile tinere. Poate fi întâlnit în plantații, dacă resursele trofice sunt abundente și există locuri favorabile pentru rotit. Este o specie sensibilă la impactul antropic și evită zonele cu exploatare forestiere. Conform Munteanu, 2009, preferă pădurile în care arborii sunt de diferite vârste și zonele mlăștinoase care oferă condițiile dezvoltării unui număr mare de insecte, ce reprezintă hrana predilectă a puilor de gotcă. Specia este prezentă mai ales în nordul Carpaților Orientali. Molidișurile în care trăiește nu trebuie să fie foarte dese și să aibă un strat ierbos suficient de bine dezvoltat. Îndeosebi dezvoltarea merișorului și a afinului atrage exemplare numeroase de cocoș de

munte. Uneori poate fi văzut și în tufărișurile subalpine, în pădurile de amestec, în special cele cu mesteacăn, în rariști și turbării.

Rotitul cocoșului de munte are loc în luna Aprilie. El se desfășoară la primele ore ale dimineții. Conform Șelaru, 2010, împerecherea are loc pe sol. În această perioadă masculii caută locuri deschise, unde își țin coada desfăcută și aripile în jos și execută niște dansuri aproape circulare. În tot acest timp pielea roșie de deasupra ochilor este invadată de sânge și contrastează cu restul penajului. Masculii emit sunete de frecvență joasă care se aud la distanță în pădure pentru a semnaliza femelelor disponibilitatea lor sexuală. Uneori, în prezența femelelor, au loc lupte aprige între masculi. Este o specie poligamă. Masculul nu participă la incubație și la îngrijirea puilor. Femela depune 5-12 ouă. Cuibul este amenajat pe sol și este constituit din tulpini și ierburi. Incubația ouălor durează până la patru săptămâni. Puii devin zburători în doar câteva săptămâni de la incubație. Ei rămân împreună cu femela toată vară, iar toamna pot forma grupuri mai largi, alături de alte familii.

Pentru această specie recomandăm monitorizarea locurilor de rotit. Monitorizarea va avea loc în luna aprilie a fiecărui an și va consta în localizarea, cu o precizie cât mai mare, acestor locuri. La fiecare deplasare se vor număra indivizii prezenți.

O altă metodă de monitorizare este identificarea și localizarea urmelor pe zăpadă. În acest caz se vor identifica urmele proaspete precum și excrementele. Fiecare observație va fi raportată împreună cu informații cât mai exacte cu privire la locul unde au fost observate.

ian	feb	mar	apr	mai	iun	iul	aug	sep	oct	Noi	dec
	Identificarea speciei în funcție de urmele lasate pe zăpadă										
	Identificarea locurilor de rotit										

14. Barza albă

Specie de pasăre de dimensiuni mari, ce s-a adaptat mediului antropic. Cuibărește cel mai adesea în interiorul localităților, mai rar în depresiunile intramontane, până la altitudinea de 800 de m. Prezența speciei în habitatele antropice este condiționată de existența unor locuri favorabile de hrănire: pajiști umede, smârcuri, mlaștini – conform Munteanu, 2009. Adeseori specia poate fi observată pe pajiști, la marginea drumurilor în zonele cu vegetație joasă, în câmpuri agricole, unde caută hrană. Cuiburile sunt amplasate ce stâlpi de electricitate. După Munteanu, 2012, în ultimii ani, din cauza unui climat mai secetos, se constată extinderea populației de barză albă spre zonele submontane și depresiunare.

Resursele trofice disponibile pentru barza albă sunt foarte mult influențate de condițiile climatice. Barza albă folosește pajiștile de la altitudini joase ca locuri de hrănire. În anii secetoși se poate constata o diminuarea a numărului de pui sau chiar insuccesul reproductiv. Dintre amenințările potențiale în situl Obcina Feredeului putem aminti: distrugerea cuiburilor, electrocutarea, ingerarea de substanțe chimice nocive odată cu hrana.

Această specie nu cuibărește în interiorul sitului însă, folosește habitatele din sit pentru hrănire, prin urmare este influențată de statutul de conservare al acestora. Monitorizarea berzei albe se va desfășura în localitățile limitrofe sitului. În fiecare an se vor efectua observații la cuiburile de barză albă din apropierea sitului, înregistrându-se numărul de puii. De asemenea, se vor localiza și cuiburile ce nu au pui sau perechi cuibăritoare de barză albă. Pentru o mai bună colectare a datelor cu privire la această specie se va utiliza formularul din Anexa IV.

ian	feb	mar	apr	mai	iun	iul	aug	sep	oct	noi	dec
					5 zile	5 zile					
	Identificarea perechilor cuibăritoare										

15. Ghionoaia sură

Specie de ciocănitoare de dimensiuni medii ce populează cele mai diverse tipuri de păduri, livezi, grădini, perdele forestiere, parcuri vechi și sectoare stâncoase ale malurilor râurilor.

Larg răspândită, dar mai puțin comună decât ghionoaia verde. Tinde să trăiască la altitudini mai mari decât aceasta din urmă; pe de altă parte este rar întâlnită în localități. O putem deseori vedea pe sol, dar nu este o specialistă în hrănirea cu furnici; în cea mai mare măsură ea se hrănește pe copaci. Sperioasă și prudentă. Își face cuibul la înălțimi de peste 3 m, în scorburile copacilor. La săparea scorburii participă ambii parteneri. Orificiul de intrare în scorbură este rotund, de 5-6 cm și ușor înclinat, pentru a proteja cuibul împotriva pătrunderii picăturilor de ploaie. Hrănirea se face cu diverse insecte pe care le găsește fie pe copaci fie pe sol, mai ales furnici, dar poate să-și completeze hrana cu fructe și semințe. S-a observat că o ciocănitoare în căutarea hranei poate parcurge în două ore cam 4-5 km și cercetează cam 130 de arbori, insistând mai mult pe copacii bătrâni. Nu se suportă doi indivizi pe același arbore, cei doi intră în luptă pentru teritoriu.

Având în vedere faptul că este o specie de ciocănitoare, se vor utiliza aceleași metode de monitorizare ca pentru speciile din această familie, menționate anterior.

Se vor alege aleatoriu 10 pătrate de 400 ha, format 2x2km, pentru a se investiga toate tipurile de habitate din zona de studiu și a identifica tipurile de habitate propice pentru cuibaritul speciilor de

piciforme. În interiorul acestor pătrate se vor fixa 16 puncte, astfel încât distanța dintre ele să fie de 400 m. Pentru observații se vor alege 10 din cele 16 puncte.

În fiecare punct se vor face observații timp de 5 - 10 min, în funcție de abundența păsărilor. Se va folosi metoda „playback”, cu 2 minute de redare a cântecului masculului de ghionoaie sură pentru fiecare specie și 5 minute de ascultare. Pentru înregistrarea observațiilor se va utiliza formularul din anexa II a prezentului protocol de lucru.

Observațiile se vor face în perioada 1 aprilie – 30 mai, acoperind vârful perioadei de cântec și activitatea de teritorialitate. Investigațiile în teren se vor realiza numai în diminețile fără precipitații și vânturi puternice și vor dura de la răsăritul soarelui până la ora 14. Fiecare unitate de peisaj va fi investigat odată pe an.

În fiecare pătrat vor fi colectate și date privind specia arborelui, vârsta, starea substratului, etc. Pentru o mai bună cuantificare a habitatelor dar și pentru stabilirea capacității de suport se vor colecta și următoarele date:

- înălțime dominantă – măsurată ca înălțimea medie a acestor arbori cu un diametru mediu, fiind excluse tulpinile sub 20 cm în diametru,
- zona bazală – măsurarea tuturor tulpinilor cu peste 10 cm diametru;
- diametru mediu – se măsoară tulpinile de peste 10 cm, măsurat la înălțimea pieptului
- vârsta medie a arborilor din pătrat
- se va calcula cantitatea de lemn mort din pătrat sau la hectar.
- numărul de cioturi/pătrat, sau hectar.

Datele mai sus precizate, vor fi colectate pe o rază de 100 m în jurul cuibului identificat, sau se vor colecta din tot pătratul, în care au fost identificate speciile de ciocănitori.

ian	feb	mar	apr	mai	iun	iul	aug	sep	oct	noi	dec
			4 zile	3 zile	3 zile						
	Identificarea perechilor cuibăritoare										

16. Ciocârlia de pădure

Este o specie din familia Paseriformelor ce preferă lizierele pădurilor de foioase. Este mai puțin întâlnită în pădurile de conifere. Este observată și în arborete cu rariști, zone deschise cu vegetație ierboasă joasă, doborâturi, tufărișuri, pâlcuri de copaci, plantații – conform Munteanu, 2012. În general, în Europa preferă terenuri cu ierburi nu foarte înalte, zone mlăștinoase, păduri deschise de stejar și pin, precum și plantații forestiere nu foarte bătrâne – conform Hagemeyer et al., 1997.

Pentru această specie se vor efectua observații în zonele de lizieră, precum și în pajiștile cu arbori răzleți. În acest sens se vor selecta aleatoriu 15 transecte, astfel: 5 transecte de 2 km în zone deschise, și 10 transecte în cele de lizieră. Observațiile se vor efectua în lungul transectelor notându-se de fiecare dată distanța la care a fost observat fiecare individ. Observațiile se vor efectua în lunile aprilie, mai și iunie.

ian	feb	mar	apr	mai	iun	iul	aug	sep	oct	noi	dec
			5 zile	5 zile	5 zile						
	Identificarea perechilor cuibăritoare										

17. Sfrânciocul roșiatic

Sfrânciocul roșiatic este întâlnit în zone cu tufărișuri și arbori, în pajiști. Preferă îndeosebi zonele cu mărăcinișuri, tufărișurile de la marginea pădurilor ori a drumurilor, zonele cu arboret, perdelele de protecție, gardurile vii, plantații forestiere tinere, doborâturile, zăvoaiele și pădurile de luncă, poienile – conform Munteanu, 2012. În zona Obcinilor feredeului a fost observată mai ales în depresiuni, sau văi largi, unde se găsesc tufărișuri, mărăcinișuri. De asemenea specia a fost identificată în apropierea pădurilor, în poieni sau chiar lângă așezări omenești, acolo unde există tufărișuri joase. Se hrănește adeseori în culturile agricole.

Pentru această specie se vor efectua observații în zonele de pajiște cu tufărișuri sau arbori răzleți. În acest sens se vor selecta aleatoriu 15 transecte de 2 km în zone tipurile de habitat menționate anterior. Observațiile se vor efectua în lungul transectelor notându-se de fiecare dată distanța la care a fost observat fiecare individ. Observațiile se vor efectua în lunile aprilie, mai și iunie.

ian	feb	mar	apr	mai	iun	iul	aug	sep	oct	noi	dec
			4 zile	3 zile	3 zile						
	Identificarea perechilor cuibăritoare										

Toate datele colectate prin aceste protocoale de lucru vor fi înregistrate în baza de date și vor servi la calcularea densităților și populațiilor speciilor studiate.

Bibliografie:

- Aber J., Swenson E. J., Angelstom P., 2003. The habitat requirements of hazel grouse (*Bonasa bonasia*) in managed boreal forest and applicability of forest stand descriptions as a tool to identify suitable patches, *Forest ecology and management*, Volume 175, Issues 1–3, p. 437–444
- Battern, L.A., Bibby, C.J., Clement, P., Elliott, G.D. and Porter, R.F., 1990. *Red Data Birds in Britain*. T & A.D. Poyser, London.
- Brown, L.H. (1976), *British Birds of Prey*, New Naturalist Series, Collins, London;
- Bruun, B., Delin, H., Svensson, L., 1999 - *Păsările din România și Europa*, determinator ilustrat, Societatea Ornitologică Română, Ed. Hamlyn, Octopus Publishing Group Ltd., 2-4 Heron Quays, London E 14 4'JP
- Cezary Mitrus, 2003 – Dependence of breeding phenology of the Collared Flycatcher *Ficedula albicollis* in the Bialowieza Forest (NE Poland) on ambient temperature, *Acta Ornithologica* Vol. 38, No1
- Cezary Mitrus & Beata Socko, 2004 – Natural nest sites of the Red-breasted Flycatcher *Ficedula parva* in a primeval forest, *Acta Ornithologica* Vol. 39, No1
- Cezary Mitrus, Tim H. Sparks & Piotr Tryjanowski, 2005 - First evidence of phonological change in a transcontinental migrant overwintering in the Indian sub-continent: the Red-breasted Flycatcher *Ficedula parva*, *Ornis Fennica* 82:13-19
- Cezary Mitrus, 2006 – The influence of male age and phenology on reproductive success of the red-breasted flycatcher (*Ficedula parva* Bechst.), *Ann. Zool. Fennici* 43: 358-365
- Cramp, S. & Simmons , K. E. L. (1980), *The Birds of the Western Palearctic*, Vol. 2, Oxford University Press, Oxford;
- Ferguson-Lees, J.& Christie, D.A. (2001), *Raptors of the World*, Houghton Mifflin Company, New York;
- Harley, J., Crick, H., Wernham, C., Riley, H., Etheridge B. & Thompson, D. (2009), *Raptors a Field Guide for Surveys and Monitoring*, Second Edition, Scottish Natural Heritage,
- Hegemeijer, J. M. W. & Blair M.J. (Editors), (1997), *The EBCC Atlas of European Breeding Birds: Their Distribution and Abundance*, T & A D Poyser, London;
- Lammertink M., 2004 - A multiple – site comparison of Woodpecker communities in Bornean Lowland and Hill Forest. *Conservation Biology*, vol.18, nr. 3, pg 746 – 757.
- Martin Kornan, 2004 – The first record of double breeding of red-breasted flycatcher (*Ficedula parva*) in the world?, *Biologia*, Bratislava, 59/2:232-234

- Mikusiński G., Gromadzki M., Chylarecki P., 2001 - Woodpeckers as indicators of forest bird diversity. *Conservation Biology*, vol.15, nr. 1, pg 208 – 217.
- Mikusiński G., & Angelstam P., 1998 - Economic geography, forest distribution and Woodpecker diversity in central Europe. *Conservation Biology*, vol.12, nr. 1, pg 200 – 208.
- Munteanu, D., Weber, P., A., Papadopol. 2002. Atlasul păsărilor ciocitoare din România. Ed. Societatea Ornitologică Română.
- Munteanu D., 2009. Păsări rare, vulnerabile și periclitare în România, Edit. Alma Mater, Cluj-Napoca.
- Munteanu D., 2012. Conspectul sistematic al avifaunei ciocitoare din România, Editura Alma Mater.
- Roberts, S.J., Lewis, J.M.S. & Williams, I.T. (1999), *Breeding European honey-buzzards in Britain*, British Birds, 92, 326-345;
- Șelaru N. (2010), Manualul pentru examenul de vânător. Editura Cynegis, București
- *Arkive: <http://www.arkive.org/capercaillie/tetrao-urogallus>

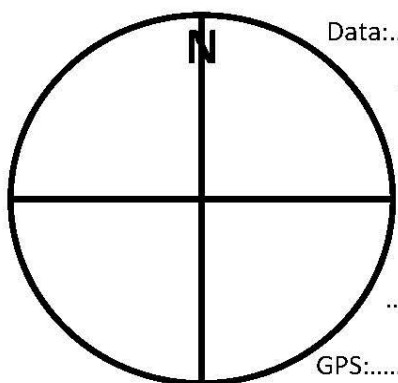
Anexa I la Protocolul de monitorizare - *Diagramă de lucru*

Luna	ian	feb	mar	apr	mai	iun	iul	aug	sep	oct	noi	dec
Viespar												
Ieruncă												
Cristel de câmp												
Ciuvică												
Minuniță												
Huhurez mare												
Ciocănitore neagră												
Ciocănitore cu spate alb												
Ciocănitore de munte												
Muscar mic												
Muscar gulerat												
Acvilă țipătoare mică												
Cocoș de munte												
Barză albă												
Ghionoaie sură												
Ciocârlie de pădure												

Luna	ian	feb	mar	apr	mai	iun	iul	aug	sep	oct	noi	dec
Specia												
Sfrâncioc roșiatic												

Anexa II la Protocolul de monitorizare - *Formular observații punct fix*

Data:..... Ora:...../..... Nr. pct.: .....

Vremea:.....

Tip pădure:.....

Observații:.....

.....

GPS:...../.....

ora	Cod EURING	Nr.	vârstă	sex	d (m)	habitat	suport	h (m)

.....
 .....

Anexa IV la Protocolul de monitorizare - Formular pentru înregistrarea observațiilor cu privire la barză albă

Localitate și județ	Locul cuibului -strada, nr.-	Cuib gol	Cuib ocupat de			Nr. puilor		Cuibul se găsește pe					Data observării
			Barză solitară	Pereche cu pui	Pereche fără pui	Vii	Morți	Stâlp*	Coamă acoperi ș	Coș	Grajd sau șură	Copac	

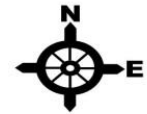
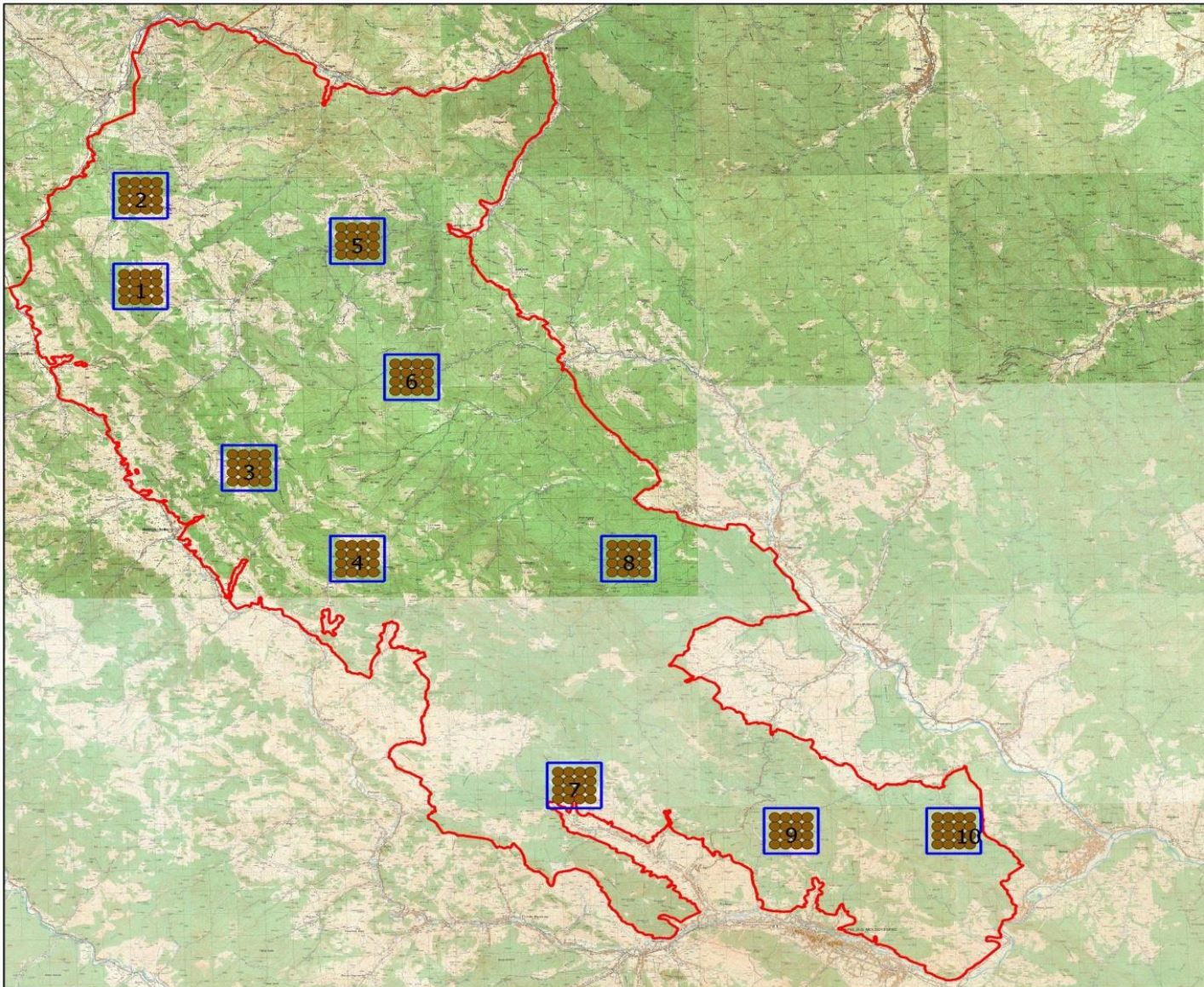
Cuiburile construite pe suporturi metalice montate pe stâlpii electrici se va încercuii cu semnul «X»!

Observator:.....

.....

Adresa:.....

Anexa V la Protocolul de monitorizare - *Harta zonelor de monitorizare*

Harta pătratelor de monitorizare propuse pentru termen lung

Legend

puncte monitorizare

patrate monitorizare

limita ROSPA0089

1:210000

**AnexaVI - la Protocolul de monitorizare - Lista punctelor de monitorizare din cadrul
celor 10 pătrate**

nr. patrat	nr. punct	z	x
1	1.1	47.7947945395031	25.2171959096175
1	1.10	47.7880715998419	25.2172486486372
1	1.11	47.7880615181714	25.2225869092756
1	1.12	47.7880511917557	25.2279251674045
1	1.13	47.7947640740526	25.2329587589252
1	1.14	47.7916691522334	25.2172634280471
1	1.15	47.791659069594	25.2226020518801
1	1.16	47.7916487421858	25.2279406732028
1	1.2	47.7947839404481	25.2228064178311
1	1.3	47.7947742921261	25.2277935339157
1	1.4	47.7844415252465	25.2334475252518
1	1.5	47.7879823947498	25.2332850650861
1	1.6	47.7844740416682	25.2172338716765
1	1.7	47.7844639609665	25.2225717691807
1	1.8	47.7844536355431	25.2279096641759
1	1.9	47.7917632926215	25.2331236418024
2	2.1	47.8204493623662	25.2173817515703
2	2.10	47.8276342642507	25.2227536160806
2	2.11	47.8276239269103	25.22809587266
2	2.12	47.8276133445656	25.2334381266629
2	2.13	47.8312418449109	25.2174261633755
2	2.14	47.8312317516049	25.2227687863296
2	2.15	47.8312214132706	25.2281114067668
2	2.16	47.8312108299083	25.2334540246268
2	2.2	47.8204392719708	25.2227232831305
2	2.3	47.820428936618	25.2280648121757
2	2.4	47.820418356308	25.2334063386455
2	2.5	47.8240468624025	25.21739655305
2	2.6	47.824036771037	25.2227384483478
2	2.7	47.8240264346905	25.2280803411299
2	2.8	47.8240158533633	25.233422231336
2	2.9	47.8276443565864	25.2174113569849
3	3.1	47.7124100699745	25.2702452008701
3	3.10	47.7195928813211	25.2756132423847
3	3.11	47.7195801307733	25.2809445829831
3	3.12	47.7195671359309	25.2862759204237
3	3.13	47.7232030379021	25.270300252154
3	3.14	47.7231905304478	25.2756319578956
3	3.15	47.723177778675	25.2809636605387
3	3.16	47.723164782584	25.286295360023
3	3.2	47.7123975661242	25.2755758206558
3	3.3	47.712384818026	25.2809064373451
3	3.4	47.7123718256801	25.286237050878
3	3.5	47.7160077315957	25.2702635482606
3	3.6	47.7159952265443	25.2755945299716
3	3.7	47.7159824772213	25.2809255085855
3	3.8	47.7159694836272	25.2862564840423
3	3.9	47.7196053875739	25.2702818986883

nr. patrat	nr. punct	z	x
4	4.1	47.6762972459196	25.3233317859454
4	4.10	47.6834777147395	25.3287033430903
4	4.11	47.6834625358514	25.3340310323437
4	4.12	47.6834471129071	25.3393587178482
4	4.13	47.6870903430282	25.3233975876925
4	4.14	47.6870754067619	25.3287256420728
4	4.15	47.6870602264156	25.3340536927633
4	4.16	47.6870448019897	25.3393817397039
4	4.2	47.6762823139567	25.3286587561912
4	4.3	47.6762671379843	25.3339857227499
4	4.4	47.6762517180027	25.3393126855615
4	4.5	47.6798949505327	25.3233537162326
4	4.6	47.6798800171355	25.3286810477968
4	4.7	47.6798648397053	25.3340083756729
4	4.8	47.6798494182425	25.339335699801
4	4.9	47.6834926495712	25.323375650148
5	5.1	47.8022135445394	25.3241015105048
5	5.10	47.809393564204	25.3294860087345
5	5.11	47.8093783341626	25.3348263839945
5	5.12	47.8093628592415	25.340166755474
5	5.13	47.8130060430403	25.3241676948682
5	5.14	47.8129910564376	25.3295084373899
5	5.15	47.8129758249311	25.3348491761906
5	5.16	47.8129603485213	25.3401899112098
5	5.2	47.8021985622606	25.3294411625831
5	5.3	47.8021833351489	25.3347808109429
5	5.4	47.8021678632045	25.340120455524
5	5.5	47.8058110498625	25.3241235683001
5	5.6	47.8057960661426	25.3294635837991
5	5.7	47.8057808375662	25.3348035955789
5	5.8	47.8057653641335	25.3401436035791
5	5.9	47.8094085493652	25.3241456297542
6	6.1	47.7481730227912	25.3504420843731
6	6.10	47.7553519996058	25.3558246334679
6	6.11	47.7553355688897	25.3611595434167
6	6.12	47.7553188936494	25.3664944492979
6	6.13	47.7589657587192	25.3505135430017
6	6.14	47.7589495709714	25.355848819591
6	6.15	47.7589331386755	25.361184092172
6	6.16	47.7589164618318	25.3665193606845
6	6.2	47.7481568397117	25.355776273243
6	6.3	47.7481404121546	25.3611104581075
6	6.4	47.7481237401203	25.3664446389066
6	6.5	47.7517706071523	25.3504658999694
6	6.6	47.7517544225169	25.3558004513523
6	6.7	47.7517379933804	25.3611349987288
6	6.8	47.7517213197431	25.3664695420389
6	6.9	47.7553681857973	25.3504897195119

nr. patrat	nr. punct	z	x
7	7.1	47.5860086660189	25.4291430750287
7	7.10	47.5931845095715	25.4345197440445
7	7.11	47.593164497751	25.4398383309527
7	7.12	47.5931442424694	25.445156912945
7	7.13	47.5968020757742	25.4292301981003
7	7.14	47.5967823055175	25.4345491497909
7	7.15	47.5967622917759	25.4398680966239
7	7.16	47.5967420345496	25.4451870385399
7	7.2	47.5859889014549	25.4344609471198
7	7.3	47.5859688934759	25.4397788143568
7	7.4	47.5859486420826	25.4450966766803
7	7.5	47.5896064746762	25.4291721112564
7	7.6	47.5895867082149	25.4344903431545
7	7.7	47.5895666983153	25.4398085701974
7	7.8	47.589546444978	25.4451267923256
7	7.9	47.5932042779303	25.4292011522798
8	8.1	47.6758507449553	25.4565047983759
8	8.10	47.6830250266912	25.4618943121598
8	8.11	47.6830037465333	25.4672218897421
8	8.12	47.6829822223311	25.4725494620799
8	8.13	47.6866437133512	25.4565977025877
8	8.14	47.6866226752166	25.4619256467665
8	8.15	47.6866013930136	25.4672535857591
8	8.16	47.6865798667429	25.4725815195059
8	8.2	47.6758297128847	25.4618316584996
8	8.3	47.6758084368161	25.4671585134409
8	8.4	47.6757869167501	25.4724853631401
8	8.5	47.6794484066699	25.4565357613223
8	8.6	47.6794273725783	25.4618629827379
8	8.7	47.6794060944652	25.4671901989698
8	8.8	47.6793845723312	25.4725174099584
8	8.9	47.6830460628042	25.4565667293925
9	9.1	47.5675782142995	25.535318455868
9	9.10	47.5747491696755	25.5407075510283
9	9.11	47.5747243006783	25.5460242297171
9	9.12	47.5746991883485	25.5513409023077
9	9.13	47.5783715777918	25.5354270804856
9	9.14	47.5783469497638	25.5407441248157
9	9.15	47.5783220783791	25.5460611631058
9	9.16	47.5782969636384	25.5513781952963
9	9.2	47.5675535933629	25.540634421568
9	9.3	47.5675287291396	25.5459503812323
9	9.4	47.5675036216305	25.5512663348013
9	9.5	47.5711760075064	25.5353546580956
9	9.6	47.5711513842062	25.5406709832796
9	9.7	47.5711265175962	25.5459873024264
9	9.8	47.5711014076769	25.5513036154765
9	9.9	47.5747737953394	25.5353908663009

nr. patrat	nr. punct	z	x
10	10.1	47.5671833554582	25.615057280601
10	10.10	47.5743505850871	25.6204570640387
10	10.11	47.57432206617	25.6257736450203
10	10.12	47.5742933039304	25.6310902190129
10	10.13	47.5779766052172	25.6151820841953
10	10.14	47.5779483269084	25.620499031686
10	10.15	47.5779198052532	25.6258159722455
10	10.15	47.5778910402521	25.6311329058143
10	10.2	47.5671550852927	25.6203731495311
10	10.3	47.5671265718507	25.625689011535
10	10.4	47.5670978151331	25.6310048665533
10	10.5	47.5707811107591	25.61509887493
10	10.6	47.5707528378795	25.620415103321
10	10.7	47.5707243217002	25.6257313247841
10	10.8	47.5706955622218	25.6310475392598
10	10.9	47.5743788606811	25.6151404761276

**Anexa 36 la Planul de management: Necesarul total de resurse financiare pentru
implementarea Planului de management a sitului**

Categoria de cheltuială	Cheltuieli recurente	Total	Media anuală
Nivel optim			
Cheltuieli directe	3.824.832	858.181	4.683.013
Cheltuieli monitorizare	-	-	0
Cheltuieli indirecte	-	-	20.500
Total buget plan management lei	3.824.832	4.703.513	940.703
Nivel minim			
Cheltuieli directe	2.878.306	576.337	3.454.643
Cheltuieli monitorizare	-	-	0
Cheltuieli indirecte	-	-	20.500
Total buget plan management RON	2.878.306	3.475.143	695.029

Anexa 37 la Planul de management:

Regulamentul de organizare și funcționare al sitului ROSPA00089 Obcina Feredeului

Capitolul I. Înființare, scop, localizare și management

Art.1. Situl ROSPA0089 Obcina Feredeului a fost declarat prin Hotărârea de Guvern numărul 1287/2007 și Hotărârea de Guvern numărul 971/2011 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România.

Art.2. Scopul principal al sitului ROSPA0089 Obcina Feredeului este menținerea statutului favorabil de conservare al speciilor de păsări pentru care a fost declarat situl, printr-o gospodărire corespunzătoare a habitatelor, ținându-se cont de cerințele ecologice ale speciilor. Astfel, valorile naturale ale sitului a căror conservare este asigurată prin managementul sitului sunt, nu doar speciile de păsări, ci și habitatele acestora.

Art.3. Situl ROSPA0089 Obcina Feredeului este situat în Regiunea de Nord - Est a României, în zona montană din partea de nord și central-nord-vestică a județului Suceava, suprapunându-se integral peste unitatea fizico-geografică a Obcinei Feredeului, din cadrul Obcinelor Bucovinei.

Art.4. Situl ROSPA0089 se întinde pe o suprafață de 63.737 ha, limitele acestuia au fost stabilite prin Hotărârea de Guvern nr. 971/2011 și sunt puse la dispoziția factorilor interesați, de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, prin intermediul paginii:

http://www.mmediu.ro/protectia_naturii/protectia_naturii.htm

Situl ROSPA0089 Obcina Feredeului se suprapune integral peste rezervația Pădurea Roșoșă, în suprafață de 205 ha și parțial peste situl ROSCI0328 Obcinele Bucovinei, ce se întinde pe o suprafață de 32.246 ha.

Art.5. Responsabilitatea managementului sitului ROSPA0089 Obcina Feredeului revine Direcției Silvice Suceava, care, în calitate de custode, se preocupă de realizarea și implementarea Planului de management al sitului.

Capitolul II. Reglementarea activităților în situl ROSPA0089 Obcina Feredeului

Art.6.

a) Orice persoană fizică sau juridică ce desfășoară activități în arealul sitului ROSPA0089 ROSPA0089 Obcina Feredeului, respectiv: construcții și investiții de orice fel, cercetare, implementare proiecte diverse, amenajări terenuri, sau alte tipuri de activități, are obligația solicitării unui aviz din partea custodelui, privitor la respectiva activitate.

b) Activitățile/planurile/proiectele care ar putea afecta în mod semnificativ aria, singure sau în combinație cu alte planuri ori proiecte se supun unei evaluări adecvate a efectelor potențiale asupra ariei naturale protejate de interes comunitar, avându-se în vedere obiectivele de conservare a acesteia.

Art.7. a) Avizele custodelui sitului ROSPA0089 Obcina Feredeului se emit în baza unei solicitări în forma scrisă înaintată custodelui, care va cuprinde: activitățile pentru care se solicita autorizația, durata pentru care se solicită autorizația, locul unde se desfășoară activitatea, metodele și tehnicile de lucru, datele de contact ale persoanei care solicita avizul. În funcție de solicitare, Direcția Silvică Suceava, în calitate de custode, poate cere informații și documentații suplimentare relevante.

În avizele eliberate, custodele sitului ROSPA0089 Obcina Feredeului poate insera condiții privind desfășurarea activităților/planurilor/proiectelor.

Perioada de valabilitate a unui aviz eliberat de custode se specifică explicit în acesta. Depășirea perioadei de valabilitate, cu excepția cazurilor de forță majoră, impune solicitarea unui nou aviz.

Avizele negative eliberate de custode vor fi însoțite de o motivație a respingerii solicitării respective.

Pe parcursul desfășurării activităților/planurilor/proiectelor avizate, custodele sitului ROSPA0089 Obcina Feredeului verifică respectarea condițiilor impuse în avizele eliberate precum și respectarea documentațiilor, modalităților și tehnologiilor propuse de solicitanți. În caz de nerespectare a acestora, custodele solicită remedierea aspectelor sesizate și, în cazuri motivate, poate retrage avizul dat. În cazul retragerii avizelor custodelui, lucrările respective, aflate în derulare se sistează, iar custodele informează autoritățile de mediu cu privire la retragerea avizului dat.

Art.8.

a) Proprietarii de terenuri extravilane situate în arealul sitului ROSPA0089 Obcina Feredeului, supuse unor restricții de utilizare potrivit prevederilor Planului de management, sunt scutiți de plata impozitului pe teren, în conformitate cu prevederile art.26, alin(3) din Legea 49/2011.

b) Scutirea de la plata impozitului pe teren se acordă în baza unei confirmări emise de custodele sitului ROSPA0089 Obcina Feredeului.

c) Pentru eliberarea confirmării, solicitantul va depune către custode o documentație alcătuită din următoarele documente :

- Cerere scrisă din partea proprietarului terenului
- Copie a documentelor din care să rezulte proprietatea asupra terenurilor
- Plan de amplasament și încadrare în zonă a terenurilor
- Inventarul de coordonate STEREO 70 ale punctelor ce delimitează perimetrul terenurilor
- Scurt memoriu justificativ din care să rezulte ce folosință și utilizare are terenul
- Adresă din partea administrației publice locale că terenul nu a fost utilizat în ultimul an calendaristic potrivit folosinței, datorită restricțiilor de utilizare impuse de Planul de management și legislația națională referitoare la ariile protejate.

Capitolul III. Activități permise în situl ROSPA0089 Obcina Feredeului

Art.9. În situl ROSPA0089 Obcina Feredeului sunt permise următoarele activități:

- a) Științifice și educative, cu avizul custodelui;
- b) Activități de ecoturism, cu avizul custodelui ;
- c) Utilizarea rațională a pajiștilor pentru cosit și/sau pășunat numai cu animale domestice, de către proprietarii care dețin pășuni sau care dețin dreptul de utilizare a acestora în orice formă recunoscută prin legislația națională în vigoare, cu respectarea încărcăturii de animale, astfel încât să nu fie afectate speciile de păsări pentru care se dorește menținerea sau realizarea stării de conservare favorabile, precum și a habitatelor de care acestea depind;
- d) Activități de cultivare a terenurilor agricole, cu utilizarea de fertilizanți naturali, desfășurate de persoanele fizice și juridice care dețin/administrează terenuri în interiorul sitului ROSPA0089 Obcina Feredeului, cu avizul custodelui;
- e) Activități tradiționale de utilizare a unor resurse regenerabile, în limita capacității productive și de suport a ecosistemelor, prin tehnologii cu impact redus, precum recoltarea de fructe de pădure, de ciuperci și de plante medicinale, cu respectarea normativelor în vigoare. Acestea se pot desfășura de persoanele fizice și juridice care dețin/administrează terenuri în interiorul sitului ROSPA0089 Obcina Feredeului sau de comunitățile locale, cu avizul custodelui;
- f) Activități de exploatare a resurselor minerale neregenerabile, în perimetrul și suprafața existentă la data aprobării Planului de management, cu avizul custodelui;
- g) În cazul producerii de fenomene de forță majoră - incendii, calamități naturale, epizootii, focare de infecții sau evenimente asimilate acestora, instituțiile abilitate intervin conform prevederilor legale, cu obligativitatea înștiințării custodelui, în vederea mobilizării și luării măsurilor de prevenire, reducere și eliminare a efectelor negative.
- h) Acțiunile de înlăturare a efectelor unor calamități în fondul forestier, activitățile de protecție a pădurilor, acțiunile de prevenire a înmulțirii în masă a dăunătorilor forestieri cu avizul custodelui;
- i) Activitățile de protecție a pădurilor, acțiunile de prevenire a înmulțirii în masă a dăunătorilor forestieri, care necesită evacuarea materialului lemnos din pădure în cantități care depășesc prevederile amenajamentelor, se fac cu avizul custodelui și aprobarea autorității publice centrale pentru protecția mediului și pădurilor;

Lucrările prevăzute în amenajamentele silvice

- j) Aplicarea de tratamente silviculturale care promovează regenerarea pe cale naturală a arboretelor: tratamentul tăierilor de transformare spre grădinărit, tratamentul tăierilor grădinărite și cvasigrădinărite, tratamentul tăierilor progresive clasice sau în margine de masiv, tratamentul tăierilor succesive clasice sau în margine de masiv.
- k) Activități de pescuit sportiv și piscicultură, cu avizul custodelui;
- l) Activități de vânătoare cu avizarea cotelor de recoltă și a acțiunilor de vânătoare de către custode;

m) Activități de investiții/dezvoltare, cu prioritate cele de interes turistic, cu respectarea principiului de utilizare durabilă a resurselor naturale și de prevenire a oricăror efecte negative semnificative asupra biodiversității, conforme planurilor de urbanism legal aprobate, cu avizul custodelui.

Activități științifice și educative

Art.10. În cazul temelor de cercetare care necesită date furnizate de către custode, se va încheia un contract cu cei care derulează tema, contract care să asigure accesul custodelui la rezultate, în vederea utilizării lor în activitatea de management a sitului.

Art.11. Colectarea, în scop științific, de specii de floră, faună, roci sau a oricăror eșantioane de origine naturală, se poate face numai cu acordul scris al custodelui.

Activități de ecoturism

Art.12. Întreținerea marcajelor turistice, deschiderea de noi trasee și amplasarea panourilor turistice indicatoare și informative se face numai cu aprobarea custodelui sitului ROSPA0089 Obcina Feredeului.

Art.13. Competițiile sau manifestările în care sunt implicate grupuri organizate, se organizează doar cu avizul custodelui și al celorlalți administratori/deținători legali de terenuri implicați. Pentru obținerea avizelor, programul acestor acțiuni se trimite, în prealabil, în scris, custodelui.

Art.14. Custodele monitorizează turismul pe teritoriul sitului ROSPA0089 Obcina Feredeului, în vederea stabilirii impactului acestuia asupra avifaunei de interes și a măsurilor de protecție ce se impun, inclusiv a celor de restricționare a accesului turiștilor, dacă acest lucru se impune.

Art.15.

(a) Vizitarea sitului este permisă numai pe drumurile de acces și pe potecile marcate cu semne convenționale, existente în evidența custodelui;

(b) Abaterea de la traseele menționate la aliniatul a) este permisă pentru :

- i). patrulări ale persoanelor autorizate de custode, cu delegații eliberate de acesta;
- ii). membrii serviciilor publice în acțiuni de salvare, patrulări sau antrenamente;
- iii). personal silvic în exercitarea atribuțiilor de serviciu;
- iv). cercetători, cu aprobare scrisă de la custode;
- v) personal de la alte unități / instituții, cu delegație în interes de serviciu, cu aprobare scrisă de la custode ;
- vi). excursiile organizate de către persoanele juridice, care se fac cu ghizi autorizați de către Agenția Națională de Turism și acreditați de custode.

Art.16. Întreținerea și completarea marcajelor turistice, deschiderea de noi trasee și amplasarea panourilor indicatoare și informative, se fac numai cu aprobarea custodelui, cu respectarea legislației în vigoare.

Art.17. Camparea pe teritoriul sitului ROSPA0089 Obcina Feredeului este permisă numai în locurile special amenajate.

Art.18. Turiștii au obligația de a evacua deșeurile pe care le generează pe timpul vizitării sitului, depozitându-le doar în locurile special amenajate pentru colectare.

Activități de utilizare a unor resurse ale capitalului natural

Art.19. Colectarea speciilor de plante medicinale comune se poate face numai de către membrii comunităților locale și în limita capacității de suport a ecosistemelor astfel:

În cantități mici, necesare uzului familial – 1kg de persoană.

În scop comercial, pe baza unui proiect care va cuprinde speciile, cantitățile, perioadele, metodele și locațiile exacte de colectare. Proiectul va fi aprobat de custode.

Art.20. a) Responsabilitatea gospodăririi pășunilor și fânețelor din situl ROSPA0089 Obcina Feredeului revine proprietarilor acestora: persoane fizice, asociații de proprietari sau comunități.

În cazurile când anumite porțiuni de pajiște se degradează sau sunt afectate accidental se pot face însămânțări numai cu utilizarea de material de însămânțare de proveniență locală, cu avizul custodelui.

Custodele avizează studiile pastorale ce se întocmesc pe raza sitului ROSPA0089 Obcina Feredeului.

Art.21. Custodele monitorizează activitatea de pășunat în situl ROSPA0089 Obcina Feredeului pentru stabilirea impactului acestei activități asupra avifaunei de interes și pentru stabilirea unor eventuale restricții în zonele afectate.

Activitățile de silvicultură, vânătoare și pescuit

Art.22. În vederea armonizării cu prevederile Planului de management al sitului ROSPA0089 Obcina Feredeului, amenajamentele silvice pentru fondul forestier de pe raza acestuia, vor fi avizate de custode. Pentru aceasta, firma care efectuează lucrările de amenajare invită un reprezentant al custodelui la conferințele de amenajare și la comisiile de avizare.

Art.23.

a) La emiterea autorizației de mediu pentru exploatarea partizilor aflate în raza sitului ROSPA0089 Obcina Feredeului Agenția pentru Protecția Mediului Suceava va solicita avizul custodelui.

b) Prin activitățile specifice silviculturale se va asigura ocrotirea habitatelor marginale și a vegetației limitrofe după caz, pentru menținerea condițiilor specifice în vederea protejării biodiversității caracteristice acestor suprafețe, în special prin menținerea și promovarea subarboretului. Sunt considerate habitate marginale următoarele: lizierele de pădure, pădurile din apropierea imediată a cursurilor permanente de apă, zonele umede, stâncăriile, grohotișurile sau terenurile sărăturate.

c) Pentru protejarea cursurilor permanente de apă, acolo unde necesar și oportun, se vor constitui zone tampon, care vor fi supuse regimului de conservare. Se va acorda o atenție deosebită zonelor limitrofe cursurilor permanente de apă (definite de Legea 107/1996 republicată) cu pericol ridicat de eroziune. Cu ocazia lucrărilor de punere în valoare, pentru executarea tăierilor de produse principale și produse secundare - rărituri, vor fi identificați minim 2-3 arbori/ha, arbori morți pe picior sau doborâți care nu vor fi marcați și nu vor fi extrași cu ocazia lucrărilor de exploatare.

La finalizarea lucrărilor de exploatare, se va urmări ca în parchete să existe cel puțin 2 m³/ha lemn mort, provenind din crengi și resturi de exploatare.

Asigurarea stabilității arboretelor de rășinoase din perspectiva impactului potențial al schimbărilor climatice prin promovarea în compoziția acestora a speciilor autohtone adaptate mai bine noilor condiții.

Art.24.

a) Avizarea cotelor de recoltă pentru fondurile cinegetice existente în raza sitului ROSPA0089 Obcina Feredeului este condiționată de participarea unui reprezentant al custodelui la evaluarea vânătorii efectuată de gestionarii respectivelor fonduri.

b) Gestionarii fondurilor cinegetice înștiințează în timp util custodele despre desfășurarea activităților cinegetice și permite participarea unui reprezentant al autorității teritoriale care răspunde de vânătoare la derularea acestora.

c) Custodele, cu sprijinul gestionarilor fondurilor cinegetice, contribuie la eliminarea câinilor vagabonzi și a pisicilor domestice hoinare, precum și la controlarea/limitarea numărului câinilor care însoțesc animalele domestice.

Capitolul IV. Activități interzise în situl ROSPA0089 Obcina Feredeului

Art.25. Este interzisă desfășurarea activităților de la art.9 fără avizele, aprobările și în condițiile specificate.

Art.26. a) Scoaterea definitivă sau temporară din circuitul agricol sau silvic de terenuri de pe raza sitului ROSPA0089 Obcina Feredeului, se poate face pe bază de aprobare obținută în condițiile legislației în vigoare.

Art.27. La proiectarea și realizarea construcțiilor în arealul sitului ROSPA0089 Obcina Feredeului, se interzic :

- 1)Elaborarea sau modificarea planurilor de urbanism pentru zonele din interiorul sitului ROSPA0089 Obcina Feredeului, fără avizul custodelui.
- 2)Realizarea construcțiilor civile, industriale și agricole, indiferent de beneficiar și/sau proprietarul terenului, care nu respectă prevederile planurilor de urbanism legal aprobate.
- 3)Autorizarea lucrărilor de investiții/dezvoltare pe teritoriul sitului ROSPA0089 Obcina Feredeului, de către autoritățile Administrației Publice Locale sau Județene, după caz, fără obținerea avizului favorabil al custodelui, cu respectarea tuturor celorlalte prevederi legale privind disciplina în construcții și protecția mediului.
- 4)Orice lucrări de construcție sau de întreținere a unei construcții existente, fără executarea de către beneficiar a lucrărilor de reconstrucție ecologică în perimetrele afectate de construcție, organizare de șantier, transportul materialelor sau deplasarea utilajelor.

Art.28. Pentru speciile de plante și animale sălbatice terestre, acvatice și subterane prevăzute în anexele nr. 4 A și 4 B, din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007, cu modificările și completările ulterioare, precum și pentru speciile incluse în lista roșie națională, sunt interzise:

- 1) Orice formă de recoltare, capturare,ucidere, distrugere sau vătămare a exemplarelor aflate în mediul lor natural, în oricare dintre stadiile ciclului lor biologic.
- 2) Perturbarea intenționată în cursul perioadei de reproducere, de creștere, de hibernare și de migrațiune.
- 3) Deteriorarea, distrugerea și/sau culegerea intenționată a cuiburilor și/sau ouălor din natură.
- 4) Deteriorarea și/sau distrugerea locurilor de reproducere ori de odihnă.
- 5) Recoltarea florilor și a fructelor, culegerea, tăierea, dezrădăcinarea sau distrugerea cu intenție a acestor plante în habitatele lor naturale, în oricare dintre stadiile ciclului lor biologic.
- 6) Deținerea, transportul, comerțul sau schimburile în orice scop ale exemplarelor luate din natură, în oricare dintre stadiile ciclului lor biologic.

Art.29. Pe raza sitului ROSPA0089 Obcina Feredeului sunt interzise următoarele activități:

- Camparea în alte zone decât cele special amenajate, săparea de șanțuri în jurul corturilor sau recoltarea de la fața locului de materiale de origine vegetală și utilizarea acestora sub corturi.
- Aprinderea focului în afara localităților cu excepția locurilor special amenajate și semnalizate prin panouri indicatoare.
- Perturbarea liniștii prin orice fel de mijloace precum strigăte, pocnitori, folosirea de echipamente audio.
- Abandonarea sau depozitarea deșeurilor de orice fel, în alte locuri decât cele special amenajate. Responsabilitatea evacuării deșeurilor menajere din locurile special amenajate pentru colectare revine administratorilor/proprietarilor de teren, pe care acestea se află.
- Circulația autovehiculelor, motoretelor, motocicletelor, a altor vehicule cu motor în afara drumurile publice, forestiere, a traseelor turistice, cu nerespectarea indicatoarelor sau barierelor care le limitează accesul;
- Desfășurarea de activități comerciale de tip ambulant sau amplasarea tonetelor, fără aprobarea custodelui, în alte zone decât cele din intravilan, precum și în apropierea cabanelor sau pensiunilor turistice care au aprobările legale de înființare și funcționare.
- Distrugerea sau degradarea panourilor informative sau indicatoare, precum și a plăcilor, stâlpilor sau semnelor de marcaj de pe traseele turistice.
- Fotografiera sau filmarea în scop comercial, fără avizul custodelui.
- Introducerea în cultura, pe teritoriul sitului ROSPA0089 Obcina Feredeului de specii de plante și animale domestice fără certificate fitosanitare și, respectiv, sanitar-veterinare, emise conform legislației în vigoare.

- Introducerea de organisme modificate genetic în culturi, pe suprafața sitului ROSPA0089 Obcina Feredeului.
- Combaterea aviochimică fără a fi respectate cerințele managementului forestier certificat.
- Deteriorarea construcțiilor, adăposturilor, podețelor și a altor amenajări realizate de custode.
- Desfășurarea oricăror activități în situl ROSPA0089 Obcina Feredeului, ce pot să genereze un impact negativ semnificativ asupra speciilor de păsări de interes și a habitatelor natural asociate.

Capitolul V. Resurse financiare și tarife percepute

Art.29. Resursele financiare ale custodelui necesare implementării Planului de Management, se asigură din:

- Bugetul Regiei Naționale a Pădurilor - Romsilva;
- Bugetul autorității publice centrale care răspunde de protecția mediului;
- Donații, sponsorizări externe și interne;
- Finanțări rezultate ca urmare a implementării unor proiecte;
- Tarife;

Art.30.

(a) Pentru completarea resurselor financiare necesare bunei administrări a sitului ROSPA0089 Obcina Feredeului, potrivit Planului de management, custodele poate institui un sistem de tarife.

(b) Tarifele prevăzute la alineatului (a) se constituie ca venituri proprii pentru custode, se avizează conform legislației în vigoare și pot fi utilizate de către aceasta pentru realizarea obiectivelor din planul de management.

(c) Din tarifele prevăzute la alineatului (a), cele instituite pentru vizitarea ariei protejate, pentru analizarea documentațiilor și eliberarea de avize conform legii, pentru fotografiatul și filmatul în scop comercial se avizează de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului și pădurilor, prin direcția responsabilă cu administrarea ariilor naturale protejate.

(d) Tariful de vizitare se plătește de persoanele fizice și juridice care vizitează situl ROSPA0089 Obcina Feredeului, excepție făcând membrii comunităților locale și monahale, personalul de supraveghere a animalelor pentru care s-au contractat pășuni în zona sitului, personalul custodelui, personalul Academiei Române, persoanele fizice sau juridice care desfășoară activități de cercetare pe suprafața ariilor naturale protejate, reprezentanții autorităților publice centrale pentru protecția mediului și a structurilor din subordine, personalul Salvamont, persoanele cu handicap, proprietarii/concesionarii și administratorii de terenuri și luciu de apă, persoanele care desfășoară activități autorizate prin acte de reglementare în vigoare pe teritoriul ariei protejate, persoanele care desfășoară activități de pelerinaj religios, conform art.3 din Ordinul nr. 3836 din 08/11/2012.

Art.31. Custodele poate face oricând propuneri de modificare a cuantumului tarifelor prevăzute la art. 30, aliniatului(a) din prezentul Regulament, precum și propuneri de instituire a unor noi tarife, pe care le va înainta spre aprobare autorității publice centrale pentru protecția mediului, în vederea modificării Regulamentului.

Art.32. Gestionarea resurselor financiare ale custodelui se realizează cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

Capitolul VI. Dispoziții finale

Art.33. Personalul imputernicit să verifice respectarea Regulamentului își va dovedi identitatea cu legitimației al căror format va fi popularizat în mass-media și la sediul custodelui conform Ordinului nr.1052 din 3 iulie 2014 privind aprobarea Metodologiei de atribuire a administrării și a custodiei ariilor naturale protejate.

Art.34. Custodele are obligativitatea de a sesiza instituțiile abilitate despre toate încălcările prezentului Regulament a caror soluționare nu ține de competența sa.

Art.35. Prezentul Regulament poate fi modificat, în condițiile legii, la propunerea custodelui, cu aprobarea autorității publice centrale pentru protecția mediului și silvicultură.

Art.36. Respectarea regulamentului este obligatorie pentru custode precum și pentru persoanele fizice și juridice care dețin sau administrează terenuri și alte bunuri și/sau desfășoară activități în perimetrul ariei naturale protejate.

Art.37. Încălcarea dispozițiilor prezentului regulament atrage, după caz, răspunderea disciplinară, contravențională, penală, materială sau civilă conform legislației în vigoare.